

**Nacrt
Prijedlog Zakona broj _____**

**KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I
DOPUNAMA ZAKONA O PARNIČNOM POSTUPKU**

Zagreb, svibanj 2003. g.

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O PARNIČNOM POSTUPKU

Članak 1.

U Zakonu o parničnom postupku ("Narodne novine", broj 53/91., 91/92., 112/99. i 88/01.) članak 1. mijenja se i glasi:

"Ovim se Zakonom uređuju pravila postupka na temelju kojih sud raspravlja i odlučuje u sporovima o osnovnim pravima i obvezama čovjeka i građanina, o osobnim i obiteljskim odnosima građana te u radnim, trgovačkim, imovinskim i drugim građanskopravnim sporovima, ako zakonom nije za neke od tih sporova određeno da u njima sud rješava po pravilima kojega drugog postupka."

Članak 2.

Članak 7. mijenja se i glasi:

"Stranke su dužne iznijeti činjenice na kojima temelje svoje zahtjeve i predložiti dokaze kojima se utvrđuju te činjenice.

Sud je ovlašten utvrditi činjenice koje stranke nisu iznijele i izvesti dokaze koje stranke nisu predložile samo ako posumnja da stranke idu za tim da raspoložu zahtjevima kojima ne mogu raspolagati (članak 3. stavak 3.), ako zakonom nije drugačije određeno.

Sud ne može svoju odluku utemeljiti na činjenicama i dokazima o kojima strankama nije dana mogućnost da se izjasne."

Članak 3.

U članku 9. iza riječi: "Stranke" dodaju se riječi: "i umješaci te njihovi zastupnici", a riječ: "dužne" zamjenjuje se riječju: "dužni".

Članak 4.

Članak 10. mijenja se i glasi:

"Sud je dužan postupak provesti bez odugovlačenja, u razumnom roku, i sa što manje troškova te onemogućiti svaku zlouporabu prava u postupku.

Sud će kazniti novčanom kaznom od 500,00 do 10.000,00 kuna fizičku osobu, odnosno od 2.500,00 do 50.000,00 kuna pravnu osobu koja teže zlouporabi prava koja joj pripadaju u postupku, ako ovim Zakonom nije drugačije određeno.

Novčana kazna iz stavka 2. ovoga članka može se izreći stranci i umješaću, a njihovom zastupniku ako je on odgovoran za zlouporabu prava.

Novčanu kaznu izriče prvostupanjski sud. Izvan ročišta za glavnu raspravu kaznu izriče sudac pojedinac, odnosno predsjednik vijeća.

Ako sud koji odlučuje o pravnom lijeku posumnja da je koja od osoba koje sudjeluju u postupku teže zlouporalila prava koja joj pripadaju u postupku, naložit će prvostupanjskom sudu da provjeri je li takva zlouporaba počinjena.

U slučaju iz stavka 5. ovoga članka sudac pojedinac odnosno predsjednik vijeća prvostupanjskoga suda izreći će novčanu kaznu ili će rješenjem utvrditi da nije počinjena teža zlouporaba prava. Prijepis svoje odluke prvostupanjski će sud uvijek dostaviti sudu iz stavka 5. ovoga članka.

Izrečena novčana kazna prisilno se naplaćuje po službenoj dužnosti kao novčana tražbina prema pravilima ovršnoga postupka."

Članak 5.

Članak 13. briše se.

Članak 6.

U članku 15. stavku 1. riječ: "prema" zamjenjuje se riječju: "po".

Stavak 3. mijenja se i glasi:

"Ako se tijekom postupka promijene okolnosti na kojima je utemeljena nadležnost suda, sud koji je bio nadležan u vrijeme podnošenja tužbe ostaje i dalje nadležan i ako bi zbog tih promjena bio nadležan drugi sud iste vrste ili sud druge vrste, ako zakonom nije izrijekom drugačije određeno."

Članak 7.

U članku 16. stavku 1. riječi: "u tijeku cijelog postupka" zamjenjuju se riječima: "do pravomoćnosti odluke".

U stavicima 2. i 3. iza riječi: "postupka" stavlja se zarez i dodaju se riječi: "do pravomoćnosti odluke,".

Članak 8.

U članku 17. stavci 1. i 2. mijenjaju se i glase:

"Sud se može po službenoj dužnosti oglasiti stvarno nenadležnim najkasnije na pripremnom ročištu ili, ako ono nije održano, do upuštanja tuženika u raspravljanje o glavnoj stvari na prvom ročištu za glavnu raspravu.

U povodu prigovora tuženika o stvarnoj nenadležnosti sud se može oglasiti stvarno nenadležnim samo ako je tuženik taj prigovor podnio najkasnije na pripremnom ročištu ili, ako ono nije održano, na prvom ročištu za glavnu raspravu do upuštanja u raspravljanje o glavnoj stvari."

Iza stavka 3. dodaje se stavak 4. koji glasi:

"Ako je već održano pripremno ročište, ili, ako ono nije održano, nakon što se tuženik na prvom ročištu za glavnu raspravu upustio u raspravljanje o glavnoj stvari, sud jedne vrste može se po službenoj dužnosti ili u povodu prigovora tuženika podnesenog nakon pripremnog ročišta ili, ako ono nije održano, nakon upuštanja tuženika u raspravljanje o glavnoj stvari, oglasiti stvarno nenadležnim za predmete iz nadležnosti suda druge vrste samo kada je to zakonom izrijekom određeno."

Članak 9.

U članku 18. stavku 5. riječ: "dužnost" zamjenjuje se riječju: "dužnosti".

Članak 10.

U članku 20. stavcima 1. i 2. riječ: "privremenom" zamjenjuje se riječju: "pripremnom".

Članak 11.

U članku 21. stavak 1. mijenja se i glasi:

"Nakon pravomoćnosti rješenja kojim se oglasio nenadležnim (članak 17. i 20.) sud će ustupiti predmet nadležnom sudu ili jednom od više izberivo nadležnih sudova."

U stavku 3. rečenici prvoj riječi: "izmijenjenim vijećem" zamjenjuju se riječima: "sudom u izmijenjenom sastavu".

Članak 12.

U članku 22. iza stavka 1. dodaje se novi stavak 2. koji glasi:

"Sud iz stavka 1. ovoga članka kome je predmet ustupljen kao nadležnom može, po službenoj dužnosti ili na prijedlog koje od stranaka, postupiti u skladu s tom odredbom najkasnije na prvom ročištu koje je održao nakon što mu je predmet ustupljen."

Dosadašnji stavci 2. i 3. postaju stavci 3. i 4.

Članak 13.

U članku 23. iza stavka 2. dodaje se stavak 3. koji glasi:

"Sukob nadležnosti iz stavka 1. i 2. ovoga članka rješava sudac pojedinac nadležnoga suda."

Članak 14.

U članku 25. rečenica prva mijenja se i glasi:

"Svaki sud obavlja radnje u postupku na svom području, ali iznimno, iz opravdanih razloga, sud može poduzeti pojedine radnje i na području drugog suda."

Članak 15.

U članku 26. stavku 2. riječi: "republičko tijelo uprave" zamjenjuju se riječju: "ministarstvo".

Članak 16.

Iza članka 33. dodaju se članci 34. i 34.a do 34.d koji glase:

"Članak 34.

Općinski sudovi u parničnom postupku uvijek sude u prvom stupnju u sporovima:

1. o uzdržavanju;
2. o postojanju ili nepostojanju braka, o poništenju i rastavi braka;
3. o utvrđivanju ili osporavanju očinstva ili materinstva;

6

4. o tome s kojim će roditeljem dijete živjeti i o roditeljskoj skrbi, ako se istovremeno odlučuje o rastavi braka, postojanju ili nepostojanju braka i poništenju braka;
5. o stvarnim i osobnim služnostima;
6. zbog smetanja posjeda;
7. iz najamnih, zakupnih i stambenih odnosa (osim sporova iz članka 34.b točke 1.);
8. za ispravak informacije i za naknadu štete nastale objavom informacije;
9. za zaštitu od nezakonite radnje;
10. iz radnih odnosa koje pokreće radnik protiv odluke o prestanku ugovora o radu.

Općinski sudovi sude u prvom stupnju i u svim drugim sporovima iz članka 1. ovoga Zakona koji nisu u prvostupanjskoj nadležnosti trgovačkih ili kojih drugih sudova.

Na području županijskog suda u kojemu je ustanovljeno više općinskih sudova zakonom se može odrediti da u određenoj vrsti sporova iz djelokruga općinskog suda na području istog županijskog suda sude samo neki od općinskih sudova.

Općinski sudovi obavljaju poslove pravne pomoći, ako zakonom nije drugačije određeno.

Članak 34.a

Županijski sudovi u parničnom postupku:

1. sude u prvom stupnju u sporovima predviđenim zakonom;
2. rješavaju o sukobu nadležnosti između općinskih sudova kojima su neposredno viši sudovi;
3. odlučuju o žalbama protiv odluka općinskih sudova donesenih u prvom stupnju;
4. obavljaju druge poslove predviđene zakonom.

Članak 34.b

Trgovački sudovi u parničnom postupku u prvom stupnju sude:

1. u sporovima što proizlaze iz trgovačkih ugovora i u sporovima za naknadu štete koja proizlazi iz tih ugovora između osoba koje obavljaju gospodarsku djelatnost;
2. sporove u povodu osnivanja, rada i prestanka trgovačkoga društva kao i o raspolaganju članstvom i članskim pravima u trgovačkom društvu;
3. sporove između članova trgovačkoga društva međusobno te između članova društva i društva koji se tiču upravljanja društvom i vođenja poslova društva kao i prava i obveza članova društva koji proizlaze iz njihova položaja u društvu, sporove između predsjednika i članova uprave ili nadzornog odbora društva i društva ili njegovih članova koji nastanu u svezi s njihovim radom u društvu ili za društvo;

4. sporove o odgovornosti člana trgovačkog društva, člana uprave ili nadzornog odbora trgovačkog društva za obveze trgovačkog društva;

5. sporove u kojima je stranka osoba nad kojom je otvoren stečajni postupak, bez obzira na svojstvo druge stranke i vrijeme pokretanja sporova te svih sporova u povodu stečaja, ako za pojedine vrste sporova zakonom nije izrijekom određeno da su za njih uvijek stvarno nadležni sudovi druge vrste (članak 34. stavak 1.);

6. u sporovima koji se odnose na brodove i plovidbu na moru i unutarnjim vodama te u sporovima na koje se primjenjuje plovidbeno pravo (plovidbeni sporovi), osim sporova o prijevozu putnika;

7. u sporovima koji se odnose na zrakoplove i na sporove na koje se primjenjuje zračno plovidbeno pravo, osim sporova o prijevozu putnika;

8. u sporovima koji se odnose na zaštitu i uporabu industrijskog vlasništva, autorskog prava i srodnih prava i drugih prava intelektualnog vlasništva, na zaštitu i uporabu izuma i tehničkih unapređenja te tvrtke, ako posebnim zakonom nije drugačije određeno;

9. u sporovima u povodu djela nelojalne tržišne utakmice, monopolističkih sporazuma i narušavanja ravnopravnosti na jedinstvenom tržištu Republike Hrvatske;

10. u sporovima između osoba iz točke 1. ovoga članka u kojima kao suparničari iz članka 196. stavka 1. točke 1. ovoga Zakona sudjeluju i druge fizičke ili pravne osobe.

Članak 34.c

Visoki trgovački sud Republike Hrvatske u parničnom postupku:

1. sudi u prvom stupnju u slučajevima predviđenim zakonom;
2. odlučuje o žalbama protiv odluka trgovačkih sudova donesenih u prvom stupnju;
3. odlučuje o sukobu mjesne nadležnosti između trgovačkih sudova;
4. obavlja druge poslove određene zakonom.

Članak 34.d

Vrhovni sud Republike Hrvatske u parničnom postupku:

1. odlučuje o žalbama protiv prvostupanjskih odluka županijskih sudova i Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske i protiv vlastitih prvostupanjskih odluka, ako zakonom nije drugačije određeno;
2. odlučuje o reviziji;
3. rješava sukob o nadležnosti između sudova na području Republike Hrvatske ako im je zajednički neposredno viši sud;
4. obavlja druge poslove određene zakonom."

Članak 17.

U članku 37. stavku 1. riječi: "nadležnost se određuje po" zamjenjuju se riječima: "vrijednost predmeta spora se određuje prema".

Stavak 2. mijenja se i glasi:

"Ako zahtjevi u tužbi proizlaze iz raznih osnova, ili pojedine zahtjeve ističu različiti tužitelji ili su pojedini zahtjevi istaknuti protiv različitih tuženika, vrijednost predmeta spora se određuje prema vrijednosti svakoga pojedinog zahtjeva."

Članak 18.

Članak 38. briše se.

Članak 19.

U članku 40. stavak 3. mijenja se i glasi:

"Ako je u slučaju iz stavka 2. ovoga članka tužitelj vrijednost predmeta spora očito suviše visoko ili suviše nisko naznačio, tako da se postavlja pitanje stvarne nadležnosti, sastava suda, vrste postupka, prava na izjavljivanje revizije, ovlaštenja na zastupanje ili prava na naknadu troškova postupka, sud će, po službenoj dužnosti ili na prigovor tuženika, najkasnije na pripremnom ročištu, ili ako ono nije održano, onda na prvom ročištu za glavnu raspravu prije nego što se tuženik upustio u raspravljanje o glavnoj stvari, brzo i na prikladan način provjeriti točnost naznačene vrijednosti te rješenjem protiv kojega nije dopuštena posebna žalba odrediti vrijednost predmeta spora."

Iza stavka 3. dodaju se stavci 4. i 5. koji glase:

"Ako se nakon upuštanja tuženika u raspravljanje o glavnoj stvari utvrdi da je tužitelj propustio odrediti vrijednost predmeta spora, sud prvoga stupnja će brzo i na prikladan način, nakon što strankama omogućiti da se o tome izjasne, odrediti vrijednost predmeta spora rješenjem protiv kojega nije dopuštena posebna žalba.

Na način određen u stavku 4. ovoga članka sud će postupiti i nakon izjavljivanja žalbe, odnosno revizije, prije nego što predmet uputi višem sudu radi odlučivanja o tim pravnim lijekovima."

Članak 20.

U članku 41. stavci 1. i 2. mijenjaju se i glase:

"U parničnom postupku u prvom stupnju sporove sudi sudac pojedinac, ako zakonom nije određeno da sudi vijeće.

U drugom stupnju sudovi sude u vijeću, ako zakonom nije drugačije određeno."

Iza stavka 2. dodaje se novi stavak 3. koji glasi:

"U povodu revizije sudovi odlučuju u vijeću, ako zakonom nije drugačije određeno."

Dosadašnji stavak 3. postaje stavak 4.

Dosadašnji stavak 4. briše se.

Članak 21.

Članak 42. mijenja se i glasi:

"Kad u prvom stupnju sudi vijeće, ono je sastavljeno od trojice sudaca, ako zakonom nije drugačije određeno."

Članak 22.

Članak 43. briše se.

Članak 23.

Članak 44. mijenja se i glasi:

"Kad odlučuje u drugom stupnju u sjednici vijeća, sud odlučuje u vijeću sastavljenom od trojice sudaca, ako zakonom nije drugačije određeno. U tom sastavu viši sud odlučuje i u svim drugim slučajevima, ako zakonom nije drugačije određeno.

O žalbi protiv rješenja odlučuje sudac pojedinac višeg suda, ako zakonom nije drugačije određeno.

Kad odlučuje o reviziji protiv drugostupanjskih odluka, Vrhovni sud Republike Hrvatske sudi u vijeću sastavljenom od pet sudaca, ako ovim Zakonom nije drugačije određeno.

Kad odlučuje o reviziji protiv drugostupanjskih rješenja koje je donio sudac pojedinac suda nižeg stupnja, Vrhovni sud Republike Hrvatske sudi u vijeću sastavljenom od trojice sudaca."

Članak 24.

Članak 48. mijenja se i glasi:

"Za suđenje u sporovima protiv pravnih osoba općemjesno je nadležan sud na čijem se području nalazi njihovo registrirano sjedište.

Za suđenje u sporovima protiv županija, Grada Zagreba, gradova i općina općemjesno je nadležan sud na čijem se području nalazi njihovo predstavničko tijelo.

Za suđenje u sporovima protiv Republike Hrvatske općemjesno je nadležan sud na čijem području tužitelj ima prebivalište, odnosno sjedište u Republici Hrvatskoj. Ako tužitelj nema prebivalište, odnosno sjedište u Republici Hrvatskoj za suđenje u sporovima protiv Republike Hrvatske općemjesno je nadležan sud na čijem se području nalazi Hrvatski sabor."

Članak 25.

U članku 52. stavku 1. riječi: "ili sud na čijem je području štetna radnja učinjena," brišu se.

U stavku 2. riječ: "teške" briše se.

Članak 26.

U članku 56. stavak 1. mijenja se i glasi:

"Za suđenje u sporovima o pravu vlasništva i drugim stvarnim pravima na nekretnini, u sporovima zbog smetanja posjeda na nekretnini te u sporovima iz zakupnih ili najamnih odnosa na nekretnini isključivo je nadležan sud na čijem se području nalazi nekretnina."

Članak 27.

U članku 57. stavak 1. mijenja se i glasi:

"Kad je za suđenje u sporovima o pravu vlasništva i drugim stvarnim pravima na brodu i zrakoplovu te u sporovima iz zakupnih odnosa na brodu i zrakoplovu nadležan sud u Republici Hrvatskoj, isključivo je mjesno nadležan sud na čijem se području vodi upisnik u kojem je brod, odnosno zrakoplov upisan."

Članak 28.

U članku 59. riječi: "proizlazi iz pravnog odnosa" zamjenjuju se riječima: "nastane u povodu djelatnosti".

Članak 29.

U naslovu članka 63. riječ: "izvršnom" zamjenjuje se riječju: "ovršnom".

U članku 63. riječi: "administrativnog izvršnog" zamjenjuju se riječima: "upravnog ovršnog", riječ: "izvršni" zamjenjuje se riječju: "ovršni", riječi: "administrativno izvršenje" zamjenjuju se riječima: "upravna ovrha".

Članak 30.

Iza članka 63. dodaje se članak 63.a koji glasi:

"Članak 63.a

U sporovima u kojima je nad objema strankama otvoren stečajni postupak, mjesno je nadležan sud pred kojim je protiv jedne od stranaka prije otvoren stečajni postupak.

Iznimno od odredbe stavka 1. ovoga članka, u sporovima iz te odredbe o izlučnim i razlučnim pravima, o postojanju ili nepostojanju tražbina prema stečajnom dužniku, o postojanju obveza stečajne mase te o pobijanju pravnih radnji stečajnoga dužnika, mjesno je nadležan sud na čijem se području nalazi sjedište stečajnoga dužnika."

Članak 31.

U članku 67. iza riječi: "suca" dodaju se riječi: "ili iz drugih razloga".

Članak 32.

Članak 68. mijenja se i glasi:

"Nadležni sud prvog stupnja može sam ili na prijedlog stranke zatražiti od najvišeg suda određene vrste da odredi da u pojedinom predmetu postupa drugi stvarno nadležni sud s njegova područja ako je očito da će se tako lakše provesti postupak ili ako za to postoje drugi važni razlozi.

O prijedlogu stranke iz stavka 1. ovoga članka odlučuje prvostupanjski sud rješenjem protiv kojeg žalba nije dopuštena.

O zahtjevu prvostupanjskog suda iz stavka 1. ovoga članka odlučuje sudac pojedinac najvišeg suda određene vrste."

Članak 33.

U članku 70. iza stavka 3. dodaje se novi stavak 4. koji glasi:

"Sporazum o mjesnoj nadležnosti sklopljen je u pisanom obliku i ako je sklopljen razmjenom pisama, brzojava, telexa ili drugih telekomunikacijskih sredstava koja omogućavaju pisani dokaz o sklopljenom ugovoru."

Dosadašnji stavak 4. postaje stavak 5.

Članak 34.

U članku 71., u uvodnom dijelu, riječi: "ili sudac porotnik" brišu se.

Točka 5. mijenja se i glasi:

"5) ako je u istom predmetu sudjelovao u postupku pred nižim sudom ili pred kojim drugim tijelom;"

Iza točke 5. dodaje se nova točka 6. koja glasi:

"6) ako je u stečajnom postupku u povodu kojega je došlo do spora sudjelovao ili sudjeluje kao stečajni sudac ili član stečajnog vijeća;"

Dosadašnja točka 6. postaje točka 7.

Članak 35.

U članku 72. stavku 1. riječi: "ili sudac porotnik" brišu se, a brojka: "5." zamjenjuje se brojkom: "6.".

U stavku 2. riječi: "ili sudac porotnik" brišu se, a brojka: "6." zamjenjuje se brojkom: "7.".

Članak 36.

Članak 73. mijenja se i glasi:

"Stranke mogu tražiti izuzeće samo suca koji sudjeluje u određenom postupku, odnosno predsjednika suda koji o zahtjevu za izuzeće treba odlučiti.

Nije dopušten zahtjev za izuzeće:

1) kojim se uopćeno traži izuzeće svih sudaca nekoga suda ili svih sudaca koji bi mogli suditi u nekom predmetu;

- 2) o kojem je već odlučeno;
- 3) u kojem nije naveden obrazloženi razlog zbog kojeg se traži izuzeće.

Zahtjeve iz stavka 2. ovoga članka odbacit će sudac pojedinac ili predsjednik vijeća pred kojim teče postupak u povodu kojeg je izuzeće zatraženo.

Protiv rješenja iz stavka 3. ovoga članka posebna žalba nije dopuštena.

Ako je zahtjev za izuzeće iz stavka 2. ovoga članka istaknut u pravnom lijeku, odbacit će ga predsjednik prvostupanjskog suda.

Stranka je dužna podnijeti zahtjev za izuzeće suca čim sazna da postoji razlog za izuzeće, a najkasnije do završetka rasprave pred prvostupanjskim sudom; a ako nije bilo rasprave, do donošenja odluke.

Zahtjev za izuzeće suca višeg suda stranka može staviti u pravnom lijeku ili odgovoru na pravni lijek."

Članak 37.

U članku 74. stavku 1. na kraju teksta umjesto točke stavlja se zarez i dodaju riječi: "ako zakonom nije drugačije određeno".

U stavku 3. riječi: "opća sjednica" zamjenjuju se riječima: "vijeće sastavljeno od pet sudaca".

U stavku 4. riječi: "ili suca porotnika" brišu se.

Iza stavka 4. dodaje se novi stavak 5. koji glasi:

"Primjerak izjave suca čije se izuzeće traži, odnosno izvješća o obavljenim izviđajima predsjednik suda dostavit će strankama, koje mogu u roku od tri dana dati svoje očitovanje."

U dosadašnjem stavku 5. koji postaje stavak 6. iza riječi: "a protiv rješenja kojim se zahtjev" dodaju se riječi: "odbacuje ili".

Članak 38.

Članak 75. mijenja se i glasi:

"Kad sudac pojedinac, predsjednik vijeća, član vijeća ili predsjednik suda sazna da je stavljen zahtjev za njegovo izuzeće dužan je obustaviti svaki rad na tom predmetu, a ako je izuzeće zatraženo zbog razloga iz članka 71. točke 7. ovoga Zakona, može do donošenja rješenja o zahtjevu poduzimati samo one radnje za koje postoji opasnost od odgode.

Iznimno od odredbe stavka 1. ovoga članka sudac pojedinac ili predsjednik vijeća može rješenjem protiv kojega nije dopuštena žalba odlučiti nastaviti s radom ako ocijeni da je zahtjev za izuzeće očito neosnovan i da je postavljen radi sprječavanja ili ometanja suda u poduzimanju određenih radnji, odnosno radi odugovlačenja postupka.

U slučaju iz stavka 2. ovoga članka sudac pojedinac ili predsjednik vijeća će odrediti da se spis predmeta umnoži te da se prijepis spisa zajedno sa zahtjevom za izuzeće proslijedi na odlučivanje.

Ako zahtjev za izuzeće bude prihvaćen, radnje koje su poduzete i odluke koje su donesene u smislu stavka 2. i 3. ovoga članka ukinut će sudac pojedinac ili predsjednik vijeća koji će preuzeti vođenje postupka.

Sud će novčano kazniti, uz odgovarajuću primjenu odredaba članka 10. ovoga Zakona, stranku i umješaća odnosno njihova zastupnika ako se utvrdi da je zahtjev za izuzeće očito neosnovan i da je podnesen samo zato da bi se omelo ili spriječilo sud u poduzimanju nekih radnji ili radi odugovlačenja postupka.

Na zahtjev protivne stranke sud će bez odgode rješenjem odlučiti o naknadi troškova postupka koji su toj stranci uzrokovani postavljanjem neosnovanoga zahtjeva za izuzeće. Protiv toga rješenja posebna žalba nije dopuštena, a na temelju njega ovrha se može tražiti i prije njegove pravomoćnosti."

Članak 39.

U članku 76. stavku 1. riječi: "i sudaca porotnika" brišu se, a iza riječi: "i na" dodaju se riječi: "sudske savjetnike i".

Stavak 2. mijenja se i glasi:

"O izuzeću sudskih savjetnika i zapisničara odlučuje sudac pojedinac ili predsjednik vijeća."

Članak 40.

U članku 77. stavku 3. riječi: "društvenim sredstvima odnosno" brišu se, a riječ: "izvršenje" zamjenjuje se riječju: "ovrha".

Članak 41.

Članak 78. mijenja se i glasi:

"Kad su državni odvjetnik ili koje drugo državno tijelo zakonom ovlašteni pokrenuti parnični postupak oni mogu poduzimati radnje u postupku potrebne za ostvarivanje svojih ovlasti."

Članak 42.

U članku 84. iza stavka 3. dodaju se stavci 4. i 5. koji glase:

"Sud može privremenoga zastupnika postaviti i pravnoj osobi, primjenjujući na odgovarajući način odredbe prethodnih stavaka ovoga članka.

Ako se tijekom postupka nakon podnošenja tužbe i u odnosu na tužitelja ostvare razlozi zbog kojih je prema prethodnim odredbama ovoga članka moguće tuženiku postaviti privremenoga zastupnika, sud će privremenoga zastupnika postaviti i tužitelju."

Članak 43.

U članku 85. stavku 2. riječ: "tuženik" zamjenjuje se riječju: "stranka", a riječ: "njegov" zamjenjuje se riječju: "njezin".

Članak 44.

U članku 86. stavku 1. riječ: "tuženiku" zamjenjuje se riječju: "stranci", a riječi: "republičkom službenom listu" zamjenjuju se riječima: "Narodnim novinama".

U stavku 2. riječi: "tuženika kome" zamjenjuju se riječima: "stranke kojoj", riječ: "tuženika" zamjenjuje se riječju: "stranku", a riječi: "tuženik ili njegov" zamjenjuju se riječima: "stranka ili njezin".

Članak 45.

Iza članka 89. dodaje se novi članak 89.a koji glasi:

"Članak 89.a

Stranku kao punomoćnik može zastupati samo odvjetnik, ako zakonom nije drugačije određeno.

Stranku može kao punomoćnik zastupati osoba koja je s njome u radnom odnosu, ako je potpuno poslovno sposobna.

Stranku kao punomoćnik može zastupati srodnik po krvi u pravoj liniji, brat, sestra ili bračni drug - ako je potpuno poslovno sposoban i ako se ne bavi nadripisarstvom."

Članak 46.

Članak 90. mijenja se i glasi:

"Ako se kao punomoćnik pojavi osoba koja ne može biti punomoćnikom prema odredbama članka 89.a ovoga Zakona, sud će takvoj osobi uskratiti daljnje zastupanje i o tome obavijestiti stranku.

Žalba protiv rješenja o uskrati zastupanja ne zadržava provedbu rješenja.

Ako utvrdi da punomoćnik koji nije odvjetnik nije sposoban obavljati tu dužnost, sud će upozoriti stranku na štetne posljedice koje mogu nastati zbog nepravilnog zastupanja."

Članak 47.

U članku 95. stavku 1. točki 2. riječ: "izvršenje" zamjenjuje se riječju: "ovrhu".

Stavak 3. mijenja se i glasi:

"Odvjetnički vježbenik bez položenog pravosudnog ispita može zamjenjivati odvjetnika kod kojeg je zaposlen samo pred sudom prvoga stupnja, u postupcima čija vrijednost predmeta spora nije veća od 50.000,00 kuna."

Iza stavka 3. dodaje se stavak 4. koji glasi:

"Odvjetnički vježbenik s položenim pravosudnim ispitom može zamjenjivati odvjetnika bez ikakvih ograničenja."

Članak 48.

U članku 100. stavak 1. mijenja se i glasi:

"Ako je punomoćniku dano ovlaštenje da može obavljati sve radnje u postupku, a stranka izgubi parničnu sposobnost, odnosno njezin zakonski zastupnik umre ili izgubi poslovnu sposobnost, ili ako zakonski zastupnik bude razriješen dužnosti, punomoćnik je ovlašten i nadalje poduzimati radnje u postupku, ali novi zakonski zastupnik može opozvati punomoć."

Članak 49.

U članku 101. stavak 1. mijenja se i glasi:

"Smrću fizičke osobe odnosno prestankom pravne osobe prestaje i punomoć koju je ona izdala."

U stavku 2. umjesto točke stavlja se zarez i dodaju riječi: "ako zakonom nije drugačije određeno".

Članak 50.

U članku 102. iza stavka 3. dodaje se stavak 4. koji glasi:

"Troškovi prevođenja padaju na teret stranke ili sudionika kojega se tiču."

Članak 51.

U članku 103. stavak 2. briše se.

Članak 52.

U članku 104. riječi: "jeziku koji je u službenoj uporabi u sudu" zamjenjuju se riječima: "hrvatskom jeziku i latiničnom pismu".

Članak 53.

Članak 105. mijenja se i glasi:

"Uporaba jezika i pisma nacionalnih manjina u parničnom postupku uređuje se posebnim zakonom.

Troškovi prevođenja na jezik nacionalne manjine koji nastanu primjenom odredaba Ustava Republike Hrvatske, ovoga Zakona te drugih zakona o pravu pripadnika nacionalnih manjina na uporabu svoga jezika padaju na teret sredstava suda."

Članak 54.

U članku 106. iza stavka 2. dodaje se novi stavak 3. koji glasi:

"Stranka, odnosno njezin zastupnik potpisuju podnesak na njegovu kraju."

Dosadašnji stavci 3. i 4. postaju stavci 4. i 5.

Članak 55.

U članku 109. stavak 5. mijenja se i glasi:

"Ako podnesci ili prilozi nisu podneseni u dovoljnom broju primjeraka, sud će odrediti da se oni prepisu na trošak stranke, uz odgovarajuću primjenu propisa o sudskim pristojbama."

Članak 56.

Članak 110. mijenja se i glasi:

"Sud prvog stupnja kaznit će novčanom kaznom od 500,00 do 5.000,00 kuna fizičku osobu, odnosno od 2.000,00 do 20.000,00 kuna pravnu osobu koja u podnesku vrijeđa sud, stranku ili drugoga sudionika u postupku. Novčana kazna može se izreći i zastupniku stranke i umješaća ako je on odgovoran za vrijeđanje suda.

Odredbe članka 10. ovoga Zakona na odgovarajući se način primjenjuju u slučajevima iz stavka 1. ovoga članka.

Odredbe prethodnih stavaka ovoga članka primjenjuju se u svim slučajevima kad sud izriče novčanu kaznu po odredbama ovoga Zakona, osim ako što drugo nije izričito predviđeno za pojedine slučajeve."

Članak 57.

U članku 112. stavku 4. riječ: "praznik" zamjenjuje se riječju: "blagdan".

Članak 58.

U članku 117. iza stavka 1. dodaje se novi stavak 2. koji glasi:

"Povrat u prijašnje stanje nije dopušten ako se propuštanje stranke može pripisati bitnoj povredi postupka zbog koje se može izjaviti pravni lijek."

Dosadašnji stavak 2. postaje stavak 3.

Članak 59.

U članku 118. iza stavka 2. dodaje se novi stavak 3. koji glasi:

"Ako je stranka u pozivu za poduzimanje neke parnične radnje ili u pozivu za ročište bila upozorena na posljedice propuštanja, smatrat će se da je saznala za propuštanje onoga dana kojega je istekao rok u kojemu je radnju trebala poduzeti, odnosno onoga dana kojega je održano ročište na koje je pozvana."

Dosadašnji stavci 3. i 4. postaju stavci 4. i 5.

Članak 60.

U članku 121. stavku 1. iza riječi: "će" dodaju se riječi: "sudac pojedinac, odnosno".

Članak 61.

U članku 122. iza riječi: "protivno" dodaju se riječi: "članku 117. stavku 2. i".

Članak 62.

Iza članka 122. dodaje se članak 122.a koji glasi:

"Članak 122.a

Stranka koja traži povrat u prijašnje stanje dužna je protivnoj stranci naknaditi troškove postupka izazvane propuštanjem i odlučivanjem o prijedlogu za povrat u prijašnje stanje neovisno o ishodu spora. O zahtjevu protivne stranke za naknadu troškova postupka sud je dužan odlučiti rješenjem bez odgode, neovisno o odluci o glavnoj stvari. Protiv toga rješenja posebna žalba nije dopuštena, a ovrha se na temelju njega može tražiti prije njegove pravomoćnosti."

Članak 63.

U članku 124. stavku 1. riječ: "čas" zamjenjuje se riječju: "sat".

Članak 64.

U članku 126. stavku 1. iza riječi: "da" dodaju se riječi: "sudac pojedinac odnosno".

Članak 65.

U članku 127. stavku 1. iza riječi: "potpisuju" dodaju se riječi: "sudac pojedinac odnosno".

U stavku 4. riječi: "ne želi" zamjenjuju se riječju: "neće".

Članak 66.

Članak 133. mijenja se i glasi:

"Pismena se dostavljaju preko pošte ili preko određenoga sudskog službenika odnosno sudskog namještenika, preko nadležnoga tijela uprave, preko javnoga bilježnika, preko pravne osobe registrirane za obavljanje dostave ili neposredno u sudu.

Ako se dostava ne obavlja preko pošte, osoba koja obavlja dostavu dužna je osobi kojoj se dostava obavlja, na njezin zahtjev, dokazati svoje svojstvo ovlaštene osobe.

Osobe koje dostavljač iz stavka 1. ovoga članka zatekne na mjestu na kome dostavu treba obaviti dužne su, na njegov zahtjev, dokazati svoju istovjetnost.

Kad je to potrebno, dostavljač je ovlašten zatražiti pomoć policije radi utvrđivanja istovjetnosti osobe koju zatekne na mjestu na kome dostavu treba obaviti te radi obavljanja drugih radnji dostave. Troškovi koji time nastanu ulaze u troškove postupka."

Članak 67.

Iza članka 133. dodaju se članci 133.a do 133.d koji glase:

"Članak 133.a

Na zahtjev stranke koja izjavi da je spremna snositi troškove time izazvane, sud može rješenjem protiv kojega nije dopuštena žalba odrediti da se dostava nekoga pismena povjeri javnome bilježniku. U tom će slučaju sud pismeno koje treba dostaviti zajedno sa svojim rješenjem staviti u posebnu omotnicu koju će predati toj stranci.

Javni bilježnik od koga stranka zatraži obavljanje radnje dostave dužan ju je obaviti po pravilima ovoga Zakona o dostavi. Prigodom dostave pismena iz stavka 1. ovoga članka javni bilježnik ima prava i dužnosti sudskoga dostavljača. Javnog bilježnika u obavljanju poslova dostave može zamjenjivati i javnobilježnički prisjednik ili javnobilježnički vježbenik.

O primitku pismena radi dostave i o radnjama poduzetim radi dostave javni bilježnik sastavit će zapisnike.

Ovjerovljeni prijepis zapisnika o primitku pismena radi dostave te potvrdu o obavljenoj dostavi zajedno s ovjerovljenim prijepisom zapisnika o dostavi, odnosno nedostavljeno pismeno zajedno s ovjerovljenim prijepisom zapisnika o poduzetim radnjama javni bilježnik dostavit će bez odgode izravno sudu.

Troškove izazvane javnobilježničkom dostavom stranka izravno podmiruje javnom bilježniku. Javni bilježnik kome nisu predumljena sredstva za pokriće troškova dostave nije dužan dostavu obaviti, o čemu će javni bilježnik sastaviti zapisnik i o tome izravno obavijestiti sud.

Na radnje poduzete u svezi dostave preko javnih bilježnika stranke ne plaćaju javnobilježničke pristojbe.

Troškovi dostave putem javnoga bilježnika ulaze u parnične troškove, ako sud ocijeni da su oni bili nužni.

Članak 133.b

Ako se tuženik prije podnošenja tužbe sudu u pisanom sporazumu sklopljenom s tužiteljem suglasio da mu se dostava u sporovima na koje se sporazum odnosi obavlja na određenoj adresi u Republici Hrvatskoj ili preko određene osobe u Republici Hrvatskoj, tužba i druga pismena u postupku tuženiku će se, na prijedlog tužitelja, dostavljati na toj adresi ili toj osobi. Smatrat će se da je dostava tuženiku obavljena kada je pismeno dostavljeno osobi naznačenoj u sporazumu.

Ako se dostava iz stavka 1. nije mogla obaviti sud će odrediti da se daljnje dostave tuženiku obavljaju stavljanjem pismena na oglasnu ploču suda. Smatrat će se da je dostava obavljena istekom osmoga dana od dana stavljanja pismena na oglasnu ploču suda.

Tužitelj je dužan uz tužbu priložiti sporazum iz stavka 1. ovoga članka ako u njoj predlaže da se dostava obavlja na adresi ili preko osobe iz toga sporazuma. Tužitelj koji u tužbi nije predložio da se dostava obavlja na adresi ili preko osobe iz sporazuma može i kasnije tijekom postupka predložiti da se tuženiku dostava obavlja na toj adresi ili preko te osobe ako mu se nije mogla uredno obaviti na adresi naznačenoj u tužbi.

Sporazum iz stavka 1. ovoga članka može se sklopiti glede određenog spora koji je već nastao ili glede budućih sporova koji mogu nastati iz određenog pravnog odnosa.

Ako je tuženik fizička osoba koja ne obavlja registriranu djelatnost, sporazum iz stavka 1. ovoga članka valjan je samo ako je na njemu potpis tuženika javno ovjeren. Ako tuženik fizička osoba obavlja registriranu djelatnost, sporazum iz stavka 1. ovoga članka u vezi sa sporovima koji se ne tiču te djelatnosti pravno je valjan samo ako je na njemu potpis tuženika javno ovjeren.

Ako tuženik nakon što mu je tužba dostavljena zatraži da mu se dostava obavlja na novoj adresi u Republici Hrvatskoj, dostava će mu se obavljati na toj adresi ako uvjeti uz koje se treba obavljati nisu bitno teži od onih uz koje se dostava obavlja prema sporazumu iz stavka 1. ovoga članka.

O zahtjevu tuženika za obavljanje dostave na novu adresu sud odlučuje rješenjem nakon što tužitelju omogući da se o tom zahtjevu izjasni. Dok sud ne odluči o zahtjevu iz stavka 6. ovoga članka, dostava će se obavljati na adresu, odnosno osobi iz sporazuma iz stavka 1. ovoga članka.

Protiv rješenja suda kojim zahtjev iz stavka 6. ovoga članka prihvaća ili ga odbija žalba nije dopuštena. Dostava toga rješenja obavlja se na adresi, odnosno osobi iz stavka 1. ovoga članka.

Troškove izazvane prijedlogom tuženika iz stavka 6. ovoga članka snosi tuženik bez obzira na ishod spora.

Članak 133.c

Stranke se mogu pisanim sporazumom sklopljenim prije pokretanja postupka ili tijekom postupka pred sudom suglasiti da im se dostava obavlja preko pravne osobe koja je registrirana u zemlji ili inozemstvu za dostavu pisanih pošiljki.

Sporazum iz stavka 1. ovoga članka može se prije pokretanja postupka sklopiti glede spora koji je već nastao ili glede sporova koji bi mogli nastati u vezi s određenim pravnim odnosom.

Ako je koja od stranaka fizička osoba koja ne obavlja registriranu djelatnost, sporazum iz stavka 1. ovoga članka valjan je samo ako je na njemu njezin potpis javno ovjeren. Ako je koja od stranaka fizička osoba koja obavlja registriranu djelatnost, sporazum iz stavka 1. ovoga članka glede sporova koji se ne tiču te djelatnosti valjan je samo ako je na njemu njezin potpis javno ovjeren.

Na dostavu preko pravne osobe koja obavlja dostavu prema odredbi stavka 1. ovoga članka na odgovarajući se način primjenjuju odredbe o običnoj dostavi preko pošte čak i kad se radi o dostavi pismena za koja je ovim Zakonom predviđena osobna dostava, osim ako se stranke nisu drugačije sporazumjele.

Potvrda pravne osobe iz stavka 1. ovoga članka smatrat će se dostavnicom u smislu odredbi članka 149. ovoga Zakona.

Troškovi dostave preko pravne osobe iz stavka 1. ovoga članka ulaze u parnične troškove.

Članak 133.d

Ako se stranke s time suglase tijekom postupka, sud će odlučiti da one izravno upućuju jedna drugoj podneske i druga pismena, i to preporučeno preko pošte uz povratnicu.

Ako je koja od stranaka pravna osoba ili fizička osoba s registriranom djelatnošću, pismena iz stavka 1. ovoga članka mogu joj se predati izravno u njezinom sjedištu uz potvrdu o preuzimanju pošiljke ovjerenjenu njenim pečatom.

U parnici u kojoj obje stranke zastupaju odvjetnici ili državni odvjetnici sud može odrediti da zastupnici stranaka izravno upućuju podneske jedni drugima - poštom uz povratnicu ili da ih izravno predaju uredu, odnosno pisarnici."

Članak 68.

U članku 134. stavku 2. riječi: "javnom tužiteljstvu" zamjenjuju se riječima: "državnom odvjetništvu", a riječi: "ili javnom pravobraniteljstvu" brišu se.

Članak 69.

Iza članka 134. dodaju se članci 134.a i 134.b koji glase:

"Članak 134.a

Pravnoj osobi koja je upisana u određeni sudski ili drugi upisnik dostava se obavlja na adresu navedenu u tužbi. Ako dostava na adresu navedenu u tužbi ne uspije, dostava će se obaviti na adresu sjedišta te osobe upisanu u upisniku. Ako dostava ne uspije ni na toj adresi, obavit će se stavljanjem pismena na oglasnu ploču suda. Smatrat će se da je dostava obavljena istekom osmoga dana od dana stavljanja pismena na oglasnu ploču suda.

Odredba stavka 1. ovoga članka primjenjuje se i na fizičke osobe koje obavljaju određenu upisanu djelatnost (obrtnici, trgovci pojedinci, javni bilježnici, odvjetnici, liječnici itd.) kad se tim osobama dostava obavlja u vezi s tom djelatnošću.

Članak 134.b

Ako se određenim osobama, na temelju njihova zahtjeva i odobrenja predsjednika suda, dostava obavlja u sudu, pismena koja im upućuje sud polažu se za njih u posebne pretince u za to određenoj prostoriji suda. Dostavu obavlja službena osoba suda.

Predsjednik suda može rješenjem donesenim u upravnom postupku odrediti da svi odvjetnici koji imaju pisarnicu na području njegovog suda, sudska pismena primaju preko pretinaca iz stavka 1. ovoga članka. Protiv toga rješenja odvjetnik ima pravo žalbe predsjedniku neposredno višeg suda u roku od osam dana.

Pismena koja se dostavljaju preko pretinca ne smiju biti dostupna osobama kojima se dostavljaju prije nego što potpišu dostavnicu. Pismena se dostavljaju u zatvorenim omotnicama, u kojima se dostava obavlja preko pošte. Prigodom uzimanja pismena moraju se preuzeti sva pismena položena u pretinac.

Na svako pismeno koje se dostavlja na način predviđen u stavcima 1. i 2. ovoga članka naznačit će se dan kada je položeno u pretinac osobe kojoj se dostava tako obavlja.

U slučajevima iz stavaka 1. i 2. ovoga članka odvjetnici su dužni pismeno podići iz pretinca u roku od osam dana na način određen u stavcima 3. i 4. ovoga članka. Ako pismeno ne bude podignuto u tom roku, dostava će se obaviti stavljanjem pismena na oglasnu ploču suda. Smatrat će se da je dostava obavljena istekom osmoga dana od dana stavljanja pismena na oglasnu ploču suda.

Valjana je dostava koja je u slučajevima iz stavaka 1. i 2. ovoga članka umjesto preko pretinca obavljena na drugi zakonom predviđen način.

Predsjednik suda povući će odobrenje iz stavka 1. ovoga članka ako utvrdi da osoba kojoj je ono dano neredovito preuzima pismena ili pokušava zloupotrijebiti takav način dostave."

Članak 70.

U članku 139. riječi: "njegovu namješteniku" zamjenjuju se riječima: "osobi koja radi".

Članak 71.

U članku 140. stavku 1. riječ: "danju" zamjenjuje se riječima: "od sedam do dvadeset sati".

U stavku 2. riječi: "ili na temelju posebne odluke suda koju je dostavljač dužan na zahtjev pokazati" brišu se.

Iza stavka 2. dodaje se novi stavak 3. koji glasi:

"Ako ocijeni da je to potrebno, sud će odrediti da se dostava obavi na bilo kojem drugom mjestu ili u bilo koje drugo vrijeme. Prigodom takve dostave osobi kojoj se dostava obavlja predat će se primjerak rješenja suda kojim je ona određena. To rješenje ne mora biti obrazloženo."

Dosadašnji stavak 3. koji postaje stavak 4. mijenja se i glasi:

"Odredba da se dostava obavlja samo radnim danom u vrijeme određeno u stavku 1. ovoga članka ne važi za dostavu poštom, preko pravne osobe iz članka 133.c ovoga Zakona ili putem javnoga bilježnika."

Članak 72.

U članku 141. stavku 1. rečenici prvoj riječ: "odraslih" zamjenjuje se riječju: "punoljetnih". Rečenica druga briše se.

Iza stavka 1. dodaje se novi stavak 2. koji glasi:

"Ako se osoba kojoj se pismeno ima dostaviti ne zatekne u svom stanu i ako se ono ne može predati kome od njezinih punoljetnih članova domaćinstva, pismeno se može predati kućepazitelju ili susjedu, ako oni na to pristanu, i time je dostava obavljena."

Dosadašnji stavci 2. i 3. postaju stavci 3. i 4.

Iza stavka 4. dodaje se stavak 5. koji glasi:

"Osobe kojima se prema odredbama prethodnih stavaka dostava obavi umjesto

osobi kojoj se pismeno ima dostaviti, dužne su pismeno predati toj osobi. Ako svojom krivnjom propuste pismeno predati, odgovaraju osobi za koju su pismeno primili za štetu koju su joj time prouzročili."

Članak 73.

U članku 142. stavku 1. rečenici prvoj riječi: "izvanredni pravni lijek," brišu se. Iza riječi: "žalba" dodaju se riječi: "te pravni lijek".

U stavku 2. brojke: "1. i 2." zamjenjuju se brojkama: "1., 2. i 3."

Članak 74.

U članku 143. brojke: "1. i 2." zamjenjuju se brojkama: "1., 2. i 3.", a na kraju teksta briše se točka i dodaju riječi: "i uz naznaku osobe od koje se to saznalo."

Članak 75.

U članku 144. riječ: "odrasli" zamjenjuje se riječju: "punoljetni", riječ: "staviti" zamjenjuje se riječju: "pribiti", a riječ: "čas" zamjenjuje se riječju: "sat".

Članak 76.

Članak 145. i naslov iznad njega mijenjaju se i glase:

"Promjena adrese

Članak 145.

Stranka ili njezin zastupnik dužni su tijekom postupka do isteka roka od šest mjeseci nakon pravomoćnosti prvostupanjske odluke protiv koje žalba nije izjavljena, odnosno nakon dostave drugostupanjske odluke kojom se postupak pravomoćno završava odmah obavijestiti sud o svakoj promjeni svoje adrese.

Ako protiv pravomoćne odluke unutar roka iz stavka 1. ovoga članka bude izjavljena revizija, taj se rok produžava sve dok ne istekne šest mjeseci od dostave stranci odluke kojom se revizija odbacuje ili odbija ili pobijana odluka preinačuje.

Ako je protiv pravomoćne odluke unutar roka iz stavka 1. ovoga članka podnesen prijedlog za ponavljanje postupka, taj se rok produžava do isteka roka od šest mjeseci nakon pravomoćnosti prvostupanjske odluke u tom postupku protiv koje nije izjavljena žalba, odnosno do isteka roka od šest mjeseci od dostave stranci drugostupanjske odluke kojom se postupak za ponavljanje postupka pravomoćno završava.

Ako u povodu izvanrednoga pravnoga lijeka pravomoćna odluka bude ukinuta i predmet vraćen na ponovno suđenje, smatrat će se da rok iz stavka 1. ovoga članka nije ni počeo teći.

Ako stranka ili njezin zastupnik ne obavijeste odmah sud o promjeni adrese, pa se zbog toga dostava nije mogla uredno obaviti, sud će odrediti da se daljnje dostave u parnici obavljaju stavljanjem pismena na oglasnu ploču suda, sve dok stranka ili njezin zastupnik ne priopće sudu svoju novu adresu.

Dostava iz stavka 5. ovoga članka smatra se obavljenom istekom osam dana od dana stavljanja pismena na oglasnu ploču suda.

Kad zastupnik za primanje pismena do isteka rokova iz stavaka 1. do 3. ovoga članka promijeni svoju adresu, a o tome ne obavijesti sud, sud će imenovati drugoga zastupnika za primanje pismena kojemu će dostavu obaviti.

U slučaju iz stavka 7. ovoga članka sud može novčano kazniti ranijeg zastupnika za primanje pismena zbog povrede svoje dužnosti obavještanja suda o promjeni adrese."

Članak 77.

Članak 146. i naslov iznad njega mijenjaju se i glase:

"Zastupnik za primanje pismena

Članak 146.

Tužitelj ili njegov zastupnik koji se nalaze u inozemstvu, a tužitelj nema punomoćnika u Republici Hrvatskoj, dužni su već prigodom podnošenja tužbe imenovati punomoćnika za primanje pismena u Republici Hrvatskoj. Ako oni tako ne postupe, sud će tužbu odbaciti.

Tuženika ili njegova zastupnika koji se nalaze u inozemstvu, a tuženik nema punomoćnika u Republici Hrvatskoj, sud će već prigodom dostave prvoga pismena pozvati da u primjerenom roku postave punomoćnika za primanje pismena u Republici Hrvatskoj, uz upozorenje da će u suprotnom sud tuženiku na njegov trošak postaviti zastupnika za primanje pismena iz reda odvjetnika ili javnih bilježnika i preko toga zastupnika obavijestiti tuženika odnosno njegova zastupnika o tom postavljenju.

Stranci koja opozove punomoć punomoćniku za primanje pismena i istodobno ne postavi drugog takvog punomoćnika, sud će dostavu obavljati stavljanjem pismena na oglasnu ploču suda, sve dok ta stranka ne postavi drugoga punomoćnika za primanje pismena.

Punomoćnik za primanje pismena koji je obavijestio sud o tome da je stranci otkazao punomoć i priložio nesumnjiv dokaz o tome da je stranka uredno primila taj otkaz, dužan je za stranku i dalje primiti pismena sve dok ne protekne trideset dana od dana kojega je sudu priložio taj dokaz. Ako stranka u roku od trideset dana od dana primitka otkaza punomoći ne obavijesti sud o imenovanju novoga punomoćnika za primanje pismena, sud će postupiti u smislu odredbe stavka 3. ovoga članka.

Sredstva za pokriće troškova postavljanja i rada zastupnika tuženika za primanje pismena dužan je predujmiti tužitelj na temelju rješenja suda protiv kojega nije dopuštena posebna žalba. Ako tužitelj ne predujmi ta sredstva u roku koji je sud odredio u svom rješenju, sud će tužbu odbaciti.

Pravila o postavljanju zastupnika tužitelju za primanje pismena na odgovarajući se način primjenjuju na umješače."

Članak 78.

U članku 149. stavak 1. mijenja se i glasi:

"Potvrdu o obavljenoj dostavi (dostavnicu) potpisuje primatelj, koji će na njoj napisati datum primitka. Ako se dostava obavlja državnome tijelu, pravnoj osobi ili fizičkim osobama koje obavljaju registriranu djelatnost, primatelj je dužan uz potpis otisnuti i pečat ili štambilj tog tijela odnosno osobe. Dostavljač je dužan naznačiti na dostavnici zašto prigodom dostave tom tijelu ili osobama pečat ili štambilj nije otisnut."

Iza stavka 5. dodaju se novi stavci 6., 7., 8. i 9. koji glase:

"Ako dostavu ne obavlja državnom tijelu ili pravnoj osobi, dostavljač će od osobe kojoj pismeno predaje, a koju osobno ne poznaje, zatražiti da dokaže svoju istovjetnost.

Dostavljač će na dostavnici upisati ime i prezime osobe kojoj je pismeno predao te naznačiti da osobu kojoj je pismeno predao osobno poznaje, odnosno broj isprave na temelju koje je utvrdio njenu istovjetnost i tko ju je izdao.

Dostavljač koji nije javni bilježnik dužan je čitko označiti na dostavnici svoje ime i prezime te svojstvo, a zatim je osobno potpisati.

Ako je to potrebno, dostavljač će o dostavi sastaviti poseban zapisnik i priložiti ga uz dostavnicu."

Dosadašnji stavci 6. i 7. postaju stavci 10. i 11.

Članak 79.

Iza članka 149. dodaju se članci 149.a i 149.b koji glase:

"Članak 149.a

Osobu koja neopravdano, u slučajevima predviđenim u ovoj Glavi, odbije dokazati svoju istovjetnost ili primiti pismeno te osobu koja na neki drugi način ometa dostavu svjesno onemogućavajući ili otežavajući primjenu odredaba ove Glave sud može novčano kazniti uz odgovarajuću primjenu odredaba članka 110. ovoga Zakona.

Stranka kojoj je osoba iz stavka 1. ovoga članka ponašanjem opisanim u toj odredbi prouzročila dodatne troškove u postupku, može u tom postupku zatražiti od suda da je osudi da joj te troškove naknadi, neovisno o tome je li je novčano kaznio ili nije. O takvom zahtjevu sud je dužan rješenjem odlučiti bez odgode, neovisno o odluci o glavnoj stvari. Protiv toga rješenja dopuštena je posebna žalba, ali se ovrha na temelju njega može tražiti prije njegove pravomoćnosti.

Članak 149.b

Dostavljača koji nesavjesno obavi koju radnju dostave i zbog toga dođe do znatnijeg odugovlačenja postupka sud može novčano kazniti, primjenjujući na odgovarajući način odredbe članka 110. ovoga Zakona.

Stranka kojoj je dostavljač iz stavka 1. ovoga članka nesavjesnim obavljanjem svoje dužnosti prouzročio dodatne troškove u postupku, može u tom postupku zatražiti od suda da dostavljača odnosno pravnu osobu koja za njega odgovara po općim pravilima za naknadu štete osudi da joj te troškove naknadi. O takvom zahtjevu sud je dužan rješenjem odlučiti bez odgode, neovisno o odluci o glavnoj stvari. Protiv toga rješenja dopuštena je žalba, ali se ovrha na temelju njega može tražiti i prije njegove pravomoćnosti.

Zahtjev za naknadu troškova iz stavka 2. ovoga članka stranka može postaviti u roku od petnaest dana od saznanja za razloge koji opravdavaju njegovo postavljanje, a najkasnije do pravomoćnosti, odnosno okončanja postupka u povodu izvanrednog pravnog lijeka."

Članak 80.

U članku 150. stavku 2. rečenici drugoj iza riječi: "daje" dodaju se riječi: "sudac pojedinac odnosno", a riječi: "odnosno radnik u sudu" zamjenjuju se riječima: "ili sudac".

Članak 81.

U članku 153. iza stavka 3. dodaje se novi stavak 4. koji glasi:

"Ako sud izvede dokaz iako predujam za njegovo izvođenje nije položen, rješenjem će naložiti stranci da u roku od osam dana određenu svotu plati svjedoku ili vještaku. Žalba protiv toga rješenja ne odgađa ovrhu."

Dosadašnji stavak 4. postaje stavak 5.

Članak 82.

U članku 154. stavku 2. riječ: "podmiruje" zamjenjuje se riječju: "snosi".

U stavku 4. brojka: "4." zamjenjuje se brojkom: "5.".

Članak 83.

Iza članka 154. dodaje se članak 154.a koji glasi:

"Članak 154.a

U postupcima u kojima državni odvjetnik ili koje drugo državno tijelo nastupa kao stranka, odluka o troškovima postupka donosi se u korist, odnosno protiv Republike Hrvatske."

Članak 84.

U članku 156. iza stavka 2. dodaje se stavak 3. koji glasi:

"O zahtjevima za naknadu troškova iz stavaka 1. i 2. ovoga članka sud je dužan rješenjem odlučiti bez odgode, neovisno o odluci o glavnoj stvari. Protiv toga rješenja posebna žalba nije dopuštena, a ovrha se na temelju toga rješenja može tražiti prije njegove pravomoćnosti."

Članak 85.

U članku 158. stavak 1. mijenja se i glasi:

"Tužitelj koji povuče tužbu dužan je protivnoj stranci nadoknaditi parnične troškove. Ali, ako je tužba povučena odmah nakon što je tuženik udovoljio zahtjevu tužitelja, troškove postupka dužan je tužitelju nadoknaditi tuženik."

Članak 86.

U članku 159. stavku 1. riječ: "podmiruje" zamjenjuje se riječju: "snosi".

Članak 87.

U članku 160. riječ: "izvršnom" zamjenjuje se riječju "ovršnom", a riječ "podmiruje" zamjenjuje se riječju: "snosi".

Članak 88.

U članku 162. stavku 1. riječi: "javni tužitelj" zamjenjuju se riječima: "državni odvjetnik".

Stavci 2., 3. i 4. brišu se.

Članak 89.

U članku 163. riječi: "javno pravobraniteljstvo" zamjenjuju se riječima: "državno odvjetništvo".

Članak 90.

U članku 164. stavku 2. riječ: "zahtjev" zamjenjuje se riječju: "zahtjevu".

Iza stavka 4. dodaje se novi stavak 5. koji glasi:

"U odluci kojom se postupak završava za nekog suparničara, sud će odlučiti i o zahtjevu za naknadu troškova stranaka između kojih se tom odlukom postupak pred tim sudom završava."

Dosadašnji stavci 5., 6. i 7. postaju stavci 6., 7. i 8.

Članak 91.

Članak 165. mijenja se i glasi:

"U međupresudi ili djelomičnoj presudi sud može izreći da se odluka o troškovima ostavlja za kasniju presudu, osim ako se kod djelomične presude ne radi o slučaju iz članka 164. stavka 5. ovoga Zakona."

Članak 92.

U članku 172. stavak 3. mijenja se i glasi:

"Sud može stranku osloboditi od plaćanja sudskih pristojbi uz uvjete propisane Zakonom o sudskim pristojbama."

Članak 93.

U članku 173. stavku 4. riječ: "republičkim" zamjenjuju se riječju: "posebnim".

Članak 94.

U članku 177. stavku 3. riječ: "prema" zamjenjuje se riječju: "po".

Članak 95.

Članak 178.a briše se.

Članak 96.

U članku 179. stavku 3. riječ: "republičkim" zamjenjuje se riječju: "posebnim".

Članak 97.

U članku 181. stavku 1. riječi: "republičko tijelo uprave" zamjenjuju se riječju: "ministarstvo".

Članak 98.

U članku 186. stavku 1. riječi: "da sadrži" zamjenjuju se riječju: "sadržavati".

Stavak 2. mijenja se i glasi:

"Kad stvarna nadležnost, sastav suda, vrsta postupka, pravo na izjavljivanje revizije, ovlaštenje na zastupanje ili pravo na naknadu troškova postupka ovisi o vrijednosti predmeta spora, a predmet tužbenog zahtjeva nije novčana svota, tužitelj je dužan u tužbi naznačiti vrijednost predmeta spora."

Članak 99.

Iza članka 186. dodaju se članci 186.a, 186.b i 186.c koji glase:

"Članak 186.a

Osoba koja namjerava podnijeti tužbu protiv Republike Hrvatske dužna se prije podnošenja tužbe obratiti nadležnom državnom odvjetništvu sa zahtjevom za mirno rješenje spora.

Ako je zahtjev iz stavka 1. ovoga članka podnesen nenadležnom državnom odvjetništvu, smatrat će se da je podnesen nadležnom državnom odvjetništvu istekom roka od osam dana.

Podnošenjem zahtjeva iz stavka 1. prekida se zastarijevanje.

Ako zahtjev iz stavka 1. ovoga članka ne bude prihvaćen ili o njemu ne bude odlučeno u roku od tri mjeseca od njegova podnošenja, podnositelj zahtjeva može podnijeti tužbu nadležnom sudu.

Sud će odbaciti tužbu protiv Republike Hrvatske podnesenu prije donošenja odluke o zahtjevu za mirno rješenje spora, odnosno prije isteka roka iz stavka 2. ovoga članka.

Odredbe prethodnih stavaka ovoga članka ne primjenjuju se u slučajevima kada je posebnim zakonom propisan postupak podnošenja zahtjeva za mirno rješenje spora nadležnom državnom odvjetništvu ili nekom drugom tijelu.

Članak 186.b

Tužitelj koji za to ima imovinskopравни interes može tužbom zatražiti od suda da naloži tuženiku koji je prema sadržaju pravnoga odnosa dužan položiti račun ili dati pregled neke imovine i obveza, odnosno tuženiku za koga je vjerojatno da nešto zna o utajenoj ili prikrivenoj imovini - da, pod prisegom ili bez prisege, položi račun ili preda potpuni pregled imovine ili obveza, odnosno saopći što mu je o utajenoj ili prikrivenoj imovini poznato, te izjavi da su položeni račun, predani pregled imovine i obveza, odnosno dani podaci o utajenoj ili prikrivenoj imovini potpuni i točni.

U sporovima u kojima ne može postaviti tužbeni zahtjev za isplatu određenog iznosa novca, isporuku određene količine zamjenjivih stvari, predaju određenih stvari ili prijenos određenih prava prije nego što tuženik ispuni svoju obvezu polaganja računa ili predaje pregleda imovine i obveza, tužitelj može u tužbi istaknuti, pored zahtjeva za polaganje računa ili predaju pregleda imovine i obveza iz stavka 1. ovoga članka, i zahtjev kojim će zatražiti od suda da tuženika osudi na isplatu iznosa novca, isporuku ili predaju stvari ili prijenos prava čiju će visinu, količinu odnosno istovjetnost odrediti tek nakon što tuženik položi račun ili preda pregled imovine i obveza, odnosno tek nakon što se provede vještačenje ili izvedu drugi dokazi u povodu položenog računa ili predanog pregleda imovine i obveza ili u povodu uskrate polaganja računa ili predaje pregleda imovine i obveza.

U sporovima u kojima ne može postaviti određeni zahtjev prije nego što dođe do podataka koje mu tuženik ne želi dati premda njima raspolaže, a koje mu je prema sadržaju građanskopravnoga odnosa dužan dati odnosno koji se mogu smatrati zajedničkim za obje stranke, tužitelj može u tužbi istaknuti zahtjev kojim će zatražiti od suda da tuženika osudi na isplatu iznosa, predaju stvari ili prijenos prava čiju će visinu, količinu odnosno istovjetnost odrediti tek nakon što mu tuženik dade potrebne podatke, odnosno tek nakon što se provedu vještačenje ili izvedu drugi dokazi o podacima koje tuženik izbjegava dati.

U slučajevima iz stavaka 2. i 3. ovoga članka tužitelj je dužan određeni tužbeni zahtjev postaviti u roku koji mu za to sud odredi tijekom postupka rješanjem protiv kojega nije dopuštena posebna žalba.

U tužbi iz stavka 1. ovoga članka tužitelj je dužan naznačiti vrijednost predmeta spora u skladu s odredbom članka 40. stavka 2. ovoga Zakona; prigodom postavljanja tužbenoga zahtjeva iz stavka 4. ovoga članka tužitelj je dužan iznova naznačiti vrijednost predmeta spora u skladu s odredbama članaka 35. do 37. i 39. ovoga Zakona.

Članak 186.c

Tužitelj koji učini vjerojatnim da tuženik ozbiljno dovodi u pitanje postojanje njegove još uvijek nedospjele tražbine, ili da će morati sudskim putem ostvarivati svoju tražbinu nakon što ona dospije, ili da iz drugih razloga ima za to pravni interes, može i prije dospelosti tražbine zatražiti od suda da tuženiku naloži da mu ispuni dužnu činidbu u vrijeme njezine dospelosti. Vrijeme dospelosti tražbine treba biti određeno naznačeno u tužbenom zahtjevu.

Sud će odbaciti tužbu ako utvrdi da tužitelj nema pravnoga interesa tražiti donošenje presude iz stavka 1. ovoga članka prije dospelosti tražbine.

Ovrha na temelju presude kojom je prihvaćen zahtjev iz stavka 1. ovoga članka može se tražiti tek nakon dospelosti tražbine."

Članak 100.

U članku 187. stavku 3. riječi: "u tijeku" zamjenjuju se riječima: "prije ili tijekom", a riječi: ",pored postojećeg zahtjeva," brišu se.

U stavku 4. iza riječi: "člana" dodaju se riječi: "nakon podnošenja tužbe".

Članak 101.

U članku 192. iza stavka 2. dodaje se novi stavak 3. koji glasi:

"Nakon što se tuženik upustio u raspravljanje o glavnoj stvari, umjesto tužitelja može u parnicu stupiti novi tužitelj samo ako tuženik na to pristane."

U dosadašnjem stavku 3. koji postaje stavak 4. riječ: "tuženika" zamjenjuje se riječju: "stranke".

Članak 102.

U članku 196. iza stavka 2. dodaje se novi stavak 3. koji glasi:

"Nakon što se tuženik upustio u raspravljanje o glavnoj stvari, bez njegova pristanka ne može uz tužitelja pristupiti novi tužitelj."

Dosadašnji stavak 3. postaje stavak 4.

Članak 103.

Članak 205. i naslov iznad njega brišu se.

Članak 104.

Iza članka 208. dodaje se članak 208.a koji glasi:

"Članak 208.a

Umještač ne može u odnosu na stranku kojoj se bio pridružio u prethodnom postupku tvrditi da spor, onako kako je tijekom toga postupka izložen sudu, nije pravilno riješen. Njegov prigovor istaknut u novoj parnici, da je stranka kojoj se bio pridružio pogrešno vodila spor, može biti prihvaćen samo utoliko ukoliko je on s obzirom na stanje spora u vrijeme svoga stupanja u prethodnu parnicu ili izjavama i radnjama te stranke bio spriječen poduzeti radnje koje bi dovele do povoljnijeg ishoda spora, odnosno ako takve radnje, za mogućnost čijega poduzimanja on nije znao, sama stranka nije poduzela namjerno ili iz grube nepažnje.

Odredba stavka 1. ovoga članka na odgovarajući se način primjenjuje i na imenovanog prethodnika (članak 210.) te na treću osobu obaviještenu o parnici (članak 211.)."

Članak 105.

Iza članka 209. dodaje se članak 209.a koji glasi:

"Članak 209.a

Odredbe ovoga Zakona o stranačkoj i parničnoj sposobnosti te zastupanju stranaka, kao i o podnescima stranaka i dostavi strankama na odgovarajući se način primjenjuju i na umještača."

Članak 106.

U članku 210. stavku 1. riječ: "imalac" zamjenjuje se riječju: "držatelj", a riječ: "ima" zamjenjuje se riječju: "drži".

Članak 107.

Naslov Glave sedamnaeste mijenja se i glasi:

"Glava sedamnaesta

PREKID, OBUSTAVA I MIROVANJE POSTUPKA"

Članak 108.

Članak 212. mijenja se i glasi:

"Postupak se prekida:

- 1) kad stranka umre,
- 2) kad stranka izgubi parničnu sposobnost a nema punomoćnika u toj parnici,
- 3) kad zakonski zastupnik stranke umre ili prestane njegovo ovlaštenje za zastupanje, a stranka nema punomoćnika u toj parnici,
- 4) kad stranka koja je pravna osoba prestane postojati odnosno kad nadležno tijelo pravomoćno odluči o zabrani rada,
- 5) kad nastupe pravne posljedice otvaranja stečajnog postupka,
- 6) kad se stranka nađe na području koje je zbog izvanrednih događaja (poplava i sl.) odsječeno od suda,
- 7) kad zbog rata ili drugih uzroka prestane rad u sudu,
- 8) kad je to drugim zakonom određeno."

Članak 109.

U članku 213. stavak 1. mijenja se i glasi:

"Sud će prekid postupka odrediti i ako je odlučio da sam ne rješava o prethodnom pitanju (članak 12.)."

Članak 110.

U članku 214. iza stavka 2. dodaje se novi stavak 3. koji glasi:

"Ako je postupak prekinut iz razloga navedenog u članku 212. točki 5. ovoga Zakona i ako je zbog otvaranja stečajnoga postupka prestala nadležnost suda koji vodi postupak, taj će sud rješenjem utvrditi prekid postupka, oglasiti se nenadležnim i ustupiti predmet nadležnom sudu nakon pravomoćnosti rješenja."

Dosadašnji stavak 3. postaje stavak 4.

Članak 111.

U članku 215. stavku 1. brojka: "4." zamjenjuje se brojkom: "5.", a iza riječi: "strane" dodaju se riječi: "ili po službenoj dužnosti".

Iza stavka 1. dodaju se novi stavci 2. i 3. koji glase:

"U slučaju iz članka 214. stavka 3. ovoga Zakona smatrat će se da je postupak nastavljen dostavom rješenja o prekidu postupka i o oglašavanju suda nenadležnim stranci kojoj je kasnije dostavljen.

Postupak koji je prekinut iz razloga navedenih u članku 212. točki 6. ovoga Zakona nastaviti će se kad stranka koja se nalazila na području koje je zbog izvanrednih događaja odsječeno od suda preuzme postupak ili kad je sud na prijedlog protivne stranke ili po službenoj dužnosti pozove da to učini."

U dosadašnjem stavku 2. koji postaje stavak 4. riječi: "stavku 1. točki 1. i stavku 2." brišu se.

U dosadašnjem stavku 3. koji postaje stavak 5. iza riječi: "stranke" dodaju se riječi: "ili po službenoj dužnosti".

Dosadašnji stavci 4. i 5. postaju stavci 6. i 7.

Članak 112.

Iza članka 215. dodaju se članci 215.a i 215.b koji glase:

"Članak 215.a

U slučajevima u kojima po ovom Zakonu dolazi do zastoja postupka primjenjivat će se na odgovarajući način odredbe ovoga Zakona o prekidu postupka.

Članak 215.b

Postupak se obustavlja kad umre ili prestane postojati stranka u postupku o pravima koja ne prelaze na njezine nasljednike odnosno pravne sljednike.

U slučajevima iz stavka 1. ovoga članka sud će rješenje o obustavi postupka dostaviti protivnoj stranci te nasljednicima odnosno pravnim sljednicima stranke nakon što oni budu utvrđeni.

Sud će nasljednicima umrle stranke, na prijedlog protivne stranke ili po službenoj dužnosti, postaviti privremenog zastupnika kojemu će dostaviti rješenje o obustavi postupka, ako ocijeni da bi ostavinski postupak mogao duže trajati.

Rješenje o obustavi postupka zbog toga što je pravna osoba prestala postojati dostavit će se protivnoj stranci i njezinom pravnom sljedniku nakon što on bude utvrđen, a ako pravna osoba nema pravnoga sljednika, sud će, na prijedlog protivne stranke ili po službenoj dužnosti, dostaviti rješenje o obustavi postupka dostaviti državnom odvjetništvu.

Dok se postupak u povodu rješenja o obustavi pravomoćno ne završi, glede rokova za poduzimanje pravnih radnji te prava stranaka i suda da poduzimaju te radnje primijenit će se na odgovarajući način pravila o prekidu postupka, ako prethodnim odredbama ovoga članka nije drugačije propisano."

Članak 113.

U članku 216. stavku 1. iza riječi: "predloži mirovanje" stavlja se točka a zarez i riječi: "ili kad na ročište dođe samo tužitelj, pa ne predloži donošenje presude zbog izostanka." brišu se.

Članak 114.

U članku 218. stavku 1. riječ: "izvršenje" zamjenjuje se riječima: "nastupanje pravnih učinaka".

Članak 115.

U članku 219. dodaje se stavak 2. koji glasi:

"Sud može tijekom postupka, kad ocijeni da je to svrsishodno za pravilno rješenje spora, upozoriti stranke na njihovu dužnost iz stavka 1. ovoga članka, a osobito na potrebu iznošenja odlučnih činjenica i predlaganja određenih dokaza te iznijeti razloge zbog kojih smatra da je to potrebno."

Članak 116.

U članku 220. stavak 2. mijenja se i glasi:

"Sud odlučuje o tome koje će od predloženih dokaza izvesti radi utvrđivanja odlučnih činjenica."

Članak 117.

U članku 224. stavku 1. riječ: "Dokazi" zamjenjuje se riječima: "U sporovima koje sudi vijeće dokazi".

Članak 118.

U članku 225. iza riječi: "ovlašten je" dodaje se zarez i riječi: "ako stranke to predlože,".

Članak 119.

U članku 230. stavak 1. mijenja se i glasi:

"Isprava koju je u propisanom obliku izdalo državno tijelo u granicama svoje nadležnosti te isprava koju je u takvom obliku izdala pravna ili fizička osoba u obavljanju javnog ovlaštenja koje joj je povjereno zakonom ili propisom utemeljenom na zakonu (javna isprava), dokazuje istinitost onoga što se u njoj potvrđuje ili određuje."

Članak 120.

U članku 232. stavak 3. mijenja se i glasi:

"Ako se isprava nalazi kod državnoga tijela ili koje pravne ili fizičke osobe koja ima javna ovlaštenja, a sama stranka ne može postići da se isprava preda ili pokaže, sud će na prijedlog stranke pribaviti tu ispravu."

Članak 121.

U članku 233. stavku 5. riječ: "prema" zamjenjuje se riječju: "po".

Članak 122.

U članku 234. stavak 1. mijenja se i glasi:

"Treća osoba dužna je po nalogu suda podnijeti ispravu koju je po zakonu dužna pokazati ili podnijeti, odnosno ispravu koja je po svojem sadržaju zajednička za tu osobu i stranku koja se na ispravu poziva. U pogledu prava treće osobe da uskrati podnošenje drugih isprava na odgovarajući se način primjenjuju odredbe članka 237. i 238. ovoga Zakona."

Stavak 5. mijenja se i glasi:

"Na temelju rješenja kojim je trećoj osobi naloženo da preda određenu ispravu ovrha će se provesti po službenoj dužnosti po pravilima ovršnog postupka i prije pravomoćnosti toga rješenja."

Članak 123.

U članku 237. stavku 1. točki 2. riječ: "ispovijedala" zamjenjuje se riječju: "ispovijedila".

U stavku 2. riječi: "Predsjednik vijeća" zamjenjuju se riječima: "Sudac pojedinac ili predsjednik vijeća".

Članak 124.

U članku 238. stavku 2. riječi: "Predsjednik vijeća" zamjenjuju se riječima: "Sudac pojedinac ili predsjednik vijeća".

Članak 125.

Članak 246. mijenja se i glasi:

"Sud može odlučiti da svjedok prisegne na iskaz koji je dao.

Prisega se daje usmeno izgovaranjem ovih riječi: "Prisežem čašću da sam o svemu što me je sud pitao istinu govorio i da ništa što sam o ovoj stvari znao nisam prešutio."

Sud može odlučiti da svjedok prisegne i prije nego što bude saslušan.

Nijemi svjedoci koji znaju čitati i pisati prisežu tako da potpisuju tekst prisege, a gluhi će svjedoci pročitati tekst prisege. Ako gluhi ili nijemi svjedoci ne znaju ni čitati ni pisati, prisegnut će preko tumača.

Ako se svjedok ponovno saslušava, neće po drugi put dati prisegu, nego će se samo opomenuti na već danu prisegu."

Članak 126.

Članak 247. mijenja se i glasi:

"Neće se tražiti prisega od svjedoka koji u vrijeme saslušanja nisu punoljetni ili ne mogu shvatiti njezino značenje.

Protiv odluke suda kojom se svjedoku naređuje da prisegne ili se određuje da svjedok ne prisegne, stranke i svjedok nemaju pravo na žalbu."

Članak 127.

U članku 248. stavcima 1. i 2. riječ i brojka: "do 3.000,00" zamjenjuju se riječima i brojkama: "od 500,00 do 10.000,00".

Iza stavka 3. dodaje se novi stavak 4. koji glasi:

"U slučajevima iz stavaka 1. do 3. ovoga članka na odgovarajući način primjenjuju se odredbe članka 10. ovoga Zakona."

Dosadašnji stavci 4. i 5. postaju stavci 5. i 6.

Dosadašnji stavak 6. briše se.

Članak 128.

U članku 249. stavku 2. riječi: "da zahtijeva" zamjenjuju se riječju: "zatražiti".

U stavku 3. rečenici drugoj riječ: "izvršenje" zamjenjuje se riječju: "ovrhu".

Članak 129.

U članku 253. stavku 3. riječi: "ovlašteni radnik tijela ili organizacije" zamjenjuju se riječima: "ovlaštena osoba tijela ili pravne osobe".

Članak 130.

U članku 254. stavku 1. riječi: "ili sudac porotnik" brišu se.

U stavku 2. riječ: "ličnosti" zamjenjuje se riječju: "osobi".

Članak 131.

U članku 255. stavku 1. riječ i brojka: "do 3.000,00" zamjenjuju se riječima i brojkama: "od 500,00 do 10.000,00".

U stavku 2. brojka: "5." zamjenjuje se brojkom: "6.".

U stavku 3. dodaju se rečenica druga i treća koje glase: "O takvom zahtjevu sud je dužan odlučiti bez odgode. Žalba protiv toga rješenja ne odgađa ovrhu."

Članak 132.

U članku 260. iza stavka 3. dodaje se stavak 4. koji glasi:

"Odredba članka 255. stavka 3. ovoga Zakona primijenit će se na odgovarajući način i kada vještak svoj nalaz i mišljenje ne podnese u roku koji mu je sud odredio."

Članak 133.

U članku 265. stavak 2. mijenja se i glasi:

"Neće se saslušati stranka koja uskrati davanje iskaza ili se bez opravdanog razloga ne odazove pozivu suda."

Članak 134.

U članku 268. iza stavka 1. dodaje se novi stavak 2. koji glasi:

"Ako stranka ima punomoćnika, poziv na ročište na kojemu će se izvesti dokaz saslušanjem stranaka stranci ili osobi koja se ima saslušati za stranku uputit će se preko punomoćnika."

U dosadašnjem stavku 2. koji postaje stavak 3. riječi i brojke: "(članak 265. stavak 2.)" brišu se.

Članak 135.

U članku 270. riječi: "polaganja zakletve" zamjenjuju se riječima: "davanja prisege".

Članak 136.

U članku 272. stavku 1. iza riječi: "bojazan da se" dodaje se riječ: "neki".

Članak 137.

U članku 274. rečenica prva mijenja se i glasi: "U podnesku kojim traži osiguranje dokaza predlagatelj je dužan naznačiti prava čija zaštita ovisi o činjenicama koje se imaju utvrditi predloženim dokazom, razloge iz kojih smatra da je izvođenje toga dokaza nužno radi utvrđenja tih činjenica, te zašto se kasnije on neće moći izvesti ili će njegovo izvođenje biti otežano."

Članak 138.

U članku 277. stavak 3. mijenja se i glasi:

"U sporovima koje sudi vijeće glavnu raspravu priprema predsjednik vijeća, koji je ovlašten donositi sve odluke i poduzimati sve radnje koje je tijekom pripremanja glavne rasprave ovlašten donositi, odnosno poduzimati sudac pojedinac."

Stavak 4. mijenja se i glasi:

"U tijeku pripremanja glavne rasprave stranke mogu upućivati podneske u kojima će navesti činjenice koje treba utvrditi te dokaze čije izvođenje predlažu u skladu s ovim Zakonom."

Iza stavka 4. dodaju se stavci 5. i 6. koji glase:

"U sporovima koje sudi vijeće predsjednik vijeća može radi pripreme glavne rasprave održati pripremno ročište u skladu s ovim Zakonom."

Odluke koje u pripremanju glavne rasprave predsjednik vijeća može donijeti tek na pripremnom ročištu, sudac pojedinac može donijeti tek na ročištu za glavnu raspravu."

Članak 139.

U članku 278. stavku 1. riječi: "predsjednik vijeća ovlašten je da odlučuje" zamjenjuju se riječima: "sud je ovlašten odlučivati".

U stavku 2. riječi: "predsjednik vijeća" zamjenjuju se riječju: "sud".

Članak 140.

U članku 279. riječi: "Predsjednik vijeća" zamjenjuju se riječju: "Sud", a iza riječi: "odricanja" stavlja se zarez i dodaju riječi: "presudu zbog ogluhe".

Članak 141.

U članku 280. riječi: "predsjednik vijeća ovlašten je" zamjenjuju se riječima: "sud je ovlašten".

Članak 142.

U članku 281. riječi: "predsjednik će vijeća" zamjenjuju se riječima: "sud će".

Članak 143.

U članku 282. stavku 1. riječi: "predsjednik vijeća" zamjenjuju se riječju: "sud".

U stavku 2. riječi: "Predsjednik vijeća" zamjenjuju se riječju: "Sud".

Članak 144.

U članku 283. riječi: "predsjednik vijeća ostavit će" zamjenjuju se riječima: "sud će ostaviti".

Članak 145.

Članak 284. i naslov iznad njega mijenjaju se i glase:

"Odgovor na tužbu

Članak 284.

Ako sud smatra da se na temelju tužbe može dalje postupati, naredit će da se primjerak tužbe dostavi tuženiku radi podnošenja pisanog odgovora na tužbu. Sud je dužan u pozivu upozoriti tuženika na pravne posljedice nedavanja odgovora na tužbu (članak 331.b).

Sud može iznimno, ako to zahtijevaju posebne okolnosti pojedinog slučaja, a osobito ako je to potrebno radi odlučivanja o prijedlogu za određivanje privremenih mjera, odmah zakazati ročište i narediti da se primjerak tužbe dostavi tuženiku."

Članak 146.

Članak 285. mijenja se i glasi:

"U odgovoru na tužbu tuženik se može očitovati o zahtjevima i navodima tužbe te predložiti dokaze kojima potkrijepljuje te navode. Uz odgovor na tužbu tuženik je dužan priložiti isprave na koje se poziva ako je to moguće.

Odgovor na tužbu podnosi se u roku koji odredi sud, ali taj rok ne može biti kraći od petnaest niti duži od trideset dana.

Nakon što tuženik podnese odgovor na tužbu, u sporovima koje sudi vijeće predsjednik vijeća će ocijeniti je li s obzirom na prijedloge i navode stranaka potrebno zakazati pripremno ročište ili se odmah može zakazati ročište za glavnu raspravu.

Tuženik može u pisanom obliku odgovoriti na tužbu iako mu to sud nije naredio.

Nakon što primi odgovor na tužbu, sud može donositi sva rješenja koja može donositi u tijeku prethodnog ispitivanja tužbe."

Članak 147.

U članku 286. iza stavka 2. dodaje se novi stavak 3. koji glasi:

"U pozivu za pripremno ročište predsjednik vijeća je dužan upozoriti stranke na pravne posljedice propuštanja da na tom ročištu ili najkasnije na prvom ročištu za glavnu raspravu iznesu nove činjenice i predlože nove dokaze (članak 299.)."

Dosadašnji stavak 3. koji postaje stavak 4. mijenja se i glasi:

"Ako je potrebno da se za pripremno ročište pribave spisi, isprave ili predmeti koji se nalaze kod suda ili kod kojega drugog državnog tijela ili pravne, odnosno fizičke osobe kojoj je povjereno vršenje javnog ovlaštenja, sud će narediti, ako su stranke to predložile, da se ti predmeti odnosno isprave pravovremeno pribave."

Članak 148.

U članku 288. stavku 2. riječi: "koje je ovlašten da donosi" zamjenjuju se riječima: "koja je ovlašten donositi".

Članak 149.

U članku 289. stavak 1. mijenja se i glasi:

"Kad utvrdi da ne postoje smetnje za daljnje vođenje postupka, predsjednik će vijeća, prema rezultatima raspravljanja na pripremnom ročištu, odlučiti koji će se od predloženih svjedoka i vještaka pozvati na glavnu raspravu i koji će se drugi od predloženih dokaza pribaviti. O tome koji će se od tih dokaza izvesti odlučuje vijeće na glavnoj raspravi."

Članak 150.

U članku 290. stavak 1. mijenja se i glasi:

"Ako je koja od stranaka predložila da se neke sporne činjenice utvrde vještačenjem, predsjednik vijeća će imenovati vještake, odlučiti o zahtjevima za njihovo izuzeće i pozvati jednu ili obje stranke da polože svotu potrebnu za troškove vještaka."

U stavku 3. rečenica prva mijenja se i glasi: "Na prijedlog koje od stranaka, ako ocijeni da je to potrebno, predsjednik vijeća može obaviti uviđaj izvan suda."

Članak 151.

U članku 292. riječi: "glavna rasprava" zamjenjuju se riječima: "ročište za glavnu raspravu".

Članak 152.

U članku 293. stavku 1. iza riječi: "zakazuje" dodaju se riječi: "sudac pojedinac, odnosno".

U stavku 3. rečenici prvoj riječ: "Predsjednik" zamjenjuje se riječima: "Sudac pojedinac, odnosno predsjednik", a riječi: "na pripremnom ročištu" brišu se. U rečenici drugoj iza riječi: "održano," dodaju se riječi: "sudac pojedinac, odnosno".

Članak 153.

U članku 294. riječ: "Predsjednik" zamjenjuje se riječima: "Sudac pojedinac, odnosno predsjednik".

Članak 154.

Članak 296. mijenja se i glasi:

"Ako stranka ili zakonski zastupnik stranke nije u stanju jasno i određeno izjasniti se o predmetu o kojemu se raspravlja, a nema punomoćnika, sudac pojedinac, odnosno predsjednik vijeća upozorit će je na potrebu da uzme punomoćnika.

Ako stranka ne može odmah uzeti punomoćnika, sud će na njezin prijedlog odgoditi ročište."

Članak 155.

U članku 297. stavak 5. mijenja se i glasi:

"Kad je u ovom Zakonu predviđeno da stranka može staviti određeni prigovor ili prijedlog ili poduzeti kakvu drugu parničnu radnju dok se tuženik na glavnoj raspravi ne upusti u raspravljanje o glavnoj stvari, takav prigovor odnosno prijedlog stranka može staviti odnosno drugu parničnu radnju poduzeti dok tuženik ne završi svoj odgovor na tužbu."

Članak 156.

Članak 298. mijenja se i glasi:

"Sudac pojedinac, odnosno predsjednik vijeća postavljanjem pitanja i na drugi svrsishodan način nastojat će da se tijekom rasprave iznesu sve odlučne činjenice, da se dopune nepotpuni navodi stranaka o važnim činjenicama, da se označe ili dopune dokazna sredstva koja se odnose na navode stranaka i, uopće, da se dadu sva razjašnjenja potrebna da bi se utvrdilo činjenično stanje važno za odluku. U mjeri u kojoj je to potrebno radi ostvarivanja toga cilja, sud će sa strankama razmotriti i pravna pitanja spora."

Članak 157.

Članak 299. mijenja se i glasi:

"Stranke su dužne već u tužbi i odgovoru na tužbu, na pripremnom ročištu ili najkasnije na prvom ročištu za glavnu raspravu ako pripremno ročište nije održano iznijeti sve činjenice na kojima temelje svoje zahtjeve, predložiti dokaze potrebne za utvrđivanje iznijetih činjenica te se izjasniti o činjeničnim navodima i dokaznim prijedlozima protivne stranke.

Stranke mogu i kasnije tijekom glavne rasprave iznositi nove činjenice i predlagati nove dokaze, ali su dužne naknaditi troškove koji time budu izazvani protivnoj stranci, osim ako potreba za iznošenjem novih činjenica i predlaganja novih dokaza nije izazvana ponašanjem protivne stranke. Na zahtjev protivne stranke, sud će bez odgode rješenjem odlučiti o naknadi takvih troškova rješenjem. Protiv toga rješenja posebna žalba nije dopuštena, a ovrha se na temelju njega može tražiti prije njegove pravomoćnosti.

Stranke mogu i između ročišta za glavnu raspravu upućivati podneske u kojima će iznositi nove činjenice i predlagati nove dokaze. Odredba stavka 2. ovoga članka primijenit će se i u tom slučaju na odgovarajući način."

Članak 158.

U članku 300. stavcima 1. i 2. riječ: "vijeće" zamjenjuje se riječju: "sud".

Članak 159.

U članku 301. stavku 1. iza riječi: "presuđena," dodaje se riječ: "ili", a riječi: "ili da se tužitelj pred sudom odrekao tužbenog zahtjeva," brišu se.

Stavak 2. briše se.

U dosadašnjem stavku 3. koji postaje stavak 2. riječi: "vijeće odlučilo" zamjenjuju se riječima: "sud odlučio".

U dosadašnjem stavku 4. koji postaje stavak 3. brojka: "3." zamjenjuje se brojkom: "2.", a riječi: "da li se tužitelj pred sudom odrekao tužbenog zahtjeva" brišu se.

Članak 160.

U članku 302. stavak 1. mijenja se i glasi:

"U sporovima koje sudi vijeće, kad predsjednik vijeća završi saslušanje pojedinog svjedoka, vještaka ili stranke, članovi vijeća mogu toj osobi neposredno postavljati pitanja."

U stavku 2. iza riječi: "odobrenju" dodaju se riječi: "suca pojedinca, odnosno".

U stavku 3. riječ: "Predsjednik" zamjenjuje se riječima: "Sudac pojedinac, odnosno predsjednik".

U stavku 5. riječi: "vijeće odbilo" zamjenjuju se riječima: "sud odbio".

Članak 161.

U članku 303. stavku 1. iza riječi: "ih" dodaju se riječi: "sudac pojedinac, odnosno".

U stavku 2. riječ: "Predsjednik" zamjenjuje se riječima: "Sudac pojedinac, odnosno predsjednik".

Članak 162.

Članak 304. mijenja se i glasi:

"Kad sudac pojedinac ili vijeće zaključi da je predmet raspravljen tako da se može donijeti odluka, sudac pojedinac odnosno predsjednik vijeća saopćit će da je glavna rasprava zaključena. U sporovima koje sudi, vijeće će se nakon toga povući na vijećanje i glasanje."

Članak 163.

Članak 305. mijenja se i glasi:

"Sudac pojedinac, odnosno vijeće tijekom vijećanja i glasanja može odlučiti da se glavna rasprava ponovno otvori ako je to potrebno radi dopune postupka ili razjašnjenja pojedinih važnijih pitanja."

Članak 164.

U članku 307. stavak 1. mijenja se i glasi:

"Sud može isključiti javnost za cijelu glavnu raspravu ili jedan njezin dio ako to zahtijevaju interesi morala, javnog reda ili državne sigurnosti, ili radi čuvanja vojne, službene ili poslovne tajne, odnosno radi zaštite privatnog života stranaka, ali samo u opsegu koji je po mišljenju suda bezuvjetno potreban u posebnim okolnostima u kojima bi javnost mogla biti štetna za interese pravde."

U stavku 2. riječ: "Vijeće" zamjenjuje se riječju: "Sud".

Članak 165.

U članku 308. stavku 2. riječ: "Vijeće" zamjenjuje se riječju: "Sud".

U stavku 3. riječ: "vijeće" zamjenjuje se riječju: "sud".

U stavku 4. riječ: "Predsjednik" zamjenjuje se riječima: "Sudac pojedinac, odnosno predsjednik".

Članak 166.

U članku 309. stavku 1. riječ: "vijeće" zamjenjuje se riječju: "sud".

Članak 167.

U članku 311. stavak 1. mijenja se i glasi:

"Sudac pojedinac odnosno predsjednik vijeća rukovodi glavnom raspravom, ispituje stranke i izvodi dokaze. U sporovima koje sudi vijeće predsjednik vijeća daje riječ članovima vijeća te objavljuje odluke vijeća".

U stavku 2. iza riječi: "je" dodaju se riječi: "suca pojedinca, odnosno", a riječ: "raspravlja" zamjenjuje se riječju: "raspravi".

Članak 168.

U članku 312. stavcima 1., 2. i 3. riječi: "predsjednik vijeća" zamjenjuju se riječima: "sudac pojedinac odnosno predsjednik vijeća".

Članak 169.

Članak 313. mijenja se i glasi:

"Ako pred istim sudom teče više parnica između istih osoba ili u kojima je ista osoba protivnik raznih tužitelja ili raznih tuženika, a za koje je predviđena ista vrsta postupka i u kojima sudi sudac pojedinac, sve se te parnice mogu rješenjem suca pojedinca spojiti radi zajedničkoga raspravljanja ako bi se time ubrzalo raspravljanje ili smanjili troškovi. Spojeni se postupak nastavlja pred sucem koji je odlučio o spajanju. Za sve spojene parnice sud može donijeti zajedničku presudu.

Ako je za sve parnice iz stavka 1. ovoga članka nadležno vijeće, odnosno ako je za koju od tih parnica nadležno vijeće, a za druge sudac pojedinac, rješenje o spajanju može donijeti vijeće. U tom se slučaju odredbe stavka 1. ovoga članka primjenjuju na odgovarajući način.

Sud može odrediti da se odvojeno raspravlja o pojedinim zahtjevima u istoj tužbi i nakon završetka odvojenoga raspravljanja može donijeti posebne odluke o tim zahtjevima."

Članak 170.

U članku 314. stavku 1. riječ: "vijeće" zamjenjuje se riječju: "sud", a iza riječi: "raspravu," dodaju se riječi: "sudac pojedinac odnosno".

Članak 171.

Članak 315. mijenja se i glasi:

"Ako se ročište odgodi, novo ročište održat će se po mogućnosti pred sudom u istom sastavu.

Ako se novo ročište drži pred sudom u istom sastavu, glavna će se rasprava nastaviti i sudac pojedinac odnosno predsjednik vijeća ukratko će izložiti tijek prijašnjih ročišta, ali i u tom slučaju sud može odlučiti da rasprava počne iznova.

Ako se ročište drži pred sudom u izmijenjenom sastavu, glavna rasprava mora početi iznova, ali sudac pojedinac odnosno vijeće može, nakon što se strankama omogući da se o tome izjasne, odlučiti da se ponovno ne saslušavaju svjedoci i vještaci i da se ne obavlja novi uviđaj, već da se pročitaju zapisnici o izvođenju tih dokaza."

Članak 172.

Članak 316. briše se.

Članak 173.

U članku 317. iza riječi: "je" dodaju se riječi: "suda pojedinca odnosno".

Članak 174.

Članak 318. mijenja se i glasi:

"Ako osoba koja sudjeluje u postupku ili osoba koja kao slušatelj prisustvuje raspravi vrijeđa sud ili druge sudionike u postupku, ometa rad ili se ne pokorava naredbama suda za održavanje reda, sud će je opomenuti ili kazniti novčanom kaznom od 500,00 do 10.000,00 kuna, a može je i udaljiti i kazniti tom novčanom kaznom.

Ako stranka ili zastupnik stranke bude udaljen iz sudnice, ročište će se održati i bez njihove prisutnosti.

Ako iz sudnice bude udaljen zakonski zastupnik fizičke osobe sud će odgoditi ročište ako je to potrebno radi zaštite prava i interesa zastupane stranke.

Kad sud novčano kazni ili udalji iz sudnice odvjetnika ili odvjetničkoga vježbenika kao punomoćnika, obavijestit će o tome Hrvatsku odvjetničku komoru.

Kad sud novčano kazni ili udalji iz sudnice državnog odvjetnika, obavijestit će o tome nadležnog državnog odvjetnika."

Članak 175.

Članak 319. briše se.

Članak 176.

U članku 320. iza riječi: "imaju" dodaju se riječi: "sudac pojedinac odnosno".

Članak 177.

Iza članka 325. dodaje se članak 325.a koji glasi:

"Članak 325.a

U povodu tužbi iz članka 186.b stavka 1. i 2. ovoga Zakona sud će rješenjem prihvatiti zahtjev za polaganje računa, podnošenja pregleda imovine i obveza ili davanje podataka ako utvrdi da je osnovan. Protiv toga rješenja tuženik može izjaviti žalbu u roku od osam dana, koja ne odgađa ovrhu.

Ako utvrdi da zahtjevi iz stavka 1. ovoga članka nisu osnovani, sud će donijeti rješenje iz članka 186.b stavka 4. ovoga Zakona.

Nakon što tuženik položi račun, podnese pregled imovine i obveza ili se očituje o traženim podacima, odnosno nakon što utvrdi da je ovrha radi pribavljanja tih podataka ostala bez uspjeha ili da njezina provedba ili nastavak nisu svrhoviti, sud može, na prijedlog tužitelja, prije nego što donese rješenje iz članka 186.b stavka 4. ovoga Zakona, odrediti vještačenje ili izvođenje drugih dokaza ako ocijeni da je to potrebno radi provjere i dopune predloženoga računa, podnjetoga pregleda imovine i obveza ili danih podataka.

Troškove izvođenja dokaza iz stavka 3. ovoga članka snosit će tuženik ako se pokaže da položeni račun, predani pregled imovine i obveza te dani podaci nisu bili točni i potpuni, odnosno ako odbije položiti račun, predati pregled imovine i obveza ili dati potrebne podatke.

Tužitelj može u posebnoj parnici zatražiti naknadu štete koju je pretrpio zato što tuženik nije postupio u skladu s rješenjem iz stavka 1. ovoga članka."

Članak 178.

Članak 327. mijenja se i glasi:

"Ako je tužitelj u tužbi tražio da se tuženiku naloži ispunjenje neke činidbe, a istovremeno je u tužbi ili do zaključenja glavne rasprave izjavio da je voljan umjesto te činidbe primiti neku drugu činidbu, sud će ako prihvati tužbeni zahtjev, izreći u presudi da se tuženik može osloboditi činidbe čije mu je ispunjenje naloženo ako ispuni tu drugu činidbu."

Članak 179.

Članak 329. mijenja se i glasi:

"Ako su na temelju raspravljanja saziali za konačnu odluku samo neki od više tužbenih zahtjeva, ili ako je samo dio jednog zahtjeva sazio za konačnu odluku, sud može u vezi sa sazrelim zahtjevima odnosno dijelom zahtjeva zaključiti raspravu i donijeti presudu (djelomična presuda). Pri ocjeni hoće li donijeti djelomičnu presudu sud će osobito uzeti u obzir veličinu zahtjeva ili dijela zahtjeva koji je sazio za odluku.

Sud je dužan bez odgode donijeti djelomičnu presudu ako su, na temelju priznanja ili odricanja od više istaknutih zahtjeva samo neki saziali za konačnu odluku, ili ako je samo dio jednog zahtjeva sazio za takvu odluku.

U slučaju iz članka 200. ovoga Zakona sud je dužan donijeti djelomičnu presudu ako je tužbeni zahtjev koji se tiče više suparničara sazio za konačnu odluku na temelju priznanja ili odricanja samo prema kojem od suparničara, ili ako je neki od više tužbenih zahtjeva koji se tiču različitih suparničara sazio na temelju priznanja ili odricanja za konačnu odluku samo prema suparničaru kojeg se tiče.

Djelomičnu presudu sud može (stavak 1.) odnosno dužan je (stavci 2. i 3.) donijeti, u skladu s prethodnim odredbama ovoga članka i kad je podnesena protutužba, ako je za odluku sazio zahtjev tužbe ili protutužbe.

U skladu s odredbama stavaka 1. do 3. ovoga članka sud će postupiti i u slučaju spajanja dviju ili više parnica radi zajedničkog raspravljanja i odlučivanja.

Što se tiče pravnih lijekova i ovrhe, djelomična presuda smatra se samostalnom presudom.

U slučaju žalbe protiv djelomične presude sud će umnožiti spis i prijepis spisa sa žalbom i odgovorom na žalbu dostaviti drugostupanjskom sudu, a postupak glede zahtjeva ili dijela zahtjeva o kojemu nije odlučio nastaviti."

Članak 180.

Iza članka 331.a dodaje se članak 331.b i naslov iznad njega koji glase:

"Presuda zbog ogluhe

Članak 331.b

Ako tuženik ne podnese odgovor na tužbu u određenom roku, donijet će se presuda kojom se prihvaća tužbeni zahtjev (presuda zbog ogluhe), ako bude udovoljeno ovim uvjetima:

- 1) ako su tuženiku tužba i poziv za davanje odgovora na tužbu uredno dostavljeni;
- 2) ako osnovanost tužbenog zahtjeva proizlazi iz činjenica navedenih u tužbi;
- 3) ako činjenice na kojima se temelji tužbeni zahtjev nisu u protivnosti s dokazima koje je sam tužitelj podnio ili s činjenicama koje se općepoznate;
- 4) ako ne postoje općepoznate okolnosti iz kojih proizlazi da su tuženika spriječili opravdani razlozi da podnese odgovor na tužbu.

Neće se donijeti presuda zbog ogluhe i kad je udovoljeno uvjetima iz stavka 1. ovoga članka ako sud nađe da je riječ o zahtjevu kojim stranke ne mogu raspolagati (članak 3. stavak 3.).

Donošenje presude zbog ogluhe odgodit će se ako je potrebno da se o okolnostima iz stavka 2. ovoga članka prije toga pribave obavijesti.

Ako iz činjenica navedenih u tužbi ne proizlazi osnovanost tužbenoga zahtjeva, sud će odrediti pripremno ročište i ako na tom ročištu tužitelj ne preinači tužbu, donijet će presudu kojom se tužbeni zahtjev odbija.

Donošenje presude zbog ogluhe može se odgoditi i ako nema dokaza da su tuženiku uredno dostavljeni tužba i poziv za davanje odgovora na tužbu, a nesumnjivo je da su mu upućeni. U tom slučaju odredit će se rok, koji ne može biti dulji od trideset dana za dostavu u zemlji odnosno dulji od šest mjeseci za dostavu u inozemstvu, da se izvidi jesu li tužba i poziv za davanje odgovora na tužbu tuženiku uredno dostavljeni. Ako se u tom roku utvrdi da su ta pismena bila tuženiku uredno dostavljena, donijet će se presuda zbog ogluhe.

Protiv rješenja suda kojim odbija prijedlog tužitelja da se donese presuda zbog ogluhe žalba nije dopuštena.

U slučajevima iz stavaka 3. i 5. ovoga članka presuda zbog ogluhe može se donijeti i bez saslušanja stranaka."

Članak 181.

U članku 332. stavak 1. mijenja se i glasi:

"Kad tuženik kojemu tužba nije dostavljena na odgovor, već mu je samo dostavljena zajedno s pozivom na ročište, ne dođe na pripremno ročište do njegova zaključenja, ili na prvo ročište za glavnu raspravu ako pripremno ročište nije održano, ili ako dođe na ta ročišta, ali se neće upustiti u raspravljanje ili se udalji s ročišta, a ne ospori tužbeni zahtjev sud će na prijedlog tužitelja ili po službenoj dužnosti donijeti presudu kojom se prihvaća tužbeni zahtjev (presuda zbog izostanka) ako je udovoljeno ovim uvjetima:

- 1) ako je tuženik bio uredno pozvan;
- 2) ako tuženik nije podneskom osporio tužbeni zahtjev;
- 3) ako osnovanost tužbenog zahtjeva proizlazi iz činjenica navedenih u tužbi;
- 4) ako činjenice na kojima se temelji tužbeni zahtjev nisu u protivnosti s dokazima koje je sam tužitelj podnio ili s činjenicama koje su općepoznate;
- 5) ako ne postoje općepoznate okolnosti iz kojih proizlazi da su tuženika spriječili opravdani razlozi da dođe na ročište."

Stavak 6. mijenja se i glasi:

"Protiv rješenja kojim se odbija prijedlog tužitelja da se donese presuda zbog izostanka žalba nije dopuštena."

Članak 182.

Iza članka 332. dodaje se članak 332.a i naslov iznad njega koji glase:

"Presuda bez održavanja rasprave

Članak 332.a

Ako je tuženik u odgovoru na tužbu priznao odlučne činjenice, neovisno o tome što je osporio tužbeni zahtjev, sudac pojedinac odnosno predsjednik vijeća može bez zakazivanja ročišta donijeti presudu (članak 325. i 329.), ako ne postoje druge smetnje za njeno donošenje."

Članak 183.

U članku 333. stavku 2. riječ: "Sud" zamjenjuje se riječima: "Prvostupanjski sud", a iza riječi: "parnica" dodaju se riječi: "među istim strankama".

Članak 184.

U članku 335. stavku 2. rečenica druga briše se.

Iza stavka 2. dodaje se novi stavak 3. koji glasi:

"Presuda se donosi odmah nakon zaključenja glavne rasprave i nju objavljuje sudac pojedinac odnosno predsjednik vijeća."

Dosadašnji stavak 3. koji postaje stavak 4. mijenja se i glasi:

"U složenijim predmetima sud može odgoditi donošenje presude za petnaest dana od dana zaključenja glavne rasprave. U takvu slučaju u istom roku sud će održati ročište na kojem će objaviti presudu. To je ročište sud dužan zakazati na ročištu na kojem je glavna rasprava zaključena. Ročište na kojem se presuda objavljuje održat će se neovisno o tome jesu li stranke o njemu obaviještene, odnosno jesu li pristupile na to ročište."

Dosadašnji stavak 4. briše se.

Članak 185.

U članku 336. stavku 1. iza riječi: "objavljuje," dodaju se riječi: "sudac pojedinac odnosno".

U stavku 2. rečenica druga mijenja se i glasi: "U takvu slučaju u sporovima koje sudi vijeće troškove odmjerava predsjednik vijeća, a odluka se unosi u pisani sastav presude."

Članak 186.

U članku 337. stavak 1. mijenja se i glasi:

"Presuda se mora izraditi i otpremiti u roku od trideset dana od donošenja. Predsjednik suda može na temelju obrazloženog prijedloga suca pojedinca odnosno predsjednika vijeća dopustiti produženje toga roka za daljnjih trideset dana."

U stavku 2. iza riječi: "potpisuje" dodaju se riječi: "sudac pojedinac odnosno".

Članak 187.

Iza članka 337. dodaje se članak 337.a koji glasi:

"Članak 337.a

U slučaju dulje odsutnosti ili nastupanja drugih iznimnih okolnosti (smrt, iznenadna teška bolest i dr.) zbog kojih sudac nije u mogućnosti izraditi ili potpisati odluku koju je objavio, odluku će po nalogu predsjednika suda izraditi i potpisati drugi sudac.

Neizrađena odluka izradit će se prema sadržaju proglašene odluke i prema podacima iz spisa."

Članak 188.

U članku 338. stavak 2. mijenja se i glasi:

"Uvod presude sadrži: naznaku da se presuda izriče u ime Republike Hrvatske, naziv suda, ime i prezime suca pojedinca odnosno predsjednika i članova vijeća, ime i prezime ili naziv te prebivalište ili boravište odnosno sjedište stranaka, njihovih zastupnika i punomoćnika, kratku oznaku predmeta spora, dan zaključenja glavne rasprave, naznaku stranaka, njihovih zastupnika i punomoćnika koji su toj raspravi prisustvovali te dan kad je presuda donesena."

Stavak 4. mijenja se i glasi:

"U obrazloženju sud će izložiti zahtjeve stranaka, činjenice koje su iznijele i dokaze koje su predložile, koje je od tih činjenica utvrđivao, zašto i kako ih je utvrdio, a ako ih je utvrdio dokazivanjem, koje je dokaze izvodio i zašto te kako ih je ocijenio; sud će posebno navesti koje je odredbe materijalnog prava primijenio odlučujući o zahtjevima stranaka, a izjasnit će se, ako je to potrebno, i o stavovima stranaka o pravnoj osnovi spora te o njihovim prijedlozima i prigovorima o kojima nije dao svoje razloge u odlukama koje je već donio tijekom postupka."

U stavku 5. iza riječi: "obrazloženju" dodaju se riječi: "presude zbog ogluhe,".

Iza stavka 5. dodaje se stavak 6. koji glasi:

"Ako su se stranke nakon proglašenja presude odrekle prava na žalbu te ako nisu izričito zatražile da presuda koja će im biti dostavljena bude obrazložena, sud neće posebno obrazložiti donesenu presudu, već će samo naznačiti da su se stranke odrekle prava na žalbu i da zbog toga presuda nije obrazložena."

Članak 189.

U članku 339. iza stavka 1. dodaje se novi stavak 2. koji glasi:

"Ako stranka ne podnese prijedlog za donošenje dopunske presude u roku iz stavka 1. ovoga članka, smatrat će se da je tužba u tom dijelu povučena."

U dosadašnjem stavku 2. koji postaje stavak 3. iza riječi: "odbiti" dodaju se riječi: "sudac pojedinac odnosno".

Članak 190.

U članku 340. stavku 1. iza riječi: "Kad" dodaju se riječi: "sudac pojedinac odnosno".

U stavku 2. riječi: "isto vijeće koje je donijelo" zamjenjuju se riječima: "sud u sastavu u kojem je donio".

U stavku 3. riječ: "vijeće" zamjenjuje se riječima: "sudac pojedinac odnosno vijeće na raspravi".

U stavku 4. iza riječi: "donosi" dodaju se riječi: "sudac pojedinac odnosno".

Članak 191.

U članku 341. stavak 1. mijenja se i glasi:

"Ako je uz prijedlog za dopunsku presudu podnesena i žalba protiv presude, prvostupanjski sud može dostaviti prijepis spisa sa žalbom drugostupanjskom sudu i nastaviti postupak u povodu prijedloga za dopunsku presudu, ili zastati s dostavom te žalbe drugostupanjskom sudu dok se ne donese odluka o prijedlogu za dopunu presude i dok ne protekne rok za žalbu protiv te odluke, pa ako i protiv odluke o dopuni presude bude podnesena žalba, tu žalbu zajedno sa žalbom protiv prvobitne presude dostaviti drugostupanjskom sudu."

Stavak 2. briše se.

Dosadašnji stavak 3. postaje stavak 2.

Članak 192.

U članku 342. stavku 1. iza riječi: "će" dodaju se riječi: "sudac pojedinac odnosno".

Članak 193.

U članku 343. stavku 1. iza riječi: "objavljuje" dodaju se riječi: "sudac pojedinac odnosno".

U stavku 2. riječ: "izvršenje" zamjenjuje se riječju: "ovrha".

Članak 194.

Članak 350. mijenja se i glasi:

"Pored podataka koje mora imati svaki podnesak (članak 106.), žalba treba sadržavati:

- 1) oznaku presude protiv koje se podnosi;
- 2) određenu izjavu o tome da se presuda pobija u cijelosti ili u nekom dijelu;
- 3) razloge zbog kojih se žalba podnosi;
- 4) potpis podnositelja žalbe."

Članak 195.

Članak 352. mijenja se i glasi:

"U žalbi se ne mogu iznositi nove činjenice niti predlagati novi dokazi, osim ako se oni odnose na bitne povrede odredaba parničnog postupka zbog kojih se žalba može izjaviti.

Ako stranka nije tijekom prvostupanjskoga postupka istaknula prigovor zastare ili prigovor radi prebijanja, odnosno neki drugi materijalnopravni ili postupovnopravni prigovor o pitanju na koji prvostupanjski sud ne pazi po službenoj dužnosti, ona taj prigovor ne može iznijeti u žalbi."

Članak 196.

U članku 353. stavku 2. iza riječi: "Presuda" dodaju se riječi: "zbog ogluhe i presuda", a riječ: "može" zamjenjuje se riječju: "mogu".

Stavak 3. mijenja se i glasi:

"Presuda na temelju priznanja i presuda na temelju odricanja mogu se pobijati zbog bitnih povreda odredaba parničnog postupka iz članka 354. stavka 2. ovoga Zakona ili zbog toga što je izjava o priznanju odnosno odricanju dana u bitnoj zabludi ili pod utjecajem prisile ili prijevare."

Iza stavka 3. dodaje se stavak 4. koji glasi:

"Kada presudu na temelju priznanja i presudu na temelju odricanja pobija zbog toga što je izjava o priznanju ili odricanju dana u bitnoj zabludi ili pod utjecajem prisile ili prijevare, stranka može u žalbi iznijeti i nove činjenice te predložiti nove dokaze koji se tiču tih mana u volji."

Članak 197.

U članku 354. stavak 2. mijenja se i glasi:

"Bitna povreda odredaba parničnog postupka uvijek postoji:

1) ako je u donošenju presude sudjelovao sudac koji se po zakonu mora izuzeti (članak 71. stavak 1. točka 1. do 6.) odnosno koji je rješenjem suda bio izuzet, ili ako je u donošenju presude sudjelovala osoba koja nema svojstvo suca;

2) ako je odlučeno o zahtjevu u sporu koji ne ide u sudsku nadležnost (članak 16.);

3) ako je sud u povodu prigovora stranaka pogrešno odlučio da je stvarno ili mjesno nadležan;

4) ako je protivno odredbama ovoga Zakona sud utemeljio svoju odluku na nedopuštenim raspolaganjima stranaka (članak 3. stavak 3.);

5) ako je protivno odredbama ovog Zakona donio presudu na temelju priznanja, presudu na temelju odricanja, presudu zbog ogluhe, presudu zbog izostanka ili presudu bez održavanja rasprave;

6) ako kojoj stranci nezakonitim postupanjem, a osobito propuštanjem dostave, nije dana mogućnost da raspravlja pred sudom;

7) ako je protivno odredbama ovoga Zakona sud odbio zahtjev stranke da se u postupku služi svojim jezikom i pismom i da prati tijek postupka na svom jeziku, a stranka se zbog toga žali;

8) ako je u postupku kao tužitelj ili tuženik sudjelovala osoba koja ne može biti stranka u postupku, ili ako stranku koja je pravna osoba nije zastupala ovlaštena osoba, ili ako parnično nesposobnu stranku nije zastupao zakonski zastupnik, ili ako zakonski zastupnik odnosno punomoćnik stranke nije imao potrebno ovlaštenje za vođenje parnice ili za pojedine radnje u postupku, ako vođenje parnice odnosno obavljanje pojedinih radnji u postupku nije bilo naknadno odobreno;

9) ako je odlučeno o zahtjevu o kojemu već teče parnica, ili o kojemu je već prije pravomoćno presuđeno, ili o kojemu je već zaključena sudska nagodba ili nagodba koja po posebnim propisima ima svojstvo sudske nagodbe;

10) ako je protivno zakonu bila isključena javnost na glavnoj raspravi;

11) ako presuda ima nedostataka zbog kojih se ne može ispitati, a osobito ako je izreka presude nerazumljiva, ako proturiječi sama sebi ili razlozima presude, ili ako presuda nema uopće razloga, ili u njoj nisu navedeni razlozi o odlučnim činjenicama, ili su ti razlozi nejasni ili proturječni, ili ako o odlučnim činjenicama postoji proturječnost između onoga što se u razlozima presude navodi o sadržaju isprava ili zapisnika o iskazima danim u postupku i samih tih isprava ili zapisnika.

12) ako je presudom prekoračen tužbeni zahtjev."

Iza stavka 2. dodaje se stavak 3. koji glasi:

"Zato što stranku koja je pravna osoba nije zastupala ovlaštena osoba, ili zato što parnično nesposobnu stranku nije zastupao zakonski zastupnik, ili zato što zakonski zastupnik odnosno punomoćnik stranke nije imao potrebno ovlaštenje za vođenje parnice ili za pojedine radnje u postupku - žalbu može izjaviti samo stranka koje se ti nedostaci tiču."

Članak 198.

U članku 355. stavak 2. briše se.

Članak 199.

U članku 358. stavku 1. iza riječi: "rješenjem" dodaju se riječi: "sudac pojedinac odnosno".

Članak 200.

Članak 360. mijenja se i glasi:

"Nakon primitka odgovora na žalbu ili nakon proteka roka za odgovor na žalbu sudac pojedinac odnosno predsjednik vijeća će žalbu i odgovor na žalbu, ako je podnesen, sa svim spisima dostaviti drugostupanjskom sudu.

Ako žalitelj tvrdi da su u prvostupanjskom postupku povrijeđene odredbe parničnog postupka, sudac pojedinac odnosno predsjednik vijeća prvostupanjskog suda po potrebi će dati objašnjenje u povodu navoda žalbe koji se tiču tih povreda, odnosno provesti izviđaje da provjeri istinitost tih navoda u žalbi.

Primjerak objašnjenja odnosno izvješća o obavljenom izviđaju sudac pojedinac odnosno predsjednik vijeća prvostupanjskog suda dostavit će strankama, koje mogu dati svoje očitovanje u roku od osam dana.

Ako ocijeni da je to potrebno, sudac pojedinac odnosno predsjednik vijeća prvostupanjskog suda može pozvati stranke da prisustvuju provedbi izviđaja iz stavka 2. ovoga članka.

Očitovanja stranaka iz stavka 3. ovoga članka sudac pojedinac odnosno predsjednik vijeća prvostupanjskoga suda dostavit će drugostupanjskom sudu zajedno sa svojim objašnjenjem odnosno izvješćem o obavljenom izviđaju samo ako budu podnesena u roku. Očitovanja podnesena nakon isteka roka proslijedit će se drugostupanjskom sudu, koji će ih uzeti u obzir, ako je to još moguće."

Članak 201.

U članku 361. stavak 1. mijenja se i glasi:

" Kad spisi po žalbi stignu drugostupanjskom sudu, odredit će se sudac izvjestitelj."

Iza stavka 1. dodaje se novi stavak 2. koji glasi:

"Ako je predsjednik vijeća određen za suca izvjestitelja, dužnost predsjednika vijeća obavljat će drugi član vijeća."

Iza dosadašnjeg stavka 2. koji postaje stavak 3. dodaje se stavak 4. koji glasi:

"U slučajevima iz stavka 3. ovoga članka na odgovarajući će se način primijeniti odredbe stavaka 3. do 5. članka 360. ovoga Zakona."

Članak 202.

Članak 362. mijenja se i glasi:

"Drugostupanjski sud odlučuje o žalbi u sjednici vijeća.

Kad vijeće drugostupanjskog suda nađe da je to radi donošenja odluke o žalbi potrebno, može pozvati stranke ili njihove zastupnike na sjednicu vijeća."

Članak 203.

U članku 363. stavak 1. mijenja se i glasi:

"Sud će održati sjednicu vijeća i odlučiti o žalbi i ako u slučaju iz stavka 2. članka 362. ovoga Zakona izostanu jedna ili obje stranke."

Stavak 2. briše se.

Dosadašnji stavak 3. koji postaje stavak 2. mijenja se i glasi:

"Sjednica vijeća na kojoj prisustvuje barem jedna od stranaka počinje

izvještajem suca izvjestitelja, koji izlaže stanje stvari ne dajući svoje mišljenje o osnovanosti žalbe."

Dosadašnji stavak 4. postaje stavak 3.

Stavak 5. briše se.

Članak 204.

Članak 364. briše se.

Članak 205.

U članku 365. stavak 2. mijenja se i glasi:

"Drugostupanjski sud ispituje prvostupanjsku presudu u granicama razloga navedenih u žalbi pazeći po službenoj dužnosti na bitne povrede odredaba parničnog postupka iz članka 354. stavka 2. točke 2., 4., 8., 9. i 11. ovoga Zakona i na pravilnu primjenu materijalnog prava."

Stavak 3. briše se.

Članak 206.

U članku 366. stavku 1. riječi: "u sjednici vijeća ili na temelju održane rasprave" brišu se.

Članak 207.

U članku 368. dodaje se stavak 2. koji glasi:

"Drugostupanjski sud će presudom odbiti žalbu kao neosnovanu i potvrditi prvostupanjsku presudu ako utvrdi da je prvostupanjski sud pogrešno primijenio materijalno pravo, ali da je pravilnom primjenom materijalnog prava trebalo jednako odlučiti o tužbenom zahtjevu."

Članak 208.

U članku 369. stavci 2. i 3. mijenjaju se i glase:

"Ako su u postupku pred prvostupanjskim sudom povrijeđene odredbe članka 354. stavka 2. točke 2. i 9. ovoga Zakona, drugostupanjski će sud ukinuti prvostupanjsku presudu i odbaciti tužbu.

Ako su u postupku pred prvostupanjskim sudom povrijeđene odredbe članka 354. stavka 2. točke 8. ovoga Zakona, drugostupanjski će sud, s obzirom na prirodu povrede, ukinuti prvostupanjsku presudu i vratiti predmet nadležnome prvostupanjskom sudu ili će

ukinuti prvostupanjsku presudu i odbaciti tužbu."

Iza stavka 3. dodaju se stavci 4. i 5. koji glase:

"Ako utvrdi da je prvostupanjskom presudom prekoračen tužbeni zahtjev na način da je odlučeno o nečem drugom, a ne o onome što je traženo, drugostupanjski će sud rješenjem ukinuti presudu prvostupanjskog suda i predmet vratiti na ponovno suđenje.

Ako utvrdi da je prvostupanjskom presudom prekoračen tužbeni zahtjev na način da je dosuđeno više od onoga što je traženo, drugostupanjski će sud rješenjem ukinuti presudu prvostupanjskoga suda u dijelu u kojem je prekoračen tužbeni zahtjev."

Članak 209.

U članku 370. stavku 1. iza riječi: "sudom" stavlja se točka, a zarez i riječi: "osim ako je odlučio da sam održi raspravu." brišu se.

Stavci 2. i 3. brišu se.

Članak 210.

U članku 371. iza riječi: "pred" dodaju se riječi: "drugim sucem pojedincem odnosno pred".

Članak 211.

Članak 372. briše se.

Članak 212.

U članku 373. točka 1. briše se.

Dosadašnje točke 2., 3. i 4. postaju točke 1., 2. i 3.

Članak 213.

U članku 375. stavku 3. riječ: "nove" zamjenjuje se riječju: "određene".

Članak 214.

U članku 377. stavku 3. riječi: "promijeni vijeće" zamjenjuju se riječima: "izmijeni sastav suda".

Članak 215.

Iza članka 377. dodaje se članak 377.a i naslov iznad njega koji glase:

"Dopunska drugostupanjska odluka

Članak 377.a

Ako je drugostupanjski sud propustio odlučiti glede svih dijelova presude koji se pobijaju žalbom ili ako je propustio donijeti sve odluke koje je odbacujući odnosno odbijajući ili prihvaćajući žalbu trebalo donijeti ili ako je propustio odlučiti u pogledu jedne ili više žalbi, žalitelj može u roku od petnaest dana od dostave drugostupanjske odluke predložiti drugostupanjskom sudu da svoju odluku dopuni.

Prijedlog za donošenje drugostupanjske odluke ne može se podnijeti radi toga što drugostupanjski sud nije odlučio o svim razlozima zbog kojih je žalba izjavljena ili na koje je bio dužan paziti po službenoj dužnosti.

Prijedlog iz stavka 1. ovoga članka podnosi se prvostupanjskom sudu, koji ga je dužan bez odgode zajedno sa spisom proslijediti drugostupanjskom sudu.

Ako je u povodu drugostupanjske odluke iz stavka 1. ovoga članka potrebno iznova provesti postupak pred prvostupanjskim sudom, prvostupanjski sud će drugostupanjskom sudu prijedlog za donošenje dopunske odluke dostaviti zajedno s prijepisom spisa.

Na postupak u povodu prijedloga iz stavka 1. ovoga članka na odgovarajući se način primjenjuju odredbe članka 339. do 341. ovoga Zakona."

Članak 216.

U članku 378. iza stavka 2. dodaje se stavak 3. koji glasi:

" U slučajevima u kojima je po ovom Zakonu posebna žalba dopuštena protiv rješenja kojima se postupak pred prvostupanjskim sudom ne završava, prvostupanjski sud umnožit će spis i prijepis spisa zajedno sa žalbom dostaviti drugostupanjskom sudu te će nastaviti postupak radi rješavanja pitanja na koja se žalba ne odnosi."

Članak 217.

U članku 379. stavku 1. riječ: "izvršenje" zamjenjuje se riječju: "ovrhu".

U stavku 2. riječ: "izvršiti" zamjenjuje se riječju: "ovršiti".

Članak 218.

Članak 381. mijenja se i glasi:

"U postupku po žalbi protiv rješenja na odgovarajući će se način primjenjivati odredbe koje važe za žalbu protiv presude. Odredbe o odgovoru na žalbu primjenjivat će se samo na žalbe izjavljene protiv rješenja kojima je postupak pred prvostupanjskim sudom okončan."

Članak 219.

Članak 382. mijenja se i glasi:

"Stranke mogu podnijeti reviziju protiv drugostupanjske presude:

- 1) ako vrijednost predmeta spora pobijanog dijela presude prelazi 100.000,00 kuna,
- 2) ako je presuda donesena u sporu koji je pokrenuo radnik protiv odluke o prestanku ugovora o radu.

U slučajevima u kojima je ne mogu podnijeti prema odredbi stavka 1. ovoga članka stranke mogu podnijeti reviziju protiv drugostupanjske presude ako je drugostupanjski sud u izreci te presude odredio da je protiv nje revizija dopuštena. Drugostupanjski sud može tako odlučiti ako ocijeni da odluka u sporu ovisi o rješenju nekog materijalnopravnog ili postupovnopravnog pitanja važnog za osiguranje jedinstvene primjene zakona i ravnopravnosti građana. U obrazloženju presude drugostupanjski će sud naznačiti zbog kojeg je pravnog pitanja dopustio reviziju i izložiti razloge iz kojih je smatrao da je ono važno za osiguranje jedinstvene primjene zakona i ravnopravnosti građana.

Odredbe stavka 1. točke 1. i stavka 2. ovoga članka ne primjenjuju se u onim sporovima za koje je ovim ili drugim zakonom izrijekom određeno da u njima revizija nije dopuštena.

Revizija se izjavljuje u roku od trideset dana od dostave drugostupanjske presude."

Članak 220.

Članak 383. briše se.

Članak 221.

Članak 384. mijenja se i glasi:

"Revizija ne zadržava ovrhu presude protiv koje je izjavljena."

Članak 222.

Članak 385. mijenja se i glasi:

"Protiv drugostupanjske presude iz članka 382. stavka 1. ovoga Zakona revizija se može izjaviti:

1) zbog bitne povrede određaba parničnog postupka iz članka 354. stavka 2. ovoga Zakona, osim ako se povreda odnosi na stvarnu i mjesnu nadležnost (članak 354. stavak 2. točka 3.), ako je prvostupanjski sud protivno odredbama ovoga Zakona donio presudu bez održavanja rasprave (članak 354. stavak 2. točka 5.) ili ako je odlučeno o zahtjevu o kojemu već teče parnica (članak 354. stavak 2. točka 9.);

2) zbog bitne povrede određaba parničnog postupka iz članka 354. stavka 1. ovoga Zakona koja je učinjena u postupku pred drugostupanjskim sudom;

3) zbog pogrešne primjene materijalnog prava.

Protiv drugostupanjske presude kojom se potvrđuje prvostupanjska presuda revizija se zbog bitne povrede određaba parničnog postupka iz članka 354. stavka 2. točaka 6., 7., 8., 10., 11. i 12. ovoga Zakona može izjaviti samo ako je podnositelj revizije zbog tih povreda žalbom pobijao prvostupanjsku presudu, ili ako su te povrede učinjene tek u drugostupanjskom postupku.

Protiv presude donesene u drugom stupnju kojom se potvrđuje presuda na temelju priznanja ili presuda na temelju odricanja revizija se može izjaviti samo iz razloga iz stavka 1. točaka 1. i 2. ovoga članka."

Članak 223.

Iza članka 385. dodaje se članak 385.a koji glasi:

"Članak 385.a

Protiv drugostupanjske presude iz članka 382. stavka 2. ovoga Zakona revizija se može izjaviti samo zbog materijalnopravnog ili postupovnog pitanja zbog kojega je dopuštena."

Članak 224.

Članak 386. mijenja se i glasi:

"U reviziji stranka treba određeno navesti razloge zbog kojih je izjavljuje.

Ako je revizija iz članka 382. stavka 1. ovoga Zakona izjavljena iz razloga zbog kojeg nije dopuštena ili je izjavljena iz razloga zbog kojeg je dopuštena ali koji nije obrazložen, odnosno ako revizija iz članka 382. stavka 2. ovoga Zakona nije izjavljena iz razloga zbog

kojega ju je drugostupanjski sud dopustio, sudac pojedinac odnosno predsjednik vijeća prvostupanjskog suda odbacit će je rješenjem bez prethodnog pozivanja stranke da je dopuni."

Članak 225.

Članak 388. mijenja se i glasi:

"Revizija se podnosi sudu koji je izrekao prvostupanjsku presudu u dovoljnom broju primjeraka za sudove i protivnu stranku."

Članak 226.

U članku 389. stavku 1. iza riječi: "rješenjem" dodaju se riječi: "sudac pojedinac odnosno".

Iza stavka 2. dodaje se stavak 3. koji glasi:

"Ako je revizija izjavljena protiv drugostupanjske presude iz članka 382. stavka 2. ovoga Zakona, sudac pojedinac odnosno predsjednik vijeća prvostupanjskog suda ne može odbaciti reviziju zato što smatra da ne postoje razlozi zbog kojih je izjavljena."

Članak 227.

Članak 390. mijenja se i glasi:

"Primjerak pravovremene, potpune i dopuštene revizije sudac pojedinac odnosno predsjednik vijeća prvostupanjskog suda dostavit će protivnoj stranci, koja može u roku od petnaest dana od dostave revizije podnijeti tom sudu odgovor na reviziju.

Neppravovremeno podnesen odgovor na reviziju neće se odbaciti, već će se dostaviti revizijskom sudu, koji će ga uzeti u obzir ako je to još moguće.

Nakon primitka odgovora na reviziju odnosno nakon proteka roka za odgovor na reviziju sudac pojedinac odnosno predsjednik vijeća prvostupanjskog suda uputit će reviziju i odgovor na reviziju, ako je podnesen, sa svim spisima izravno revizijskom sudu.

Sudac pojedinac odnosno predsjednik vijeća prvostupanjskog suda dostavit će primjerak revizije i odgovora na reviziju ako je podnesen i drugostupanjskom sudu koji će svoje izvješće o mogućim povredama postupka pred tim sudom izravno uputiti revizijskom sudu."

Članak 228.

Članak 391. mijenja se i glasi:

"O reviziji bez rasprave odlučuje Vrhovni sud Republike Hrvatske."

Članak 229.

Članak 392. mijenja se i glasi:

"Nepravovremenu, nepotpunu, nedopuštenu ili neobrazloženu (članak 386.) reviziju odbacit će rješenjem sudac izvjestitelj revizijskog suda, ako to u granicama svojih ovlaštenja nije učinio prvostupanjski sud.

Reviziju podnesenu protiv drugostupanjske presude iz članka 382. stavka 2. ovoga Zakona odbacit će rješenjem sudac izvjestitelj, odnosno ako on to ne učini, vijeće revizijskog suda ako utvrde da ona nije izjavljena zbog pravnog pitanja zbog kojega je dopuštena.

Reviziju podnesenu protiv drugostupanjske presude iz članka 382. stavka 2. ovoga Zakona vijeće revizijskog suda nije ovlašteno odbaciti ako ocijeni da pravno pitanje zbog kojega je ona izjavljena nije važno za osiguranje jedinstvene primjene zakona i ravnopravnosti građana."

Članak 230.

Iza članka 392. dodaje se članak 392.a koji glasi:

"Članak 392.a

Revizijski sud ispituje pobijanu presudu samo u onom dijelu u kojem se ona pobija revizijom i u granicama razloga određeno navedenih u reviziji."

Članak 231.

U članku 393. iza riječi: "izjavljena" stavlja se točka, a zarez i riječi: "a ni razlozi na koje pazi po službenoj dužnosti" brišu se.

Članak 232.

U članku 394. stavku 2. brojka: "3." zamjenjuje se brojkom: "2.", a brojka: "11." zamjenjuje se brojkom: "9."

U stavku 3. brojka: "10." zamjenjuje se brojkom: "8."

Članak 233.

Iza članka 394. dodaje se članak 394.a koji glasi:

"Članak 394.a

Sud kome je predmet vraćen na ponovno suđenje vezan je u tom predmetu pravnim shvaćanjem na kojemu se temelji rješenje revizijskoga suda kojim je ukinuta pobijana drugostupanjska, odnosno kojim su ukinute drugostupanjska i prvostupanjska presuda."

Članak 234.

Članak 396. mijenja se i glasi:

"Ako utvrdi da je drugostupanjskom presudom prekoračen tužbeni zahtjev na način da je odlučeno o nečem drugom, a ne o onome što je traženo, revizijski će sud rješenjem ukinuti tu presudu i predmet vratiti drugostupanjskom sudu na ponovno suđenje.

Ako utvrdi da je drugostupanjskom presudom prekoračen tužbeni zahtjev na način da je dosuđeno više od onoga što je traženo, revizijski će sud rješenjem ukinuti tu presudu u dijelu u kojem je prekoračen tužbeni zahtjev."

Članak 235.

Članak 397. briše se.

Članak 236.

Članak 398. mijenja se i glasi:

"Odluka revizijskog suda izravno se dostavlja prvostupanjskom sudu.

Primjerak odluke revizijskog suda revizijski sud dostavlja i drugostupanjskom sudu."

Članak 237.

Članak 399. mijenja se i glasi:

"Ako odredbama članaka 382. do 398. ovoga Zakona nije što drugo određeno, u postupku u povodu revizije na odgovarajući će se način primjenjivati odredbe ovoga Zakona o žalbi protiv presude iz članka 349. stavak 2. i 3., članka 350., 351. i 356., članka 360. stavaka 2. do 5., članka 361., 366., 371. i 374. do 377.a ovoga Zakona."

Članak 238.

U članku 400. stavak 1. mijenja se i glasi:

"Stranke mogu izjaviti reviziju i protiv rješenja drugostupanjskog suda kojim je postupak pravomoćno završen u sporovima u kojima bi revizija bila dopuštena protiv drugostupanjske presude (članak 382.)."

Stavak 2. briše se.

Dosadašnji stavci 3. i 4. postaju stavci 2. i 3.

Članak 239.

U Glavi dvadesetšestoj naslov Podglave 2. "2. Zahtjev za zaštitu zakonitosti" i članci 401. do 408. brišu se.

Članak 240.

U članku 421. točka 1. mijenja se i glasi:

"1) ako je u donošenju odluke sudjelovao sudac koji je po zakonu morao biti izuzet (članak 71. stavak 1. točke 1. do 6.) odnosno koji je rješenjem suda bio izuzet, ili ako je u donošenju odluke sudjelovala osoba koja nema svojstvo suca;"

U točki 6. riječi: "odnosno suca porotnika" brišu se.

Iza točke 8. dodaje se nova točka 9. koja glasi:

"9) ako je nadležno tijelo naknadno pravomoćno riješilo prethodno pitanje (članak 12. stavci 1. i 2.) na kojemu se temelji odluka suda;"

Dosadašnja točka 9. postaje točka 10.

Iza stavka 1. dodaju se stavci 2. i 3. koji glase:

"Postupak pravomoćno završen presudom na temelju priznanja, presudom na temelju odricanja, presudom zbog ogluhe i presudom zbog izostanka ne može se ponoviti zbog razloga iz stavka 1. točaka 8., 9. i 10. ovoga članka.

Postupak pravomoćno završen presudom na temelju priznanja i presudom na temelju odricanja može se ponoviti zato što je izjava o priznanju, odnosno odricanju dana u bitnoj zabludi ili pod utjecajem prisile ili prijevare."

Članak 241.

Članak 422. mijenja se i glasi:

"Iz razloga navedenih u članku 421. stavku 1. točkama 1. do 3. i stavku 3. ovoga Zakona ne može se zahtijevati ponavljanje postupka ako je taj razlog bio bez uspjeha iznesen u prijašnjem postupku.

Iz razloga navedenih u članku 421. stavku 1. točkama 1., 7., 8., 9. i 10. te stavku 3. ovoga Zakona ponavljanje postupka može se dopustiti samo ako stranka bez svoje krivnje nije mogla te razloge iznijeti prije nego što je prijašnji postupak završen pravomoćnom sudskom odlukom."

Članak 242.

U članku 423. stavku 1. točkama 1., 2., 3. i 4. iza brojke: "421." dodaje se riječ i brojka: "stavka 1."

Točke 5. i 6. mijenjaju se i glase:

"5) u slučajevima iz članka 421. stavka 1. točaka 7., 8. i 9. ovoga Zakona - od dana kad je stranka mogla upotrijebiti pravomoćnu odluku koja je razlog za ponavljanje postupka;

6) u slučaju iz članka 421. stavka 1. točke 10. ovoga Zakona - od dana kad je stranka mogla iznijeti sudu nove činjenice odnosno nova dokazna sredstva;"

Iza točke 6) dodaje se točka 7) koja glasi:

"7) u slučajevima iz članka 421. stavka 3. ovoga Zakona - od dana kad je stranka mogla iznijeti pred sudom da je priznanje odnosno odricanje dala u bitnoj zabludi ili pod utjecajem prisile ili prijevare."

Stavak 3. mijenja se i glasi:

"Nakon što protekne rok od pet godina od dana kad je odluka postala pravomoćna, prijedlog za ponavljanje postupka ne može se podnijeti, osim ako se ponavljanje traži zato što je u donošenju odluke sudjelovala osoba koja nema svojstvo suca (članak 421. stavak 1. točka 1.) ili iz razloga navedenih u članku 421. stavku 1. točkama 2. i 3. ovoga Zakona."

Članak 243.

U članku 425. stavku 1. iza riječi: "rješenjem" dodaju se riječi: "sudac pojedinac odnosno".

U stavku 2. rečenici prvoj iza riječi: "Ako" i rečenici drugoj iza riječi: "odgovora," dodaju se riječi: "sudac pojedinac odnosno".

Stavak 3. mijenja se i glasi:

"Ako se ponavljanje postupka zahtijeva iz razloga navedenog u članku 421. stavku 1. točki 10. i stavku 3. ovoga Zakona, sudac pojedinac odnosno predsjednik vijeća može raspravljati o prijedlogu za ponavljanje postupka spojiti s raspravljanjem o glavnoj stvari."

Članak 244.

U članku 426. iza riječi: "pred" dodaju se riječi: "sucem pojedincem odnosno".

Članak 245.

U članku 427. stavku 1. iza riječi: "raspravljati o prijedlogu" dodaju se riječi: "sudac pojedinac odnosno".

U stavku 3. riječ: "Predsjednik" zamjenjuje se riječima: "Sudac pojedinac odnosno predsjednik".

U stavcima 4. i 5. iza riječi: "je" dodaju se riječi: "sudac pojedinac odnosno".

Članak 246.

U članku 428. stavku 1. iza riječi: "sudom," dodaju se riječi: "sudac pojedinac odnosno".

U stavku 2. riječi: "predsjednik vijeća" brišu se, a iza riječi: "će" dodaje se riječ: "se".

Članak 247.

U Glavi dvadesetšestoj iza članka 428. dodaje se Podglava 5.a i u njoj članak 428.a koji glase:

"5.a Ponavljanje postupka u povodu konačne presude Europskog suda za ljudska prava u Strasbourgu o povredi temeljnog ljudskog prava ili slobode

Članak 428.a

Kad Europski sud za ljudska prava utvrdi povredu kojeg ljudskog prava ili temeljne slobode zajamčene Konvencijom za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda i dodatnih Protokola uz tu Konvenciju koje je Republika Hrvatska ratificirala, stranka može, u roku od trideset dana od konačnosti presude Europskog suda za ljudska prava, podnijeti zahtjev

sudu u Republici Hrvatskoj koji je sudio u prvom stupnju u postupku u kojemu je donesena odluka kojom je povrijeđeno ljudsko pravo ili temeljna sloboda, za izmjenu odluke kojom je to pravo ili temeljna sloboda povrijeđeno.

Postupak iz stavka 1. ovoga članka provodi se uz odgovarajuću primjenu odredaba o ponavljanju postupka.

U ponovljenom postupku sudovi su dužni poštivati pravna stajališta izražena u konačnoj presudi Europskog suda za ljudska prava kojom je utvrđena povreda temeljnog ljudskog prava ili slobode."

Članak 248.

U članku 429. stavcima 2. i 3. brojka: "11." zamjenjuje se brojkom: "9."

Članak 249.

U članku 431. stavku 1. rečenici prvoj i stavku 2. rečenici prvoj iza riječi: "donosi" dodaju se riječi: "sudac pojedinac odnosno".

Članak 250.

Članak 432. briše se.

Članak 251.

U članku 434. iza stavka 1. dodaju se stavci 2., 3., 4. i 5. koji glase:

"U postupku u parnicama iz radnih odnosa rok za odgovor na tužbu je osam dana.

U sporovima iz radnih odnosa koje pokreće radnik protiv odluke o prestanku ugovora o radu i u kolektivnim radnim sporovima, ako zakonom nije određen kraći rok, ročište za glavnu raspravu mora se održati u roku od trideset dana od dana primitka odgovora na tužbu.

U postupku u parnicama iz radnih odnosa postupak pred prvostupanjskim sudom mora se okončati u roku od šest mjeseci od dana podnošenja tužbe.

U postupku u parnicama iz radnih odnosa drugostupanjski je sud dužan donijeti odluku o žalbi podnesenoj protiv odluke prvostupanjskog suda u roku od trideset dana od dana primitka žalbe."

Članak 252.

Iza članka 434. dodaje se članak 434.a koji glasi:

"Članak 434.a

Radnika može u postupku u parnicama iz radnih odnosa kao punomoćnik zastupati osoba koja je u radnom odnosu u sindikatu čiji je on član ili u udruzi sindikata u koju je udružen sindikat čiji je on član.

Poslodavca može u postupku u parnicama iz radnih odnosa kao punomoćnik zastupati osoba koja je u radnom odnosu u udruzi poslodavaca čiji je on član ili u udruzi poslodavaca više razine u koju je udružena udruga poslodavaca čiji je on član."

Članak 253.

U članku 435. rečenici prvoj riječ: "izvršnom" zamjenjuje se riječju: "ovršnom", a rečenica druga briše se.

Iza stavka 1. dodaje se stavak 2. koji glasi:

"U postupku u parnicama iz radnih odnosa sud je ovlašten izvesti i dokaze koje stranke nisu predložile, ako su ti dokazi značajni za odlučivanje."

Članak 254.

U članku 437. iza stavka 1. dodaje se stavak 2. koji glasi:

"Iz važnih razloga sud može odlučiti da žalba ne zadržava ovrhu odluke".

Članak 255.

U članku 442. rečenici prvoj riječ: "izvršnom" zamjenjuje se riječju: "ovršnom", a rečenica druga briše se.

Članak 256.

U članku 443. stavku 3. riječ: "izvršenje" zamjenjuje se riječju: "ovrhu".

Članak 257.

U članku 444. riječ: "izvršnom" zamjenjuje se riječju: "ovršnom", riječi: "izvršenje rješenja" zamjenjuju se riječima: "ovrhu rješenja", a riječi: "zahtijevao izvršenje" zamjenjuju se riječima: "zahtijevao ovrhu".

Članak 258.

U članku 445. iza brojke: "421." dodaje se riječ i brojka: "stavku 1."

Članak 259.

Iza naslova Glave dvadeset devete "Izdavanje platnog naloga" dodaje se članak 445.a koji glasi:

"Članak 445.a

Ako u ovoj Glavi ne postoje posebne odredbe, u postupku za izdavanje platnog naloga primjenjivat će se ostale odredbe ovoga Zakona."

Članak 260.

U članku 446. stavku 2. točki 4. riječ: "ovjerenih" briše se.

Stavci 4. i 5. brišu se.

Članak 261.

U članku 447. stavku 1. iza riječi: "dospjelo" dodaje se riječ: "glavno".

Iza stavka 1. dodaje se novi stavak 2. koji glasi:

"U sporovima iz nadležnosti trgovačkih sudova platni nalog iz stavka 1. ovoga članka sud će izdati kad se tužbeni zahtjev odnosi na dospjelu glavnu tražbinu u novcu koja ne prelazi svotu od 20.000,00 kuna."

Dosadašnji stavak 2. postaje stavak 3.

Članak 262.

U članku 448. stavku 1. iza riječi: "izdaje" dodaju se riječi: "sudac pojedinac odnosno".

Članak 263.

U članku 451. stavku 1. iza riječi: "će" i stavku 2. iza riječi: "pravovremeno," dodaju se riječi: "sudac pojedinac odnosno".

Stavak 3. briše se.

Dosadašnji stavak 4. postaje stavak 3.

Članak 264.

U članku 453. stavku 2. iza riječi: "prigovor" dodaju se riječi: "stvarne i".

Članak 265.

Članak 454. mijenja se i glasi:

"Ako sud nakon izdavanja platnog naloga utvrdi da je stvarno ili mjesno nenadležan, neće ukinuti platni nalog, nego će nakon pravomoćnosti rješenja kojim se oglasio nenadležnim ustupiti predmet nadležnom sudu."

Članak 266.

U članku 459. iza riječi: "radnih odnosa" dodaju se riječi: "koje je pokrenuo radnik protiv odluke o prestanku ugovora o radu".

Članak 267.

U članku 467. stavku 1. iza brojke: "2." dodaju se riječi i brojke: "točke 1.,2., 4., 5., 6. 8., 9., 10. i 11.".

Iza stavka 5. dodaje se novi stavak 6. koji glasi:

"O žalbi protiv presude u sporovima male vrijednosti odlučuje sudac pojedinac drugostupanjskoga suda."

Dosadašnji stavak 6. postaje stavak 7.

Članak 268.

Naslov Glave trideset druge mijenja se i glasi:

"Glava trideset druga

POSTUPAK PRED TRGOVAČKIM SUDOVIMA"

Članak 269.

U članku 488. riječi: "u trgovačkim sporovima" zamjenjuju se riječima: "pred trgovačkim sudovima".

Članak 270.

Članak 489. mijenja se i glasi:

"Pravila o postupku pred trgovačkim sudovima primjenjuju se u sporovima iz nadležnosti trgovačkih sudova osim u sporovima za koje je propisana posebna vrsta postupka."

Članak 271.

Članci 489.a, 490. i 491. brišu se.

Članak 272.

U članku 492. riječi: "izvršenja ili raskidanja" zamjenjuju se riječima: "ispunjenja ili raskida", riječ: "neizvršenja" riječju: "neispunjenja", a riječ: "izvršiti" riječju: "ispuniti".

Članak 273.

Članci 493. i 494. brišu se.

Članak 274.

Članak 495. mijenja se i glasi:

"U hitnim slučajevima ročište se može zakazati telefonom, brzojavom ili na drugi odgovarajući način. O tome će se sastaviti službena bilješka, ako o zakazivanju ročišta, s obzirom na to kako je obavljeno, nema drugog pisanog dokaza."

Članak 275.

Članci 496. i 496.a brišu se.

Članak 276.

U članku 497. stavku 1. riječi: "trgovačkim sporovima" zamjenjuju se riječima: "postupku pred trgovačkim sudovima".

Članak 277.

U članku 499. dodaje se novi stavak 1. koji glasi:

"U postupku pred trgovačkim sudovima sud može strankama naložiti da jedna drugoj izravno upućuju pismena preporučeno poštom s povratnicom ili na drugi način koji omogućava nesumnjiv dokaz o obavljenoj predaji. Takvo je upućivanje podnesaka po učincima izjednačeno sa sudskom dostavom pismena."

U dosadašnjem stavku 1. koji postaje stavak 2. riječi: "u trgovačkim sporovima" zamjenjuju se riječima: "pred trgovačkim sudovima".

Dosadašnji stavak 2. postaje stavak 3.

Članak 278.

U članku 500., u uvodnom dijelu riječi: "u trgovačkim sporovima" zamjenjuju se riječima: "pred trgovačkim sudovima".

U točki 1. brojka: "3." zamjenjuje se brojkom: "4.".

U točki 3. riječ: "izvršenje" zamjenjuje se riječju: "ispunjenje".

Članak 279.

U članku 501. stavku 1. riječi: "u trgovačkim sporovima" zamjenjuju se riječima: "pred trgovačkim sudovima".

Stavak 3. briše se.

Članak 280.

U članku 502. stavku 1. riječi: "u trgovačkim sporovima" zamjenjuju se riječima: "pred trgovačkim sudovima", a brojka: "200.000,00" zamjenjuje se brojkom: "50.000,00".

Stavak 4. briše se.

Članak 281.

U cijelom tekstu Zakona, riječ: "član" zamjenjuje se riječju: "članak", riječ: "krivično" zamjenjuje se riječju: "kazneno", riječ: "porodično" zamjenjuje se riječju: "obiteljsko", riječ: "takse" zamjenjuje se riječju: "pristojbe", sve u odgovarajućem padežu.

Članak 282.

Na parnične postupke pokrenute do stupanja na snagu ovoga Zakona primjenjivat će se odredbe ovoga Zakona, osim kada je ovim Zakonom drugačije određeno.

Članak 283.

Postupak koji je na dan stupanja na snagu ovoga Zakona bio pokrenut pred sudom koji je bio stvarno nadležan po propisima koji su do tada bili na snazi nastavit će se pred tim sudom.

Članak 284.

Odredbe članka 18., 21., 22., 30., 45., 46., 76., 77., 145., 146., 147., 157., 180., 182., 251., 252., 269., 270., 271., 273., 275., 276., 278., 279. i 280. ovoga Zakona primjenjivat će se samo na postupke u kojima je nakon stupanja na snagu ovoga Zakona podnesena tužba, prijedlog za izdavanje platnog naloga ili prijedlog za ovrhu na temelju vjerodostojne isprave.

Odredbe članka 23. ovoga Zakona primjenjivat će se na pravne lijekove koji su u drugostupanjskom odnosno revizijskom sudu primljeni nakon stupanja na snagu ovoga Zakona.

Odredba članka 59. ovoga Zakona primjenjivat će se ako je poziv stranci dostavljen nakon stupanja na snagu ovoga Zakona.

Odredbe članka 108. ovoga Zakona primjenjivat će se samo na postupke u kojima je razlog za prekid postupka nastao nakon stupanja na snagu ovoga Zakona.

Odredbe članka 195., 197., 198., 205., 208., 219., 220., 222., 223., 224., 225., 226., 227., 228., 229., 230., 231., 232., 233., 234., 236., 237., 238., 239., 240., 241., 242., 243., 244., 245., 246., 248., 249., 250. i 266. ovoga Zakona primjenjivat će se samo na postupke u kojima je glavna rasprava pred prvostupanjskim sudom zaključena nakon stupanja na snagu ovoga Zakona.

Odredbe članka 54. ovoga Zakona primjenjivat će se samo na podneske predane sudu nakon stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 285.

U sudskim postupcima u kojima se na odgovarajući način primjenjuju odredbe Zakona o parničnom postupku zahtjev za zaštitu zakonitosti ne može se izjaviti ako je postupak pred prvostupanjskim sudom okončan nakon stupanja na snagu ovoga Zakona.

U postupcima iz stavka 1. ovoga članka može se podnijeti revizija iz članka 382. stavka 2. (članak 219. ovoga Zakona).

Članak 286.

U Zakonu o sudovima ("Narodne novine", broj 3/94., 100/96., 115/97., 131/97., 129/00., 67/01. i 5/02.) u članku 19. točki 2. riječi: "pravni osoba" brišu se.

Članak 287.

Ovaj Zakon stupa na snagu istekom tri mjeseca od dana objave u "Narodnim novinama".

O B R A Z L O Ž E N J E

I. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE UREĐUJU ZAKONOM TE POSLEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI

Zakonom o parničnom postupku ("Narodne novine" broj: 53/91., 91/92., 112/99. i 88/01.) uređuju se pravila postupka na temelju kojih sud raspravlja i odlučuje u građanskopravnim sporovima.

Dosadašnja primjena Zakona o parničnom postupku pokazala je da:

- postupci predugo traju;
- su sudovi preopterećeni brojem parničnih predmeta do mjere da se može govoriti o blokadi njihova rada;
- je kvaliteta donesenih odluka često problematična, što potvrđuje velik broj ukinutih odluka nižih sudova;
- stranke često zlorabe svoja procesna ovlaštenja u postupku;
- sudovi nemaju efikasnih instrumenata za suzbijanje takvih zlouporaba;
- dostavna služba ne funkcionira na zadovoljavajući način;
- su neka procesna rješenja nepotrebno formalistička i da se često iz čisto proceduralnih ili kompetencijskih razloga pojedini postupci nepotrebno odugovlače;
- institut sudaca porotnika u parničnom postupku nije našao svoje opravdanje;
- se institut državnoodvjetničke intervencije pokazao suvišnim, te da se može postaviti pitanje opravdanosti daljnjeg zadržavanja instituta zahtjeva za zaštitu zakonitosti;
- nisu osigurani instrumentalni uvjeti da Vrhovni sud Republike Hrvatske ostvari u parničnom postupku svoju Ustavom Republike Hrvatske utvrđenu zadaću osiguranja jedinstva u primjeni prava i ravnopravnosti građana.

Zbog navedenoga, predloženim Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku trebalo bi pojednostavniti i učiniti efikasnijom parničnu proceduru, te povećati opću razinu pravne zaštite, što bi se postiglo:

- uvođenjem monokratskog suđenja u prvostupanjskom postupku, odnosno uvođenjem monokratskog suđenja i u postupku u povodu pravnih lijekova kad god je to moguće;
- radikalnim uvođenjem raspravnog načela;
- ograničenjem prava na iznošenje novota;
- uvođenjem efikasnih instrumenata za suzbijanje zlouporabe procesnih ovlaštenja;
- ograničavanjem mogućnosti da se iz kompetencijskih razloga postupak odugovlači, odnosno odluke sankcioniraju;
- napuštanjem instituta državnoodvjetničke intervencije i zahtjeva za zaštitu zakonitosti;
- redefiniranjem instituta punomoćnika;
- reformom sustava dostave;

- uvođenjem novih vrsta tužbi;
- uvođenjem instituta obustave postupka;
- osiguranjem ostvarivanja ustavne pozicije Vrhovnog suda Republike Hrvatske;
- općom funkcionalizacijom procedure.

Stoga se predloženi Zakon temelji na sljedećim ključnim načelima, odnosno polaznim stavovima:

1. Načelu monokracije

U parničnom postupku u prvom stupnju sudi u pravilu sudac pojedinac, a samo iznimno, kad je to posebnim zakonom određeno, u prvom stupnju sudi vijeće (članak 20. Prijedloga zakona - članak 41. stavak 1. noveliranog ZPP-a).

Načelo monokracije uvedeno je i u postupku u povodu pravnih lijekova, ali kao iznimka. Tako o žalbi protiv rješenja odlučuje sudac pojedinac drugostupanjskog suda (članak 23. Prijedloga zakona - članak 44. stavak 2. noveliranog ZPP-a); o žalbi protiv odluka u sporovima male vrijednosti odlučuje sudac pojedinac drugostupanjskog suda (članak 267. Prijedloga zakona - članak 467. stavak 6. noveliranog ZPP-a).

Uvođenje ovoga načela inaugurirano je već Zakonom o sudovima (članak 7.), a u skladu je i s člankom 6. Preporuke br. R (95) 5 Odbora ministara država članica Vijeća Europe.

2. Raspravnom načelu

U parničnom postupku sud u pravilu sudi na temelju činjenica koje su stranke iznijele i dokaza koje su one predložile (članak 2. Prijedloga zakona - članak 7. noveliranog ZPP-a), što znači da sud u pravilu nije ovlašten po službenoj dužnosti prikupljati činjenični i dokazni materijal.

3. Načelu savjesnog korištenja i suzbijanja zlouporabe procesnih ovlaštenja

Od stranaka i njihovih zastupnika se očekuje da se savjesno koriste svojim procesnim ovlaštenjima (članak 3. Prijedloga zakona - novelirani članak 9. ZPP-a). Zbog povrede te dužnosti stranke i njihovi zastupnici mogu biti izravno novčano kažnjeni (članci 4., 56. i dr. Prijedloga zakona - novelirani članci 10., 110. itd. ZPP-a), te osuđeni izravno i bez odgode na naknadu troškova postupka koje su time prouzročili (članak 84. Prijedloga zakona - novelirani članak 156. stavak 3. ZPP-a).

Pored toga, intervencijama u čitav niz instituta isključena je ili bitno smanjena mogućnost njihove zlouporabe.

Tako je u praksi često zlorabljeni institut tzv. svrsishodne delegacije radikalno izmijenjen - o primjerenosti inicijative za takvu delegaciju odlučuje sud koji vodi postupak

(članak 32. Prijedloga zakona - novelirani članak 68. ZPP-a), što znači da se s postupkom više ne mora zastati dok nadležni sud ne odluči o toj inicijativi.

Zatim, radi suzbijanja zlouporabe instituta izuzeća, predviđeno je da sudac čije je izuzeće zatraženo može iznimno, unatoč tome, nastaviti s postupkom (članak 38. Prijedloga zakona - novelirani članak 75. ZPP-a).

Nadalje, u čitavom nizu slučajeva se dostava obavlja isticanjem pismena na oglasnu ploču suda (članci 67. i 76. Prijedloga zakona - novi članci 133.a i 133.b, novelirani članak 145. ZPP-a).

4. Ograničenju prava na iznošenje novota

Stranke mogu tijekom čitavog prvostupanjskog postupka iznositi nove činjenice i predlagati nove dokaze, ali ako to učine nakon održanja pripremnog ročišta odnosno prvog ročišta za glavnu raspravu dužne su protivnoj stranci naknaditi time izazvane troškove (članak 157. Prijedloga zakona - članak 299. noveliranog ZPP-a).

U žalbi protiv prvostupanjske odluke u pravilu se ne mogu iznositi nove činjenice i predlagati novi dokazi (članak 195. Prijedloga zakona - članak 352. stavak 1. noveliranog ZPP-a).

Ograničenje prava na iznošenje novota motivirano je potrebom da se stranke navedu da već tijekom početnih stadija prvostupanjskog postupka iznesu sav relevantan činjenični i dokazni materijal, kako bi se nakon toga rasprava mogla provesti koncentrirano i efikasno. Odustalo se od radikalnog ograničenja toga prava i uvođenja načela eventualnosti, jer je ocijenjeno da bi time, zbog opće razine pravne kulture u hrvatskom društvu, bilo ozbiljno ugroženo ostvarivanje istinitog i zakonitog suđenja, pa stoga i pravne sigurnosti općenito.

Efikasnost u vođenju postupaka nije sama sebi cilj - suđenje mora biti tako organizirano da omogući građanima i pravnim subjektima ostvarivanje njihovih prava, ono mora voditi računa o njihovoj civilizacijskoj razini, ali i ukorijenjenoj praksi i stečenim navikama. Postupnost u uvođenju novih procesnih modela može na dužu stazu omogućiti bezbolniju i uspješniju provedbu reforme parnične procedure od radikalnih zahvata, od kojih se naknadno, zbog problema izazvanih njihovom primjenom pa i otpora, mora odustati.

5. Ograničenju značenja kompetencijskih pitanja

U rješavanju problema nenadležnosti pošlo se od toga da se prigovori stvarne i mjesne nenadležnosti mogu isticati najkasnije na pripremnom ročištu odnosno prvom ročištu za glavnu raspravu, te da sud na te oblike nenadležnosti nakon tih stadija ne pazi po službenoj dužnosti (članci 8. i 10. Prijedloga zakona - novelirani članci 17. i 20. ZPP-a); da se zbog povreda pravila

o tim nadležnostima ne može izjaviti žalba, osim ako nije pravodobno prigovoreno da su one počinjene (članak 197. Prijedloga zakona - novelirani članak 354. stavak 2. točka 3. ZPP-a); da se revizija više ne može izjaviti zbog tih povreda (članak 222. Prijedloga zakona - članak 385. ZPP-a).

Stalo se, naime, na stajalište da pravopolitička važnost pravila o stvarnoj nadležnosti nije takva da bi opravdavala sankcioniranje presuda i nakon nekoliko godina vođenja postupka, odnosno da bi značenje kompetencijskih pitanja, kao pitanja koja se ne tiču biti stvari, trebalo reducirati na najmanju moguću mjeru.

Navedene bi izmjene trebale pridonijeti pojednostavljenju i ubrzanju sudskih postupaka i uopće povećati efikasnost u pružanju pravne zaštite. Smanjenju mogućnosti sukoba o nadležnosti trebalo bi pridonijeti i novo uređenje pravila o stvarnoj nadležnosti sudova u parničnom postupku, koja su iz Zakona o sudovima prebačena u Zakon o parničnom postupku (članak 16. Prijedloga zakona - novi članci 34. do 34.d ZPP-a).

6. Umjerenom redefiniranju instituta punomoćnika

Prigodom noveliranja instituta punomoćnika pošlo se od dvaju načelnih stavova. Prvo, da svaka stranka može sama voditi u svoje ime svaki parnični postupak, dakle da ne postoji obvezatno zastupanje od strane kvalificiranih punomoćnika - odvjetnika. Drugo, da stranke kao punomoćnici smiju zastupati u pravilu samo odvjetnici. Iznimke su predviđene za zaposlenike kao punomoćnike, te za bliske srodnike kao punomoćnike. Dodatne iznimke propisane su za radnika kojeg u radnom sporu kao punomoćnik može zastupati osoba koja je u radnom odnosu u sindikatu čiji je on član ili u udruzi sindikata u koju je udružen sindikat čiji je on član i za poslodavca kojeg može u postupku u parnicama iz radnih odnosa kao punomoćnik zastupati osoba koja je u radnom odnosu u udruzi poslodavaca čiji je on član ili u udruzi poslodavaca više razine u koju je udružena udruga poslodavaca čiji je on član.

Nije prihvaćen stav da bi trebalo uvesti obvezatno zastupanje od strane profesionalnih punomoćnika, jer je ocijenjeno da bi to zahtijevalo uspostavljanje posebnog sustava financiranja i određivanja besplatnog zastupanja, što bi u krajnjoj liniji opteretilo državni proračun.

Naime, u tom bi slučaju država, kao u nizu drugih zemalja, morala osigurati sredstva za takvo zastupanje.

Pored toga, uvođenje obvezatnog zastupanja pretpostavljalo bi da se i odvjetnička tarifa uredi zakonom kao npr. u SR Njemačkoj i Republici Austriji. U suprotnom bi rješenje po kojemu bi jedna monopolistička služba sama utvrđivala cijenu svojih usluga bilo protuustavno.

Zatim, trebalo bi riješiti i status više tisuća tzv. korporacijskih pravnika i njihovoga prava da zastupaju svoje poslodavce. Uvođenje obvezatnog zastupanja po profesionalnim punomoćnicima dovelo bi do otpuštanja velikog broja korporacijskih pravnika,

od kojih svi ne bi ni mogli postati odvjetnici. Pritom kvaliteta zastupanja koju pružaju ti pravnici u pravilu nije ispod one koju pružaju odvjetnici.

Konačno, ocijenjeno je da postojeće stanje, u kojemu ipak stranke u pravilu angažiraju profesionalne punomoćnike, ne zahtijeva, radi općeg povećanja kvalitete u pružanju pravne zaštite, uvođenje instituta obvezatnoga zastupanja. Prihvaćeno rješenje neće zahtijevati od države angažiranje dopunskih financijskih sredstava, a pridonijet će sprječavanju nadripisarstva.

7. Povećanju opće efikasnosti dostavnog sustava

Poboljšanje učinkovitosti dostavnog sustava nastoji se, između ostalog, postići uvođenjem:

- opće dužnosti svih pravnih subjekata, koji obavljaju registriranu djelatnost, da omogućće da im se dostava obavlja u radno vrijeme na adresu njihova registriranog sjedišta (članak 69. Prijedloga zakona - novi članak 134.a);

- tzv. leteće dostave preko javnog bilježnika (članak 67. Prijedloga zakona - novi članak 133.a ZPP-a);

- sporazuma o adresi dostave (članak 67. Prijedloga zakona - novi članak 133.b ZPP-a);

- sporazuma o obavljanju dostave preko pravnih osoba koje su registrirane za dostavu pisanih pošiljki (članak 67. Prijedloga zakona - novi članak 133.c ZPP-a);

- strožih pravila o prijavljivanju promjene adrese (članak 76. Prijedloga zakona - novelirani članak 145. ZPP-a);

- pooštrenih uvjeta za postavljenje zastupnika za primanje pismena (članak 77. Prijedloga zakona - novelirani članak 146. ZPP-a);

- izravnog sankcioniranja sudionika u postupku dostave zbog povrede njihovih dužnosti (članak 79. Prijedloga zakona - novi članci 149.a i 149.b ZPP-a).

Radikalniji iskoraci, npr. u smislu da bi svaka stranka morala imati adresu na kojoj bi joj se dostava morala moći obaviti, te da bi se smatralo da je ona obavljena čak i kad joj se pismeno bezuspješno pokušalo predati na toj adresi, nisu prihvaćeni, jer bi mogli ugroziti ravnopravnost stranaka i nužnu razinu kontradiktornosti.

8. "Deetatizaciji" parničnog postupka

Napuštanje instituta državnoodvjetničke intervencije (članak 103. Prijedloga zakona - dosadašnji članak 205. ZPP-a) i instituta zahtjeva za zaštitu zakonitosti (članak 239.

Prijedloga zakona - dosadašnji članci 401. do 408. ZPP-a), trebalo bi pridonijeti "deetatizaciji" parničnog postupka. Naime, ti su instituti trebali osigurati državnu kontrolu vođenja parničnih postupaka radi osiguranja zaštite javnog interesa i apstraktne zakonitosti.

Međutim, institut državnoodvjetničke intervencije u praksi uopće nije zaživio, dok se zahtjev za zaštitu zakonitosti u građanskim stvarima koristi sasvim iznimno, tako da je njegova vrijednost kao instrumenta za osiguranje apstraktne zakonitosti praktično zanemariva. Nakon spajanja Državnog odvjetništva i Državnog pravobraniteljstva postavilo se i pitanje ustavnosti zahtjeva za zaštitu zakonitosti jer je to tijelo ovlašteno izjaviti reviziju kao zastupnik stranke i podići zahtjev za zaštitu zakonitosti kao zastupnik javnog interesa; ono je dužno očitovati se o reviziji odnosno zahtjevu koji je samo izjavilo odnosno podiglo. Stoga se postavilo pitanje dobiva li time država kao stranka mogućnost korištenja pravnih sredstava na koja druge stranke nemaju pravo i ne dovodi li se ona time u privilegiran procesnopravni položaj, što bi bilo protivno članku 29. stavku 1. Ustava Republike Hrvatske i članku 6. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda.

9. Uspostavljanju ostvarivanja ustavne pozicije Vrhovnog suda Republike Hrvatske

Prema odredbi članka 118. stavka 1. Ustava Republike Hrvatske Vrhovni sud Republike Hrvatske, kao najviši sud, osigurava jedinstvenu primjenu prava i ravnopravnost građana. Budući da je dopustivost revizije, prema dosadašnjem uređenju, bila u pravilu uvjetovana određenom vrijednošću predmeta spora, ona nije bila efikasni instrument za ostvarivanje navedene zadaće Vrhovnog suda Republike Hrvatske.

Upravo je stoga taj institut reformiran na način da se revizija može izjavljivati protiv svih drugostupajskih presuda, kad je to potrebno radi osiguranja jedinstva u primjeni prava i ravnopravnosti građana (članak 219. Prijedloga zakona - novelirani članak 382. ZPP-a).

10. Općoj funkcionalizaciji procedure

U velikom broju slučajeva nastojalo se uvođenjem novih, te izmjenom odnosno dogradnjom postojećih instituta funkcionalizirati proceduru kao cjelovit sustav.

Jedan od novih instituta koji bi općenito trebali pridonijeti koncentraciji u postupanju jeste presuda zbog ogluhe, koja se donosi ako tuženik ne odgovori na tužbu u roku koji mu je za to određen (članak 180. Prijedloga zakona - novi članak 331.b ZPP-a).

Ubrzanju postupka i smanjenju dilatarnih postupanja stranaka trebala bi pridonijeti i nova odredba o načinu računanja rokova u vezi s povratom u prijašnje stanje (članak 59. Prijedloga zakona - novelirani članak 118. ZPP-a).

Institutom obustave postupka popunjava se jedna procesnopravna praznina i omogućava uspješno okončanje čitavog niza postupaka (članak 112. Prijedloga zakona - novi članak 215.b ZPP-a).

Povećanju opće kvalitete i efikasnosti u pružanju pravne zaštite trebale bi pridonijeti dvije nove tužbe - tzv. stupnjevita tužba (članci 99. i 177. Prijedloga zakona - novi članci 186.b i 325.a ZPP-a), te kondemnatorna tužba prije dospelosti tražbine (članak 99. Prijedloga zakona - novi članak 186.c ZPP-a).

Poboljšanju žalbenog postupka trebalo bi pridonijeti reduciranje liste tzv. apsolutno bitnih povreda odredaba parničnog postupka (članak 197. Prijedloga zakona - novelirani članak 354. ZPP-a), te ograničenje oficijoznih ovlasti drugostupanjskog suda (članak 205. Prijedloga zakona - novelirani članak 365. ZPP-a).

11. Usklađivanju s novim pravnim nazivljem i poretkom

Zakon o parničnom postupku preuzet je 1991. godine. Nakon toga hrvatski je pravni poredak, u sadržajnom i terminološkom smislu, doživio velike promjene. Stoga je predloženi Zakon iskorišten radi terminološkog i sadržajnog usklađivanja Zakona s novim pravnim nazivljem i novim pravnim poretkom.

**II. OBRAZLOŽENJE POJEDINIH ODREDBA KONAČNOG PRIJEDLOGA
ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O PARNIČNOM
POSTUPKU**

Uz članak 1.

Člankom 1. izmijenjen je članak 1. Zakona o parničnom postupku.

U članku 1. važećeg Zakona još uvijek se razlikuju redovni i drugi sudovi, pa je stoga tu odredbu trebalo uskladiti sa Zakonom o sudovima.

U pogledu vrste sporova koji se rješavaju u parničnom postupku izmijenjena odredba članka 1. usklađena je s odredbom članka 3. stavka 2. Zakona o sudovima o nadležnosti sudova za rješavanje sporova.

Primjena pravila o parničnom postupku prema predloženoj odredbi članka 1. pretpostavlja postojanje sudske nadležnosti za sporove koji su u njoj navedeni, te nepostojanje zakonske odredbe po kojoj bi se određeni od tih sporova trebali rješavati po pravilima koje druge procedure.

Uz članak 2.

Važeće odredbe članka 7. nalažu sudu da potpuno i istinito utvrdi sporne činjenice o kojima ovisi osnovanost zahtjeva. One mu daju i široka inkvizitorna ovlaštenja glede izvođenja dokaza, čime se na suca prevaljuje dužnost utvrđivanja tzv. materijalne istine.

Praksa je pokazala da su navedene odredbe često imale za posljedicu nepotrebno ukidanje prvostupanijskih odluka i da su bile razlog za neprimjenjivanje pravila o teretu dokazivanja. Viši su sudovi "silili" niže sudove da pod svaku cijenu utvrde istinu ponovnim izvođenjem istih dokaza.

Razlozi za predloženu izmjenu članka 7. i ograničenje prava suda su sljedeći:

- već je Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku iz 1990. godine ("Službeni list" SFRJ broj: 27/90.) naglašena dužnost suda da primjenjuje pravila o teretu dokazivanja onda kada na temelju izvedenih dokaza ne može sa sigurnošću utvrditi neku činjenicu (članak 221.a);

- praksa pokazuje da su stranke gotovo isključivi informator suda o važnim dokazima, pa je inzistiranje na inkvizitornim ovlaštenjima suda u pogledu dokaza bez veće praktične važnosti;

- stranke ionako mogu u pravilu spriječiti sud da izvede neki dokaz nepredujmljivanjem sredstava za njegovo izvođenje (članak 153.);

- ako mogu posredno disponirati sporom neiznošenjem tvrdnji o bitnim činjenicama, nema razloga zašto stranke to ne bi mogle i neiznošenjem dokaznih prijedloga: u parničnom se postupku u pravilu odlučuje o pravima kojima stranke slobodno raspolažu; u tom postupku javni je interes reduciran na kontrolu primjene prisilnih propisa i javnoga morala, a u tim slučajevima sud ima inkvizitorna ovlaštenja (stavak 2.);

- naglašena je tzv. podstrekačka dužnost suda (članak 298.), pa ako stranke ne žele slijediti upozorenje suda, trebale bi snositi posljedice svoje odluke.

Uz članak 3.

Izmjena članka 9. predlaže se da bi se izrijeком naglasilo da se dužnost savjesnog korištenja procesnih ovlaštenja odnosi i na zastupnike stranaka, a ne samo na stranke. Naime, bez dužnosti zastupnika da savjesno obavljaju svoju zadaću, načelo o dužnosti stranaka da se savjesno koriste svojim procesnim ovlaštenjima izgubilo bi svoj smisao. Zastupnici, u prvom redu odvjetnici, ne mogu biti puki izvršitelji napatka stranaka, oslobođeni svake odgovornosti za ono što u njihovo ime čine u postupku.

Ono što vrijedi za stranke trebalo bi vrijediti i za umješače, pa je to izrijeком trebalo i propisati.

Uz članak 4.

Članak 10. u cijelosti je izmijenjen.

Odredba važećeg članka 10. koja nalaže sudu da spriječi svaku zloupotrebu prava koja strankama pripadaju u postupku ima značenje puke deklaracije, jer sud nema na raspolaganju efikasna sredstva za sankcioniranje takvih zloupotreba. Davanjem sudu ovlaštenja da relativno visokim novčanim kaznama (od 500,00 do 10.000,00 kuna za fizičke osobe, a od 2.500,00 do 50.000,00 kuna za pravne osobe) sankcionira moguće zloupotrebe, bitno će se pojačati procesna disciplina. Mogućnost novčanoga kažnjavanja će svakako i preventivno djelovati. Time se odredbe važećeg Zakona usklađuju s odredbama Ovršnog zakona.

Uporište za uvođenje sankcija protiv osoba koje zlorabe svoja procesna ovlaštenja postoji i u načelima 1.2., 2.1. i 2.2. Preporuke br. R (84) 5 o načelima građanskog postupka za unapređenje funkcioniranja pravde, što ju je prihvatio Odbor ministara Vijeća Europe 1984. godine.

Predloženim izmjenama posebno je riješeno pitanje funkcionalne nadležnosti za odlučivanje o zluporabama prava u postupku kad se tek u postupku u povodu pravnih lijekova u to posumnja - u tom slučaju sud koji odlučuje u povodu pravnoga lijeka nalaže prvostupanjskom sudu da obavi odgovarajuće provjere i eventualno izrekne sankciju (stavci 5. i 6.).

Nadalje, izrijekom je predviđeno da se izrečena novčana kazna prisilno naplaćuje kao novčana tražbina po pravilima ovršnoga postupka, da bi se izbjegle nedoumice oko toga mogu li se izrečene novčane kazne prisilno naplaćivati ili će se izravno zamjenjivati kaznom zatvora.

Pravopolitička osnova za pojačanje "represivnosti" u parničnom postupku nalazi se u navedenoj Preporuci. Predložene mjere bile bi sankcije zbog zlorabe procesnih ovlasti, šikaniranja suda i protivne stranke, zapravo opstruiranja pravde. *De lege lata* u važećem Zakonu nema efikasnih instrumenata za to. Trud uložen u donošenje rješenja kojim se određene šikanozne radnje ne bi uvažavale odgovarao bi trudu uloženom u donošenje "kaznenih" odluka. U ovršnom postupku sudovi su počeli izricati kaznene mjere i to je odmah dovelo do odgovarajuće promjene ponašanja stranaka u praksi.

Uz članak 5.

Odredbe važećeg članka 13. su utoliko neprecizne što nije jasno odnose li se samo na prvostupanjski postupak ili i na postupke pred višim sudovima. Budući da se pravila o sastavu suda, jednako kao i ona o nadležnosti, posebno razrađuju kasnijim odredbama Zakona, odredbe navedenog članka nisu potrebne, pa je zato predloženo njihovo brisanje.

Uz članak 6.

Predloženom izmjenom stavka 1. članka 15. ispravlja se redakcijska greška koja u Zakonu postoji od njegova donošenja.

Prema važećem rješenju institut "*perpetuatio fori*" ne primjenjuje se na slučajeve u kojima zbog naknadno nastalih okolnosti postaje stvarno nadležan sud druge vrste, npr. ako umjesto općinskog postane nadležan trgovački sud ili obrnuto. Takvo rješenje ima za posljedicu da se sud koji je do promjene bio nadležan mora rješenjem oglasiti nenadležnim i ustupiti, tek nakon pravomoćnosti, predmet nadležnom sudu, koji opet može izazvati sukob o nadležnosti. Zbog toga se iz čisto kompetencijskih razloga postupak neprimjereno odugovlači i sudovi opterećuju nepotrebnim poslom.

Predloženom izmjenom odredbe stavka 3. članka 15. izbjegle bi se negativne posljedice postojećeg uređenja. Nastavljanje postupka pred sudom koji je bio nadležan do promjene okolnosti ne bi sama po sebi mogla dovesti u pitanje kvalitetno pružanje pravne zaštite u određenoj pravnoj stvari, niti ugroziti neke druge pravopolitičke ciljeve.

Odredba stavka 3. članka 15. ne bi se primjenjivala na promjene nadležnosti do kojih dolazi zbog otvaranja stečajnog postupka nad kojom od stranaka, jer je za njih izrijekom predviđena potpuna atrakcija nadležnosti u odredbama o stvarnoj nadležnosti trgovačkog suda

(članak 34.b točka 5.).

Cilj je izmjene da se spriječi gubljenje pravosudne energije za rješavanje kompetencijskih pitanja onda kada ona nisu bitna za obavljanje pravosudne funkcije. Izmjene Zakona o parničnom postupku iz 1990. godine, kojima je praktično napušteno pravo i dužnost suda da *ex officio* pazi na svoju mjesnu nadležnost, prošle su bez problema u praksi, a pridonijele su bitnom smanjenju broja slučajeva u kojima sudovi izazivaju sukobe o mjesnoj nadležnosti.

Uz članak 7.

U članku 16. stavak 1. izmijenjen je da bi se uskladio s okolnošću da Vrhovni sud Republike Hrvatske u povodu revizije ne pazi po službenoj dužnosti na apsolutnu nenadležnost (članak 386. Zakona o parničnom postupku - članak 224. predloženoga Zakona).

Iz istih razloga izmijenjene su i odredbe stavaka 2. i 3. članka 16.

Uz članak 8.

Predloženim izmjenama stavaka 1. i 2. članka 17. dužnost prvostupanjskog suda (po službenoj dužnosti i u povodu prigovora tuženika o stvarnoj nenadležnosti) da pazi na svoju stvarnu nenadležnost ograničena je na vrlo ranu fazu postupka - do zaključenja pripremnoga ročišta ili do upuštanja tuženika u raspravljanje o glavnoj stvari na prvom ročištu za glavnu raspravu. Svrha je te izmjene u tome da se slučajevi u kojima će se sudovi moći oglašavati stvarno nenadležnima reduciraju na najmanju moguću mjeru, jer je ocijenjeno da je manje štetno ako u predmetu meritorno odluči stvarno nenadležni sud, nego da se nakon nekoliko godina vođenja postupka sud oglasi nenadležnim, ili da se zbog nenadležnosti ukine donesena odluka koja je inače sama po sebi pravilna i zakonita. Ta je izmjena u skladu s načelnim pristupom predloženoga Zakona da pitanja kompetencijske naravi, zbog kojih bi trebalo omogućiti oglašavanje nenadležnim ili izazivati sukobe o nadležnosti, treba svesti na najmanju moguću prihvatljivu mjeru.

Predloženim novim stavkom 4. htjelo se bitno ograničiti mogućnost da se sudovi tijekom postupka *ex officio* ili po prigovoru stranaka oglašavaju stvarno nenadležnima. U praksi važećega uređenja u velikom broju slučajeva događa se da se sudovi, tek nakon upuštanja tuženika u raspravljanje o glavnoj stvari, oglašavaju stvarno nenadležnima u sporovima u kojima oni u načelu mogu odlučivati ali u kojima ne mogu odlučivati u pojedinom slučaju, npr. zbog svojstava stranaka ili iz kojih drugih razloga. U takvim slučajevima često dolazi i do sukoba o nadležnosti, što sve skupa, samo iz kompetencijskih razloga, nepotrebno odugovlači postupak i opterećuje sudove. Budući da se općinski i trgovački sudovi po kvaliteti sudaca, pa i po proceduri po kojoj rješavaju sporove iz svoje nadležnosti, koji se po kauzalnom kriteriju međusobno podudaraju, npr. imovinski sporovi, bitno ne razlikuju, inzistiranje na strogom sankcioniranju pravila o stvarnoj nadležnosti zapravo šteti efikasnosti i ekonomičnosti sudovanja te pravnoj sigurnosti. Trebalo bi uzeti da tuženik propuštanjem isticanja prigovora stvarne nadležnosti u navedenim slučajevima

pristaje da mu sudi sud koji inače nije nadležan.

Novi stavak 4. ne bi se primjenjivao u slučaju atrakcije nadležnosti uslijed otvaranja stečajnog postupka (članak 34.b točka 5.).

Uz članak 9.

Predloženom izmjenom stavka 5. članka 18. ispravlja se redakcijska greška.

Uz članak 10.

Predloženim izmjenama članka 20. ispravljaju se redakcijske greške u staccima 1. i 2.

Uz članak 11.

Izmjena stavka 1. članka 21. uz ispravljanje redakcijske greške ima za cilj riješiti dvojbu kojem će od konkurentno nadležnih sudova sud koji se oglašio stvarno ili mjesno nenadležnim ustupiti predmet, odnosno treba li prije toga konzultirati tužitelja. Radi pojednostavljenja procedure, odluka o tome prepuštena je sudu koji se oglašava nenadležnim.

Izmjena stavka 3. članka 21. potrebna je zbog usklađivanja s odredbom o sastavu suda u prvom stupnju.

Uz članak 12.

Predloženim novim stavkom 2. članka 22. mogućnost iniciranja sukoba o nadležnosti ograničena je na prvo ročište pred sudom kojemu je predmet ustupljen. Time je to pitanje usklađeno s općim ograničenjem mogućnosti da se sud oglasi stvarno ili mjesno nenadležnim nakon određenog stadija postupka (izmijenjeni članci 17. i 20.).

Uz članak 13.

Predloženi novi stavak 3. članka 23. u skladu je s općim stavom da bi u sudovima više instancije u povodu pravnih lijekova koji se tiču isključivo procesnih pitanja ili u povodu sukoba o nadležnosti odlučivao sudac pojedinac. Izmjena je motivirana razlozima povećanja opće

efikasnosti u vođenju parničnih postupaka.

Uz članak 14.

Predloženom izmjenom članka 25. iznimno je dopušteno da sud pojedine radnje poduzme na području bilo kojeg drugog suda u Republici Hrvatskoj, a ne samo njemu susjednog suda, kako je prema važećem uređenju. Time je otvorena mogućnost povećanja opće efikasnosti u vođenju postupaka, jer se smanjuje potreba traženja pravne pomoći od drugih sudova, što redovito odugovlači postupke.

Uz članak 15.

Izmjena stavka 2. članka 26. ima za cilj terminološko usklađivanje te odredbe s novim važećim pravnim nazivljem.

Uz članak 16.

Novim odredbama članaka 34. do 34.d vraćaju se u Zakon o parničnom postupku odredbe o stvarnoj nadležnosti sudova u parničnom postupku, po uzoru na ono što je učinjeno u Zakonu o kaznenom postupku. Ocijenjeno je, naime, da bi u zakonu koji uređuje određenu proceduru trebale na jednom mjestu biti ne samo odredbe koje uređuju mjesnu već i stvarnu nadležnost. Time se otklanja potreba da se radi provjere nadležnosti sudova mora koristiti više različitih zakonskih izvora. To je učinjeno tako što su, uz određene izmjene, iz Zakona o sudovima prenesene u Zakon odredbe o stvarnoj nadležnosti sudova u parničnom postupku (članci 16. do 20. Zakona o sudovima).

Unošenje odredaba o stvarnoj nadležnosti iskorišteno je za određene izmjene pravila o toj nadležnosti, zapravo za uklanjanje određenih nepreciznosti u definiranju kriterija za određivanje te nadležnosti, ali i za otklanjanje nekih teškoća uočenih u praksi.

Odredbama članka 34. uređena je stvarna nadležnost općinskih sudova u parničnom postupku, na način da su u stavku 1. taksativno navedeni sporovi za čije su rješavanje ti sudovi uvijek nadležni po kauzalnom kriteriju, dakle u kojima trgovački sudovi, čak ni u povodu otvaranja stečajnoga postupka, ne mogu po principu atrakcije postati stvarno nadležnima. Po novome bi općinski sudovi rješavali i radne sporove u povodu prestanka ugovora o radu uvjetovanog otvaranjem stečajnoga postupka, jer je ocijenjeno da trgovački sudovi nemaju dovoljno iskustva u rješavanju takvih sporova i da bi ih općinski sudovi mogli uspješnije i kvalitetnije riješiti. Prema predloženom stavku 2. članka 34. općinski sudovi bili bi opće stvarno nadležni.

Odredbe o stvarnoj nadležnosti županijskih sudova u parničnom postupku nisu izmijenjene u odnosu na važeće odredbe Zakona o sudovima (članak 34.a).

Novim uređenjem nadležnosti trgovačkih sudova - novim člankom 34.b preciznije je utvrđena njihova nadležnost u tzv. statusnim trgovačkim sporovima iz članka 40. Zakona o trgovačkim društvima i članka 19. Zakona o sudovima. Svi ti sporovi, uključujući i one između članova društva (npr. dioničara) o njihovim pravima i obvezama koje proizlaze iz njihova položaja u društvu (npr. o dionicama), bili bi u nadležnosti tih sudova. Člankom 34.b točkom 4. izrijekom je propisana nadležnost trgovačkih sudova za sporove o odgovornosti člana ili člana uprave i nadzornog odbora trgovačkog društva za obveze toga društva (članak 10. stavak 3. Zakona o trgovačkim društvima). Točkom 5. članka 34.b mogućnost atrakcije nadležnosti trgovačkih sudova u povodu otvaranja stečajnoga postupka isključena je glede sporova za koje je u članku 34. stavku 1. određeno da su za njih općinski sudovi uvijek nadležni.

Odredbe o stvarnoj nadležnosti Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske (članak 34.c) odgovaraju odredbama članka 20. Zakona o sudovima.

Iz odredbe o nadležnosti Vrhovnog suda Republike Hrvatske (članak 34.d) sada propisane člankom 22. Zakona o sudovima izostavljena je nadležnost toga suda da u parničnom postupku odlučuje o zahtjevu za zaštitu zakonitosti jer se taj pravni lijek napušta u parničnom postupku.

Uz članak 17.

Izmjena stavka 1. članka 37. ima za cilj da se kriterij iz te odredbe proširi na sve slučajeve za koje je mjerodavna vrijednost predmeta spora, a ne samo za utvrđivanje stvarne nadležnosti.

Izmjenom stavka 2. htjelo se jasnije odrediti u kojim se slučajevima vrijednost predmeta spora ne utvrđuje zbrajanjem vrijednosti pojedinih zahtjeva. Kriterij iz te odredbe proširen je i na slučaj u kojemu više tužitelja ističe više zahtjeva, koji je zapravo analogan onome u kojemu jedan tužitelj ističe više zahtjeva prema više tuženika.

Uz članak 18.

Članak 38. je brisan, jer je ocijenjeno da nema razloga da za sporove o postojanju najamnih i zakupnih odnosa, ili odnosa korištenja stana odnosno poslovnih prostorija postoji poseban kriterij za utvrđivanje vrijednosti predmeta spora, već da bi i za te sporove trebali vrijediti opći kriteriji.

Uz članak 19.

Stavak 3. članka 40. trebalo je upotpuniti propisivanjem načina na koji sud odlučuje o određivanju vrijednosti predmeta spora i tako otkloniti nedoumice koje su se često oko toga javljale u praksi. Pored toga trebalo je navesti i sve slučajeve za koje je mjerodavna vrijednost predmeta spora kako bi se i glede toga izbjegle moguće nejasnoće.

Novim stavcima 4. i 5. uređen je postupak u slučaju kad se naknadno utvrdi da je tužitelj propustio odrediti vrijednost predmeta spora. Predviđenom procedurom, kojom se poštuje princip kontradiktornosti i tuženiku daje prigoda da utječe na pravilno utvrđivanje vrijednosti predmeta spora, nastoje se prevenirati problemi koji su u praksi nastajali u slučajevima u kojima se tek naknadno otkrilo da vrijednost predmeta spora nije bila određena odnosno utvrđena u skladu sa Zakonom.

Uz članak 20.

Odredba stavka 1. članka 41. usklađena je s odredbom članka 7. Zakona o sudovima o sastavu suda u prvom stupnju. Time je uvedeno načelo monokratnosti kao određujuće glede određivanja sastava suda u prvom stupnju.

U predloženim stavcima 2. i 3. zadržana su dosadašnja rješenja o sastavu sudova u drugom stupnju i onda kada odlučuju u povodu revizije. O sastavu u kojemu Vrhovni sud Republike Hrvatske odlučuje u povodu zahtjeva za zaštitu zakonitosti nema odredbi, jer se to pravno sredstvo napušta u parničnom postupku.

Stavak 4. je brisan jer je postao suvišan s obzirom na uvođenje načela monokratnosti.

Uz članak 21.

Izmijenjenom odredbom članka 42. uvedeno je načelo profesionalnosti u kolegijalnom sastavu suda prvog stupnja, odnosno napušteno je sudjelovanje sudaca porotnika. Naime, budući da će u prvom stupnju gotovo bez iznimke suditi suci pojedinci, ocijenjeno je da nije potrebno da se zbog mogućih iznimnih slučajeva u sastav vijeća uvode suci porotnici.

Uz članak 22.

Članak 43. je brisan jer je postao suvišan s obzirom na uvođenje načela monokratnosti.

Uz članak 23.

U članku 44. bitna je izmjena u tome što bi o žalbi protiv rješenja, dakle protiv

odluka kojima se u pravilu odlučuje o procesnim pitanjima, odnosno o manje važnim meritornim pitanjima (npr. troškovi postupka, smetanje posjeda, platni nalog), odlučivao sudac pojedinac drugostupanjskog suda (stavak 2.). Ta je izmjena motivirana potrebom da se odlučivanje u povodu žalbe o navedenim pitanjima učini što efikasnijim, bržim i jednostavnijim i da se tako pridonese rasterećenju sudova.

Iz istih razloga predviđeno je i da Vrhovni sud Republike Hrvatske u povodu revizije protiv rješenja koje je donio sudac pojedinac drugostupanjskog suda odlučuje samo u vijeću od trojice sudaca.

Rješenje po kojemu bi o žalbi protiv rješenja odlučivao sudac pojedinac višeg suda temelji se na čl. 6. Preporuke br. R (95) 5 Odbora ministara Vijeća Europe, koja se tiče uvođenja i unapređenja funkcioniranja žalbenog sustava i postupka u građanskim i trgovačkim stvarima.

Uz članak 24.

Izmjena članka 48. predlaže se radi njezina usklađivanja s novim ustavnim uređenjem, odnosno važećom terminologijom, ali i radi rasterećenja Općinskog suda u Zagrebu koji je prema važećim odredbama preopterećen predmetima u kojima je tuženik Republika Hrvatska.

Uz članak 25.

Predloženom izmjenom stavka 1. članka 52. uklanja se redakcijska greška koja u tekstu odredbe postoji od donošenja Zakona o parničnom postupku. U odredbi se, naime, dvaput ponavlja tekst koji se briše.

Izmjenom stavka 2. ovoga članka (brisanjem riječi "teške") za štetu nastalu uslijed tjelesne ozljede propisuje se izberiva mjesna nadležnost suda nadležnog prema mjestu prebivališta odnosno boravišta tužitelja.

Uz članak 26.

Predloženom izmjenom stavka 1. članka 56. ta se odredba usklađuje s novim pravnim poretkom, tako da su iz nje izostavljena upućivanja na kategorije društvenoga vlasništva.

Uz članak 27.

O razlozima za izmjenu odredbe stavka 1. članka 57. v. obrazloženje uz članak 26.

Uz članak 28.

Budući da poslovne jedinice ne mogu stupati u pravne odnose, već pravna osoba

preko njih obavlja svoju djelatnost, riječi: "proizlazi iz pravnog odnosa" u odredbi članka 59. treba zamijeniti riječima: "nastane u povodu djelatnosti".

Uz članak 29.

Predložene izmjene članka 63. i naslova iznad njega imaju za cilj terminološko usklađivanje te odredbe s novim važećim pravnim nazivljem.

Uz članak 30.

U praksi se u vrlo akutnom obliku postavilo pitanje kriterija za određivanje mjesne nadležnosti u slučaju u kojemu je nad objema strankama u sporu otvoren stečajni postupak. Naime, u svim bi tim slučajevima prema odredbi važećeg članka 63. trebalo doći do atrakcije mjesne nadležnosti suda koji vodi stečajni postupak, što znači da bi po tom pravilu atrakcijski bila isključivo mjesno nadležna oba suda. Predloženim novim člankom 63.a taj se problem nastoji prevladati.

Osnovni kriterij od kojega se pritom pošlo je kriterij vremena otvaranja stečajnoga postupka - mjesno će biti u pravilu nadležan po atrakcijskom kriteriju sud pred kojim je protiv koje od stranaka prije otvoren stečajni postupak.

Ipak, u sporovima koji su izrijekom navedeni u odredbi stavka 2., neovisno o vremenu pokretanja postupka, mjesno bi bio nadležan sud na čijem se području nalazi sjedište one stranke koja u odnosu u vezi s kojim su oni nastali ima ulogu stečajnoga dužnika. Time se išlo *in favorem* one od stranaka koja u njihovom međusobnom odnosu ima ulogu stečajnoga dužnika, što je u skladu s općim pravilom iz članka 63.

Uz članak 31.

Predloženom izmjenom odredbe članka 67. institut tzv. nužne delegacije bi se proširio i na slučajeve u kojima po zakonu nadležan sud "i iz drugih razloga" ne može postupati, a ne samo zbog izuzeća sudaca. Tu se imaju u vidu slučajevi bolesti, smrti, službene odsutnosti sudaca ili koji drugi izvanredni razlozi. Time bi se udovoljilo potrebama prakse za stvaranjem uvjeta za elastičnijom primjenom toga instituta.

Uz članak 32.

Novim uređenjem članka 68. hoće se spriječiti vrlo česte zloporabe instituta svrsishodne delegacije u praksi, koje su se očitovale u tome da se onemogućavala provedba postupka dok o prijedlogu stranke za takvu delegaciju ne bi odlučio (u vijeću) najviši sud određene vrste.

Prema predloženoj izmjeni, sud koji je po zakonu mjesno nadležan suvereno bi odlučivao o tome hoće li ili neće predložiti svrsishodnu delegaciju.

Radi pojednostavljenja procedure odlučivanja o prijedlogu za svrsishodnu delegaciju predviđeno je da o njemu odlučuje sudac pojedinac najvišeg suda određene vrste.

Uz članak 33.

Predloženom dopunom članka 70. novim stavkom 4. želi se na nesumnjiv način riješiti pitanje slučajeva u kojima će se smatrati da je sporazum o mjesnoj nadležnosti sklopljen u pisanom obliku, i to po uzoru na pravila koja su zakonski bila utvrđena za ugovor o izbranom sudu.

Uz članak 34.

Razlozi za izmjene i dopune odredaba članka 71. su višestruki. Brisanje riječi: "ili sudac porotnik" u uvodnom dijelu članka motivirano je napuštanjem institucije porotnoga suđenja u parničnom postupku. Izmjenama u točki 5. članka 71. ona se usklađuje s novom organizacijom sudova, zapravo s okolnošću da više nema tzv. samoupravnih sudova. Nova točka 6. dodana je zato što su iskustva u praksi pokazala da se suci koji su stečajni suci ili članovi stečajnoga vijeća nalaze u odnosu na parnice koje treba voditi u povodu stečaja u analognoj poziciji kao i suci koji su u istom predmetu sudjelovali u postupku pred nižim sudom.

Uz članak 35.

Predložene izmjene članka 72. usklađuju taj članak s izmijenjenim člankom 71. - s napuštanjem institucije porotnoga suđenja u parničnom postupku, te s uvođenjem novog apsolutnog razloga za izuzeće.

Uz članak 36.

Novoredigiranim člankom 73., koji treba povezati s novim člankom 75., htjelo se spriječiti u praksi česte zloporabe instituta izuzeća sudaca. Prvo, zahtjev za izuzeće ne može više biti paušalan - ticati se svih sudaca u prvostupanjskom sudu ili u sudovima višega ranga, već samo određenih osoba. Nadalje, razlog za izuzeće mora biti obrazložen. Uvedeni su kriteriji za ocjenu dopustivosti zahtjeva i mogućnost odbacivanja takvih zahtjeva bez prava na posebnu žalbu.

Uz članak 37.

Izmjene članka 74. uvjetovane su napuštanjem institucije porotnoga suđenja,

uvođenjem mogućnosti da o izuzeću ne odlučuju samo predsjednici sudova i da o izuzeću predsjednika Vrhovnog suda Republike Hrvatske odlučuje vijeće sastavljeno od pet sudaca toga suda, omogućavanjem strankama da se očituju o izjavi suca čije se izuzeće traži i o obavljenim izviđajima te okolnošću da se zahtjevi za izuzeće mogu odbaciti zbog razloga navedenih u stavku 2. izmijenjenog članka 73.

Uz članak 38.

Ključna izmjena u novoredigiranom članku 75. je u tome što bi po novome sudac čije je izuzeće zatraženo mogao iznimno nastaviti s radom ako ocijeni da je zahtjev za izuzeće očito neosnovan i da je postavljen radi sprječavanja ili ometanja suda u poduzimanju određenih radnji, odnosno radi odugovlačenja postupka (stavak 2.). U takvim slučajevima spis se umnožava i dostavlja osobi koja treba odlučiti o zahtjevu za izuzeće.

Ako zahtjev za izuzeće bude prihvaćen, provedene će radnje ukinuti sud u izmijenjenom sastavu (stavak 4.).

Predviđena je mogućnost novčanog kažnjavanja zbog zloraba instituta izuzeća (stavak 5.), te dužnost suda da bez odgode odluči o zahtjevu za naknadu troškova postupka koji će postaviti protivna stranka a koji su joj uzrokovani postavljanjem neosnovanoga zahtjeva za izuzeće (stavak 6.).

Uz članak 39.

Izmijenjeni stavak 1. članka 76. se, s jedne strane, usklađuje s napuštanjem institucije sudaca porotnika, dok se, s druge strane, domašaj instituta izuzeća proširuje i na sudske savjetnike.

Izmijenjenim stavkom 2. propisuje se da o izuzeću sudskih savjetnika i zapisničara odlučuje sudac pojedinac ili predsjednik vijeća.

Uz članak 40.

Izmjenama stavka 3. članka 77. ta se odredba usklađuje s novim pravnim nazivljem, odnosno kategorijama aktualnoga pravnog sustava.

Uz članak 41.

Predloženim izmijenjenim člankom 78. proširen je domašaj te odredbe i na druga

državna tijela koja zakonom mogu biti legitimirana da kao stranke pokreću parnični postupak. Istodobno je ona i redakcijski dotjerana.

Uz članak 42.

Dopunama članka 84. stavcima 4. i 5. sankcionira se praksa da se i pravnim osobama može postaviti privremeni zastupnik, ali se otvara i mogućnost da se on postavi i tužitelju kad se za to ostvare razlozi tijekom postupka.

Naime, iz važećih zakonskih odredaba nije jasno može li se i pravnoj osobi postaviti privremeni zastupnik. Praksa i teorija su se pozitivno izjasnile o toj mogućnosti. Potreba za time je osobito došla do izražaja u sporovima koje su hrvatske pravne osobe, radi zaštite svojih prava, morale voditi protiv pravnih osoba s područja drugih država pravnih sljednica bivše SFRJ. Predložena promjena ispravlja nedostatak važećeg uređenja.

Odredbe koje uređuju institut privremenoga zastupnika predviđaju da se on može postaviti samo tuženiku. Praksa je pokazala da je potrebno omogućiti da se takav zastupnik u nekim slučajevima postavi i tužitelju. Predložena promjena upravo ide za time.

Uz članak 43.

Predloženim izmjenama stavka 2. članka 85. ta se odredba usklađuje s dopunama članka 84.

Uz članak 44.

Predloženim izmjenama stavaka 1. i 2. članka 86. te se odredbe usklađuju s dopunama članka 84.

Uz članak 45.

Predloženim novim člankom 89.a postavlja se pravilo da stranku kao punomoćnik može zastupati samo odvjetnik (stavak 1.). Ipak, stranku može kao punomoćnik zastupati i osoba koja je s njom u radnom odnosu, ako je potpuno poslovno sposobna (stavak 2.). Pored toga stranku mogu, ako su potpuno poslovno sposobni i ne bave se nadriparstvom, kao punomoćnici zastupati i određeni njezini bliski srodnici (stavak 3.).

Novim člankom 89.a stranci nije oduzeta mogućnost da sama nastupa u postupku, odnosno da je zastupa njezin zakonski zastupnik.

Bitnim ograničenjem mogućnosti da treće osobe kao punomoćnici zastupaju stranke trebalo bi se suzbiti zastupanje stranaka po nadriparima.

Uz članak 46.

Predloženim izmjenama članka 90. taj se članak usklađuje s novim člankom 89.a.

Uz članak 47.

Predložena izmjena stavka 1. članka 95. terminološkog je karaktera, a izmjenom stavka 3. i novim stavkom 4. htjelo se određeno definirati ovlasti odvjetničkog vježbenika u parničnom postupku.

Uz članak 48.

Predloženom izmjenom stavka 1. članka 100. ta se odredba usklađuje s promjenom pravila o prestanku punomoći (članak 101.) i o prekidu postupka (članak 212.), po kojima u slučaju smrti stranke njezin dotadašnji punomoćnik nije više ovlašten nastaviti sa zastupanjem zbog čega dolazi do prekida postupka.

Uz članak 49.

Predloženom izmjenom stavka 1. članka 101. afirmira se stav da bi i smrću stranke fizičke osobe, a ne samo prestankom postojanja stranke pravne osobe, prestajala punomoć koju je izdala. Ocijenjeno je da nema razloga za različit pristup u te dvije situacije, osobito s obzirom na probleme koji su se javili u praksi kad parnicu nakon smrti stranke fizičke osobe u ime i za račun njezinih još neutvrđenih nasljednika nastavi voditi dotadašnji punomoćnik. Ti su se problemi ticali mogućnosti artikuliranja prave volje zastupanih osoba u parnici, pokrivena troškova punomoćnika, financiranja troškova postupka uključujući i pitanja prava na oslobođenje od njihovog prethodnog snošenja, itd. Situacija je postala još osjetljivijom nakon suženja kruga osoba koje bi, pored odvjetnika, mogle zastupati stranku u svojstvu punomoćnika.

Uz članak 50.

Predloženom dopunom članka 102. stavkom 4. riješilo bi se pitanje snošenja troškova prevođenja u parničnom postupku kad se ne radi o osobi koja kao hrvatski državljanin uživa posebna prava glede uporabe svoga jezika u parničnom postupku (članak 105.).

Uz članak 51.

Brisanje stavka 2. u članku 103. uvjetovano je novim sustavnim uređenjem pitanja uporabe jezika u parničnom postupku.

Uz članak 52.

Predloženom izmjenom članka 104. ta se odredba usklađuje s člankom 12. Ustava Republike Hrvatske.

Uz članak 53.

Predložena izmijenjena odredba članka 105. uvažila je postojanje posebnoga zakonodavstva o uporabi jezika i pisma nacionalnih manjina, te je u skladu s tim zakonodavstvom riješila i pitanje troškova prevođenja koji s time u vezi nastaju.

Uz članak 54.

Dopunom članka 106. odredbom stavka 3., po kojoj bi se stranke i njihovi zastupnici potpisivali na kraju podneska, hoće se učiniti neprijepornim na koji bi način trebalo potpisivati podneske i tako otkloniti nejasnoće koje su se s time u vezi u posljednje vrijeme javljale u praksi nekih sudova. Pritom se slijedila logika po kojoj se potpisom potvrđuje sadržaj teksta iznad njega.

Uz članak 55.

Predložena izmjena odredbe stavka 5. članka 109. trebala bi pojednostavniti i ubrzati postupanje u slučajevima u kojima stranke svoje podneske i priloge uz njih nisu podnijele u dovoljnom broju primjeraka. Iz navedenih razloga predlaže se da sud, ako podnesci ili prilozi nisu podneseni u dovoljnom broju primjeraka, odredi da se oni prepisu na trošak stranke, uz odgovarajuću primjenu propisa o sudskim pristojbama. Slično rješenje postoji i u važećem Zakonu, ali samo kao iznimka. Naime, prema važećem rješenju sud prvo poziva stranku da dostavi dovoljan broj primjeraka, a ako ne postupi po tom nalogu sud će odbaciti podnesak, dok samo iznimno sud može odrediti da se podnesci i prilozi prepisu na trošak stranke.

Uz članak 56.

Predloženim izmjenama članka 110. odredbe toga članka usklađuju se s odredbama novouređenog članka 10.

Uz članak 57.

Izmjena stavka 4. članka 112. terminološkog je karaktera - njome se riječ: "praznik" zamjenjuje riječju: "blagdan".

Uz članak 58.

Dopuna članka 117. stavkom 2. predlaže se radi jasnog razgraničenja između razloga za povrat u prijašnje stanje i onih za pravne lijekove, u prvom redu žalbu. Povrat u prijašnje stanje se može tražiti zbog propuštanja do kojih je došlo zbog razloga koji su se dogodili stranci, a ako je do propuštanja stranke došlo zbog greške suda, tada je posljedice toga propuštanja potrebno sanirati pravnim lijekovima, u povodu kojih će viši sud sankcionirati grešku nižeg suda, ostvarujući pritom kontrolu njegova postupanja i utječući time na zakonitu primjenu procesnoga prava.

Uz članak 59.

Dopunom članka 118. predloženom odredbom stavka 3. korigirala bi se praksa po kojoj se rok za povrat u prijašnje stanje računao tek od dana kad bi stranci bila dostavljena odluka donesena u povodu propuštanja, jer se uzimalo da je tek tada saznala za posljedice propuštanja. Takva praksa pridonosila je bitnom odugovlačenju postupka i slabljenju procesne stege. Unošenjem predložene zakonske predmnjeve o saznanju za propuštanje, prisililo bi se stranku da bitno prije reagira u povodu propuštanja, što bi svakako pridonijelo ubrzanju procedure, smanjilo mogućnost evazivnih i dilatornih postupanja, te rezultiralo općim povećanjem efikasnosti postupka.

Uz članak 60.

Izmjena stavka 1. članka 121. uvjetovana je uvođenjem načela monokratskog suđenja u parničnom postupku, kojim, međutim, nije u cijelosti isključena mogućnost kolegijalnog odlučivanja, zbog čega je bilo nužno izrijekom naglasiti da određene ovlasti u postupku, uz suca pojedinca, ima i predsjednik vijeća (a ne cijelo vijeće).

Uz članak 61.

Predloženom izmjenom odredbe članka 122. ta se odredba usklađuje s izmijenjenom odredbom članka 117. stavka 2.

Uz članak 62.

Nova odredba članka 122.a izraz je općeg nastojanja da se procesna stega ostvari i

otvaranjem mogućnosti izravnog sankcioniranja posljedica propuštanja stranke koje je dovelo do povrata u prijašnje stanje. Time bi se trebalo destimulirati stranke da taj institut koriste u evazivne i dilatorne svrhe, čime bi se pridonijelo jačanju procesne stege.

Uz članak 63.

Predložena izmjena stavka 1. članka 124. terminološke je prirode.

Uz članak 64.

Izmjena stavka 1. članka 126. uvjetovana je okolnošću da je u parničnom postupku kao određujuće prihvaćeno načelo monokratskog sastava suda.

Uz članak 65.

Izmjena stavka 1. članka 127. uvjetovana je okolnošću da je u parničnom postupku prihvaćeno načelo monokratskog sastava suda kao određujuće.

Izmjena stavka 4. je redakcijsko-lektorskog karaktera.

Uz članak 66.

U predloženoj izmjeni članka 133. u općoj odredbi o dostavi (stavak 1.) trebalo je navesti i javnog bilježnika, te pravnu osobu registriranu za obavljanje djelatnosti dostave kao moguće dostavljače budući da se, radi povećanja opće djelotvornosti dostave, uvodi i dostava preko tih osoba.

Predloženim stavcima 2., 3. i 4. propisuje se dužnost dostavljača (ako se dostava ne obavlja preko pošte) da dokaže svoje svojstvo ovlaštene osobe, dužnost osobe kojoj se dostava obavlja da dokaže svoju istovjetnost (stavak 3.), a predviđena je i mogućnost traženja pomoći policije pri provedbi dostave (stavak 4.). Sve te izmjene trebaju pridonijeti povećanju procesne discipline i učinkovitosti dostave.

Uz članak 67.

Članak 133.a

Odredbama predloženog novog članka 133.a utvrđuju se posebna pravila o dostavi putem javnoga bilježnika, uključujući i određivanje naknade troškova i nagrade javnoga bilježnika. Budući da se prema Zakonu o sudskim pristojbama ne plaćaju posebne pristojbe za radnje dostave,

trebalo je izrijekom predvidjeti da se za radnje dostave preko javnoga bilježnika također ne plaćaju pristojbe.

Odredbama ovoga članka uvodi se svojevrsna "leteća dostava" - stranci se predaje pismeno koje treba dostaviti i ona izabire bilježnika preko kojega će dostavu pokušati obaviti.

Troškove javnobilježničke dostave predumljuje stranka koja ju je predložila, s time da oni mogu ući u troškove postupka na čiju naknadu stranka ima pravo samo ako sud ocijeni da su bili nužni.

Dostava preko javnog bilježnika može biti svrhovita u onim slučajevima kad se dostava ne može obaviti preko pošte, pa za adresatom treba tragati, ili kada se može očekivati da bi adresat mogao nastojati izbjeći dostavu preko pošte.

Članak 133.b

Predloženim novim člankom 133.b uvodi se institut sporazuma o adresi dostave odnosno o osobi kojoj će se dostava obavljati. Time se omogućava ugovornim strankama da unaprijed, prigodom sklapanja pravnoga posla, utvrde i mjesto, odnosno način dostave pismena u sudskom sporu koji bi eventualno mogao nastati u vezi s njime. Takvim rješenjem bi se bitno olakšalo pokretanje i vođenje parničnih postupaka.

Radi zaštite osoba koje ne obavljaju registriranu djelatnost, dakle u pravilu građana, predlaže se da se oblik dostave predviđen u ovom članku može predvidjeti samo sporazumom na kojemu je potpis tuženika javno ovjerovljen.

Rizik primjene pravila o ovom obliku dostave snosi tuženik - on će morati učiniti što je potrebno da mu se dostava može uredno obavljati na ugovorenoj adresi ili preko osobe (npr. preko odvjetnika, javnog bilježnika) utvrđene u sporazumu.

Ovaj će oblik dostave osobito biti djelotvoran onda kada se potencijalni tuženik nalazi u inozemstvu, ili se može pretpostaviti da će doći do poteškoća u vezi s utvrđivanjem njegove adrese u budućnosti ili s obavljanjem dostave uopće.

Članak 133.c

Predloženim odredbama ovoga članka uvodi se institut sporazuma o dostavljaču - pravnoj osobi koja je registrirana za dostavu.

Uvođenjem ovoga instituta pridonijelo bi se općem povećanju efikasnosti dostave, osobito u inozemstvu.

Glede sporazuma o ovom obliku dostave u osnovi bi vrijedilo ono što je rečeno za

sporazum o adresi dostave (članak 133.b).

Članak 133.d

Predloženim odredbama ovoga članka otvara se mogućnost izravne razmjene pismena između stranaka - preko pošte ili, u određenim slučajevima, predajom u njihovom sjedištu. Pretpostavka za takav oblik dostave jeste sporazum stranaka.

Kad stranke zastupaju odvjetnici ili državni odvjetnici, sud može odrediti da zastupnici stranaka izravno međusobno razmjenjuju pismena.

Rješenja iz odredaba ovoga članka slijede pozitivna iskustva u praksi trgovačkih sudova s izravnom razmjenom pismena među strankama.

Uvođenjem ovoga oblika dostave bitno bi se rasteretili sudovi u obavljanju toga posla, a i smanjili bi se njihovi troškovi.

Uz članak 68.

Izmjene stavka 2. članka 134. uvjetovane su promjenom nazivlja odnosnih državnih tijela.

Uz članak 69.

Članak 134.a

Predložene odredbe novoga članka 134.a tiču se dostave osobama koje imaju registriranu djelatnost.

Pravila o dostavi tim osobama polaze od stava da osobe s registriranom djelatnošću moraju svoje poslovanje tako organizirati da im se dostava može obavljati na adresi sjedišta iz registra.

Odredbe ovoga članka sadržajno se podudaraju s odredbama članka 8. stavka 1. i 2. Ovršnog zakona. Takav je oblik dostave potvrdio svoju efikasnost u ovršnom postupku.

Članak 134.b

Predložene odredbe novog članka 134.b tiču se dostave osobama koje imaju pretince za dostavu u sudu.

Odredbe ovoga članka sadržajno se podudaraju s odredbama članka 8. stavka 3. do 5. Ovršnog zakona. Takav oblik dostave je potvrdio svoju efikasnost u praksi ovršnog postupka, osobito u onim sudovima u kojima se odredbe koje je uređuju dosljedno primjenjuju. Osim toga, ostavljena je mogućnost predsjedniku suda da rješenjem donesenim u upravnom postupku odredi da svi odvjetnici koji imaju pisarnicu na području njegovog suda, sudska pismena primaju preko pretinaca u određenoj prostoriji suda.

Uz članak 70.

Predložena izmjena članka 139. nije samo terminološke prirode - njome se proširuje krug osoba kojima se pismeno može predati na sve osobe koje rade u odvjetničkom uredu.

Uz članak 71.

Noveliranim odredbama članka 140. preciziralo se da se dostava redovito obavlja od sedam do dvadeset sati, jer je standard "danju" glede toga ostavljao velike dvojbe. Nadalje, uređena je procedura u slučaju dostave izvan redovitog vremena, te je određen krug dostavljača na koje se pravila o redovitoj dostavi ne odnose.

Prigodom pripreme tih izmjena vodilo se računa o iskustvima u primjeni važećih odredaba u praksi.

Uz članak 72.

Izmjenama odredaba članka 141. otklanjaju se dvojbe glede značenja riječi: "odrasli" pa je ta riječ zamijenjena riječju: "punoljetni", te se precizira odnos (odgovornost) osoba koje su preuzele pismeno za adresata prema adresatu.

Uz članak 73.

Izmjenama odredbe stavka 1. članka 142. izostavljena je opća dužnost dostave izvanrednih pravnih lijekova na odgovor, jer je ocijenjeno da ona pored postojanja posebnih odredaba o tome nije potrebna.

Izmjena stavka 2. bila je potrebna radi usklađivanja istog s novim odredbama članka 141.

Uz članak 74.

Izmjene članka 143. redakcijskog su karaktera, a potrebne su zbog izmjena članka 141. Ova je odredba dopunjena i na način da se kod vraćanja pismena sudu u slučaju odsutnosti osobe kojoj se pismeno dostaviti treba naznačiti i osoba od koje se saznalo gdje se odsutni nalazi.

Uz članak 75.

Predložene izmjene članka 144. terminološkog su karaktera.

Uz članak 76.

Izmijenjenim člankom 145. uređuje se dostava u slučaju promjene adrese adresata.

Predloženim izmjenama je produženo vrijeme tijekom kojega postoji obveza o obavještanju suda o promjeni adrese radi toga da bi se olakšala dostava mogućih izvanrednih pravnih lijekova (stavci 1., 2., 3. i 4.). Naime, praksa je pokazala da teškoće u dostavi nastupaju tek nakon pravomoćnosti odluka.

Nadalje, propisan je način dostave za slučaj kad stranka ili njen zastupnik ne obavijeste sud o promjeni adrese (stavci 5. i 6.), te je posebno uređen slučaj kad zastupnik za primanje pismena promijeni adresu a o tome ne obavijesti sud (stavak 7.). U potonjem slučaju propisuje se i mogućnost novčanog kažnjavanja takvog zastupnika (stavak 8.).

Uz članak 77.

Izmjene instituta zastupnika za primanje pismena (članak 146.) trebale bi otkloniti negativna iskustva s dostavom pismena strankama u inozemstvu.

Osnovni je polazni stav u uređenju toga instituta da tužitelj iz inozemstva zastupnika za primanje pismena u tuzemstvu mora postaviti već u tužbi, a tuženik čim ga sud prigodom prve dostave na to pozove.

Odredbama stavaka 4. i 5. članka 146. riješeno je pitanje dostave u slučaju otkaza punomoći za primitak pismena, te predujmljivanja troškova koji su općenito izazvani postavljanjem zastupnika za dostavu pismena od strane suda.

Uz članak 78.

Predloženim izmjenama članka 149. trebalo bi se unaprijediti ispunjavanje dostavnice, odnosno postupanje u povodu obavljene dostave.

Uz članak 79.

Predložene odredbe novih članaka 149a. i 149.b imaju za cilj pojačanje procesne discipline i odgovornosti osoba koje sudjeluju u postupku dostave.

Uporište za odredbe tih članaka može se naći u načelima 1.2., 2.1. te 2.2. Preporuke br. R (84) 5 Odbora ministara Vijeća Europe iz 1984. godine.

Članak 149.a

Odredbama članka 149.a uvedena je mogućnost novčanog kažnjavanja osoba kojima se ili preko kojih se dostava treba obaviti zbog određenih razloga, odnosno utvrđeno je pravo stranaka da od njih bez odgode traže naknadu troškova koje su im prouzročile nepostupajući u skladu s pravilima o dostavi.

Napor koji će sudovi uložiti u sankcioniranje osoba koje sudjeluju u postupku dostave, premda bi u prvo vrijeme mogao opteretiti njihov rad, na dužu bi stazu trebao pridonijeti općoj procesnoj stezi i efikasnosti u vođenju postupaka.

Bez odgovarajućih izravnih sankcija teško je očekivati da će stranke, a osobito treće osobe koje sudjeluju u sudskim postupcima, uredno ispunjavati svoje procesne dužnosti.

Članak 149.b

Odredbama članka 149.b propisana je mogućnost novčanog kažnjavanja dostavljača koji nesavjesno obavlja radnje dostave, te pravo stranke da, od njega ili od pravne osobe koja za njega odgovara po općim pravilima za naknadu štete, u određenom roku traži naknadu troškova koje joj je time prouzročio. O takvom zahtjevu sud je dužan rješenjem odlučiti bez odgode, neovisno o odluci o glavnoj stvari.

Odredbe ovoga članka, ako se budu sustavno i dosljedno primjenjivale, mogle bi pridonijeti općoj efikasnosti parnične procedure.

Bez mogućnosti izravnog sankcioniranja dostavljača teško je očekivati da će oni uredno ispunjavati svoje dužnosti.

Uz članak 80.

Izmjene stavka 2. članka 150. uvjetovane su uvođenjem načela monokratskog suđenja u parničnom postupku.

Uz članak 81.

Dopunom članka 153. novim stavkom 4. rješava se pitanje naknade troškova za izvedene dokaze u slučaju u kojemu nije uplaćen potreban predujam. Sud odlučuje o naknadi tih troškova rješenjem protiv kojega nije dopuštena suspenzivna žalba.

Uz članak 82.

Izmjena stavka 2. članka 154. terminološkog je karaktera, a izmjena stavka 4. potrebna je zbog usklađivanja s izmijenjenim člankom 153.

Uz članak 83.

Novom odredbom članka 154.a rješava se pitanje subjekta u čiju se korist odnosno protiv koga se donosi odluka o troškovima postupka, u postupku u kojemu državni odvjetnik ili koje drugo državno tijelo nastupaju kao stranke. Budući da ta tijela u tom svojstvu nastupaju u javnom interesu, taj subjekt može biti samo država. Ta tijela nemaju pravni subjektivitet, iako im se u postupku priznaje *ius standi in iudicio*.

Uz članak 84.

Dopuna članka 156. odredbom novog stavka 3. po kojoj je sud dužan odmah, nakon što nastanu troškovi koje je neka od stranaka ili koji drugi sudionik dužan naknaditi po načelu *culpae*, odlučiti o njihovoj naknadi treba pridonijeti bitnom pojačanju procesne discipline, jer bi očito destimulativno djelovala na stranke i njihove zastupnike da skrivljeno uzrokuju takve troškove, odnosno pružala bi se pravodobna naknada protivnoj stranci i ne bi je se prisiljavalo da čeka okončanje parnice.

Uz članak 85.

Predloženom izmjenom stavka 1. članka 158. nastoji se preciznije odrediti njezin smisao. Novom redakcijom te odredbe jasno je riješeno pitanje tko će kome biti dužan naknaditi troškove u slučaju u kome je tužitelj povukao tužbu odmah nakon što je tuženik udovoljio njegovu zahtjevu.

Uz članak 86.

Izmjena stavka 1. članka 159. terminološke je prirode.

Uz članak 87.

Izmjene članka 160. su terminološke prirode.

Uz članak 88.

Izmjena stavka 1. članka 162. terminološke je prirode.

Prema odredbi važećeg stavka 2. članka 162. troškovi koje bi prema odredbama toga Zakona trebao podmiriti državni odvjetnik, isplaćuju se iz sredstava suda. S obzirom na to da sudovi redovito nemaju odgovarajuća sredstva u svom proračunu, ocijenjeno je da bi tu odredbu trebalo brisati. Posljedica toga bila bi da bi se Državno odvjetništvo u cijelosti i glede troškova postupka tretiralo kao i druge stranke.

Budući da se predloženim Zakonom napušta institucija državnoodvjetničke intervencije u parničnom postupku (članak 205. važećeg Zakona se briše), te da je članak 204. brisan Zakonom o preuzimanju Zakona o parničnom postupku ("Narodne novine", broj 53/91.), odredbe stavaka 3. i 4. članka 162. postale su suvišne pa ih kao takve treba brisati.

Uz članak 89.

Predloženom izmjenom u članku 163. ta se odredba terminološki usklađuje s aktualnim nazivom tijela na koje se odnosi.

Uz članak 90.

Izmjenom stavka 2. članka 164. ispravlja se redakcijska greška.

Pri dopuni navedenog članka stavkom 5. pošlo se od činjenice da se u praksi često događa da sud donese odluku kojom odbacuje tužbu u odnosu na nekog od suparničara ili djelomičnu presudu o zahtjevu koji se tiče samo nekog od suparničara, određujući pritom da će o troškovima postupka koji je tom odlukom završen odlučiti tek u odluci kojom će riješiti spor prema ostalim suparničarima. Budući da se takvom praksom neopravdano odugovlači s definitivnim pružanjem pravne zaštite u postupcima koji se odvojeno završavaju prema pojedinim suparničarima, novim stavkom 5. izrijekom je utvrđena dužnost suda da u navedenom slučaju odluči i o troškovima postupka.

Uz članak 91.

Predloženom izmjenom članak 165. usklađuje se s dopunjenim člankom 164.

Uz članak 92.

Izmijenjenom odredbom stavka 3. članka 172. usklađuju se kriteriji za oslobođenje od plaćanja sudskih pristojbi sa Zakonom o sudskim pristojbama.

Uz članak 93.

Predloženom izmjenom odredba stavka 4. članka 173. terminološki se usklađuje s novim pravnim sustavom.

Uz članak 94.

Predloženom izmjenom članka 177. koja je terminološko-redakcijske naravi riječ: "prema" zamjenjuje se riječju: "po".

Uz članak 95.

Odredba članka 178.a brisana je kao suvišna u novom pravnom sustavu.

Uz članak 96.

Odredba stavka 3. članka 179. usklađena je s novim pravnim uređenjem.

Uz članak 97.

Odredba stavka 1. članka 181. usklađena je s novim pravnim uređenjem.

Uz članak 98.

Izmjena odredbe stavka 1. članka 186. jezične je naravi.

Stavak 2. članka 186. izmijenjen je kako bi njime bili obuhvaćeni svi slučajevi za koje je prema Zakonu mjerodavna vrijednost predmeta spora.

Uz članak 99.

Novim člankom 186.a propisuje se procesna pretpostavka za podnošenje tužbe protiv Republike Hrvatske.

Dodavanjem dvaju novih članka 186.b i 186.c u hrvatsko parnično pravo uvedeni su instituti tzv. stupnjevite tužbe i kondemnatorne tužbe prije dospelosti tražbine.

Članak 186.a

Člankom 186.a propisuje se obveza osobe koja namjerava podnijeti tužbu protiv Republike Hrvatske da se prije podnošenja tužbe obrati nadležnom državnom odvjetništvu sa zahtjevom za mirno rješenje spora. Tek ako taj zahtjev ne bude prihvaćen ili o njemu ne bude odlučeno u roku od tri mjeseca od njegova podnošenja, mogla bi se podnijeti tužba nadležnom sudu. Podnošenje toga zahtjeva prekidalo bi se zastarijevanje. Međutim, odredbe članka 186.a ne bi se primjenjivale u slučajevima kada je posebnim propisima (Zakon o kaznenom postupku, Zakon o službi u Oružanim snagama) propisan poseban postupak podnošenja zahtjeva za mirno rješenje spora.

Članak 186.b

Novim člankom 186.b, s jedne je strane, definiran procesni oblik ostvarivanja prava na polaganje računa i podnošenja pregleda imovine i obveza, dok je, s druge strane, utvrđena i opća obveza pružanja podataka o utajenoj ili prikryenoj imovini, te oblik njezina procesnoga ostvarivanja, i to po uzoru na austrijsko pravo.

U praksi su česti slučajevi u kojima tužitelj nije u stanju postaviti određeni zahtjev prije nego što mu tuženik položi račun u skladu s odredbama materijalnoga prava ili ugovora, odnosno zato što ne može doći do podataka kojima tuženik raspolaže, a koje mu on nije voljan dati. Do toga osobito dolazi u odnosima između trgovačkih društava i dioničara ili njihovih članova, između upravitelja zajedničke imovine i njezinih suvlasnika, između nalogodavca i nalogoprimca, zatim u odnosima između autora i nakladnika, u odnosima između poslodavaca i radnika, itd. Važeće hrvatsko pravo nema odgovarajuće odredbe koje bi uređivale takve situacije, pa ih je stoga trebalo, koristeći se nekim komparativnim uzorima, npr. austrijskima i njemačkima, unijeti u zakon i time povećati njegovu opću pravozaštitnu razinu i efikasnost.

Da bi se omogućilo ostvarivanje prava na polaganje računa itd. i nakon toga na ostvarivanje tražbine u parničnom postupku, postupak na koji se odnose odredbe članka 186.b podijeljen je u dva osnovna stadija. Tijekom prvoga se tuženiku nalaže polaganje računa itd., a tijekom drugoga se raspravlja u povodu određenog tužbenog zahtjeva koji je tužitelj dužan postaviti nakon okončanja prvog stadija.

Novi članak 186.b treba povezati s člankom 325.a (članak 177. predloženoga Zakona).

Članak 186.c

Odredbama članka 186.c uvodi se institut kondemnatorne tužbe prije dospelosti tražbine koja se tom tužbom ostvaruje.

Osnovna ideja na kojoj počiva ta nova tužba je da se tužitelju omogući pribavljanje kondemnatorne presude protiv tuženika i prije dospelosti tražbine - ako učini vjerojatnim postojanje pravnoga interesa za to, a ne da čeka da tražbina dospije pa da tek onda tuži. Novom tužbom unaprijedila bi se opća razina pružanja pravne zaštite i pravna sigurnost, jer bi vjerovnici mnogo prije stjecali mogućnost za prisilno ostvarenje svojih tražbina.

Prema važećem uređenju vjerovnik koji ima pravnog interesa može prije dospelosti tražbine u pravilu tražiti samo njezino utvrđenje i tek nakon što ona dospije i ne bude ispunjena tužiti radi ispunjenja, dokazujući pritom postojanje tražbine ranijom deklaratornom presudom. Po novome bi vjerovnik mogao odmah tužiti radi ispunjenja ako bi za to imao pravnoga interesa. On bi, međutim, mogao tražiti da tuženik bude osuđen da tražbinu ispuni tek nakon što ona dospije.

Uz članak 100.

Predloženom izmjenom odredbe stavka 3. članka 187. omogućava se isticanje tzv. incidentalnog (prejudicijnog) tužbenog zahtjeva za utvrđenje (uz glavni zahtjev, u pravilu kondemnatorni) već u tužbi, a ne da se čeka da pravo na koje se taj zahtjev odnosi postane sporno tijekom postupka. Tom se izmjenom zapravo sankcionira postojeća praksa i uopće pridonosi povećanju pravne sigurnosti i efikasnosti u postupku.

Uz članak 101.

Novim stavkom 3. članka 192. prevladava se u praksi sporno pitanje je li za stupanje u parnicu novog tužitelja umjesto postojećeg potreban pristanak tuženika nakon što se on upustio u raspravljanje o glavnoj stvari. Prihvaćeno rješenje po kojemu je taj pristanak potreban u skladu je s općim pravilom da je za promjenu identiteta - subjektivnog i objektivnog - nakon upuštanja tuženika u raspravljanje o glavnoj stvari potreban njegov pristanak.

Izmjenom stavka 4. generalizirano je dosadašnje pravilo u smislu da svaka osoba koja naknadno stupa u parnicu, a ne samo novi tuženik, mora preuzeti parnicu u zatečenom stanju. Time se stavlja izvan dvojbe da je i novi tužitelj dužan parnicu preuzeti u stanju u kojemu je ona bila kad je u nju stupio.

Uz članak 102.

Odredba novog stavka 3. članka 196. u skladu je s novim stavkom 3. članka 192. - obje izmjene inspirirane su stavom da se tužba može subjektivno preinačiti nakon što se tuženik upustio u raspravljanje o glavnoj stvari samo uz njegovu suglasnost. Predloženom dopunom prevladava se u praksi dvojbeno pitanje je li za tzv. sukcesivnu aktivnu subjektivnu kumulaciju potreban pristanak tuženika.

Uz članak 103.

Brisanje članka 205. motivirano je okolnošću da se institut državnoodvjetničke intervencije praktično nikada nije koristio u praksi, te da je on nepotreban jer sud ionako po službenoj dužnosti pazi na to da stranke svojim dispozicijama ne budu u protivnosti s prisilnim propisima i javnim moralom.

Uz članak 104.

Stavkom 1. novog članka 208.a na jasan se i nedvojben način, po uzoru na odredbu par. 68. njemačkog ZPO (Zivilprozessordnung), uređuje tzv. intervencijski učinak presude prema umješaću. Time se sankcionira stav hrvatske teorije i judikature prema tom institutu. Prema stavku 2. ova bi se odredba na odgovarajući način primjenjivala i na imenovanog prethodnika (članak 210.) te na treću osobu obaviještenu o parnici (članak 211.).

Uz članak 105.

Odredbom novog članka 209.a izrijekom se utvrđuje odgovarajuća primjena niza instituta koji se tiču statusa, te prava i dužnosti stranaka u postupku na umješāće.

Uz članak 106.

Izmjenama stavka 1. članka 210. ta se odredba smisleno ispravlja - riječi: "imatelj" i "imati" sinonimi su za riječi: "vlasnik" i "biti vlasnikom", dok institut imenovanja prethodnika pretpostavlja, međutim, situaciju u kojoj netko "drži" tuđu stvar, dakle - radi se o nekome tko nije njezin vlasnik.

Uz članak 107.

Zbog uvođenja novog instituta obustave postupka trebalo je dopuniti i naslov Glave sedamnaeste.

Uz članak 108.

Izmjene članka 212. motivirane su najprije okolnošću da po novome uređenju smrću stranke prestaje punomoć koju je ona izdala (novelirani članak 101.). Zato po novome do prekida po sili zakona dolazi uvijek kad stranka umre, neovisno o tome ima li ili nema punomoćnika u postupku (novelirani članak 212. točka 1.).

Drugo, ocijenjeno je da je nužno da se odsječenost stranke od suda, kao razlog zbog kojega je do sada do prekida dolazilo tek na temelju odluke suda (članak 213. stavak 1. važećeg Zakona), pretvori u razlog zbog kojega do prekida postupka dolazi po sili zakona (novelirani članak 212. točka 6.). Naime, budući da se u slučaju odsječenosti od suda zbog izvanrednih događaja stranka nalazi u analognom položaju kao i kad uslijed rata prestane rad u sudu, što znači da se ne može boriti za svoja prava u tom postupku, te s obzirom na to da odluka suda kojom se postupak prekida djeluje tek od njezina donošenja, važeća odredba po kojoj u tom slučaju do prekida dolazi tek kad sud o tome odluči, mogla bi se smatrati protuustavnom jer ugrožava pravo stranke na ravnopravnu borbu za njezina prava u vremenu od nastupanja odsječenosti do donošenja odluke suda.

Uz članak 109.

Predložena izmjena odredbe stavka 1. članka 213. uvjetovana je izmjenom članka 212., po kojoj je odsječenost stranke od suda učinjena razlogom zbog kojega dolazi do prekida postupka po sili zakona.

Uz članak 110.

Dopunom članka 214. novim stavkom 3. izrijekom je uređen postupak suda u slučaju u kojemu je do prekida postupka došlo uslijed otvaranja stečajnoga postupka. Novom odredbom sankcionira se praksa Vrhovnog suda Republike Hrvatske koja odgovara institutu prekida postupka i oglašavanja suda nenadležnim nakon prekida postupka u Zakonu o parničnom postupku.

Uz članak 111.

Izmjene stavka 1. članka 215. uvjetovane su, s jedne strane, dopunama članka 212., te, s druge strane, okolnošću da je ocijenjeno da bi sud i po službenoj dužnosti trebao moći pozvati stranku da preuzme parnicu. Ta druga izmjena omogućila bi operativnije nastavljanje prekinutih

postupaka, što bi trebalo pridonijeti općem ubrzanju parničnih postupaka.

Predloženim novim stavkom 2. rješava se pitanje nastavljanja postupka prekinutog otvaranjem stečajnoga postupka. Iz te odredbe proizlazi da bi sud, i po službenoj dužnosti, čim sazna za prekid donosio rješenje o prekidu, kojim bi bio dužan odlučiti i o svojoj eventualnoj nenadležnosti.

Predloženim novim stavkom 3. rješava se pitanje nastavka postupka u slučaju u kojem je do prekida došlo uslijed odsječenosti stranke od suda. Rješenje odgovara izmijenjenom općem pravilu iz stavka 1.

Izmjene u stavcima 4. i 5. imaju za cilj uskladiti te odredbe s izmjenama u članku 212. i 213., ali i s načelnim stavom da bi sud mogao po službenoj dužnosti pozvati stranke da preuzmu postupak.

Uz članak 112.

Članak 215.a

Novim člankom 215.a rješava se pitanje pravnih posljedica tzv. zastoja postupka - na taj se institut na odgovarajući način primjenjuju pravila o prekidu postupka. Time se sankcionira stav doktrine i prakse o tom pitanju.

Članak 215.b

Novim člankom 215.b uređuje se novi institut obustave postupka, koji se primjenjuje u slučajevima u kojima više ne postoji jedna od stranaka u postupku, npr. stoga što je umrla ili prestala postojati stranka u sporu o strogo osobnim (nenasljeđivim) pravima. Time se odgovara potrebama prakse i popunjava jedna pravna praznina u uređenju postupka.

Uz članak 113.

Predloženom izmjenom stavka 1. članka 216. ta se odredba usklađuje s novim institutom presude zbog ogluhe (članak 331.b), odnosno novom ulogom presude zbog izostanka (članak 332.).

Uz članak 114.

Izmjena odredbe stavka 1. članka 218. uvjetovana je općim napuštanjem izraza: "izvršenje" u predloženom Zakonu, ali i potrebom da se preciznije odredi njezin sadržaj. Budući da se ta odredba odnosi na odluke deklaratornog i konstitutivnog karaktera, uporaba izraza: "ovrha" u

zamjenu za riječ: "izvršenje" ne bi bila prikladna, pa je umjesto toga upotrijebljena sintagma: "nastupanje pravnih učinaka".

Uz članak 115.

Dopuna članka 219. stavkom 2. motivirana je činjenicom da je i glede dokaza prihvaćeno raspravno načelo kao određujuće, pa je trebalo ulogu suda i glede činjenica i dokaza ograničiti na funkciju poticatelja stranaka - onoga koji će stranke objašnjenjem relevantnosti nekih činjenica i dokaza navesti da iznesu tvrdnje o tim činjenicama i da predlože te dokaze. Ta uloga postaje osobito važna zbog bitnog ograničenja mogućnosti iznošenja novih činjenica i dokaza u žalbi.

Uz članak 116.

Izmijenjenim stavkom 2. članka 220. htjelo se naglasiti da sud, premda više ne određuje po službenoj dužnosti koji će se dokazi izvesti, ipak odlučuje o tome koji će se dokazi između onih koje su stranke predložile izvesti.

Uz članak 117.

Predložena izmjena stavka 1. članka 224. uvjetovana je uvođenjem načela monokratskog suđenja u parničnom postupku.

Uz članak 118.

Izmjenom članka 225. ta se odredba usklađuje s raspravnim načelom koje je prihvaćeno i u odnosu na dokaze (članak 7.).

Uz članak 119.

Izmjena definicije javne isprave u stavku 1. članka 230. uvjetovana je okolnošću da i javni bilježnici kao fizičke osobe sastavljaju javne isprave.

Uz članak 120.

Predložena izmjena stavka 3. članka 232. uvjetovana je okolnošću da i fizičke osobe mogu imati javna ovlaštenja.

Uz članak 121.

Predložena izmjena stavka 5. članka 233. jezične je naravi.

Uz članak 122.

Predloženim izmjenama i dopunama članka 234. položaj treće osobe koja je dužna podnijeti ispravu u bitnome se usklađuje s dužnošću neke osobe da svjedoči. Ocijenjeno je, naime, da nema razloga za postojanje različitih pravila glede dužnosti podnošenja isprave i dužnosti svjedočenja.

Uz članak 123.

Izmjena točke 2. stavka 1. članka 237. jezične je naravi.

Izmjena u stavku 2. uvjetovana je okolnošću da po novome u parničnom postupku u pravilu sudi sudac pojedinac.

Uz članak 124.

Izmjena stavka 2. članka 238. uvjetovana je okolnošću da po novome u parničnom postupku u pravilu sudi sudac pojedinac.

Uz članak 125.

U članku 246. riječ: "zakletva" u odgovarajućim padežima sustavno je zamijenjena riječju: "prisega".

Uz članak 126.

U članku 247. riječi: "zakletva" i "zakleti" zamijenjene su riječima: "prisega" i "prisegnuti".

Uz članak 127.

Predloženim izmjenama članak 248. usklađen je u pogledu visine novčanih kazni s izmijenjenom odredbom članka 10.

Brisanjem dosadašnjeg stavka 6. vojne osobe i pripadnici redarstvenih snaga u postupku se izjednačavaju s ostalim svjedocima.

Uz članak 128.

Izmjene članka 249. terminološke su naravi.

Uz članak 129.

Izmjene stavka 3. članka 253. su terminološke naravi.

Uz članak 130.

Izmjena stavka 1. članka 254. uvjetovana je napuštanjem instituta sudaca porotnika u parničnom postupku.

Izmjena stavka 2. je terminološke naravi.

Uz članak 131.

Predloženim izmjenama članak 255. se usklađuje u pogledu visine novčane kazne s izmijenjenim člankom 10.

Nadalje, dopunom stavka 3. riješeno je i pitanje procedure po kojoj se odlučuje o zahtjevu stranke za naknadu troškova postupka od vještaka.

Uz članak 132.

Predloženom dopunom članka 260. stavkom 4. upotpunjuje se uređenje odgovornosti vještaka za neuredno ispunjavanje njegovih dužnosti.

Uz članak 133.

Predloženom izmjenom odredbe stavka 2. članka 265. jasno je riješeno pitanje kako će sud postupiti kad stranka odbije dati iskaz ili se bez opravdanog razloga ne odazove pozivu suda.

Uz članak 134.

Dopunom članka 268. novim stavkom 2. riješeno je pitanje načina pozivanja stranke koja ima punomoćnika na saslušanje, koje je izazivalo kontroverze u praksi i bilo izlikom za evazivno i dilatorno postupanje nesavjesnih stranaka. Po predloženom rješenju stranka se na saslušanje ne poziva izravno, što bi moglo izazvati teškoće u dostavi poziva, već preko punomoćnika.

Izmjena dosadašnjeg stavka 2. bila je potrebna radi izmjene stavka 2. članka 265.

Uz članak 135.

Predložena izmjena posljedica je sustavne zamjene riječi: "zakletva" riječju: "prisega" u Zakonu.

Uz članak 136.

Predloženom izmjenom stavka 1. članka 272. jasnije se izražava smisao te odredbe.

Uz članak 137.

Izmjenom prve rečenice članka 274. htjelo se na nedvojbeni način odrediti sadržaj prijedloga za osiguranje dokaza, što bi trebalo pridonijeti ubrzanju toga postupka.

Uz članak 138.

Predloženom izmjenom stavka 3. članka 277. ta se odredba usklađuje s novom organizacijom prvostupanjskog postupka, prema kojoj taj postupak u pravilu provodi sudac pojedinac, a samo iznimno vijeće, zbog čega je posebno trebalo riješiti ovlaštenja predsjednika vijeća u stadiju pripremanja glavne rasprave.

Izmijenjenim stavkom 4. riješeno je pravo stranaka da iznose nove činjenice i predlažu nove dokaze tijekom pripremanja glavne rasprave, upućivanjem na opće rješenje toga pitanja u Zakonu o parničnom postupku.

Novim stavcima 5. i 6. pripremno ročište kao stadij pripremanja glavne rasprave ograničava se samo na parnice u kojima sudi vijeće. Stoga i odluke koje predsjednik vijeća može donijeti tek na pripremnom ročištu, sudac pojedinac može donijeti tek na ročištu za glavnu raspravu.

Uz članak 139.

Izmjene članka 278. uvjetovane su načelnom promjenom u organizaciji prvostupanjskog postupka, prema kojoj taj postupak u pravilu vodi sudac pojedinac. Zbog toga je, kad god je to bilo moguće, umjesto izraza: "predsjednik vijeća ili sudac pojedinac" korišten genusni i neutralni termin: "sud".

Uz članak 140.

1. Izmjene članka 279. motivirane su nastojanjem da se u Zakonu, kad god je to moguće, koristi neutralni termin: "sud" umjesto kumulativnog ili alternativnog navođenja riječi:

"sudac pojedinac" ili "predsjednik vijeća".

2. Drugom izmjenom uvažava se mogućnost donošenja presude zbog ogluhe u stadiju pripremanja glavne rasprave.

Uz članak 141.

O razlozima za izmjenu članka 280. v. obrazloženje uz članak 140. ad 1.

Uz članak 142.

O razlozima za izmjenu članka 281. v. obrazloženje uz članak 140. ad 1.

Uz članak 143.

O razlozima za izmjenu članka 282. v. obrazloženje uz članak 140. ad 1.

Uz članak 144.

O razlozima za izmjenu članka 283. v. obrazloženje uz članak 140. ad. 1.

Uz članak 145.

Izmijenjenim člankom 284. uvodi se kao pravilo dostava tužbe na odgovor (stavak 1.), dok se zakazivanje ročišta prije dobivanja odgovora na tužbu utvrđuje kao iznimka od toga pravila (stavak 2.).

Uz članak 146.

Izmijenjenim člankom 285. uređen je institut odgovora na tužbu: njegov sadržaj, rok za podnošenje te postupak nakon njegova podnošenja.

Uz članak 147.

Predloženom dopunom članka 286. novim stavkom 3. njegove se odredbe usklađuju s novim uređenjem prava na iznošenje novota tijekom parničnog postupka. Predsjednik vijeća je dužan u pozivu za pripremno ročište upozoriti stranke na posljedice propuštanja iznošenja novota do određenog stadija postupka. Time se postiže dvoje. S jedne strane, pridonosi se koncentraciji u prikupljanju procesnoga materijala, dok se, s druge strane, strankama omogućava da se na adekvatniji način bore za svoja prava u postupku.

Izmjenom dosadašnjeg stavka 3. (koji postaje stavak 4.) dužnost suda da prikuplja dokaze usklađuje se prihvaćenim načelom da sud prikuplja i izvodi u pravilu samo one dokaze koje su stranke predložile (članak 7.).

Uz članak 148.

Izmjena stavka 2. članka 288. jezične je naravi.

Uz članak 149.

Izmijenjena odredba stavka 1. članka 289. usklađena je s prihvaćenim načelom da sud prikuplja i izvodi u pravilu samo one dokaze koje su stranke predložile.

Uz članak 150.

Predloženim izmjenama članka 290. odredbe toga članka usklađuju se s raspravnim načelom koje je postalo određujuće glede prikupljanja i izvođenja dokaza.

Uz članak 151.

Izmjena članka 292. uvjetovana je potrebom da se naglasi da se zakazuju ročišta za glavnu raspravu, a ne glavna rasprava.

Uz članak 152.

Prema novoj organizaciji glavne rasprave ona se u pravilu provodi pred sućem pojedincem, a samo iznimno pred vijećem, pri čemu predsjednik vijeća ima samo ona ovlaštenja koja su mu izrijekom pridržana. Zbog toga je u članku 293. trebalo određeno naznačiti da ovlaštenja na koja se on odnosi pripadaju sucu pojedincu i predsjedniku vijeća.

Uz članak 153.

O razlozima za izmjenu članka 294. v. obrazloženje uz članak 152.

Uz članak 154.

O razlozima za izmjene članka 296. v. obrazloženje uz članak 152.

Uz članak 155.

Predloženom izmjenom stavka 5. članka 297. jasnije je i preciznije izražena ideja o momentu do kojega stranke mogu poduzimati radnje za koje je predviđeno da se mogu poduzimati dok se tuženik ne upusti u raspravljanje o glavnoj stvari - one to mogu sve dok tuženik ne završi svoj odgovor na tužbu.

Uz članak 156.

Izmijenjenom odredbom članka 298. uvažena je okolnost da odlučujuću ulogu u radnjama na koje se ona odnosi imaju na glavnoj raspravi sudac pojedinac i predsjednik vijeća. Pored toga, izrijeком je naglašena dužnost suda da sa strankama razmotri i pravna pitanja spora kad je to potrebno radi ostvarivanja njegovog cilja prema toj odredbi (načelo otvorenog pravosuđenja).

Uz članak 157.

Novoređigiranim člankom 299. uređeno je pravo stranaka na iznošenje novota tijekom prvostupanjskog postupka. To im pravo pripada sve do zaključenja glavne rasprave, ali su dužne protivniku po načelu *culpaе* naknaditi troškove izazvane okolnošću da to nisu učinile već na pripremnom ročištu ili prvom ročištu za glavnu raspravu ako pripremno ročište nije održano.

Uporište za inzistiranje na procesnoj disciplini može se naći i u načelima 1. i 2. dodatku preporuke br. R (84) 5 Odbora ministara Vijeća Europe iz 1984. godine.

Uz članak 158.

Izmjene stavaka 1. i 2. članka 300. uvjetovane su nastojanjem da se genusni termin: "sud" upotrijebi uvijek kad je to moguće umjesto kumulativnog navođenja riječi: "sudac pojedinac i vijeće".

Uz članak 159.

Izmjenama članka 301. ispravlja se redakcijski propust u Noveli Zakona o parničnom postupku iz 1990. godine, kojom, unatoč tome što je po njoj odricanje od tužbenog zahtjeva izgubilo značenje negativne procesne pretpostavke s učinkom presuđene stvari, nije brisana sintagma "ili se tužitelj pred sudom odrekao tužbenog zahtjeva". Termin: "vijeće" zamijenjen je riječju: "sud", koja se odnosi i na slučajeve u kojima se glavna rasprava provodi pred sućem pojedincem.

Uz članak 160.

Izmjene članka 302. uvjetovane su promjenama u organizaciji prvostupanjskog postupka, zbog čega je trebalo precizno označiti koje radnje tijekom toga postupka poduzima sudac pojedinac, a koje radnje vijeće odnosno predsjednik vijeća.

Uz članak 161.

O razlozima za izmjenu članka 303. v. obrazloženje uz članak 160.

Uz članak 162.

O razlozima za izmjenu članka 304. v. obrazloženje uz članak 160.

Dosadašnji stavak 2. članka 304. je izostavljen zato što je ocijenjeno da se pravo stranaka na kontradiktorno raspravljanje ugrožava time što se sud ovlašćuje da i nakon zaključenja glavne rasprave može prikupiti dokaze čijem izvođenju stranke ne prisustvuju odnosno o kojima se ne mogu izjasniti. To posebno stoga što stranke po novome ne mogu po prvi put u žalbi iznositi nove činjenice i nove dokaze.

Uz članak 163.

O razlozima za izmjenu članka 305. v. obrazloženje uz članak 160.

Uz članak 164.

Izmjena stavka 1. članka 307. predložena je radi usklađivanja s odredbom članka 119. stavka 2. Ustava Republike Hrvatske.

O razlozima za izmjenu stavka 2. članka 307. v. obrazloženje uz članak 160.

Uz članak 165.

O razlozima za izmjenu članka 308. v. obrazloženje uz članak 160.

Uz članak 166.

O razlozima za izmjenu članka 309. v. obrazloženje uz članak 160.

Uz članak 167.

O razlozima za izmjenu članka 311. v. obrazloženje uz članak 160.

Uz članak 168.

O razlozima za izmjenu članka 312. v. obrazloženje uz članak 160.

Uz članak 169.

Izmijenjenim člankom 313. preciznije je uređen institut spajanja i razdvajanja parnica. Posebno je riješeno pitanje gdje će se nastaviti parnica - ona će se nastaviti pred sucem koji je odlučio o spajanju.

Uz članak 170.

O razlozima za izmjenu članka 314. v. obrazloženje uz članak 160.

Uz članak 171.

O razlozima za izmjenu članka 315. v. obrazloženje uz članak 160.

Uz članak 172.

Odredba članka 316. se briše, jer je postala suvišna s obzirom na novo uređenje članka 10.

Uz članak 173.

O razlozima za izmjenu članka 317. v. obrazloženje uz članak 160.

Uz članak 174.

Odredbe članka 318. trebalo je uskladiti sa sustavnom promjenom da u prvom stupnju sudi u pravilu sudac pojedinac, odnosno s novim uređenjem članka 10. te pravno-političkim stavom o općoj potrebi jačanja procesne discipline. Predviđena je izravna mogućnost sankcioniranja nedopuštenog ponašanja, bez potrebe prethodnog opominjanja (stavak 1.). U praksi se, naime, pokazalo da nesavjesne stranke i njihovi zastupnici zlorabe okolnost da im sud ne može odmah izreći sankciju zbog nedopuštenog ponašanja, već da ih prethodno mora opomenuti.

Uvedena je i mogućnost izravnog kažnjavanja i državnog odvjetnika (stavak 5.). Ocijenjeno je, naime, da nema potrebe različito tretirati državne odvjetnike koji se protupravno ponašaju od drugih stranaka i njihovih zastupnika. To tim prije što se, prema prihvaćenom načelnom rješenju, državni odvjetnici u parničnom postupku javljaju samo kao zastupnici države kao stranke. Nema posebnih razloga zbog kojih bi država kao stranka i njezini zastupnici uživali poseban privilegirani položaj u postupku.

Uz članak 175.

Iz razloga navedenih u dijelu obrazloženja uz članak 174. koji se odnosi na državne odvjetnike, predloženo je brisanje članka 319. kao suvišnog.

Uz članak 176.

O razlozima za izmjenu članka 320. v. obrazloženje uz članak 160.

Uz članak 177.

Novim člankom 325.a upotpunjuje se procedura u povodu tzv. stupnjevite tužbe iz članka 186.b (članak 99. predloženoga Zakona).

Uz članak 178.

Izmijenjenim člankom 327. institut tzv. procesne facultas alternativae usklađuje se s razvitkom toga instituta u praksi.

Uz članak 179.

Izmijenjenim člankom 329., u okviru instituta djelomične presude, načinjena je razlika između slučajeva u kojima se ta presuda može donijeti i onih u kojima ju je sud dužan donijeti. Te su izmjene uvjetovane potrebom da se strankama pravna zaštita pruži što prije onda kada se time rad suda neće posebno opterećivati. Time će se pridonijeti općem povećanju pravne sigurnosti i efikasnosti u pružanju pravne zaštite.

Naime, važeće odredbe o djelomičnoj presudi ne razlikuju slučajeve u kojima se ona treba donijeti na temelju raspravljanja (kontradiktorna djelomična presuda) od onih u kojima se ona treba donijeti na temelju priznanja ili odricanja, iako odredbe zakona o presudi na temelju priznanja i odricanja nalažu sudu da bez odgode donese te presude čim za to budu ispunjeni uvjeti. Budući da se djelomične presude na temelju priznanja ili odricanja mogu donijeti vrlo jednostavno, praktično bez potrebe posebnog činjeničnog i pravnog supstanciranja razloga za njihovo donošenje, nema opravdanja da se odluka o odgodi njihova donošenja prepusti sudu, to tim prije što stranka koja je priznala zahtjev ili ga se odrekla može opozvati dato priznanje sve dok presuda na temelju priznanja odnosno odricanja ne bude donesena.

Slično je riješeno i u vezi s donošenjem djelomične presude glede pojedinih suparničara. Nema opravdanja da pojedini od suparničara čekaju s donošenjem presude u odnosu na njih, u situaciji u kojoj su često sasvim slučajno, na temelju dispozicije tužitelja, povezani istom

parnicom u formalnom smislu. Odgovarajuće je rješenje trebalo predvidjeti i za spojene parnice.

Radi olakšanja vođenja postupka u povodu pravnih lijekova protiv djelomičnih presuda predviđeno je da će se spis umnožiti i zajedno s pravnim lijekom i odgovorom na njega uputiti sudu ovlaštenom da odlučuje o njemu. Time se zapravo omogućuje funkcionalno razdvajanje postupaka o zahtjevu o kojemu je odlučeno djelomičnom presudom od zahtjeva o kojima tek treba odlučiti.

Uz članak 180.

Predloženim novim člankom 331.b uveden je institut presude zbog ogluhe.

Ta se presuda donosi u povodu propuštanja podnošenja odgovora na tužbu.

U bitnome se pretpostavke, postupak, učinci i pravni lijekovi za ovu presudu podudaraju s onima predviđenima za presudu zbog izostanka.

Mogućnost donošenja presude zbog ogluhe poticala bi tuženike da daju odgovor na tužbu i da na taj način pridonose pripremanju glavne rasprave i koncentraciji u postupanju. Time bi se povećala opća efikasnost parničnog postupka.

Uz članak 181.

Izmjenama članka 332. institut presude zbog izostanka usklađen je s novim institutom presude zbog ogluhe.

Pored toga, prijedlog tužitelja nije više jedna od pretpostavaka za donošenje presude zbog izostanka, jer je ocijenjeno da taj prijedlog nije potreban i da se nastupanjem mirovanja postupka ako se on ne podnese ne pridonosi općoj efikasnosti postupka. U tom je smislu izmijenjen i članak 216.

Da bi se spriječilo u pravilu, kako pokazuje praksa, nepotrebno razvlačenje postupka, predviđeno je da protiv rješenja kojim se odbija prijedlog za donošenje presude zbog izostanka nije dopuštena posebna žalba.

Uz članak 182.

Predloženim novim člankom 332.a presuda bez održavanja rasprave učinjena je općim parničnim institutom u smislu da se može donositi i u redovnom postupku, a ne samo u trgovačkim sporovima (u važećem Zakonu propisano člankom 496.). Time bi se povećala opća djelotvornost postupka, on bi se ubrzao i učinio jednostavnijim.

Uz članak 183.

Predloženim izmjenama odredbe stavka 2. članka 333. njezin je domašaj ograničen samo na dužnost prvostupanjskog suda da pazi na postojanje ranije pravomoćne presude, i to stoga što je način na koji sudovi višeg stupnja paze na tu povredu uređen posebnim odredbama Zakona o parničnom postupku.

Nadalje, izrijekom je predviđeno da sud pazi na postojanje pravomoćne presude samo ako je ona donesena među istim strankama. Time je odredba članka 333. stavka 2. usklađena s odredbama članka 194. stavka 3. i članka 421. točke 7. Zakona o parničnom postupku.

Uz članak 184.

Predloženim izmjenama članka 335. taj se članak usklađuje sa sustavnom izmjenom u organizaciji prvostupanjskog postupka u kojemu u pravilu odlučuje sudac pojedinac, a samo iznimno vijeće, odnosno predsjednik vijeća.

Dosadašnji stavak 3. (koji postaje stavak 4.) izmijenjen je zbog usklađivanja s člankom 6. stavkom 1. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda i člankom 119. stavkom 1. Ustava Republike Hrvatske.

Dosadašnji stavak 4. briše se zato što je izmijenjen članak 304. Zakona, na koji se ovaj stavak odnosi.

Uz članak 185.

O razlozima za izmjene u članku 336. v. obrazloženje uz članak 160.

Uz članak 186.

Predložena izmjena stavka 1. članka 337. trebala bi pridonijeti povećanju procesne discipline u donošenju prvostupanjske presude.

O razlozima za izmjenu stavka 2. v. obrazloženje uz članak 160.

Uz članak 187.

Predloženim novim člankom 337.a rješava se problem koji se javljao u praksi - kako postupiti u slučaju u kojemu je odluka donesena, ali nije izrađena ili potpisana zbog smrti suca ili drugih iznimnih okolnosti.

Uz članak 188.

Izmjenom stavka 2. članka 338. uvažava se okolnost da u novom sustavu u parničnom postupku u pravilu odlučuje sudac pojedinac.

Noveliranim stavkom 4. detaljno se utvrđuje sadržaj obrazloženja presude. Pritom se pošlo od stava da obrazloženje mora biti što potpunije kako bi se strankama omogućilo da saznaju razloge na kojima je odluka suda utemeljena i da bi mogli ostvariti svoje pravo na žalbu.

Stavak 5. izmijenjen je radi proširenja njegove odredbe i na presudu zbog ogluhe.

Novim stavkom 6. riješeno je pitanje obrazloženja presude u slučaju kada su se stranke odmah nakon proglašenja presude odrekle prava na žalbu.

Uz članak 189.

Novim stavkom 2. članka 339. izrijekom se rješava pitanje što se događa ako se prijedlog za donošenje dopunske presude ne podnese u predviđenom roku.

O razlozima za izmjenu u stavku 3. (dosadašnji stavak 2.) v. obrazloženje uz članak 160.

Uz članak 190.

O razlozima za izmjene u članku 340. v. obrazloženje uz članak 160.

Uz članak 191.

Izmjenama članka 341. otvorena je mogućnost razdvajanja postupka u povodu žalbe protiv nepotpune presude i prijedloga za donošenje dopunske presude, što bi trebalo pridonijeti općem povećanju efikasnosti u pružanju pravne zaštite.

Uz članak 192.

O razlozima za izmjenu članka 342. v. obrazloženje uz članak 160.

Uz članak 193.

O razlozima za izmjenu stavka 1. članka 343. v. obrazloženje uz članak 160.

Izmjene u stavku 2. su terminološke naravi.

Uz članak 194.

Predloženim izmjenama članka 350. on je dorađen u formalnom i sadržajnom smislu. Taj je članak trebalo dopuniti upućivanjem na podatke koje mora sadržavati svaki podnesak. Pored toga trebalo je izrijekom naglasiti da žalba treba biti specificirana u pogledu razloga zbog kojih se izjavljuje, kako bi se prekinula praksa po kojoj se smatralo da je dostatno navesti opće kategorije razloga za žalbu, pa da žalbeni sud nakon toga ispituje pobijanu presudu i mimo razloga zbog kojih ju je dužan ispitivati po službenoj dužnosti.

Uz članak 195.

Izmijenjenim člankom 352. uvode se dva vrlo bitna ograničenja razloga zbog kojih se žalba može izjaviti:

1. Žalba se više ne može izjaviti zbog novih činjenica i novih dokaza (osim ako se radi novim činjenicama i novim dokazima koji se tiču bitnih povreda odredaba parničnog postupka), što znači da bi zaključenje glavne rasprave bio posljednji moment do kojega bi se stranke u postupku prije pravomoćnosti mogle koristiti tom mogućnošću. Nove činjenice stranke bi mogle iznositi u prijedlogu za ponavljanje postupka uz ispunjenje pretpostavaka za podnošenje tog pravnog lijeka. Stranke bi svakako i dalje mogle pobijati presudu zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, ali taj razlog ne bi mogle iznositi u žalbi pozivajući se na nove činjenice i nove dokaze.

2. U žalbi se po prvi put ne mogu iznositi materijalnopравни i procesnopравни prigovori na koje prvostupanjski sud ne pazi po službenoj dužnosti.

Izložena ograničenja trebala bi pridonijeti koncentraciji u postupanju i eliminirati slučajeve raširene u praksi u kojima su nesavjesne stranke, prikrivanjem nekih činjenica ili dokaza tijekom prvostupanjskog postupka i njihovim iznošenjem tek u žalbi, uspjevale postići ukidanje pobijane presude i vraćanje predmeta na ponovno suđenje.

Uz članak 196.

Stavak 2. članka 353. izmijenjen je radi proširenja njegove odredbe i na presudu zbog ogluhe.

Izmijenjenim stavkom 3. mogućnost pobijanja presude na temelju priznanja i na temelju odricanja ograničena je samo na tzv. apsolutno bitne povrede odredaba parničnog postupka iz članka 354. stavka 2. Zakona, jer bi mogućnost pobijanja tih presuda i zbog relativno bitnih povreda otvorilo put za uvođenje pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja kao razloga za njihovo pobijanje.

Novim stavkom 4. u žalbi se ipak dopušta mogućnost iznošenja novih činjenica te

predlaganja novih dokaza koji se tiču mana u volji u slučajevima kada se presuda na temelju priznanja i presuda na temelju odricanja pobija zbog toga što je izjava o priznanju ili odricanju dana u bitnoj zabludi ili pod utjecajem prisile ili prijevare.

Uz članak 197.

Predloženim izmjenama stavka 2. članka 354. bitno je izmijenjena struktura tzv. apsolutno bitnih povreda odredaba parničnog postupka.

Po predloženome, pogrešan sastav suda nije više apsolutno bitna povreda odredaba parničnog postupka. Ocijenjeno je da, u situaciji u kojoj će gotovo uvijek u prvom stupnju u parničnom postupku odlučivati sudac pojedinac, inzistiranje na tom žalbenom razlogu gubi svoje opravdanje, pogotovo stoga što se i u dosadašnjoj praksi pokazao kao razlog za ukidanje iz pukog formalizma.

S obzirom da suci porotnici više neće suditi u parničnom postupku, s tom je izmjenom trebalo uskladiti odredbu točke 1. noveliranog stavka 2. Također je apsolutno bitnom povredom trebalo obuhvatiti i slučajeve kada je u donošenju presude sudjelovala osoba koja nema svojstvo suca.

Budući da su stvarna i mjesna nenadležnost gotovo izjednačene glede svoje pravne važnosti, te da na te oblike nenadležnosti prvostupanjski sud ne pazi po službenoj dužnosti, odnosno pazi samo do određenog stadija u postupku, zbog njih se žalba može izjaviti samo ako je stranka pravodobno istaknula prigovor o njihovu postojanju (točka 3. noveliranog stavka 2.).

Točka 5. noveliranog stavka 2. nadopunjena je unošenjem u listu tzv. dispozitivnih presuda i presude zbog ogluhe i presude bez održavanja ročišta.

Povreda odredaba o održavanju glavne rasprave (dosadašnja točka 9. stavka 2) više nije apsolutno bitna povreda, jer je ocijenjeno da neodržavanje glavne rasprave samo po sebi ne zaslužuje da bude sankcionirano na takav način.

U listu apsolutno bitnih povreda uneseno je i prekoračenje tužbenog zahtjeva, koje je do sada bilo sankcionirano odredbom članka 372. važećega Zakona.

Odredbom novog stavka 3. htjelo se izrijekom propisati da se na nedostatke u zastupanju stranke može pozivati samo ta stranka, a ne, kako se često događalo u praksi, i njezin protivnik. Time se eliminiraju slučajevi šikanoznog izjavljivanja žalbe od strane pobijeđenog protivnika, koji zapravo nema pravnog interesa pobijati presudu donesenu u postupku u kojemu njegov protivnik nije bio valjano zastupan.

Uz članak 198.

Stavak 2. članka 355. je brisan kao suvišan jer se žalba više ne može izjaviti zbog

novih činjenica i novih dokaza.

Uz članak 199.

O razlozima za izmjenu stavka 1. članka 358. v. obrazloženje uz članak 160.

Uz članak 200.

Izmijenjenim člankom 360. uređen je način postupanja prvostupanjskog suda nakon podnošenja žalbe. U uređenju toga postupka vodilo se računa, s jedne strane, o tome da se već pred prvostupanjskim sudom pripremi osnova za donošenje odluke drugostupanjskog suda provedbom dopunskih izviđaja ili davanjem potrebnih objašnjenja, odnosno da se, s druge strane, osigura načelo kontradiktornosti pri poduzimanju tih radnji.

Uz članak 201.

Izmjenama članka 361. riješena su pitanja u vezi s određivanjem suca izvjestitelja, te o pripremnim radnjama koje obavlja taj sudac.

Uz članak 202.

Izmijenjenim člankom 362. napušten je institut rasprave pred sudom drugog stupnja, koji se ionako izvanredno rijetko primjenjivao u praksi. Umjesto toga predviđena je mogućnost da vijeće drugostupanjskog suda pozove stranke ili njihove zastupnike na sjednicu vijeća.

Uz članak 203.

Izmijenjenim člankom 363. uređen je postupak na sjednici vijeća na koju su pozvane stranke odnosno njihovi zastupnici.

Uz članak 204.

Članak 364. se briše, jer je napuštanjem instituta rasprave pred drugostupanjskim sudom postao suvišan.

Uz članak 205.

U noveliranoj odredbi stavka 2. članka 365. ograničena je, u usporedbi s dosadašnjim stanjem, lista apsolutno bitnih povreda odredaba parničnog postupka na koje drugostupanjski sud pazi po službenoj dužnosti. S te su liste, pored povrede pravila o mjesnoj nadležnosti, o uporabi jezika i o prekoračenju tužbenog zahtjeva na koje drugostupanjski sud ni po

dosadašnjem uređenju nije pazio po službenoj dužnosti, izostavljene povrede pravila o izuzeću, o stvarnoj nadležnosti, o pretpostavkama za donošenje tzv. dispozitivnih presuda, o povredi načela saslušanja stranaka i o isključenju javnosti. Ocijenjeno je da se radi o povredama kojima se primarno štite interesi stranaka, te da nema razloga da se zbog njih sankcioniraju odluke ako same stranke na tome ne inzistiraju.

Stavak 3. briše se kao suvišan.

Uz članak 206.

Izmjena stavka 1. članka 366. uvjetovana je napuštanjem instituta drugostupanjske rasprave.

Uz članak 207.

Dopunom članka 368. stavkom 2. riješeno je pitanje kakvu će odluku donijeti drugostupanjski sud u slučaju u kojemu je po njegovu mišljenju prvostupanjski sud pogrešno primijenio materijalno pravo, ali je pravilnom primjenom toga prava trebalo donijeti jednaku meritornu odluku. Predviđeno je da će žalba i u tom slučaju biti odbijena, jer nema razloga zbog kojega bi u takvom slučaju pobijana odluka trebala biti ukinuta i predmet vraćen na ponovno suđenje.

Uz članak 208.

Izmjene stavaka 2. i 3. članka 369. redakcijskog su karaktera - njima se te odredbe usklađuju s novom listom apsolutno bitnih povreda odredaba parničnog postupka.

Predloženim novim stavcima 4. i 5. riješeno je pitanje odluka koje će se donositi u povodu prekoračenja tužbenog zahtjeva. Ako je došlo do kvalitativnog prekoračenja, dakle do toga da je sud sudio o nečem drugom a ne o onome što je traženo, pobijana se odluka ukida i predmet vraća na ponovno suđenje. U slučaju kvantitativnog prekoračenja, višak dosuđenog se ukida i time se presuda svodi u granice postavljenog zahtjeva.

Uz članak 209.

Izmjene stavka 1. članka 370. uvjetovane su napuštanjem instituta drugostupanjske rasprave.

Stavci 2. i 3. se brišu jer su postali suvišni, jer da drugostupanjski sud u povodu žalbe ne pazi po službenoj dužnosti na pogrešno i nepotpuno utvrđeno činjenično stanje, odnosno

da ne održava drugostupanjsku raspravu.

Uz članak 210.

Izmjena članka 371. uvjetovana je okolnošću da će po predloženim izmjenama Zakona u prvom stupnju u pravilu suditi sudac pojedinac.

Uz članak 211.

Članak 372. se briše jer je redakcijski postao suvišan. Naime, pitanja na koja se isti odnosi uređena su odredbama novih stavaka 4. i 5. članka 369.

Uz članak 212.

Izmjena članka 373. uvjetovana je napuštanjem instituta drugostupanjske rasprave.

Uz članak 213.

Izmjenom članka 375. ta se odredba dovodi u sklad sa zabranom iznošenja novih činjenica i dokaza u žalbi.

Uz članak 214.

O razlozima za izmjenu stavka 3. članka 377. v. obrazloženje uz članak 210.

Uz članak 215.

Predloženim novim člankom 377.a rješava se u praksi aktualni problem tzv. dopunske drugostupanjske odluke. U osnovi se na taj postupak na odgovarajući način primjenjuju pravila o postupku za donošenje prvostupanjske dopunske presude.

Uz članak 216.

Dopunom članka 378. stavkom 3. rješava se pitanje nastavljanja prvostupanjskog postupka u slučaju kad je u povodu kojeg incidentalnog rješenja dopuštena posebna žalba. Prema predloženom rješenju spis se umnožava i sa žalbom upućuje drugostupanjskom sudu, dok se postupak pred prvostupanjskim sudom nastavlja.

Uz članak 217.

Izmjenama članka 379. odredbe toga članka usklađuju se s novim pravnim nazivljem.

Uz članak 218.

Izmjena članka 381. uvjetovana je napuštanjem instituta drugostupanjske rasprave i potrebom da se na žalbe izjavljene protiv rješenja kojima je postupak pred prvostupanjskim sudom okončan na odgovarajući način primjenjuju odredbe o odgovoru na žalbu protiv presude.

Uz članak 219.

Izmijenjenim člankom 382. bitno je izmijenjeno uređenje pitanja revizibilnosti presuda. Zadržano je rješenje da se revizijom mogu pobijati samo drugostupanjske, dakle pravomoćne presude što znači da je ona ostala izvanredni pravni lijek. Međutim, mogućnost pobijanja pojedinih drugostupanjskih presuda revizijom učinjena je ovisnom o vrsti razloga zbog kojih se pobija. Zbog određenih razloga mogu se pobijati sve drugostupanjske presude (članak 382. stavak 2.). Zbog ostalih (redovitih) razloga zbog kojih se revizija može izjaviti mogu se pobijati samo drugostupanjske presude koje ispunjavaju posebne zahtjeve prema vrijednosnom ili kauzalnom kriteriju (članak 382. stavak 1.).

Odredbom stavka 1. članka 382. drugostupanjske presude koje se mogu pobijati revizijom utvrđene su primjenom dvaju kriterija:

1. Prema kriteriju vrijednosti predmeta spora pobijanog dijela presude, revizijom se mogu pobijati sve takve presude ako ta vrijednost prelazi 100.000,00 kuna, što znači da je zadržan dosadašnji osnovni vrijednosni kriterij za određivanje revizibilnosti drugostupanjskih presuda.

2. Prema kauzalnom kriteriju revizijom se po novome može, bez obzira na vrijednost predmeta spora, pobijati još samo drugostupanjska presuda donesena u sporu koji je pokrenuo radnik protiv odluke o prestanku ugovora o radu. Ostali slučajevi u kojima je, prema dosadašnjem uređenju, revizija bila dopuštena prema kauzalnom kriteriju neovisno o vrijednosti predmeta spora su izostavljeni, i to ili stoga što je pitanje dopuštenosti revizije u nekim od tih sporova uređeno posebnim propisom ili zato što je ocijenjeno da nema razloga da se u njima revizija dopusti neovisno o vrijednosti predmeta spora.

Stavkom 2. članka 382. predviđena je, međutim, revizibilnost svih drugostupanjskih presuda zbog određenih razloga, neovisno o vrijednosti predmeta spora, ali samo u slučaju kada je drugostupanjski sud u izreci presude odredio da je revizija dopuštena. Drugostupanjski sud može

tako odlučiti ako ocijeni da odluka u sporu ovisi o rješenju nekog materijalnopravnog ili postupovnopravnog pitanja važnog za osiguranje jedinstvene primjene zakona i ravnopravnosti građana. Time će se ostvariti Ustavom definirana zadaća Vrhovnog suda Republike Hrvatske kao suda koji osigurava jedinstvo u primjeni zakona i ravnopravnost građana (članak 118. stavak 1. Ustava Republike Hrvatske). Pritom se u izvjesnom smislu slijedio uzor austrijskog parničnog postupka.

Revizija iz razloga propisanih stavkom 1. točkom 1. i stavkom 2. ovoga članka neće se moći izjaviti u onim sporovima za koje je ovim ili drugim zakonom izrijekom određeno da u njima revizija nije dopuštena.

Uz članak 220.

Članak 383. je brisan kao suvišan, jer se pitanje suda nadležnog za odlučivanje o reviziji rješava drugim odredbama (članak 34.d točka 2.; članak 391.).

Uz članak 221.

Izmjena članka 384. je redakcijsko-terminološke naravi.

Uz članak 222.

U novom članku 385. uređeni su razlozi zbog kojih se može izjaviti revizija protiv presuda iz članka 382. stavka 1.

Protiv tih presuda revizija se može izjaviti u osnovi iz istih razloga kao i do sada. Razlika je tek u tome što se revizija, s jedne strane, ne može izjaviti zbog povrede pravila o stvarnoj nadležnosti, dok se, s druge strane, može izjaviti zbog povrede pravila o javnosti glavne rasprave. Povreda pravila o javnosti je učinjena revizibilnom zato što se javnost rasprave, kao temeljno ljudsko pravo, štiti člankom 29. stavkom 1. Ustava Republike Hrvatske i člankom 6. stavkom 1. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, pa stoga, ako se zbog povrede toga prava može podnijeti ustavna tužba, odnosno inicirati postupak pred Europskim sudom za ljudska prava, morala bi se moći izjaviti i revizija.

Novina je ipak u tome što se zbog određenih apsolutno bitnih povreda odredaba parničnog postupka iz članka 354. stavka 2. revizija može izjaviti protiv potvrđujuće drugostupanjske presude samo ako se podnositelj revizije na njih pozvao u žalbi protiv prvostupanjske presude, ili ako su te povrede počinjene tek u drugostupanjskom postupku (stavak 2.). Pošlo se, naime, od toga da se na te razloge revident ne može pozvati tek u reviziji; ako se zbog

njih nije žalio, treba uzeti da je time pristao na njihove pravne posljedice.

U stavku 3. utvrđeno je ograničenje razloga za reviziju protiv drugostupanjske presude kojom se potvrđuje presuda na temelju priznanja ili na temelju odricanja. Ta se ograničenja sastoje u isključenju pogrešne primjene materijalnoga prava, zbog kojega se te presude ne mogu pobijati ni žalbom.

Uz članak 223.

Predloženim novim člankom 385.a određene su granice razloga zbog kojih se mogu pobijati drugostupanjske presude iz članka 382. stavka 2. - to su samo ona materijalnoppravna i postupovnoppravna pitanja zbog kojih je revizija dopuštena.

Uz članak 224.

Predloženim člankom 386. pooštreni su zahtjevi glede sadržaja revizije i postupka u povodu revizije u kojoj nisu određeno navedeni razlozi zbog kojih se ona izjavljuje. Budući da po novome Vrhovni sud Republike Hrvatske u povodu revizije ne pazi ni na koji razlog zbog kojega se ona može izjaviti, bila bi nedopuštena svaka revizija u kojoj razlozi ne bi bili određeno navedeni.

Uz članak 225.

Predloženim člankom 388. utvrđeno je kojem se sudu revizija podnosi i u koliko primjeraka. Izostavljeni su primjerci za državnog odvjetnika s obzirom na okolnost da se revizija više ne dostavlja tom tijelu na odgovor.

Uz članak 226.

Izmjene stavka 1. članka 389. motivirane su izmjenama u organizaciji prvostupanjskog postupka (v. obrazloženje uz članak 160.), a dopuna navedenog članka stavkom 3. potrebom da se ograniči pravo prvostupanjskog suda da se upušta u ispitivanje dopuštenosti razloga za reviziju iz članka 382. stavka 2. O dopuštenosti tih razloga može odlučivati samo Vrhovni sud Republike Hrvatske.

Uz članak 227.

Člankom 390. uređen je postupak pred prvostupanjskim sudom kojemu je revizija

podnesena. U usporedbi s dosadašnjim uređenjem toga postupka, revizija se više ne dostavlja državnom odvjetniku na izjašnjenje. Rok za odgovor na reviziju skraćen je na petnaest dana. Revizija sa svim spisima izravno se dostavlja Vrhovnom sudu Republike Hrvatske, dakle ne više preko drugostupanjskog suda jer je ocijenjeno da se time nepotrebno opterećuje i taj sud, a sam postupak čini suviše složenijim. Prvostupanjski sud drugostupanjskom sudu dostavlja primjerak revizije i odgovora na reviziju, s time da drugostupanjski sud može, samoinicijativno ili na zahtjev suca izvjestitelja Vrhovnog suda Republike Hrvatske, dati izvješće o mogućim povredama do kojih je došlo u postupku pred tim sudom.

Uz članak 228.

Članak 391. izmijenjen je zato što je važeći članak 391. postao suvišan s obzirom na to da se ni pred drugostupanjskim sudom više ne provodi rasprava, pa je novoredigiranom odredbom uređeno pitanje nadležnosti za odlučivanje o reviziji.

Uz članak 229.

Novim člankom 392. propisane su ovlasti suca izvjestitelja i vijeća revizijskog suda za odlučivanje o dopustivosti revizije u širem smislu. Sudac izvjestitelj će rješenjem odbaciti nepravovremenu, nepotpunu, nedopuštenu ili neobrazloženu reviziju (ako to u granicama svojih ovlaštenja nije učinio prvostupanjski sud). Taj će sudac odbaciti i reviziju podnesenu protiv drugostupanjske presude iz članka 382. stavka 2. ovoga Zakona ako utvrdi da ona nije izjavljena zbog pravnog pitanja zbog kojeg je dopuštena, a ako on to ne učini, odbacit će je vijeće revizijskog suda. Međutim, vijeće revizijskog suda nije ovlašteno odbaciti tu reviziju ako ocijeni da pravno pitanje zbog kojega je ona izjavljena nije važno za osiguranje jedinstvene primjene zakona i ravnopravnosti građana.

Uz članak 230.

Predloženim novim člankom 392.a utvrđene su granice u kojima revizijski sud ispituje pobijanu presudu - taj sud u povodu revizije pobijanu presudu ne ispituje po službenoj dužnosti ni zbog kojeg razloga.

Uz članak 231.

Izmjenom članka 393. ta je odredba usklađena s novim člankom 392.a.

Uz članak 232.

Izmjene članka 394. obavljene su radi njegova usklađivanja s izmijenjenim stavkom 2. članka 354.

Uz članak 233.

Novim člankom 394.a utvrđena je vezanost suda kojemu je predmet vraćen na ponovno suđenje za pravno shvaćanje na kojemu se temelji ukidno rješenje revizijskog suda. Ocijenjeno je da je ta vezanost nužna da bi se ostvarila zadaća Vrhovnog suda Republike Hrvatske kao suda koji osigurava jedinstvenu primjenu prava i ravnopravnost građana.

Uz članak 234.

Članak 396. usklađen je s novim stavcima 4. i 5. članka 369. (v. obrazloženje uz članak 208. predložena Zakona).

Uz članak 235.

Članak 397. brisan je kao suvišan. Time se ispravlja propust iz Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku iz 1999. ("Narodne novine" broj: 112/99.).

Uz članak 236.

Člankom 398. uređen je postupak dostave odluke revizijskog suda - ona se, sa svim spisima, izravno dostavlja prvostupanjskom sudu, a primjerak odluke dostavlja se i drugostupanjskom sudu.

Uz članak 237.

Članak 399. usklađen je s izmijenjenim odredbama o žalbi protiv presude.

Uz članak 238.

Izmjene stavka 1. članka 400. uvjetovane su promjenom strukture razloga zbog kojih je revizija dopuštena.

Stavak 2. se briše kao suvišan, jer je ono što se njime uređuje riješeno stavkom 1.

Uz članak 239.

U Glavi dvadeset šestoj briše se naslov podglave 2., te pripadajući članci 401. do 408., zbog pravno-političkog stava da je institut zahtjeva za zaštitu zakonitosti postao suvišan u parničnom postupku jer se to pravno sredstvo rijetko koristi u praksi.

Nakon integracije Državnog odvjetništva i Državnog pravobraniteljstva, u parnicama u kojima državu kao stranku zastupa Državno odvjetništvo to isto tijelo ovlašteno je izjaviti reviziju kao zastupnik stranke i podići zahtjev za zaštitu zakonitosti kao zastupnik javnog interesa; ono je dužno očitovati se o reviziji odnosno zahtjevu koji je samo izjavilo odnosno podiglo. Upravo se stoga postavlja pitanje dobiva li time država kao stranka mogućnost korištenja pravnih sredstava na koja druge stranke nemaju pravo i ne dovodi li se ona time u privilegiran procesnopravni položaj, što bi bilo protivno članku 29. stavku 1. Ustava Republike Hrvatske i članku 6. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda.

Uz članak 240. (246.)

Izmjene točke 1. i 6. članka 421. uvjetovane su napuštanjem instituta sudaca porotnika u parničnom postupku.

Novom točkom 9. potvrđuje se stav judikature i doktrine da je ponavljanje postupka moguće tražiti i zato što je nadležno tijelo naknadno drukčije riješilo prethodno pitanje na kojemu se temelji odluka suda.

Novim stavkom 2. izrijeком se rješava pitanje zbog kojih se razloga predviđenih u stavku 1. mogu tim pravnim lijekom pobijati tzv. dispozitivne odluke. Taj se pravni lijek protiv tih odluka ne može podnijeti zbog drukčijeg rješenja prethodnog pitanja odnosno zbog običnih novota, što je u skladu s okolnošću da se one zbog tih razloga ne mogu pobijati ni žalbom.

Novim stavkom 3. propisano je da se dispozitivne presude mogu pobijati zbog mana u volji.

Uz članak 241. (247.)

Članak 422. izmijenjen je kako bi se uskladio s promjenama do kojih je došlo u članku 421.

Uz članak 242. (248.)

Izmjene članka 423. uvjetovane su izmjenama članka 421.

Uz članak 243. (249.)

O razlozima za izmjene članka 425. v. obrazloženje uz članak 160. Izmjene su obavljene i radi usklađivanja stavka 3. članka 425. s novom listom razloga za ponavljanje postupka iz članka 421.

Uz članak 244. (250.)

O razlozima za izmjenu članka 426. v. obrazloženje uz članak 160.

Uz članak 245. (251.)

O razlozima za izmjene članka 427. v. obrazloženje uz članak 160.

Uz članak 246. (252.)

O razlozima za izmjene članka 428. v. obrazloženje uz članak 160.

Uz Članak 247. (-)

U skladu s Preporukom broj R (2000) 2 Odbora ministara Vijeća Europe odredbama članka 428.a predviđa se mogućnost primjene odredbi o ponavljanju postupka ukoliko je konačnom presudom Europskog suda za ljudska prava utvrđeno da je počinjena povreda nekog od prava zajamčenih Konvencijom za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda.

Uz članak 248. (253.)

Predloženim izmjenama članka 429. taj se članak usklađuje s izmjenama članka 354. stavka 2.

Uz članak 249. (254.)

O razlozima za izmjene članka 431. v. obrazloženje uz članak 160.

Uz članak 250. (255.)

Članak 432. briše se kao suvišan jer je u parničnom postupku napušten institut

zahtjeva za zaštitu zakonitosti.

Uz članak 251. (256.)

Dopunom članka 434. stavcima 2., 3., 4. i 5. rješavaju se pitanja roka za odgovor na tužbu, roka za zakazivanje ročišta za glavnu raspravu, roka za okončanje postupka pred prvostupanjskim sudom i roka za donošenje odluke o žalbi u radnim sporovima. Ti su rokovi skraćeni odnosno određeni zbog hitnosti radnih sporova.

Uz članak 252. (257.)

Novim člankom 434.a propisano je da radnika može u radnom sporu kao punomoćnik zastupati osoba koja je u radnom odnosu u sindikatu čiji je on član ili u udruzi sindikata u koju je udružen sindikat čiji je on član. Također i poslodavca može u postupku u parnicama iz radnih odnosa kao punomoćnik zastupati osoba koja je u radnom odnosu u udruzi poslodavaca čiji je on član ili u udruzi poslodavaca više razine u koju je udružena udruga poslodavaca čiji je on član. Time se uvode dodatne iznimke od pravila da stranke kao punomoćnik može zastupati samo odvjetnik.

Uz članak 253. (258.)

Izmjene članka 435. su terminološkog karaktera, dok se rečenica druga briše, jer je suvišna s obzirom na to da se i na privremene mjere u radnim sporovima primjenjuju opća pravila o pravnim sredstvima u postupku osiguranja privremenim mjerama.

Predloženim novim stavkom 2. istražno načelo glede dokaza uspostavlja se kao specifično načelo postupka u parnicama iz radnih odnosa.

Uz članak 254. (259.)

Novi stavak 2. članka 437. otvara mogućnost privremene ovršnosti prvostupanjske odluke. Hoće li ta odluka imati to svojstvo ovisi o odluci prvostupanjskog suda. Iznimka od pravila da tek pravomoćna presuda može postati ovršnom unesena je radi povećanja opće djelotvornosti odluka u radnim sporovima.

Uz članak 255. (260.)

Izmjena članka 442. je terminološke naravi. Rečenica druga briše se, jer je suvišna s obzirom na to da se i na privremene mjere u parnicama zbog smetanja posjeda primjenjuju opća pravila o pravnim sredstvima u postupku osiguranja privremenim mjerama.

Uz članak 256. (261.)

Izmjene članka 443. su terminološke naravi.

Uz članak 257. (262.)

Izmjene članka 444. su terminološke naravi.

Uz članak 258. (263.)

Predloženom izmjenom članak 445. usklađuje se s izmjenama članka 421.

Uz članak 259. (264.)

Novim člankom 445.a dopunjuje se Glava dvadeset deveta u smislu da se sada i na postupak uređen tom glavom na odgovarajući način primjenjuju ostale odredbe Zakona o parničnom postupku.

Uz članak 260. (265.)

Izmjena točke 4. stavka 2. članka 446. uvjetovana je okolnošću da se poslovne knjige više ne ovjeravaju.

Stavci 4. i 5. se brišu, jer je praksa pokazala da se uvjetovanjem izdavanja platnog naloga postojanjem posebnog pravnog interesa ne postiže svrha koja se time htjela postići.

Uz članak 261. (266.)

Izmjenom stavka 1. članka 447. stavlja se izvan dvojbe da se ta odredba odnosi na glavnu tražbinu u novcu.

Novim stavkom 2. mogućnost izdavanja nedokumentarnih platnih naloga uvedena je i u postupku pred trgovačkim sudovima.

Uz članak 262. (267.)

O razlozima za izmjenu stavka 1. članka 448. v. obrazloženje uz članak 160.

Uz članak 263. (268.)

O razlozima za izmjene stavaka 1. i 2. članka 451. v. obrazloženje uz članak 160.

Stavak 3. se briše jer je zbog nove odredbe članka 445.a postao suvišan.

Uz članak 264. (269.)

Izmjene stavka 2. članku 453. uvjetovane su ograničenjem mogućnosti iznošenja prigovora mjesne i stvarne nenadležnosti tijekom prvostupanjskog postupka.

Uz članak 265. (270.)

Članak 454. izmijenjen je u smislu da je dosadašnji postupak predviđen za mjesnu nenadležnost proširen i na stvarnu nenadležnost, što je u skladu s izjednačavanjem tih dvaju oblika nenadležnosti u noveliranom Zakonu.

Uz članak 266. (271.)

Predloženom izmjenom članka 459. sporovima male vrijednosti ne smatraju se samo oni sporovi iz radnih odnosa koje je radnik pokrenuo protiv odluke o prestanku ugovora o radu. To znači da će i novčani radni sporovi moći biti i sporovi male vrijednosti.

Uz članak 267. (272.)

Izmjenom stavka 1. članka 467. ograničena je lista tzv. apsolutno bitnih povreda odredba parničnog postupka zbog kojih se može pobijati presuda donesena u sporovima male vrijednosti. S te su liste izostavljene povrede stvarne i mjesne nadležnosti i prava na uporabu jezika, povrede koja se sastoji u postojanju razloga zbog kojih se presuda ne može ispitati, te zbog prekoračenja tužbenog zahtjeva.

Novim stavkom 6. uvodi se u sporovima male vrijednosti monokratsko odlučivanje i u povodu žalbe, što je motivirano pravopolitičkim značenjem tih sporova i potrebom da se

postupak u tim sporovima maksimalno funkcionalizira i pojednostavni. Predložena izmjena je u skladu i s citiranim Preporukama Odbora ministara Vijeća Europe.

Uz članak 268. (273.)

Dosadašnji naziv Glave trideset druge bio je podešen raspodjeli zakonodavne nadležnosti u uređenju organizacije i stvarne nadležnosti sudova u bivšoj federaciji - htjelo se predvidjeti poseban postupak za određene sporove, neovisno o tome pred kojim će se sudovima rješavati. U izmijenjenim uvjetima to više nije potrebno i naziv postupka odgovara nazivu sudova koji ga primjenjuju.

Uz članak 269. (274.)

Izmjene članka 488. motivirane su promjenom koncepcije postupka na koji se odnosi - v. obrazloženje uz članak 268.

Uz članak 270. (275.)

Izmijenjenim člankom 489. predviđeno je da se pravila o postupku pred trgovačkim sudovima primjenjuju u sporovima za koje su stvarno nadležni trgovački sudovi, osim u sporovima za koje je propisana posebna vrsta postupka.

Uz članak 271. (276.)

Članci 489a., 490. i 491. brišu se jer su postali suvišni vezivanjem posebne procedure pred trgovačkim sudovima sa stvarnom nadležnošću tih sudova.

Uz članak 272. (277.)

Izmjene članka 492. su terminološke naravi.

Uz članak 273. (278.)

Članci 493. i 494. brišu se jer su postali suvišni s obzirom na novo uređenje sastava sudova u parničnom postupku.

Uz članak 274. (279.)

Člankom 495. određenije je uređeno pitanje hitnog zakazivanja ročišta u parničnom postupku pred trgovačkim sudovima.

Uz članak 275. (280.)

Članci 496. i 496a. brišu se kao suvišni budući da je institut presude bez održavanja rasprave propisan kao opći procesni institut, te stoga što se po novom u parničnom postupku u žalbi ne mogu iznositi nove činjenice i novi dokazi.

Uz članak 276. (281.)

Izmjena članka 497. uvjetovana je promjenom koncepcije ove posebne procedure - v. obrazloženje uz članak 268.

Uz članak 277. (282.)

Dopunom članka 499. dodavanjem novog stavka 1. sankcionira se proširena praksa u postupku pred trgovačkim sudovima.

O razlozima za izmjenu u dosadašnjem stavku 1., koji postaje stavak 2., v. obrazloženje uz članak 268.

Uz članak 278. (283.)

O razlozima za izmjenu članka 500. v. obrazloženje uz članak 268. Ostale su izmjene terminološke naravi.

U točki 1. brojku: "3." trebalo je zamijeniti brojkom: "4." zbog usklađivanja s izmijenjenim odredbama članka 118.

Uz članak 279. (284.)

O razlozima za izmjenu stavka 1. članka 501. v. obrazloženje uz članak 268.

Uz članak 280. (285.)

O razlozima za izmjenu stavka 1. članka 502. u dijelu koji se odnosi na terminološku izmjenu v. obrazloženje uz članak 268. Vrijednost predmeta spora za sporove male vrijednosti u postupku pred trgovačkim sudovima snižena je s 200.000,00 na 50.000,00 kuna jer je ocijenjeno da su zbog dosadašnje vrijednosti predmeta spora posebna pravila postupka u sporovima male vrijednosti (sumarni postupak) proširena na veliku većinu predmeta čime je taj postupak pretvoren u pretežni i redoviti postupak u trgovačkim sporovima pa su time nepotrebno bila ograničena prava stranaka. S druge strane, predloženim sniženjem omogućit će se revizibilnost većeg broja predmeta u postupku pred trgovačkim sudovima pod pretpostavkama propisanim člankom 382. stavkom 2. čime će se omogućiti ostvarivanje zadaće Vrhovnog suda Republike Hrvatske kao suda koji osigurava jedinstvo u primjeni zakona i ravnopravnost građana.

Odredba stavka 4. je brisana kao suvišna budući da je postupak u sporovima male vrijednosti u predloženom Zakonu drukčije koncipiran.

Uz članak 281. (286.)

Terminološke izmjene u cijelom Zakonu uvjetovane su potrebom da se on uskladi s promjenama do kojih je došlo u pravnom sustavu ali i u novom pravnom nazivlju.

Uz članak 282. (287.)

Odredbom članka 282. utvrđeno je pravilo glede prijelaznog režima za odredbe predloženoga Zakona. Njegove se odredbe u pravilu primjenjuju od stupanja na snagu ovoga Zakona. Iznimke su navedene u člancima 283. i 284.

Uz članak 283. (288.)

Ovom odredbom uređeno je pitanje nastavljanja postupka odnosno ustaljivanja nadležnosti suda pred kojim je kao nadležnim postupak bio u tijeku u vrijeme stupanja na snagu ovoga Zakona. Takvim se rješenjem htjelo spriječiti stanje koje bi moglo nastati u praksi ako bi se sudovi počeli oglašavati stvarno nenadležnim zbog novih pravila o stvarnoj nadležnosti. Ono je u skladu i s općim ograničenjem mogućnosti da se sud oglasi stvarno nenadležnim po službenoj dužnosti tijekom prvostupanjskog postupka.

Uz članak 284. (289.)

Posebni prijelazni režimi za pojedine odredbe ovoga Zakona grupirani su u pet osnovnih kategorija.

U prvoj su kategoriji odredbe koje će se primjenjivati tek na postupke koji će biti pokrenuti nakon stupanja na snagu ovoga Zakona (stavak 1.). Radi se o odredbama koje su do te mjere vezane uz ukupnu strukturu nove procedure da bi bilo neprimjereno ili teško izvedivo da se počnu primjenjivati i na postupke u tijeku.

U drugu kategoriju spadaju izmijenjene odredbe članka 44. Zakona o parničnom postupku o sastavu sudova višega stupnja koji odlučuju o pravnim lijekovima - ona se primjenjuje samo na pravne lijekove primljene nakon stupanja na snagu ovoga Zakona. Ocijenjeno je da bi bilo neprimjereno mijenjati sastav suda koji odlučuje o pravnom lijeku nakon što je on već konstituiran.

Treću kategoriju čini izmijenjena odredba članka 118. Zakona o parničnom postupku, koja propisuje od kojeg se momenta računa da je stranka saznala za razlog za povrat u prijašnje stanje - ona se može primjenjivati samo na slučajeve u kojima je poziv stranci, s odgovarajućim upozorenjem, dostavljen nakon stupanja na snagu ovoga Zakona.

Izmijenjeni članak 212., kojim se utvrđuju razlozi za prekid postupka po sili zakona, može se po prirodi stvari primjenjivati samo na postupke u kojima je razlog za prekid nastao nakon stupanja na snagu ovoga Zakona.

U petu kategoriju svrstane su odredbe koje se tiču pravnih lijekova, koje se stoga mogu primjenjivati samo na postupke u kojima je glavna rasprava pred prvostupanjskim sudom zaključena nakon stupanja na snagu ovoga Zakona.

Nova odredba članka 106. stavka 3. primjenjuje se po prirodi stvari samo na podneske predane sudu nakon stupanja na snagu ovoga Zakona.

Uz članak 285. (-)

Ovom se odredbom u postupcima u kojima se na odgovarajući način primjenjuju odredbe Zakona o parničnom postupku, a u kojima se neće moći izjaviti zahtjev za zaštitu zakonitosti dopušta izjavljivanje revizije iz članka 382. stavka 2. (članak 219. ovoga Zakona).

Uz članak 286. (290.)

S obzirom da nadležnost trgovačkih sudova za provedbu stečajnih postupaka, kako nad pravnim osobama, tako i nad imovinom dužnika pojedinca, proizlazi iz Stečajnoga zakona ("Narodne novine", broj 44/96., 29/99. i 129/00.) dio odredbe članka 19. točke 2. Zakona o sudovima, koji je izazvao dvojbe u praksi trebalo je brisati.

Uz članak 287. (291.)

Stupanje na snagu ovoga Zakona po isteku tri mjeseca od dana objave u "Narodnim novinama" ocijenjeno je primjerenim rokom u kojem će se svi koji će ga primjenjivati moći upoznati s predloženim izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku i prijelaznim režimom u primjeni odredaba ovoga Zakona.

III. OCJENA POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provedbu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku nije potrebno osigurati dodatna sredstva u državnom proračunu Republike Hrvatske. Kroz određeno bi vrijeme reformirana parnična procedura pridonijela općem pojeftinjenju pružanja pravne zaštite. Osim toga, povećanje efikasnosti pravozaštitnog sustava pozitivno bi utjecalo i na gospodarstvo.

IV. RAZLIKE IZMEĐU RJEŠENJA U KONAČNOM PRIJEDLOGU ZAKONA U ODNOSU NA RJEŠENJA IZ PRIJEDLOGA ZAKONA

U Konačnom prijedlogu zakona o izmjenama i dopunama zakona o parničnom postupku, nakon rasprave u Hrvatskom saboru izvršene su odgovarajuće izmjene i dopune u odnosu na Prijedlog zakona, kako slijedi:

Članak 16.

Točka 4. stavka 1. članka 16. usklađena je s terminologijom Obiteljskog zakona ("Narodne novine", broj 162/98.).

Iz odredbe o nadležnosti Vrhovnog suda Republike Hrvatske (članak 34.d) sada propisane člankom 22. Zakona o sudovima izostavljena je nadležnost toga suda da u parničnom postupku odlučuje o zahtjevu za zaštitu zakonitosti jer su prihvaćene primjedbe Kluba zastupnika HSLS-a, Kluba zastupnika HSS-a, te zastupnika Mladena Godeka i Vladimira Šeksa u vezi toga instituta pa se taj pravni lijek napušta u parničnom postupku.

Članak 20.

O sastavu u kojemu Vrhovni sud Republike Hrvatske odlučuje u povodu zahtjeva za zaštitu zakonitosti također nema odredbi, jer se to pravno sredstvo napušta u parničnom postupku - ova je izmjena uvjetovana prihvaćanjem primjedbi Kluba zastupnika HSLS-a, Kluba zastupnika HSS-a, te zastupnika Mladena Godeka i Vladimira Šeksa.

Članak 23.

Razlozi navedeni uz članke 16. i 20. uvjetovali su da su nepotrebne i odredbe o sastavu vijeća Vrhovnog suda Republike Hrvatske kada odlučuje o zahtjevu za zaštitu zakonitosti.

Članak 24.

Na prijedlog Radne skupine, a radi rasterećenja Općinskog suda u Zagrebu koji je prema važećim odredbama preopterećen predmetima u kojima je tuženik Republika Hrvatska, izmijenjenim stavkom 3. članka 48. za suđenje u sporovima protiv Republike Hrvatske propisuje se općemjesna nadležnost suda na čijem području tužitelj ima prebivalište, odnosno sjedište u Republici Hrvatskoj. Ako tužitelj nema prebivalište, odnosno sjedište u Republici Hrvatskoj za suđenje u sporovima protiv Republike Hrvatske općemjesno bi bio nadležan sud na čijem se području nalazi Hrvatski sabor.

Članak 29.

Radi usklađivanja s novim važećim pravnim nazivljem i u naslovu članka 63. riječ: "izvršnom" zamijenjena je riječju: "ovršnom".

Članak 37.

Na prijedlog Radne skupine u članku 74. dodan je novi stavak 5. prema kojem se strankama omogućava da se očituju o izjavi suca čije se izuzeće traži i o obavljenim izvidajima.

Članak 45.

Djelomično su prihvaćene primjedbe istaknute u saborskoj raspravi pa je sužen krug bliskih srodnika koji kao punomoćnici mogu zastupati stranku - sada su to samo srodnici po krvi u pravoj liniji, brat, sestra i bračni drug.

Članak 69.

Radi pojednostavljenja i povećanja učinkovitosti dostave, u skladu s primjedbama iznesenim u saborskoj raspravi, a na prijedlog Radne skupine novi članak 134.b dopunjen je na način da je ostavljena mogućnost predsjedniku suda da rješenjem donesenim u upravnom postupku odredi da svi odvjetnici koji imaju pisarnicu na području njegovog suda, sudska pismena primaju preko pretinaca u određenoj prostoriji suda. Također je propisana obveza odvjetnika da pismeno podignu iz pretinca u roku od osam dana, a ako ga ne podignu u tom roku, dostava će se obaviti stavljanjem pismena na oglasnu ploču suda - u tom slučaju dostava će se smatrati obavljenom istekom osmoga dana od dana stavljanja pismena na oglasnu ploču suda.

Članak 99.

Na prijedlog Državnog odvjetništva Republike Hrvatske novim člankom 186.a propisana je procesna pretpostavka za podnošenje tužbe protiv Republike Hrvatske - obveza osobe koja namjerava podnijeti tužbu protiv Republike Hrvatske da se prije podnošenja tužbe obrati nadležnom državnom odvjetništvu zahtjevom za mirno rješenje spora. Tek ako taj zahtjev ne bude prihvaćen ili o njemu ne bude odlučeno u roku od tri mjeseca od njegova podnošenja, mogla bi se podnijeti tužba nadležnom sudu.

Članak 164.

Na prijedlog Radne skupine izmijenjena je odredba stavka 1. članka 307. o isključenju javnosti za cijelu glavnu raspravu ili jedan njezin dio čime se ta odredba usklađuje s odredbom članka 119. stavka 2. Ustava Republike Hrvatske.

Članak 184.

Zbog usklađivanja s člankom 6. stavkom 1. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda i člankom 119. stavkom 1. Ustava Republike Hrvatske, na prijedlog Radne skupine izmijenjen je dosadašnji stavak 3. (koji postaje stavak 4.). Za razliku od važećeg rješenja, predloženom se odredbom i u složenijim predmetima propisuje obveza suda da presudu objavi na ročištu.

Članak 195.

Na prijedlog Radne skupine dopunjena je odredba stavka 1. članka 352. na način da se zabrana iznošenja novih činjenica i predlaganja novih dokaza u žalbi ne odnosi na one nove činjenice i nove dokaze koji se tiču bitnih povreda odredaba parničnog postupka zbog kojih se žalba može izjaviti, jer se suprotnom zbog tih razloga žalba ne bi mogla izjaviti.

Članak 196.

Na prijedlog Radne skupine članak 353. dopunjen je novim stavkom 4. kojim se u žalbi dopušta mogućnost iznošenja novih činjenica te predlaganja novih dokaza koji se tiču mana u volji u slučajevima kada se presuda na temelju priznanja i presuda na temelju odricanja pobija zbog toga što je izjava o priznanju ili odricanju dana u bitnoj zabludi ili pod utjecajem prisile ili prijevare. Ova dopuna potrebna je jer se suprotnom zbog tih razloga žalba ne bi mogla izjaviti.

Članak 215.

Kako bi se naslov članka 377.a prilagodio sadržaju toga članka, riječ: "presuda" zamijenjena je riječju: "odluka".

Članak 218.

Razlika u članku 381. uvjetovana je potrebom da se na žalbe izjavljene protiv rješenja kojima je postupak pred prvostupanjskim sudom okončan na odgovarajući način primjenjuju odredbe o odgovoru na žalbu protiv presude.

Članak 219.

Na prijedlog Odbora za pravosuđe stavak 2. članka 382. izmijenjen je na način da je revizija koja se može izjaviti zbog materijalnopravnog ili postupovnopravnog pitanja važnog za osiguranje jedinstvene primjene zakona i ravnopravnosti građana dopuštena samo u slučaju kada je drugostupanjski sud u izreci presude odredio da je takva revizija dopuštena.

Također je na prijedlog Radne skupine, da bi se izbjegle dvojbe glede dopuštenosti revizije, članak 382. dopunjen novim stavkom 3. kojim se propisuje da se revizija iz razloga propisanih stavkom 1. točkom 1. i stavkom 2. ovoga članka neće moći izjaviti u onim sporovima za koje je ovim ili drugim zakonom izrijekom određeno da u njima revizija nije dopuštena.

Članak 224.

Stavak 2. članka 386. izmijenjen je kako bi se uskladio s izmijenjenim stavkom 2. članka 382., odnosno da bi se pojasnili razlozi zbog kojih će revizija biti odbačena kao nedopuštena.

Članak 225.

S obzirom da je u parničnom postupku napušten institut zahtjeva za zaštitu zakonitosti, iz predložene odredbe članka 388. kojom se uređuje kojem se sudu revizija podnosi i u koliko primjeraka trebalo je izostaviti primjerke za državnog odvjetnika s obzirom na okolnost da se revizija više ne dostavlja tom tijelu na odgovor.

Članak 227.

I razlika u predloženom članku 388. posljedica je toga što se revizija više ne dostavlja državnom odvjetniku na izjašnjenje (v. obrazloženje uz članak 225. razlika između rješenja u Konačnom prijedlogu zakona u odnosu na rješenja iz Prijedloga zakona).

Članak 229.

U skladu s izmijenjenim stavkom 2. članka 382. izmijenjen je i stavak 2. članka 392. na način da će, ako utvrdi da revizija iz članka 382. stavka 2. nije izjavljena zbog pravnog pitanja zbog kojeg je dopuštena sudac izvjestitelj revizijskog suda odbaciti takvu reviziju, a ako on to ne učini, odbacit će je vijeće revizijskog suda.

Novim stavkom 3. članka 392. isključuje se mogućnost da vijeće revizijskog suda odbaci reviziju - vijeće revizijskog suda nije ovlašteno odbaciti tu reviziju ako ocijeni da pravno pitanje zbog kojega je ona izjavljena nije važno za osiguranje jedinstvene primjene zakona i ravnopravnosti građana.

Članak 236.

U članku 398. stavak 3. koji je uređivao da se primjerak odluke revizijskog suda dostavlja i nadležnom državnom odvjetniku nepotreban je iz razloga navedenih uz članak 225. razlika između rješenja u Konačnom prijedlogu zakona u odnosu na rješenja iz Prijedloga zakona.

Članak 239.

Prihvaćene su primjedbe Kluba zastupnika HSLŠ-a, Kluba zastupnika HSS-a, te zastupnika Mladena Godeka i Vladimira Šeksa da se institut zahtjeva za zaštitu zakonitosti napusti u parničnom postupku pa su stoga u Glavi dvadeset šestoj brisani naslov podglave 2., te pripadajući članci 401. do 408.

Članak 247.

Na prijedlog Ureda zastupnika Vlade Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava u Strasbourgu, a u skladu s Preporukom broj R (2000) 2 Odbora ministara Vijeća Europe člankom 428.a predviđa se mogućnost primjene odredbi o ponavljanju postupka ukoliko je konačnom presudom Europskog suda za ljudska prava utvrđeno da je počinjena povreda nekog od prava zajamčenih Konvencijom za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda.

Članak 250. (255.)

Članak 432. brisan je kao suvišan jer je u parničnom postupku napušten institut zahtjeva za zaštitu zakonitosti.

članak 251. (256.)

Prihvaćen je prijedlog Saveza samostalnih sindikata Hrvatske, pa je izmijenjeni stavak 3. članka 434. dopunjen na način da se rok (od trideset dana od dana primitka odgovora na tužbu) u kojem se mora održati ročište za glavnu raspravu odnosi i na kolektivne radne sporove. Također je, sukladno prijedlogu Kluba zastupnika HDZ-a, ovaj članak dopunjen odredbom prema kojoj se u radnim sporovima postupak pred prvostupanjskim sudom mora okončati u roku od šest mjeseci od dana podnošenja tužbe (stavak 3. članka 434.). Usvojen je i prijedlog Saveza samostalnih sindikata Hrvatske, pa je stavkom 5. predloženo rješenje prema kojem je drugostupanjski sud dužan donijeti odluku o žalbi podnesenoj protiv odluke prvostupanjskog suda u roku od trideset dana od dana primitka žalbe.

Članak 280. (285.)

Na prijedlog Radne skupine snižena je vrijednost predmeta spora za sporove male vrijednosti u postupku pred trgovačkim sudovima s 200.000,00 na 50.000,00 kuna. To stoga što je ocijenjeno da su zbog dosadašnje vrijednosti predmeta spora posebna pravila postupka u sporovima male vrijednosti (sumarni postupak) proširena na većinu predmeta čime je taj postupak pretvoren u pretežni i redoviti postupak u trgovačkim sporovima pa su time nepotrebno bila ograničena prava stranaka. S druge strane, predloženim sniženjem omogućit će se revizibilnost većeg broja predmeta u postupku pred trgovačkim sudovima pod pretpostavkama propisanim člankom 382. stavkom 2.

Članak 285. (-)

Na prijedlog Radne skupine predloženi Zakon je dopunjen odredbom prema kojoj u postupcima u kojima se na odgovarajući način primjenjuju odredbe Zakona o parničnom postupku, u kojima se neće moći izjaviti zahtjev za zaštitu zakonitosti (s obzirom da su člankom 239. brisane odredbe članka 401. do 408. kojima je bio uređen taj pravni lijek) dopušta izjavljivanje revizije iz članka 382. stavka 2. propisane člankom 219. ovoga Zakona.

Članak 287. (290.)

S obzirom da je ocijenjeno da je zbog opsežnosti izmjena koje se njime predlažu rok od trideset dana prekratak za upoznavanje s predloženim izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku i prijelaznim režimom u primjeni odredaba ovoga Zakona, predloženo je da ovaj Zakon stupi na snagu u roku od tri mjeseca od dana objave u "Narodnim novinama".

V. PRIMJEDBE S RASPRAVE U HRVATSKOM SABORU NA PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O PARNIČNOM POSTUPKU KOJE PREDLAGATELJ NIJE PRIHVATIO

Prosudjujući raspravu, primjedbe i prijedloge radnih tijela i zastupnika Hrvatskoga sabora o Prijedlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku, dio primjedaba, prijedloga i mišljenja prihvaćen je i ugrađen u Konačni prijedlog zakona.

Međutim, jedan dio primjedaba, prijedloga i mišljenja nije prihvaćen iz sljedećih razloga:

Prijedlozi za alternativno rješavanje sporova

Prijedlozi Kluba zastupnika HSLS-a i Kluba zastupnika DC-a da se Prijedlog

zakona dopuni odredbama o alternativnom rješavanju sporova (medijacija, rana neutralna procjena spora, nagodbena konferencija i dr.) nisu prihvaćeni jer se radi o materiji koja po sadržaju ne spada u Zakon o parničnom postupku. Naime, radi se o složenim pitanjima koja bi bilo potrebno urediti posebnim zakonom kao što je učinjeno i s postupkom arbitraže koji je uređen (posebnim) Zakonom o arbitraži.

Članak 3.

Klub zastupnika HSLS-a i Klub zastupnika HSS-a predložili su da se u izmijenjenom članku 9. briše riječ: "zastupnici", s obrazloženjem da se obveza govoriti istinu pred sudom ne bi mogla odnositi na odvjetnike s obzirom da odvjetnik kao zastupnik prenosi činjenično ono što sazna kroz upute stranke. Ovaj prijedlog nije prihvaćen jer se obveza odvjetnika odnosi na iznošenje subjektivne istine - bez ove obveze ne bi bilo moguće ostvariti suradnju suda, stranaka i zastupnika.

Članak 4.

Nije prihvaćen prijedlog zastupnice Jadranke Kosor da se snizi gornja granica novčane kazne propisana izmijenjenim člankom 10. stavkom 2. za kažnjavanje fizičke osobe, jer je ocijenjeno da predloženi maksimum od 10.000,00 kuna nije previsok. U okviru predloženog raspona novčane kazne za fizičku osobu (od 2.500,00 do 10.000,00 kuna) sud će odmjeriti kaznu vodeći računa o težini zlouporabe prava i svim okolnostima slučaja.

Članak 8.

Primjedba Kluba zastupnika HSLS-a da predloženi članak 8. Prijedloga vodi ukidanju specijaliziranih sudova čime će se unazaditi kvaliteta i brzina suđenja nije prihvaćen. Naime, predložene izmjene članka 17. neće dovesti do ukidanja specijaliziranih sudova. Svrha predloženih izmjena je u tome da se slučajevi u kojima će se sudovi moći oglašavati stvarno nenadležnima reduciraju na najmanju moguću mjeru, jer je ocijenjeno da je manje štetno ako u predmetu meritorno odluči stvarno nenadležni sud, nego da se nakon nekoliko godina vođenja postupka sud oglasi nenadležnim, ili da se zbog nenadležnosti ukine donesena odluka koja je inače sama po sebi pravilna i zakonita. Ta je izmjena u skladu s načelnim pristupom predloženoga Zakona da pitanja kompetencijske naravi, zbog kojih bi trebalo omogućiti oglašavanje nenadležnim ili izazivati sukobe o nadležnosti, treba svesti na najmanju moguću prihvatljivu mjeru.

Članak 20.

Nije prihvaćen prijedlog Kluba zastupnika HSLS-a da radne sporove sude vijeća za radne sporove u kojima bi sudjelovali predstavnici radnika i poslodavaca jer je u predloženom Zakonu uvedeno načelo monokratnosti kao određujuće glede odlučivanja i sastava suda u prvom stupnju.

Članak 45.

U vezi s predloženim člankom 45. (novim člankom 89.a) kojima je redefiniran institut punomoćnika u saborskoj su raspravi istaknute dvije grupe primjedbi. S jedne strane, primjedbe Kluba zastupnika HNS-a, PGS-a i SBHS-a i Kluba zastupnika HSLS-a koji smatraju da u parničnim predmetima u kojima je dozvoljena revizija treba predvidjeti obavezno zastupanje po odvjetnicima. S druge strane, zastupnici Jadranka Kosor, Mladen Godek i Vladimir Šeks smatraju da punomoćnici stranaka mogu biti samo odvjetnici i korporacijski pravnici s položenim pravosudnim ispitom.

Ove primjedbe nisu prihvaćene iz sljedećih razloga:

Za razliku od važećega rješenja, kojim je propisano da punomoćnik može biti svaka osoba koja je poslovno sposobna, osim osoba koje se bave nadriparstvom (članak 90. važećega ZPP-a), člankom 45. (novim člankom 89.a) predloženo je rješenje prema kojem stranku kao punomoćnik može zastupati samo odvjetnik, ako zakonom nije drukčije određeno. Izuzeci od ovoga pravila predviđeni su u taksativno određenim slučajevima, a odnose se na zaposlenike kao punomoćnike, te za bliske srodnike kao punomoćnike. Dodatne iznimke propisane su za radnika kojeg u radnom sporu kao punomoćnik može zastupati osoba koja je u radnom odnosu u sindikatu čiji je on član ili u udruzi sindikata u koju je udružen sindikat čiji je on član i za poslodavca kojeg može u postupku u parnicama iz radnih odnosa kao punomoćnik zastupati osoba koja je u radnom odnosu u udruzi poslodavaca čiji je on član ili u udruzi poslodavaca više razine u koju je udružena druga poslodavaca čiji je on član. Uz sve to, (neizmijenjenim) člankom 91. Zakona o parničnom postupku propisano je i dodatno ograničenje za punomoćnike pravnih osoba koji - kada vrijednost predmeta spora prelazi 50.000,00 kuna punomoćnici pravnih osoba mogu biti samo osobe koje imaju položen pravosudni ispit.

Dakle, za razliku od važećeg Zakona, predloženo rješenje restriktivno određuje krug punomoćnika stranaka pri čemu su to u pravilu odvjetnici, a druge osobe samo u zakonom određenim slučajevima.

Pritom se pošlo od stajališta da svaka stranka može sama voditi u svoje ime svaki parnični postupak, dakle da ne postoji obvezatno zastupanje od strane kvalificiranih punomoćnika - odvjetnika. Drugo, da s obzirom na prirodu parničnog postupka, odnosno prava i obveze o kojima se odlučuje u tom postupku stranci treba prepustiti odluku o tome da li će sama poduzimati radnje u postupku ili angažirati punomoćnika pri čemu i onoj stranci koja nema sredstava za plaćanje usluga

profesionalnog punomoćnika ili to ne želi treba biti ostavljena mogućnost zastupanja putem punomoćnika s time da je (radi sprječavanja nadripisarstva) krug tih punomoćnika sužen, te da je za punomoćnike pravnih osoba (iznad vrijednosti predmeta spora od 50.000,00 kuna) propisan i dodatni uvjet - pravosudni ispit.

Time što se stranka predloženim izmjenama na određeni način ograničava u izboru punomoćnika nastojalo se spriječiti nadripisarstvo. Ocijenjeno je da stranka u granicama u kojima joj je izbor punomoćnika koji nije odvjetnik ili nije pravnik s položenim pravosudnim ispitom ipak dozvoljen sama treba snositi eventualne štetne posljedice koje iz toga nastanu.

Iz naprijed navedenih razloga nisu prihvaćene primjedbe zastupnika Jadranke Kosor, Mladena Godek i Vladimira Šeksa.

Također nije prihvaćen prijedlog Kluba zastupnika HNS-a, PGS-a i SBHS-a i Kluba zastupnika HSLS-a da u parničnim predmetima u kojima je dozvoljena revizija treba predvidjeti obavezno zastupanje po odvjetnicima. Ocijenjeno da bi to zahtijevalo uspostavljanje posebnog sustava financiranja i određivanja besplatnog zastupanja, što bi u krajnjoj liniji opteretilo državni proračun - u tom bi slučaju država, kao u nizu drugih zemalja, morala osigurati sredstva za takvo zastupanje.

Pored toga, uvođenje obvezatnog zastupanja pretpostavljalo bi da se i odvjetnička tarifa uredi zakonom kao npr. u SR Njemačkoj i Republici Austriji. U suprotnom bi rješenje po kojemu bi jedna monopolistička služba sama utvrđivala cijenu svojih usluga bilo protuustavno.

Osim toga, trebalo bi riješiti i status više tisuća tzv. korporacijskih pravnika i njihovoga prava da zastupaju svoje poslodavce. Uvođenje obvezatnog zastupanja po profesionalnim punomoćnicima dovelo bi do otpuštanja velikog broja korporacijskih pravnika, od kojih svi ne bi ni mogli postati odvjetnici. Pritom kvaliteta zastupanja koju pružaju ti pravnici u pravilu nije ispod one koju pružaju odvjetnici.

Članak 77.

Nije prihvaćena primjedba Kluba zastupnika HSS-a da se u izmijenjenom članku 146. stavak 2. dopuni na način da tuženiku ili njegovom zastupniku koji se nalaze u inozemstvu a nemaju punomoćnika u Republici Hrvatskoj sud već po primitku tužbe imenuje punomoćnika za primanje pismena jer postoji međunarodna obveza Republike Hrvatske da prvu dostavu obavi diplomatskim putem.

Članci 66. do 80.

U vezi s izmijenjenim odredbama o dostavi istaknuto je nekoliko primjedbi za koje je ocijenjeno da se ne mogu prihvatiti.

Primjedba zastupnika Vladimira Šeksa da sudski službenik stranku ili njezinog punomoćnika telefonom izvijesti o ročištu nije prihvaćena jer bi takav način pozivanja mogao dovesti do zlouporaba (utvrđivanje identiteta adresata, sadržaja poruke i dr.). Osim toga, strankama se uz pozive u pravilu dostavljaju i podnesci na koje se trebaju očitovati.

Nije prihvaćena primjedba Kluba zastupnika HSLS-a da bi u vezi s institutom dostave trebalo pooštriti procesnu stegu svih sudionika u postupku, niti primjedba Kluba zastupnika SDP-a da se pooštri odgovornost nesavjesnog dostavljača u smislu novčanog kažnjavanja jer je to već učinjeno člankom 79. predloženoga Zakona. Odredbama članka 149.a uvedena je mogućnost novčanog kažnjavanja osoba kojima se ili preko kojih se dostava treba obaviti zbog određenih razloga, odnosno utvrđeno je pravo stranaka da od njih bez odgode traže naknadu troškova koje su im prouzročile ne postupajući u skladu s pravilima o dostavi. Također je odredbama članka 149.b propisana mogućnost novčanog kažnjavanja dostavljača koji nesavjesno obavlja radnje dostave, te pravo stranke da, od njega ili od pravne osobe koja za njega odgovara po općim pravilima za naknadu štete, u određenom roku traži naknadu troškova koje joj je time prouzročio. O takvom zahtjevu sud je dužan rješenjem odlučiti bez odgode, neovisno o odluci o glavnoj stvari.

Članak 82.

Nije prihvaćen prijedlog Kluba zastupnika DC-a da se članak 154. Zakona o parničnom postupku dopuni odredbom prema kojoj bi se ograničilo pravo stranke da u slučaju uspjeha u sporu traži naknadu troškova iniciranja spora i ishođenja odluke bez obzira na vrijeme trajanja postupka i broj poduzetih radnji. Naime, pravila o naknadi troškova su pravila o specifičnoj naknadi štete izazvane vođenjem sudskog postupka, te bi zbog toga stranka morala imati pravo na naknadu svih troškova koje je protivnik prouzročio. Ocijenjeno je da bi se u slučaju prihvaćanja ovoga prijedloga stranke poticale na nelojalno ponašanje u postupku.

Članak 99.

Nije prihvaćena primjedba Kluba zastupnika HSLS-a da je nepotreban institut kondemnatorne tužbe prije dospelosti tražbine koja se tom tužbom ostvaruje (uveden predloženom

odredbom članka 186.c) jer je ideja na kojoj počiva ta tužba da se tužitelju omogući pribavljanje kondemnatorne presude protiv tuženika i prije dospelosti tražbine - ako učini vjerojatnim postojanje pravnoga interesa za to, a ne da čeka da tražbina dospije pa da tek onda tuži. Novom tužbom unaprijedila bi se opća razina pružanja pravne zaštite i pravna sigurnost, jer bi vjerovnici mnogo prije stjecali mogućnost za prisilno ostvarenje svojih tražbina.

Članak 157.

Primjedbe Kluba zastupnika HDZ-a na izmijenjeni članak 299. Zakona o parničnom postupku da se iznošenje novota ograniči na određeni stadij parničnog postupka te prijedlog zastupnika Vladimira Šeksa da se koncentrira provedba dokaznog postupka na prvom ročištu i da se na tom ročištu glavna rasprava završi nisu prihvaćene. Naime, odustalo se od radikalnog ograničenja prava na iznošenje novota i uvođenja načela eventualnosti, jer je ocijenjeno da bi time bilo ozbiljno ugroženo ostvarivanje istinitog i zakonitog suđenja a time i pravna sigurnost.

Također nisu prihvaćeni prijedlozi Kluba zastupnika HNS-a, PGS-a i SBHS-a, Kluba zastupnika HSLS-a, Kluba zastupnika HSS-a i zastupnika Mladena Godeka da se stavak 1. članka 299. dopuni na način da se stranci koja na pripremnom ročištu ili na prvom ročištu za glavnu raspravu ako pripremno ročište nije održano sazna za nove činjenice ili nove dokaze ostavi mogućnost da se u roku koji će odrediti sud očituje o tim činjenicama odnosno dokazima. To stoga što ova mogućnost postoji i u predloženim odredbama, jer je sankcijom iz stavka 2. (naknadom troškova protivnoj stranci) obuhvaćeno samo iznošenje novih činjenica i predlaganje novih dokaza koje nije izazvano ponašanjem protivne stranke.

Članak 206.

Prijedlog Odbora za pravosuđe da se, u slučaju kada je žalba protiv odluke u pojedinom predmetu po drugi puta izjavljena, dade mogućnost drugostupanjskim sudu da odluku protiv koje je žalba izjavljena preinači ili žalbu odbije, a ne samo da ukine odluku prvostupanjskog suda, nije prihvaćen jer takva mogućnost postoji i po važećem uređenju. Koju će odluku drugostupanjski sud donijeti odlučujući o žalbi, ovisit će o prirodi povrede za koju utvrdi da je počinjena.

Članak 219.

Nije jasna primjedba Odbora za pravosuđe da se kao razlozi za izjavljivanje revizije brišu točke 2. i 3. stavka 2. članka 382. jer te odredbe u Prijedlogu zakona ne postoje.

Nije prihvaćen prijedlog Kluba zastupnika HSS-a i zastupnika Mladena Godeka da se izmijeni vrijednosni kriterij za određivanje revizibilnosti drugostupanjskih presuda iz članka 382. stavka 1. točke 1. na način da se propiše da se revizija može izjaviti ako vrijednost predmeta

spora pobijanog dijela presude prelazi 50.000,00 kuna, umjesto predloženih 100.000,00 kuna. Ocijenjeno je da je uz reviziju predloženu člankom 382. stavkom 2. kojim se, neovisno o vrijednosnom kriteriju, dopušta izjavljivanje revizije ako odluka u sporu ovisi o rješenju nekog materijalnopravnog ili postupovnopravnog pitanja važnog za osiguranje jedinstvene primjene zakona i ravnopravnosti građana te ako je drugostupanjski sud u izreci presude takvu reviziju dopustio, nepotrebno snižavati vrijednosni kriterij iz stavka 1. točke 1. toga članka.

Članak 239.

Nije prihvaćena primjedba Odbora za pravosuđe da u predloženom stavku 5. članka 401. ne bi trebalo ograničavati ovlasti Državnog odvjetništva na način kako je to predloženo jer je ocijenjeno da institut zahtjeva za zaštitu zakonitosti treba napustiti, pa su stoga odredbe članaka 401. do 408. Zakona o parničnom postupku brisane.

Članak 267. (272.)

Klub zastupnika HSLS-a predložio je da bi stavak 6. važećeg članka 467. (koji propisuje da u sporovima male vrijednosti protiv odluke drugostupanjskog suda nije dopuštena revizija) trebalo brisati čime bi se omogućilo izjavljivanje revizije i u sporovima male vrijednosti. U obrazloženju ovog prijedloga navodi se da su sporovi male vrijednosti u postupku pred trgovačkim sudovima sporovi do 200.000,00 kuna te da eventualna nezakonita odluka, bez mogućnosti izjavljivanja izvanrednog pravnog lijeka, može dovesti do stečaja. Taj prijedlog nije prihvaćen jer je člankom 280. predloženoga Zakona vrijednosni kriterij za sporove male vrijednosti u postupku pred trgovačkim sudovima snižen s 200.000,00 na 50.000,00 kuna, čime će se omogućiti revizibilnost većeg broja predmeta (iznad vrijednosti predmeta spora od 50.000,00 kuna) u postupku pred trgovačkim sudovima pod pretpostavkama propisanim člankom 382. stavkom 2. S druge strane, stečajni razlozi (nesposobnost za plaćanje i prezaduženost) i uvjeti za otvaranje stečajnog postupka propisani su Stečajnim zakonom. Kako izjavljivanje revizije u parničnom postupku ne sprječava provedbu ovrhe (nema suspenzivno djelovanje), njezino izjavljivanje ne može spriječiti nastanak stečajnih razloga propisanih Stečajnim zakonom.

Članak 274. (279.)

Nije prihvaćen prijedlog Kluba zastupnika HSLS-a da bi u postupku pred trgovačkim sudovima sudac pojedinac odnosno predsjednik vijeća na prvom ročištu za glavnu raspravu bio dužan stranke uputiti na nagodbu, a tek bi neuspjehom nagodbe bilo moguće nastaviti postupak, jer je ocijenjeno da bi to nepotrebno odugovlačilo postupak. Naime, pretpostavka sklapanja nagodbe je volja stranaka, a odredbom članka 498. Zakona o parničnom postupku propisano je da će sud, ako obje stranke sporazumno predlože da se ročište odgodi da bi pokušale nagodbu, uvažiti taj prijedlog i odmah obavijestiti stranke o danu i satu kad će se održati novo ročište.

Prijedlog za određivanje rokova za okončanje postupaka

Prijedlozi Kluba zastupnika HDZ-a i zastupnice Jadranke Kosor da se zakonom odredi rok za pravomoćno okončanje postupaka nisu prihvaćeni jer dužina trajanja sudskih postupaka ovisi o nizu različitih okolnosti, te stoga njihovo trajanje nije moguće unaprijed predvidjeti i propisati. Međutim, predloženim Zakonom (izmjenom niza odredaba i uvođenjem novih instituta) nastojalo se u najvećoj mogućoj mjeri ubrzati provođenje postupka, istovremeno vodeći računa da to ne bude na štetu prava stranaka.

**VI. TEKST ODREDBI ZAKONA O PARNIČNOM POSTUPKU KOJE SE MIJENJAJU I
DOPUNJUJU**

**DIO PRVI
OPĆE ODREDBE**

**Glava prva
OSNOVNE ODREDBE**

Članak 1.

Ovim se zakonom određuju pravila postupka na temelju kojih redovni sud raspravlja i odlučuje o sporovima iz osobnih i porodičnih odnosa, iz radnih odnosa te iz imovinskih i drugih građanskopravnih odnosa fizičkih i pravnih osoba, osim ako su neki od navedenih sporova posebnim zakonom stavljeni u nadležnost drugog suda ili državnog odnosno društvenog tijela.

Članak 7.

Sud je dužan potpuno i istinito utvrditi sporne činjenice o kojima ovisi osnovanost zahtjeva.

Stranke su dužne iznijeti sve činjenice na kojima temelje svoje zahtjeve i predložiti dokaze kojima se utvrđuju te činjenice.

Sud je ovlašten izvesti i dokaze koje stranke nisu predložile, ako su ti dokazi značajni za odlučivanje.

Sud je ovlašten utvrditi i činjenice što ih stranke nisu iznijele ako iz rezultata rasprave i dokazivanja proizlazi da stranke idu za tim da raspoložu zahtjevima kojima ne mogu raspolagati (član 3. stav 3.), ali svoju odluku ne može temeljiti na činjenicama o kojima strankama nije dana mogućnost da se izjasne.

Članak 9.

Stranke su dužne pred sudom govoriti istinu i savjesno se koristiti pravima koja su im priznata ovim zakonom.

Članak 10.

Sud je dužan nastojati da se postupak provede bez odugovlačenja i sa što manje troškova te onemogućiti svaku zloupotrebu prava koja strankama pripadaju u postupku.

Članak 13.

U parničnom postupku sudovi sude u zbornom sastavu.

Zakonom se određuje u kojim slučajevima sudi sudac pojedinac.

Glava druga NADLEŽNOST I SASTAV SUDA

1. Zajedničke odredbe

Članak 15.

Sud ocjenjuje, prema službenoj dužnosti, odmah poslije primitka tužbe, je li nadležan i u kojem je sastavu nadležan.

To ocjenjivanje nadležnosti obavlja se na temelju navoda u tužbi i na temelju činjenica koje su sudu poznate.

Ako se u tijeku postupka promijene okolnosti na kojima je utemeljena nadležnost suda, ili ako tužitelj smanji tužbeni zahtjev, sud koji je bio nadležan u vrijeme podnošenja tužbe ostaje i dalje nadležan i ako bi zbog tih promjena bio nadležan drugi redovni sud iste vrste.

Članak 16.

Sud u tijeku cijelog postupka, po službenoj dužnosti, pazi ide li rješavanje spora u sudsku nadležnost.

Kad sud u tijeku postupka utvrdi da za rješavanje spora nije nadležan sud nego kakvo drugo domaće tijelo, oglasit će se nenadležnim, ukinuti provedene radnje u postupku i odbaciti tužbu.

Kad sud u tijeku postupka utvrdi da za rješavanje spora nije nadležan sud u Republici Hrvatskoj, po službenoj dužnosti proglasit će se nenadležnim, ukinut će provedene radnje u postupku i odbaciti tužbu, osim u slučajevima u kojima nadležnost suda u Republici Hrvatskoj ovisi i o pristanku tuženika, a tuženik je dao svoj pristanak.

Članak 17.

Svaki sud u tijeku cijelog postupka, po službenoj dužnosti, pazi na svoju stvarnu nadležnost.

Ako je već održano pripremno ročište, ili ako ono nije održano zato što se tuženik na prvom ročištu za glavnu raspravu upustio u raspravljanje o glavnoj stvari, viši sud prvog stupnja ne može se ni u povodu prigovora ni po službenoj dužnosti oglasiti stvarno nenadležnim za predmete iz nadležnosti nižeg suda prvog stupnja iste vrste.

Protiv rješenja višeg suda prvog stupnja kojim se oglasio stvarno nadležnim te protiv rješenja kojim se taj sud oglasio stvarno nenadležnim i predmet ustupio nižem sudu prvog stupnja iste vrste nije dopuštena žalba.

Članak 18.

Kad sudsko vijeće u tijeku postupka ili predsjednik vijeća na pripremnom ročištu, po službenoj dužnosti ili u povodu prigovora stranaka, utvrdi da je riječ o sporu koji treba da sudi sudac pojedinac istog suda, postupak će se nakon pravomoćnosti tog rješenja nastaviti pred sućem pojedincem, i to po mogućnosti pred predsjednikom tog vijeća kao sućem pojedincem. Sudac pojedinac vezan je za pravomoćnu odluku kojom mu se predmet ustupa u nadležnost.

U slučaju iz stavka 1. ovog člana vijeće može, prema stanju postupka, odlučiti da predmet ne ustupi suda pojedincu, već da ono samo provede postupak. Protiv te odluke vijeća nije dopuštena žalba.

Određbe st. 1. i 2. ovog člana primjenjivat će se i kad se u tijeku postupka pred vijećem promijene okolnosti ili tužitelj smanji tužbeni zahtjev, tako da bi spor trebalo da sudi sudac pojedinac.

Ako je vijeće donijelo odluku o sporu koji je trebalo da sudi sudac pojedinac, ta se odluka ne može pobijati zbog toga što odluku o sporu nije donio sudac pojedinac.

Kad sudac pojedinac u tijeku postupka, po službenoj dužnosti ili u povodu prigovora stranaka, nađe da je za suđenje nadležno vijeće istog suda, postupak će se nastaviti pred vijećem. Protiv tog rješenja suca pojedinca nije dopuštena žalba.

Članak 20.

Sud se može, u povodu prigovora tuženika, proglasiti mjesno nenadležnim, ako je prigovor podnesen najkasnije na privremenom ročištu ili, ako ono nije održano, do upuštanja tuženika u raspravljanje o glavnoj stvari na prvom ročištu za glavnu raspravu.

Sud se može proglasiti, po službenoj dužnosti, mjesno nenadležnim samo kad postoji isključiva mjesna nadležnost nekog drugog suda najkasnije na privremenom ročištu ili, ako ono nije održano, do upuštanja tuženika u raspravljanje o glavnoj stvari na prvom ročištu za glavnu raspravu.

Članak 21.

Nakon pravomoćnosti rješenja kojim se oglasio nenadležnim (čl. 16. i 20.) sud će ustupiti predmet nadležnome sudu. Prije nego što ustupi predmet nadležnome sudu sud će, prema potrebi, zatražiti obavijesti od tužitelja.

Sud kome je predmet ustupljen kao nadležnom nastaviti će postupak kao da je kod njega bio pokrenut.

Ako je odluka o nenadležnosti bila donesena na glavnoj raspravi, sud kome je predmet ustupljen zakazat će glavnu raspravu i postupiti kao da se rasprava drži pred izmijenjenim vijećem (čl. 315. st. 3). Ako je odluka o nenadležnosti bila donesena na pripremnom ročištu, neće se zakazati novo pripremno ročište ako predsjednik vijeća smatra da ono nije potrebno s obzirom na radnje poduzete na prijašnjem pripremnom ročištu.

Parnične radnje nenadležnog suda (uviđaj, vještačenje, saslušavanje svjedoka i dr.), nisu bez važnosti samo zato što ih je poduzeo nenadležni sud.

Članak 22.

Ako sud kome je predmet ustupljen kao nadležnom smatra da je nadležan sud koji mu je predmet ustupio ili koji drugi sud, dostavit će predmet sudu koji treba da riješi taj sukob nadležnosti, osim ako nađe da mu je predmet ustupljen zbog očite pogreške, a trebalo je da bude ustupljen kojem drugom sudu, u kom će slučaju predmet ustupiti drugom sudu i o tome obavijestiti sud koji mu je predmet ustupio.

Kad je u povodu žalbe protiv odluke prvostupanjskog suda kojom se on oglasio mjesno nenadležnim odluku donio drugostupanjski sud, za tu je odluku vezan u vezi s nadležnošću i sud kome je predmet ustupljen, ako je drugostupanjski sud koji je odluku donio nadležan za rješavanje sukoba nadležnosti između tih sudova.

Odluka drugostupanjskog suda o stvarnoj nenadležnosti prvostupanjskog suda vezuje svaki sud kome se kasnije isti predmet ustupi, ako je drugostupanjski sud nadležan za rješavanje sukoba nadležnosti između tih sudova.

Članak 23.

Sukob nadležnosti između sudova iste vrste rješava zajednički neposredno viši sud.

Sukob nadležnosti između sudova razne vrste rješava Vrhovni sud Republike Hrvatske.

Članak 25.

Svaki sud obavlja radnje u postupku na svom području; ali ako postoji opasnost od odgode, sud će poduzeti izvršenje pojedinih radnji i na području susjednog suda. O tome će se obavijestiti sud na čijem je području poduzeta radnja.

Članak 26.

U pogledu nadležnosti sudova u Republici Hrvatskoj za suđenje strancima koji uživaju pravo imuniteta u Republici Hrvatskoj i za suđenje stranim državama i međunarodnim organizacijama važe pravila međunarodnog prava.

U slučaju sumnje o postojanju i opsegu prava imuniteta objašnjenje daje republičko tijelo uprave nadležno za poslove pravosuđa.

Članak 37.

Ako jedna tužba protiv istog tuženika obuhvaća više zahtjeva koji se temelje na istoj činjeničnoj i pravnoj osnovi, nadležnost se određuje po zbroju vrijednosti svih zahtjeva.

Ako zahtjevi u tužbi proizlaze iz raznih osnova, ili su istaknuti protiv više tuženika, nadležnost se određuje prema vrijednosti svakoga pojedinog zahtjeva.

Članak 38.

Kad se spor vodi o postojanju najamnog ili zakupnog odnosa, ili iz odnosa korištenja stana odnosno poslovnih prostorija, vrijednost se računa prema jednogodišnjoj najamnini odnosno zakupnini, osim ako je riječ o najamnog ili zakupnog odnosu zaključenom na kraće vrijeme.

Članak 40.

Ako se tužbeni zahtjev ne odnosi na novčanu svotu, ali tužitelj u tužbi navede da pristaje da umjesto udovoljenja tom zahtjevu primi određenu novčanu svotu, kao vrijednost predmeta spora uzet će se ta svota.

U drugim slučajevima, kad se tužbeni zahtjev ne odnosi na novčanu svotu, mjerodavna je vrijednost predmeta spora koju je tužitelj u tužbi naznačio.

Ako je u slučaju iz stavka 2. ovog člana tužitelj vrijednost predmeta spora očito suviše visoko ili suviše nisko naznačio, tako da se postavlja pitanje stvarne nadležnosti, sastava suda ili prava na izjavljivanje revizije, sud će, najkasnije na pripremnom ročištu, a ako pripremno ročište nije održano, onda na glavnoj raspravi prije početka rasprave o glavnoj stvari, brzo i na prikladan način provjeriti točnost naznačene vrijednosti.

4. Sastav suda**Članak 41.**

U parničnom postupku sudovi sude u vijeću, a određeni sudovi i u općoj sjednici.

U kojim slučajevima sudi sudac pojedinac određuje se zakonom.

Predsjednik vijeća može poduzimati samo one radnje u postupku i donositi samo one odluke za čije je poduzimanje odnosno donošenje ovlašten ovim zakonom.

Ako ovim zakonom nije drugačije određeno, sudac pojedinac u rješavanju stvari iz svoje nadležnosti ima sva prava i dužnosti koja pripadaju predsjedniku vijeća i vijeću.

Članak 42.

U prvom stupnju sporove sudi vijeće ili sudac pojedinac.

Kad sudi u prvom stupnju, vijeće je sastavljeno od jednog suca kao predsjednika vijeća i dvojice sudaca porotnika.

Članak 43.

Sudac pojedinac sudi sporove o imovinskopravnim zahtjevima ako vrijednost predmeta spora ne premašuje 100.000,00 kuna.

U postupku stranke se mogu sporazumjeti da imovinskopravne sporove sudi sudac pojedinac, bez obzira na vrijednost spora.

Sudac pojedinac sudi sporove zbog smetanja posjeda.

Sudac pojedinac provodi postupak i donosi odluke u predmetima pravne pomoći.

Sporove iz autorskog prava te sporove koji se odnose na zaštitu ili upotrebu izuma i tehničkih unapređenja, uzoraka, modela ili žigova, ili prava na upotrebu tvrtke ili imena, sudi u prvom stupnju vijeće, bez obzira na vrijednost predmeta spora.

Članak 44.

Kad sudi u drugom stupnju u sjednici vijeća, sud odlučuje u vijeću sastavljenom od trojice sudaca. U istom sastavu viši sud rješava sukob nadležnosti (član 23) i odlučuje u svim ostalim slučajevima ako ovim zakonom nije drugačije određeno.

Kad sudi u drugom stupnju na raspravi, vijeće drugostupanjskog suda sastavljeno je od dvojice sudaca i trojice sudaca porotnika.

Kad odlučuje o reviziji i zahtjevu za zaštitu zakonitosti protiv pravomoćnih odluka suda nižeg stupnja, Vrhovni sud Republike Hrvatske sudi u vijeću sastavljenom od pet sudaca.

Ako je pravomoćnu odluku donio Vrhovni sud Republike Hrvatske, o reviziji i zahtjevu za zaštitu zakonitosti iz člana 401. ovog zakona odlučuje taj sud u vijeću sastavljenom od pet

sudaca ako zakonom nije određeno da odlučuje sud u širem sastavu.

Članak 48.

Za suđenje u sporovima protiv društveno-političke zajednice općemjesno je nadležan sud na čijem se području nalazi sjedište njezine skupštine.

Za suđenje u sporovima protiv pravnih osoba, općemjesno je nadležan sud na čijem se području nalazi njihovo sjedište. U slučaju sumnje, sjedištem će se smatrati mjesto u kojem se nalaze njihovi organi upravljanja.

Nadležnost u sporovima za naknadu štete

Članak 52.

Za suđenje u sporovima o izvanugovornoj odgovornosti za štetu, osim suda općemjesne nadležnosti, nadležan je i sud na čijem je području štetna radnja počinjena ili sud na čijem je području štetna radnja učinjena, ili sud na čijem je području štetna posljedica nastupila.

Ako je šteta nastala zbog smrti ili teške tjelesne ozljede, nadležan je pored suda iz stavka 1. ovog člana i sud na čijem području tužitelj ima prebivalište odnosno boravište.

Odredbe st. 1. i 2. ovog člana primjenjivat će se i u sporovima protiv društava osiguranja radi naknade štete trećim osobama na temelju propisa o neposrednoj odgovornosti društava osiguranja, a odredba stavka 1. ovog člana i u sporovima o regresnim zahtjevima po osnovi naknade štete protiv regresnih dužnika.

Nadležnost u sporovima o nekretninama i zbog smetanja posjeda

Članak 56.

Za suđenje u sporovima o pravu korištenja i raspolaganja nekretninama u društvenom vlasništvu, u sporovima o vlasništvu i o drugim stvarnim pravima na nekretnini u vlasništvu građana i građanskih pravnih osoba, u sporovima zbog smetanja posjeda na nekretnini te u sporovima iz zakupnih ili najamnih odnosa na nekretnini, ili iz ugovora o korištenju stana ili poslovnih prostorija, isključivo je nadležan sud na čijem se području nalazi nekretnina.

Ako nekretnina leži na području više sudova, nadležan je svaki od tih sudova.

Za sporove zbog smetanja posjeda na pokretnim stvarima nadležan je pored suda općemjesne nadležnosti i sud na čijem se području dogodilo smetanje.

Nadležnost u sporovima o zrakoplovu i brodu

Članak 57.

Kad je za suđenje u sporovima o pravu korištenja i raspolaganja ili o založnom pravu na zrakoplovu, pomorskom brodu i brodu unutrašnje plovidbe u društvenom vlasništvu, o pravu vlasništva i o drugim stvarnim pravima na brodovima odnosno zrakoplovima u vlasništvu građana i pravnih osoba te u sporovima iz zakupnih odnosa na zrakoplovu i brodu nadležan sud u Republici Hrvatskoj, isključivo je mjesno nadležan sud na čijem se području vodi upisnik u koji je zrakoplov odnosno brod upisan.

Kad je za suđenje u sporovima zbog smetanja posjeda na brodovima odnosno zrakoplovima iz stavka 1. ovog člana nadležan sud u Republici Hrvatskoj, mjesno je nadležan pored suda na čijem se području vodi upisnik u koji je brod odnosno zrakoplov upisan i sud na čijem se području dogodilo smetanje.

Nadležnost po mjestu u kome se nalazi poslovna jedinica pravne osobe

Članak 59.

Za suđenje u sporovima protiv pravne osobe koja ima poslovnu jedinicu izvan svog sjedišta, ako spor proizlazi iz pravnog odnosa te jedinice, pored suda općemjesne nadležnosti nadležan je i sud na čijem se području ta poslovna jedinica nalazi.

Nadležnost za sporove u izvršnom i stečajnom postupku

Članak 63.

Za suđenje u sporovima koji nastaju u tijeku i u povodu sudskog ili administrativnog izvršnog postupka odnosno u tijeku i u povodu stečajnog postupka mjesno je isključivo nadležan sud na čijem se području nalazi sud koji provodi izvršni ili stečajni postupak odnosno sud na čijem se području provodi administrativno izvršenje.

c) Određivanje mjesne nadležnosti od višeg suda

Članak 67.

Ako nadležni sud zbog izuzeća suca ne može postupati, obavijestit će o tome neposredno viši sud, koji će odrediti da u tom predmetu postupa drugi stvarno nadležni sud s njegova područja.

Članak 68.

Najviši sud određene vrste u Republici Hrvatskoj može, na prijedlog stranke ili nadležnog suda, odrediti da u pojedinom predmetu postupaju drugi stvarno nadležni sud s njegova područja ako je očito da će se tako lakše provesti postupak ili ako za to postoje drugi važni razlozi.

d) Sporazum o mjesnoj nadležnosti

Članak 70.

Ako zakonom nije određena isključiva mjesna nadležnost suda, stranke se mogu sporazumjeti da im u prvom stupnju sudi sud koji nije mjesno nadležan, uz uvjet da je taj sud stvarno nadležan.

Ako je zakonom određeno da su za suđenje u određenom sporu mjesno nadležna dva suda ili više sudova, stranke se mogu sporazumjeti da im u prvom stupnju sudi jedan od tih sudova ili drugi stvarno nadležni sud.

Taj sporazum važi samo ako je pismeno sastavljen i ako se tiče određenog spora ili više sporova koji svi proistječu iz određenog pravnog odnosa.

Ispravu o sporazumu tužitelj mora priložiti uz tužbu.

Glava treća IZUZEĆE

Članak 71.

Sudac ili sudac porotnik ne može obavljati sudačku dužnost:

1) ako je sam stranka, zakonski zastupnik ili punomoćnik stranke, ako je sa strankom u odnosu suovlaštenika, suobveznika ili regresnog obveznika ili ako je u istom predmetu saslušan kao svjedok ili vještak;

2) ako stalno ili privremeno radi u pravnoj osobi koja je stranka u postupku;

3) ako mu je stranka ili zakonski zastupnik ili punomoćnik stranke srodnik po krvi u pravoj liniji do bilo kog stupnja, a u pobočnoj liniji do četvrtog stupnja ili mu je bračni drug ili srodnik po tazbini do drugog stupnja, bez obzira na to je li brak prestao ili nije;

4) ako je staratelj, usvojitelj ili usvojenik stranke, njezina zakonskog zastupnika ili punomoćnika;

5) ako je u istom predmetu sudjelovao u donošenju odluke nižeg suda, samoupravnog suda ili drugog tijela;

6) ako postoje druge okolnosti koje dovode u sumnju njegovu nepristranost.

Članak 72.

Sudac ili sudac porotnik, čim sazna da postoji koji od razloga za izuzeće iz člana 71. toč. 1. do 5. ovog zakona, dužan je prekinuti svaki rad na tom predmetu i o tome obavijestiti predsjednika suda, koji će mu odrediti zamjenika. Ako je riječ o izuzeću predsjednika suda, on će odrediti sebi zamjenika iz reda sudaca tog suda; a ako to nije moguće, postupit će prema članu 67. ovog zakona.

Ako sudac ili sudac porotnik smatra da postoje druge okolnosti koje dovode u sumnju njegovu nepristranost (član 71. točka 6), obavijestit će o tome predsjednika suda, koji će odlučiti o izuzeću. Do donošenja rješenja predsjednika suda sudac može poduzimati samo one radnje za koje postoji opasnost od odgode.

Članak 73.

Izuzeće mogu tražiti i stranke.

Stranka je dužna podnijeti zahtjev za izuzeće suca odnosno suca porotnika čim sazna da postoji razlog za izuzeće, a najkasnije do završetka rasprave pred prvostupanjskim sudom; a ako nije bilo rasprave - do donošenja odluke.

Zahtjev za izuzeće suca višeg suda stranka može staviti u pravnom lijeku ili odgovoru na pravni lijek; a ako se pred višim sudom održava rasprava - onda do završetka rasprave.

Stranka je dužna u zahtjevu navesti okolnosti na kojima temelji svoj zahtjev za izuzeće.

Članak 74.

O zahtjevu stranke za izuzeće odlučuje predsjednik suda.

Ako stranka traži izuzeće predsjednika suda, odluku o izuzeću donosi predsjednik neposredno višeg suda.

O zahtjevu stranaka za izuzeće predsjednika Vrhovnog suda Republike Hrvatske odlučuje opća sjednica tog suda.

Prije donošenja rješenja o izuzeću uzet će se izjava od suca ili suca porotnika čije se izuzeće traži, a prema potrebi obaviti će se i drugi izviđaji.

Protiv rješenja kojim se zahtjev za izuzeće prihvaća nije dopuštena žalba, a protiv rješenja kojim se zahtjev odbija nije dopuštena posebna žalba.

Članak 75.

Kad sudac li sudac porotnik sazna da je stavljen zahtjev za njegovo izuzeće, dužan je odmah obustaviti svaki rad na tom predmetu; a ako je u pitanju izuzeće iz člana 71. točke 6. ovog zakona, može do donošenja rješenja o zahtjevu poduzimati samo one radnje za koje postoji opasnost od odgode.

Članak 76.

Odredbe o izuzeću sudaca i sudaca porotnika primjenjivat će se na odgovarajući način i na zapisničare.

O izuzeću zapisničara odlučuje predsjednik vijeća odnosno vijeće.

Glava četvrta STRANKE I NJIHOVI ZAKONSKI ZASTUPNICI

Članak 77.

Stranka u postupku može biti svaka fizička i pravna osoba.

Posebnim propisima određuje se tko može biti stranka u postupku osim fizičkih i pravnih osoba.

Parnični sud može iznimno, s pravnim učinkom u određenoj parnici, priznati svojstvo stranke i onim oblicima udruživanja koji nemaju stranačku sposobnost prema odredbama st. 1. i 2. ovog člana ako utvrdi da, s obzirom na predmet spora, u suštini udovoljavaju bitnim uvjetima za stjecanje stranačke sposobnosti, a osobito ako raspoložu društvenim sredstvima odnosno imovinom na kojoj se može provesti izvršenje.

Protiv rješenja iz stavka 3. ovog člana kojim se priznaje svojstvo stranke u parnici nije dopuštena posebna žalba.

Članak 78.

Kad je javni tužitelj zakonom ovlašten da pokrene parnični postupak, on može poduzimati radnje u postupku potrebne za ostvarivanje svojih ovlasti.

Članak 84.

Ako se u tijeku postupka pred prvostupanjskim sudom pokaže da bi redovan postupak oko postavljanja zakonskog zastupnika tuženiku trajao dugo, tako da bi zbog toga za jednu ili obje stranke mogle nastati štetne posljedice, sud će tuženiku postaviti privremenog zastupnika.

Uz uvjet iz stavka 1. ovog člana sud će postaviti tuženiku privremenog zastupnika osobito u ovim slučajevima:

- 1) ako tuženik nije parnično sposoban, a nema zakonskog zastupnika;
- 2) ako postoje suprotni interesi tuženika i njegova zakonskog zastupnika;
- 3) ako obje stranke imaju istog zakonskog zastupnika;
- 4) ako je boravište tuženika nepoznato, a tuženik nema punomoćnika;
- 5) ako se tuženik ili njegov zakonski zastupnik, koji nemaju punomoćnika u Republici Hrvatskoj nalaze u inozemstvu, a dostava se nije mogla obaviti.

O postavljanju privremenog zastupnika sud će bez odgode obavijestiti organ starateljstva, a i stranke kad je to moguće.

Članak 85.

Privremeni zastupnik ima u postupku za koji je postavljen sva prava i dužnosti zakonskog zastupnika.

Ta prava i dužnosti privremeni zastupnik vrši sve dok se tuženik ili njegov punomoćnik ne pojavi pred sudom odnosno dok organ starateljstva ne obavijesti sud da je postavio staratelja.

Članak 86.

Ako je privremeni zastupnik postavljen tuženiku iz razloga navedenih u članu 84. stavku 2. i toč. 4. i 5. ovog zakona, sud će izdati oglas koji će objaviti u republičkom službenom listu i na oglasnoj ploči suda, a prema potrebi i na drugi prikladan način.

Oglas treba da sadrži naznaku suda koji je postavio privremenog zastupnika, zakonsku osnovu, ime tuženika kome se postavlja zastupnik, predmet spora, ime zastupnika i njegovo zanimanje i boravište te upozorenje da će zastupnik zastupati tuženika u postupku sve dok se tuženik ili njegov punomoćnik ne pojavi pred sudom odnosno dok organ starateljstva ne obavijesti sud da je postavio staratelja.

Članak 90.

Punomoćnik može biti svaka osoba koja je potpuno poslovno sposobna osim osoba koje se bave nadriparstvom.

Ako se kao punomoćnik pojavi osoba koja se bavi nadriparstvom, sud će takvoj osobi uskratiti daljnje zastupanje i o tome odmah obavijestiti stranku.

Žalba protiv rješenja o uskraćivanju zastupanja ne zadržava izvršenje rješenja.

Ako utvrdi da punomoćnik koji nije odvjetnik nije sposoban obavljati tu dužnost, sud će upozoriti stranku na štetne posljedice koje mogu nastati zbog nepravilnog zastupanja.

Članak 95.

Ako je stranka izdala odvjetniku punomoć za vođenje parnice, a nije pobliže odredila ovlaštenja u punomoći, odvjetnik je ovlašten na temelju takve punomoći:

1) obavljati sve radnje u postupku, a osobito podnijeti tužbu, povući je, priznati tužbeni zahtjev ili se odreći tužbenog zahtjeva, zaključiti nagodbu, podnijeti pravni lijek i odreći se ili odustati od njega te zahtijevati izdavanje privremenih mjera osiguranja;

2) stavljati zahtjev za izvršenje ili osiguranje i poduzimati potrebne radnje u postupku u povodu takva zahtjeva;

3) od protivne stranke primiti dosuđene troškove;

4) punomoć prenijeti na drugog odvjetnika ili ovlastiti drugog odvjetnika na poduzimanje samo pojedinih radnji u postupku.

Za podnošenje prijedloga za ponavljanje postupka odvjetniku je potrebna posebna punomoć, ako je od pravomoćnosti odluke proteklo više od šest mjeseci.

Odvjetnika može zamjenjivati odvjetnički pripravnik koji je kod njega zaposlen, i to samo pred sudom prvog stupnja, uz uvjete iz člana 91. ovog zakona.

Članak 100.

Ako je punomoćniku dano ovlaštenje da može obavljati sve radnje u postupku, a stranka odnosno njezin zakonski zastupnik umre ili postane poslovno nesposoban, ili ako zakonski zastupnik bude razriješen dužnosti, punomoćnik je ovlašten i nadalje poduzimati radnje u postupku, ali nasljednik odnosno novi zakonski zastupnik može opozvati punomoć.

U slučajevima navedenim u stavku 1. ovog člana punomoćniku koji nije odvjetnik uvijek prestaju ovlaštenja koja se u punomoći moraju izričito navesti (član 96.).

Članak 101.

Prestankom pravne osobe prestaje i punomoć koju je ona izdala.

U slučaju stečaja punomoć koju je izdao stečajni dužnik prestaje kad prema važećim propisima nastupe pravne posljedice otvaranja stečajnog postupka.

Iznimno od odredaba st. 1. i 2. ovog člana, punomoćnik je dužan još mjesec dana obavljati radnje u postupku ako je potrebno da od stranke otkloni štetu.

Glava šesta JEZIK U POSTUPKU

Članak 102.

Stranke i drugi sudionici u postupku imaju pravo pri sudjelovanju na ročištima i pri usmenom poduzimanju drugih procesnih radnji pred sudom upotrebljavati svoj jezik. Ako se postupak ne vodi na jeziku stranke odnosno drugih sudionika u postupku, osigurat će im se usmeno prevođenje na njihov jezik onoga što se na ročištu iznosi te usmeno prevođenje isprava koje se na ročištu koriste radi dokazivanja.

Stranke i drugi sudionici u postupku poučit će se o pravu da usmeni postupak pred sudom prate na svom jeziku uz pomoć tumača. Oni se mogu odreći prava na prevođenje ako izjave da znaju jezik na kojem se vodi postupak. U zapisniku će se zabilježiti da im je dana pouka te izjave stranaka odnosno sudionika.

Prevođenje obavljaju tumači.

Članak 103.

Pozivi, odluke i druga pismena upućuju se strankama i drugim sudionicima u postupku na hrvatskom jeziku i latiničnom pismu.

Ako je u sudu u službenoj uporabi i koji drugi jezik ili pismo, sud će na tom jeziku dostavljati sudska pismena onim strankama i sudionicima u postupku koji se u postupku služe tim jezikom odnosno pismom. Stranke i drugi sudionici u postupku mogu zahtijevati da im se sudska pismena dostavljaju na jeziku na kojem se vodi postupak.

Članak 104.

Stranke i drugi sudionici u postupku upućuju sudu svoje tužbe, žalbe i druge podneske na jeziku koji je u službenoj uporabi u sudu.

Članak 105.

Troškovi prevođenja na jezik naroda i manjina koji nastaju primjenom odredbi Ustava Republike Hrvatske i ovog zakona te drugih zakona o pravu pripadnika naroda i manjina na

uporabu svog jezika, padaju na teret sredstava suda.

Glava sedma PODNESCI

Članak 106.

Tužba, odgovor na tužbu, pravni lijekovi i druge izjave, prijedlozi i saopćenja koji se daju izvan rasprave podnose se pismeno (podnesci).

Podnesci moraju biti razumljivi i moraju sadržati sve ono što je potrebno da bi se u vezi s njima moglo postupiti. Oni osobito treba da sadrže: oznaku suda, ime, zanimanje i prebivalište odnosno boravište stranaka, njihovih zakonskih zastupnika i punomoćnika, ako ih imaju, predmet spora, sadržaj izjave i potpis podnosioca.

Ako izjava sadrži kakav zahtjev, stranka treba da u podnesku navede činjenice na kojima temelji zahtjev i dokaze kad je to potrebno.

Izjava koja se daje podneskom može se, umjesto podneskom, dati usmeno na zapisnik kod parničnog suda.

Članak 109.

Ako je podnesak nerazumljiv ili ne sadrži sve što je potrebno da bi se po njemu moglo postupiti, sud će podnosioca poučiti i pomoći mu da podnesak ispravi odnosno dopuni i u tu svrhu može ga pozvati u sud ili mu vratiti podnesak radi ispravka.

Kad sud vrati podnesak podnosiocu radi ispravka ili dopune, odredit će rok za ponovno podnošenje podneska.

Ako podnesak vezan za rok bude ispravljen odnosno dopunjen i predan sudu u roku određenom za dopunu ili ispravak, smatrat će se da je podnesen sudu onog dana kad je prvi put bio podnesen.

Smatrat će se da je podnesak povučen ako ne bude vraćen sudu u određenom roku; a ako bude vraćen bez ispravka odnosno dopune, odbacit će se.

Ako podnesci ili prilozi nisu podneseni u dovoljnom broju primjeraka, sud će pozvati podnosioca da ih u određenom roku podnese. Ako podnosilac ne postupi po tom nalogu, sud će podnesak odbaciti. Iznimno, sud može odrediti da se podnesci i prilozi prepisu na trošak stranke.

Članak 110.

Parnični sud kaznit će novčano do 3.000,00 kuna osobu koja u podnesku vrijeđa sud,

stranku ili drugog sudionika u postupku.

Izrečena kazna prema stavku 1. ovog člana ne utječe na izricanje kazne za krivično djelo.

Ako osoba koja je novčano kažnjena ne može platiti tu kaznu, ona će se zamijeniti zatvorom, čije trajanje odmjerava sud razmjerno visini izrečene kazne, ali koje ne može biti dulje od deset dana.

Odredba stavka 3. ovog člana primijenit će se u svim slučajevima kad sud izriče novčanu kaznu (čl. 248., 255., 316. i 318.).

Članak 112.

Rokovi se računaju na dane, mjesece i godine.

Ako je rok određen na dane, u rok se ne uračunava dan kad je dostava ili saopćenje obavljeno odnosno dan u koji pada događaj otkad treba računati trajanje roka, već se za početak roka uzima prvi idući dan.

Rokovi određeni na mjesece odnosno na godine završavaju se protekom onog dana posljednjeg mjeseca odnosno godine koji po svom broju odgovara danu kada je rok otpočeo. Ako nema tog dana u posljednjem mjesecu, rok se završava posljednjeg dana tog mjeseca.

Ako posljednji dan roka pada na državni praznik, ili u nedjelju ili u koji drugi dan kad sud ne radi, rok istječe protekom prvoga idućeg radnog dana.

Povrat u prijašnje stanje

Članak 117.

Ako stranka propusti ročište ili rok za poduzimanje kakve radnje u postupku i zbog toga izgubi pravo na poduzimanje te radnje, sud će toj stranci na njezin prijedlog dopustiti da naknadno obavi tu radnju (povrat u prijašnje stanje) ako ocijeni da postoje opravdani razlozi za propuštanje.

Kad se dopusti povrat u prijašnje stanje, parnica se vraća u ono stanje u kojem se nalazila prije propuštanja i ukidaju se sve odluke koje je sud zbog propuštanja donio.

Članak 118.

Prijedlog za povrat u prijašnje stanje podnosi se sudu kod kojega je trebalo obaviti propuštenu radnju.

Prijedlog se mora podnijeti u roku od petnaest dana, računajući od dana kad je prestao razlog koji je uzrokovao propuštanje, a ako je stranka tek kasnije saznala za propuštanje - od dana kad je za to saznala.

Nakon proteka tri mjeseca od dana propuštanja ne može se tražiti povrat u prijašnje stanje.

Ako se povrat u prijašnje stanje predlaže zbog propuštanja roka, predlagač je dužan istovremeno s podnošenjem prijedloga obaviti i propuštenu radnju.

Članak 121.

Nepravovremene i nedopuštene prijedloge za povrat u prijašnje stanje odbacit će predsjednik vijeća rješenjem.

U vezi s prijedlogom za povrat u prijašnje stanje sud će zakazati ročište, osim ako su činjenice na kojima se prijedlog temelji općepoznate.

Članak 122.

Protiv rješenja kojim se prihvaća prijedlog za povrat u prijašnje stanje nije dopuštena žalba, osim ako je prijedlog prihvaćen protivno članu 119. ovog zakona ili prijedlog koji je nepravovremeno podnesen.

Članak 124.

U zapisnik se unosi: naziv i sastav suda, mjesto gdje se obavlja radnja, dan i čas kad se obavlja radnja, naznaka predmeta spora i imena prisutnih stranaka odnosno trećih osoba i njihovih zakonskih zastupnika odnosno punomoćnika.

Zapisnik treba da sadrži bitne podatke o sadržaju poduzete radnje. U zapisnik o glavnoj raspravi osobito će se unijeti: je li rasprava bila javna ili je javnost bila isključena, sadržaj izjava stranaka, njihovi prijedlozi, dokazi koje su ponudile, dokazi koji su izvedeni, uz navođenje sadržaja iskaza svjedoka i vještaka te odluke suda donesene na ročištu.

Članak 126.

Zapisnik se sastavlja tako da predsjednik vijeća kazuje glasno zapisničaru što će unijeti u zapisnik.

Stranke imaju pravo da pročitaju zapisnik ili zahtijevati da im se pročita te staviti svoje prigovore na sadržaj zapisnika.

To pravo imaju i druge osobe čija je izjava unesena u zapisnik, ali samo u vezi s onim dijelom zapisnika koji sadrži njihovu izjavu.

Ispravci ili dodaci u pogledu sadržaja zapisnika koje treba provesti u povodu prigovora stranaka ili drugih osoba ili po službenoj dužnosti unijet će se na kraju zapisnika. Na zahtjev tih osoba unijet će se i prigovori koji nisu prihvaćeni.

Članak 127.

Zapisnik potpisuju predsjednik vijeća, zapisničar, stranke odnosno njihovi zakonski zastupnici ili punomoćnici i tumač.

Svjedok i vještak potpisuju svoj iskaz na zapisniku kad se oni saslušavaju pred zamoljenim sucem ili predsjednikom vijeća.

Nepismena osoba ili osoba koja se ne može potpisati stavit će na zapisnik otisak kažiprsta, a zapisničar će ispod otiska upisati njezino ime i prezime.

Ako se koja stranka, njezin zakonski zastupnik ili punomoćnik, svjedok ili vještak udalji prije potpisivanja zapisnika ili ne želi potpisati zapisnik, zabilježiti će se to u zapisnik i navesti razlog koji je iznesen.

Glava jedanaesta DOSTAVA PISMENA I RAZMATRANJE SPISA

Način dostave

Članak 133.

Pismena se dostavljaju, u pravilu, preko pošte, a mogu se dostavljati preko određenog radnika u sudu, preko nadležnog tijela općine ili neposredno u sudu.

Članak 134.

Dostava državnim tijelima i pravnim osobama obavlja se predajom pismena osobi ovlaštenoj za primanje pismena ili radniku koji se zatekne u uredu odnosno poslovnoj prostoriji.

Kad pismeno treba dostaviti javnom tužiteljstvu ili javnom pravobraniteljstvu, dostava se obavlja predajom pismena njegovoj pisarnici.

Danom dostave smatra se dan predaje pismena pisarnici.

Dostava prema odredbama stava 1. ovog člana obavlja se i kad su stranke, navedene u tom stavku, za svog punomoćnika odredile osobu koja je njihov radnik.

Članak 139.

Dostava odvjetniku kao punomoćniku može se obaviti i predajom pismena njegovu namješteniku u odvjetničkom uredu.

Članak 140.

Dostava se obavlja radnim danom, i to danju, u stanu ili na radnom mjestu osobe kojoj se dostava ima obaviti ili u sudu kad se ta osoba tamo zatekne.

Dostava se može obaviti i u drugoj vrijeme i na drugom mjestu, po pristanku osobe kojoj se dostava ima obaviti ili na temelju posebne odluke suda koju je dostavljač dužan na zahtjev pokazati.

Odredba da se dostava obavlja samo radnim danom ne važi za dostavu poštom.

Članak 141.

Ako se osoba kojoj se pismeno ima dostaviti ne zatekne u svom stanu, dostava se obavlja predajom pismena kome od njezinih odraslih članova domaćinstva, koji je dužan primiti pismeno. Ako se oni ne zateknu u stanu, pismeno će se predati kućepazitelju ili susjedu, ako oni na to pristanu.

Ako se dostava obavlja na radnom mjestu osobe kojoj se pismeno ima dostaviti, a ta se osoba tu ne zatekne, dostava se može obaviti osobi koja na istom mjestu radi, ako ona pristane da primi pismeno.

Predaja pismena drugoj osobi nije dopuštena ako ona sudjeluje u parnici kao protivnik osobe kojoj se dostavi ima obaviti.

Članak 142.

Tužba, platni nalog, izvanredni pravni lijek, presuda i rješenje protiv kojih je dopuštena posebna žalba dostavit će se osobno stranci odnosno njezinu zakonskom zastupniku odnosno punomoćniku. Ostala pismena dostavit će se osobno kad je to ovim zakonom izričito određeno ili kad sud smatra da je zbog priloženih isprava u izvorniku ili iz kojega drugog razloga

potrebna veća opreznost.

Ako se osoba kojoj se pismeno mora osobno dostaviti ne zatekne tamo gdje se dostava ima obaviti, dostavljač će se obavijestiti kad bi i na kojem mjestu mogao tu osobu zateći i ostaviti joj kod jedne od osoba navedenih u členu 141. st. 1. i 2. ovog zakona pismenu obavijest da radi primanja pismena bude u određeni dan i sat u svom stanu odnosno na svome radnom mjestu. Ako i nakon toga dostavljač ne zatekne osobu kojoj je pismeno ima dostaviti, postupiti će se prema odredbama člana 141. ovog zakona, i time se smatra da je dostava obavljena.

Ako pismeno iz stavka 1. ovog člana treba dostaviti državnim tijelima i pravnim osobama, dostava se obavlja prema odredbama člana 134. ovog zakona.

Članak 143.

Ako se utvrdi da je osoba kojoj se pismeno ima dostaviti odsutna i da joj osobe navedene u členu 141. st. 1. i 2. ovog zakona ne mogu pismeno na vrijeme predati, vratit će se pismeno sudu uz naznaku gdje se odsutni nalazi.

Odbijanje primitka

Članak 144.

Kad osoba kojoj je pismeno upućeno odnosno odrasli član njezina domaćinstva odnosno ovlaštena osoba ili radnik državnog tijela i pravne osobe bez zakonitog razloga odbije da primi pismeno, dostavljač će ga ostaviti u stanu ili u prostorijama gdje ta osoba radi ili će pismeno staviti na vrata stana ili prostorije. Na dostavnici će zabilježiti dan, čas i razlog odbijanja primitka, a i mjesto gdje je pismeno ostavljeno, i time se smatra da je dostava obavljena.

Promjena stana

Članak 145.

Kad stranka ili njezin zakonski zastupnik do dostave drugostupanjske odluke kojom se postupak završava promijene svoje prebivalište ili stan, dužni su o tome odmah obavijestiti sud.

Ako oni to ne učine, a dostavljač ne može saznati u koje su se mjesto odnosno stan odselili, sud će odrediti da se sve daljnje dostave u parnici za tu stranku obavljaju stavljanjem pismena na oglasnu ploču suda.

Dostava se smatra obavljenom nakon proteka osam dana od dana stavljanja pismena na oglasnu ploču suda.

Kad punomoćnik odnosno punomoćnik za primanje pismena do dostave drugostupanjske odluke kojom se postupak završava promijeni svoje prebivalište ili stan, a ne obavijesti o tome sud, dostava će se obaviti kao da punomoćnik nije ni postavljen.

Punomoćnik za primanje pismena

Članak 146.

Stranku ili njezina zakonskog zastupnika koji se nalaze u inozemstvu, a nemaju punomoćnika u Republici Hrvatskoj, pozvat će sud da u primjerenom roku postave punomoćnika za primanje pismena u Republici Hrvatskoj. Ako stranka ili njezin zakonski zastupnik ne postave takva punomoćnika, sud će stranci na njezin trošak postaviti privremenog zastupnika ovlaštenog za primanje pismena i o tome obavijestiti stranku odnosno njezina zakonskog zastupnika.

Dostavnica

Članak 149.

Potvrdu o obavljenoj dostavi (dostavnicu) potpisuju primalac i dostavljač. Primalac će na dostavnici slovima sam napisati dan primitka.

Ako je primalac nepismen ili nije u stanju potpisati se, dostavljač će ispisati njegovo ime i prezime i slovima dan primitka te staviti napomenu zašto primalac nije stavio svoj potpis.

Ako primalac odbije da potpiše dostavnicu, dostavljač će to zabilježiti na dostavnici i ispisati slovima dan predaje, i time se smatra da je dostava obavljena.

Ako je dostava obavljena prema odredbama člana 142. stavka 2. ovog zakona, na dostavnici će se pored potvrde o primitku pismena naznačiti da je prethodila pismena obavijest.

Kad je prema odredbama ovog zakona pismeno predano drugoj osobi, a ne onoj kojoj se pismeno imalo dostaviti, na dostavnici će dostavljač naznačiti odnos tih dviju osoba.

Ako je na dostavnici netočno naznačen datum dostave, smatrat će se da je dostava obavljena onog dana kad je pismeno predano.

Ako je dostavnica nestala, dostava se može dokazivati i na drugi način.

Razmatranje i prepisivanje spisa

Članak 150.

Stranke imaju pravo da razmatraju i prepisuju spise parnice u kojoj sudjeluju.

Ostalim osobama koje imaju opravdan interes može se dopustiti razmatranje i prepisivanje pojedinih spisa. Kad je postupak u tijeku, dozvolu daje predsjednik vijeća; a kad je postupak završen - predsjednik suda odnosno radnik u sudu koga on odredi.

Članak 153.

Kad stranka predloži izvođenje dokaza, dužna je po nalogu suda unaprijed položiti iznos potreban za podmirenje troškova koji će nastati u povodu izvođenja dokaza.

Kad izvođenje dokaza predlože obje stranke, ili kad ga sud odredi po službenoj dužnosti, sud će odrediti da iznos potreban za podmirenje troškova polože obje stranke na jednake dijelove. Ako je sud odredio izvođenje dokaza po službenoj dužnosti, može odrediti da iznos položi samo jedna stranka.

Sud će odustati od izvođenja dokaza ako iznos potreban za podmirenje troškova ne bude položen u roku što ga sud odredi. U tom će slučaju sud, s obzirom na sve okolnosti, po svojem uvjerenju ocijeniti od kakve je važnosti što stranka nije u roku položila iznos potreban za podmirenje troškova.

Iznimno od odredbe stavka 3. ovog člana, ako sud po službenoj dužnosti odredi izvođenje dokaza radi utvrđivanja činjenica u vezi s primjenom člana 3. stavka 3. ovog zakona, a stranke ne polože određeni iznos, troškovi za izvođenje dokaza isplatit će se iz sredstava suda.

Članak 154.

Stranka koja u cijelosti izgubi parnicu dužna je protivnoj stranci i njezinu umješaću nadoknaditi troškove.

Ako stranka djelomično uspije u parnici, sud može, s obzirom na postignuti uspjeh, odrediti da svaka stranka podmiruje svoje troškove ili da jedna stranka nadoknadi drugoj i umješaću razmjernan dio troškova.

Sud može odlučiti da jedna stranka nadoknadi sve troškove koje su protivna stranka i njezin umješać imali ako protivna stranka nije uspjela samo u razmjerno neznatnom dijelu svog zahtjeva, a zbog tog dijela nisu nastali posebni troškovi.

Prema rezultatu dokazivanja sud će odlučiti hoće li troškove iz člana 153. stavka 4. ovog zakona podmiriti jedna ili obje stranke ili će ti troškovi pasti na teret sredstava suda.

Članak 156.

Stranka je dužna neovisno o ishodu parnice nadoknaditi protivnoj stranci troškove koje

je uzrokovala svojom krivnjom ili slučajem koji se njoj dogodio.

Sud može odlučiti da zakonski zastupnik ili punomoćnik stranke nadoknadi protivnoj stranci troškove koje je uzrokovao svojom krivnjom.

Članak 158.

Tužitelj koji povuče tužbu dužan je protivnoj stranci nadoknaditi parnične troškove, osim ako je povlačenje tužbe uslijedilo odmah nakon udovoljenja zahtjevu od tuženika.

Stranka koja odustane od pravnog lijeka dužna je protivnoj stranci nadoknaditi troškove nastale u povodu pravnog lijeka.

Članak 159.

Svaka stranka podmiruje svoje troškove ako je parnica završena sudskom nagodbom, a u nagodbi nije drugačije ugovoreno.

Troškovi nagodbe koja je pokušana (član 324), ali nije uspjela ulaze u parnične troškove.

Članak 160.

Ako u izlučnoj parnici bude prihvaćen tužbeni zahtjev za izlučenje stvari, a sud utvrdi da je tuženik kao vjerovnik u izvršnom postupku imao opravdanih razloga da smatra da ne postoje prava trećih osoba na tim stvarima, odredit će da svaka stranka podmiruje svoje troškove.

Članak 162.

Kad javni tužitelj sudjeluje u postupku kao stranka, on ima pravo na naknadu troškova prema odredbama ovog zakona, ali ne i pravo na nagradu.

Troškovi koje bi prema odredbama ovog zakona trebalo da podmiruje javni tužitelj isplatit će se iz sredstava suda.

Svaka stranka podmiruje svoje troškove koji su nastali sudjelovanjem javnog tužitelja u postupku (čl. 204. i 205.).

Troškovi što ih je javni tužitelj imao u povodu svog sudjelovanja u postupku (čl. 204. i 205.) padaju na teret sredstava javnog tužiteljstva.

Članak 163.

Odredbе o troškovima primjenjuju se i na stranke što ih zastupa javno pravobraniteljstvo. U tom slučaju troškovi postupka obuhvaćaju i iznos koji bi se stranci priznao u ime nagrade odvjetniku.

Članak 164.

O naknadi troškova odlučuje sud na određen zahtjev stranke, bez raspravljanja.

Stranka je dužna u zahtjev određeno navesti troškove za koje traži naknadu.

Zahtjev za naknadu troškova stranka je dužna staviti najkasnije do završetka raspravljanja koje prethodi odlučivanju o troškovima; a ako je riječ o donošenju odluke bez prethodnog raspravljanja, stranka je dužna zahtjev za naknadu troškova staviti u prijedlogu o kojem sud treba da odluči.

O zahtjevu za naknadu troškova sud će odlučiti u presudi ili rješenju kojim se završava postupak pred tim sudom.

U slučaju usmene objave presude ili rješenja kojim se naređuje naknada troškova sud može odlučiti da će iznos troškova odmjeriti u pismeno izrađenoj presudi odnosno rješenju ako se rješenje ima dostaviti strankama.

U tijeku postupka sud će posebnim rješenjem odlučiti o naknadi troškova samo kad pravo na naknadu troškova ne ovisi o odluci o glavnoj stvari.

U slučaju iz člana 158. ovog zakona, ako povlačenje tužbe ili odustanak od pravnog lijeka nisu obavljani na raspravi, zahtjev za naknadu troškova može se staviti u roku od petnaest dana nakon što primi obavijest o odustanku.

Članak 165.

U djelomičnoj presudi ili međupresudi sud može izreći da se odluka o troškovima ostavlja za kasniju presudu.

Oslobođenje od plaćanja troškova postupka

Članak 172.

Sud će osloboditi plaćanja troškova postupka stranku koja prema svom općem imovnom stanju ne može podmiriti te troškove bez štete za nužno uzdržavanje svoje i svoje obitelji.

Oslobođenje od plaćanja troškova postupka obuhvaća oslobođenje od plaćanja taksa i oslobođenje od polaganja predujma za troškove svjedoka, vještaka, uviđaja i sudskih oglasa.

Sud može osloboditi stranku samo plaćanja taksa ako bi plaćanjem taksa bila znatno umanjena sredstva iz kojih se uzdržava stranka i članovi njezine obitelji.

Pri donošenju odluke o oslobođenju od plaćanja troškova postupka sud će brižljivo ocijeniti sve okolnosti, a osobito će uzeti u obzir vrijednost predmeta spora, broj osoba koje stranka uzdržava i prihode koje imaju stranka i članovi njezine obitelji.

Članak 173.

Odluku o oslobođenju od plaćanja troškova postupka donosi prvostupanjski sud na prijedlog stranke.

Stranka je dužna uz prijedlog podnijeti potvrdu nadležnog tijela uprave o imovnom stanju.

U potvrdi o imovnom stanju mora se naznačiti iznos poreza koji plaća domaćinstvo i pojedini članovi domaćinstva te drugi izvori njihovih prihoda i uopće imovno stanje stranke kojoj se izdaje potvrda.

Potanje propise o izdavanju potvrde o imovnom stanju donosi organ određen republičkim propisom.

Kad je to potrebno, i sam sud može, po službenoj dužnosti, pribaviti potrebne podatke i obavijesti o imovnom stanju stranke koja traži oslobođenje, a može o tome saslušati i protivnu stranku.

Protiv rješenja suda kojim se prihvaća prijedlog stranke nije dopuštena žalba.

Članak 177.

Takse i troškovi isplaćeni iz sredstava suda te stvarni izdaci i nagrada postavljenog punomoćnika čine dio parničnih troškova.

O naknadi tih troškova od protivnika stranke koja je oslobođena plaćanja troškova postupka sud će odlučiti prema odredbama o naknadi troškova.

Takse i troškove isplaćene iz sredstava suda naplaćuje, prema službenoj dužnosti, prvostupanjski sud od stranke koja je dužna nadoknaditi ih.

Ako je protivnik stranke koja je oslobođena plaćanja troškova postupka osuđen da nadoknadi parnične troškove, a utvrdi se da on nije u stanju te troškove platiti, sud može naknadno odrediti da troškove iz stavka 1. ovog člana plati u cijelosti ili djelomično stranka

koja je oslobođena plaćanja troškova postupka iz onoga što joj je dosuđeno. Time se ne dira u pravo te stranke da za ono što je platila traži naknadu od protivnika.

Članak 178.a

Naknada troškova parničnog postupka koji nastanu pred sudovima u Republici Hrvatskoj utvrđuju se republičkim propisom.

Glava trinaesta PRAVNA POMOĆ

Članak 179.

Sudovi su jedan drugom dužni ukazivati pravnu pomoć u parničnom postupku.

Ako zamoljeni sud nije nadležan da obavi radnju za koju je zamoljen, ustupit će molbu nadležnom sudu odnosno drugom državnom tijelu i o tome obavijestiti sud od koga je primio molbu; a ako mu nadležni sud odnosno državno tijelo nije poznat, vratit će molbu.

Ako u jednom mjestu postoji više sudova stvarno nadležnih za davanje pravne pomoći, molba za davanje pravne pomoći može se podnijeti bilo kojem od tih sudova, ako republičkim propisima nije drugačije određeno.

Članak 181.

Sudovi će ukazivati pravnu pomoć inozemnim sudovima u slučajevima predviđenim međunarodnim ugovorom i kad postoji uzajamnost u ukazivanju pravne pomoći. U slučaju sumnje o postojanju uzajamnosti objašnjenje daje republičko tijelo uprave nadležno za poslove pravosuđa.

Sud će uskratiti pravnu pomoć inozemnom sudu ako se traži izvršenje radnje koja je protivna javnom poretku. U takvu će slučaju sud nadležan za davanje pravne pomoći, po službenoj dužnosti, dostaviti predmet Vrhovnom sudu Republike Hrvatske radi donošenja konačne odluke.

Odredbe člana 179. st. 2. i 3. ovog zakona važe i za postupanje s molbom inozemnog suda.

Sadržaj tužbe

Članak 186.

Tužba treba da sadrži određen zahtjev u pogledu glavne stvari i sporednih traženja, činjenice na kojima tužitelj temelji zahtjev, dokaze kojima se utvrđuju te činjenice, a i druge

podatke koje mora imati svaki podnesak (član 106).

Kad nadležnost, sastav suda ili pravo na izjavljivanje revizije ovisi o vrijednosti predmeta spora, a predmet tužbenog zahtjeva nije novčana svota, tužitelj je dužan u tužbi naznačiti vrijednost predmeta spora.

Sud će po tužbi postupiti i kad tužitelj nije naveo pravnu osnovu tužbenog zahtjeva; a ako je tužitelj pravnu osnovu naveo, sud nije za nju vezan.

Tužba za utvrđenje

Članak 187.

Tužitelj može u tužbi tražiti da sud samo utvrdi postojanje odnosno nepostojanje kakva prava ili pravnog odnosa ili istinitost odnosno neistinitost kakve isprave.

Takva se tužba može podići kad je to posebnim propisima predviđeno, kad tužitelj ima pravni interes da sud utvrdi postojanje odnosno nepostojanje kakva prava ili pravnog odnosa ili istinitost odnosno neistinitost kakve isprave prije dospelosti zahtjeva za činidbu iz istog odnosa ili kad tužitelj ima kakav drugi pravni interes za podizanje takve tužbe.

Ako odluka o sporu ovisi o tome postoji li ili ne postoji kakav pravni odnos koji je u tijeku parnice postao sporan, tužitelj može, pored postojećeg zahtjeva, istaknuti i tužbeni zahtjev da sud utvrdi da takav odnos postoji odnosno da ne postoji, ako je sud pred kojim parnica teče nadležan za takav zahtjev.

Isticanje zahtjeva prema odredbi stavka 3. ovog člana neće se smatrati preinakom tužbe.

Članak 192.

Tužitelj može sve do zaključenja glavne rasprave svoju tužbu preinačiti i tako da umjesto prvobitnog tuženika tuži drugu osobu.

Za preinaku tužbe prema stavku 1. ovog člana potreban je pristanak osobe koja treba da stupi u parnicu umjesto tuženika; a ako se tuženik već upustio u raspravljanje o glavnoj stvari, potreban je i pristanak tuženika.

Osoba koja stupa u parnicu umjesto tuženika mora primiti parnicu u onom stanju u kakvu se ona nalazi u trenutku kad u nju stupa.

Članak 196.

Više osoba mogu jednom tužbom tužiti odnosno biti tužene (suparničari):

1) ako su u pogledu predmeta spora u pravnoj zajednici ili ako njihova prava odnosno obveze proistječu iz iste činjenične i pravne osnove;

2) ako su predmet spora zahtjevi odnosno obveze iste vrste koji se temelje na bitno istovrsnoj činjeničnoj i pravnoj osnovi te ako postoji stvarna i mjesna nadležnost istog suda za svaki zahtjev i za svakog tuženika;

3) ako je to drugim zakonom određeno.

Do zaključenja glavne rasprave može, uz uvjete iz stavka 1. ovog člana, uz tužitelja pristupiti novi tužitelj ili tužba može biti proširena na novog tuženika s njegovim pristankom.

Osoba koja pristupa tužbi odnosno na koju se tužba proširuje mora primiti parnicu u onom stanju u kojem se ona nalazi kad ona u nju stupa.

Sudjelovanje javnog tužitelja

Članak 205.

Ako postoji sumnja da se jedna stranka ili obje stranke koriste svojim pravima u postupku da bi onemogućile primjenu prisilnih propisa o upravljanju i raspolaganju društvenim sredstvima ili da bi izbjegle financijske obveze prema zajednici, ili da bi onemogućile primjenu prisilnih odredaba međunarodnog ugovora, nadležni javni tužitelj ima pravo da sudjeluje u takvoj parnici koja teče među drugim osobama.

Kad javni tužitelj na temelju zakonske ovlasti sudjeluje u parnici koja teče među drugim osobama, ovlašten je u granicama tužbenog zahtjeva predlagati da se utvrde i činjenice koje stranke nisu navele i izvedu dokazi koje stranke nisu predložile, te da izjavljuje pravne lijekove.

Svoje sudjelovanje u postupku javni tužitelj prijavljuje podneskom sudu pred kojim se vodi parnica među drugim osobama.

Ako smatra da postoje zakonski uvjeti za sudjelovanje javnog tužitelja u parnici i da je njegovo sudjelovanje potrebno, sud će o tome obavijestiti nadležnog javnog tužitelja i odrediti mu rok u kojem može prijaviti svoje sudjelovanje. Dok taj rok ne protekne, sud će zastati s postupkom, ali se javni tužitelj može i nakon proteka tog roka koristiti svojim pravom iz stavka 2. ovog člana.

Sud će javnog tužitelja koji sudjeluje u parnici pozivati na sva ročišta i dostavljati mu sve odluke protiv kojih je dopušten pravni lijek.

Imenovanje prethodnika

Članak 210.

Osoba koja je tužena kao imalac kakve stvari ili korisnik kakva prava, a tvrdi da stvar ima ili pravo vrši u ime treće osobe, može najkasnije na pripremnom ročištu, a ako ono nije održano - onda na glavnoj raspravi prije nego što se upusti u raspravljanje o glavnoj stvari, pozvati preko suda tu treću osobu (prethodnika) da umjesto nje stupi kao stranka u parnicu.

Pristanak tužitelja da umjesto tuženika u parnicu stupi prethodnik potreban je samo ako tužitelj protiv tuženika ističe i takve zahtjeve koji ne ovise o tome ima li tuženik u ime prethodnika stvar ili vrši pravo.

Ako prethodnik koji je uredno pozvan ne dođe na ročište ili odbije da stupi u parnicu, tuženik se ne može protiviti da se upusti u parnicu.

Glava sedamnaesta PREKID I MIROVANJE POSTUPKA

Članak 212.

Postupak se prekida:

- 1) kad stranka umre ili izgubi parničnu sposobnost, a nema punomoćnika u toj parnici;
- 2) kad zakonski zastupnik stranke umre ili prestane njegovo ovlaštenje za zastupanje, a stranka nema punomoćnika u toj parnici;
- 3) kad stranka koja je pravna osoba prestane postojati odnosno kad nadležno tijelo pravomoćno odluči o zabrani rada;
- 4) kad nastupe pravne posljedice otvaranja stečajnog postupka;
- 5) kad zbog rata ili drugih uzroka prestane rad u sudu;
- 6) kad je to drugim zakonom određeno.

Članak 213.

Osim slučajeva posebno predviđenih u ovom zakonu prekid postupka sud će odrediti:

- 1) ako je odlučio da sam ne rješava o prijašnjem pitanju (član 12);

2) ako se stranka nalazi na području koje je zbog izvanrednih događaja (poplava i sl.) odsječeno od suda.

Sud može odrediti prekid postupka ako odluka o tužbenom zahtjevu ovisi o tome je li učinjen privredni prijestup ili je li učinjeno krivično djelo za koje se goni po službenoj dužnosti, tko je učinilac i je li on odgovoran, a osobito kad se pojavi sumnja da je svjedok ili vještak dao lažan iskaz ili da je isprava upotrijebljena kao dokaz lažna.

Članak 214.

Prekid postupka uzrokuje to da prestaju teći svi rokovi određeni za obavljanje parničnih radnji.

Za trajanja prekida postupka sud ne može poduzimati nikakve radnje u postupku; ali ako je prekid nastupio poslije zaključenja glavne rasprave, sud može na temelju te rasprave donijeti odluku.

Parnične radnje što ih je jedna stranka poduzela dok traje prekid postupka nemaju prema drugoj stranci nikakav pravni učinak. Njihov učinak počinje tek nakon što postupak bude nastavljen.

Članak 215.

Postupak koji je prekinut iz razloga navedenih u članu 212. toč. 1. do 4. ovog zakona nastaviti će se kad nasljednik ili staratelj ostavštine, novi zakonski zastupnik, stečajni upravitelj ili pravni sljednici pravne osobe preuzmu postupak ili kad ih sud na prijedlog protivne strane pozove da to učine.

Ako je sud prekinuo postupak iz razloga navedenih u članu 213. stavku 1. točki 1. i stavku 2. ovog zakona, postupak će se nastaviti kad se pravomoćno završi postupak pred sudom ili drugim nadležnim organom ili kad sud ustanovi da više ne postoje razlozi da se čeka na njegov završetak.

U svim ostalim slučajevima prekinuti postupak nastaviti će se na prijedlog stranke čim prestanu razlozi prekida.

Rokovi koji su zbog prekida postupka prestali teći počinju za zainteresiranu stranku teći u cijelosti iznova od dana kad joj sud dostavi rješenje o nastavljanju postupka.

Stranci koja nije stavila prijedlog za nastavljanje postupka rješenje o nastavljanju postupka dostavlja se prema odredbama člana 142. ovog zakona.

Članak 216.

Mirovanje postupka nastupa ako se obje stranke prije zaključenja glavne rasprave o tome sporazumiju ili kad obje stranke izostanu s pripremnog ročišta ili ročišta za glavnu raspravu odnosno kad prisutne stranke na ročištu neće da raspravljaju te kad jedna stranka koja je uredno pozvana izostane, a druga predloži mirovanje, ili kad na ročište dođe samo tužitelj, pa ne predloži donošenje presude zbog izostanka.

Kad su se stranke sporazumjele da postupak miruje, to mirovanje nastupa od dana kad stranke o tome obavijeste sud.

Mirovanje postupka neće nastupiti ako obje stranke izostanu s ročišta za izvođenje dokaza pred predsjednikom vijeća ili zamoljenim sucem. U tom slučaju, ako su stranke uredno pozvane, ročište će se održati.

Ako se u istom postupku ponovno udovolji uvjetima za mirovanje, smatrat će se da je tužba povučena.

Članak 218.

Žalba protiv rješenja kojim se utvrđuje (član 212) ili određuje (član 213) prekid postupka te protiv rješenja kojim se utvrđuje mirovanje postupka (član 216) ne zadržava izvršenje rješenja.

Ako je sud na ročištu odbio prijedlog za prekid postupka i odlučio da se postupak odmah nastavi, protiv tog rješenja nije dopuštena posebna žalba.

Glava osamnaesta**DOKAZI I IZVOĐENJE DOKAZA****Opće odredbe****Članak 219.**

Svaka stranka dužna je iznijeti činjenice i predložiti dokaze na kojima temelji svoj zahtjev ili kojim pobija navode i dokaze protivnika.

Članak 220.

Dokazivanje obuhvaća sve činjenice koje su važne za donošenje odluke.

Koji će se dokazi izvesti radi utvrđivanja odlučnih činjenica, rješava sud.

Članak 224.

Dokazi na glavnoj raspravi izvode se pred vijećem, ali vijeće može iz važnih razloga odlučiti da se određeni dokazi izvedu pred predsjednikom vijeća ili sućem zamoljenog suda (zamoljeni sudac). U tom slučaju zapisnici o izvedenim dokazima pročitati će se na glavnoj raspravi.

Kad vijeće odluči da se kakav dokaz izvede pred zamoljenim sućem, u zamolnici za izvođenje dokaza opisat će se stanje stvari prema tijeku glavne rasprave i posebno će se naznačiti o kojim okolnostima treba osobito voditi računa pri izvođenju dokaza.

O ročištu za izvođenje dokaza pred predsjednikom vijeća ili pred zamoljenim sućem obavijestit će se i stranke, ako nisu izjavile da neće pristupiti ročištu.

Predsjednik vijeća ili zamoljeni sudac ima pri izvođenju dokaza sva ovlaštenja koja ima vijeće odnosno predsjednik vijeća kad se dokazi izvode na glavnoj raspravi.

Protiv rješenja suda kojim se izvođenje dokaza povjerava predsjedniku vijeća ili zamoljenom suću nije dopuštena posebna žalba.

Članak 225.

Predsjednik vijeća ili zamoljeni sudac kome je povjereno izvođenje kakva dokaza ovlašten je izvesti i druge dokaze, ako smatra da je to svrsishodno.

Isprave

Članak 230.

Isprava koju je u propisanom obliku izdalo državno tijelo u granicama svoje nadležnosti te isprava koju je u takvu obliku izdalo poduzeće ili druga pravna osoba u vršenju javnog ovlaštenja koje joj je povjereno zakonom ili odlukom općinske skupštine utemeljenom na zakonu (javna isprava) dokazuje istinitost onoga što se u njoj potvrđuje ili određuje.

Istu dokaznu snagu imaju i druge isprave koje su posebnim propisima u pogledu dokazne snage izjednačene s javnim ispravama.

Dopušteno je dokazivati da su u javnoj ispravi neistinito utvrđene činjenice ili da je isprava nepravilno sastavljena.

Ako sud posumnja u autentičnost isprave, može zatražiti da se o tome izjasni tijelo od

kojega bi ona trebalo da potječe.

Članak 232.

Stranka je dužna sama podnijeti ispravu na koju se poziva za dokaz svojih navoda.

Uz ispravu sastavljenu na stranom jeziku podnosi se i ovjereni prijevod.

Ako se isprava nalazi kod državnog tijela ili društvene pravne osobe kojoj je povjereno vršenje javnog ovlaštenja, a sama stranka ne može isposlovati da se isprava preda ili pokaže, sud će po službenoj dužnosti pribaviti tu ispravu.

Članak 233.

Kad se jedna stranka poziva na ispravu i tvrdi da se ona nalazi kod druge stranke, sud će tu stranku pozvati da podnese ispravu, ostavljajući joj za to određeni rok.

Stranka ne može uskratiti podnošenje isprave ako se ona sama u parnici pozvala na tu ispravu za dokaz svojih navoda, ili ako je riječ o ispravi koju je po zakonu dužna predati ili pokazati, ili ako se isprava s obzirom na njezin sadržaj smatra zajedničkom za obje strane.

U pogledu prava stranke da uskrati podnošenje drugih isprava na odgovarajući će se način primjenjivati odredbe čl. 237. i 238. ovog zakona.

Kad stranka koja je pozvana da podnese ispravu poriče da se isprava kod nje nalazi, sud može radi utvrđivanja te činjenice izvoditi dokaze.

Sud će, s obzirom na sve okolnosti, prema svom uvjerenju cijeniti od kakva je značenja što stranka koja drži ispravu neće postupiti po rješenju suda kojim joj se nalaže da podnese ispravu ili protivno uvjerenju suda poriče da se isprava kod nje nalazi.

Protiv odluke suda iz stavka 1. ovog člana nije dopuštena posebna žalba.

Članak 234.

Trećoj osobi sud može narediti da podnese ispravu samo kad je ona po zakonu dužna pokazati ili je podnijeti ili kad je riječ o ispravi koja je po svojem sadržaju zajednička za tu osobu i stranku koja je poziva na ispravu.

Prije nego što donese odluku kojom trećoj osobi naređuje da podnese ispravu sud će pozvati treću osobu da se o tome izjasni.

Kad treća osoba poriče svoju dužnost da podnese ispravu koja se kod nje nalazi, parnični će sud riješiti je li treća osoba dužna podnijeti ispravu.

Kad treća osoba poriče da se isprava nalazi kod nje, sud može radi utvrđivanja te činjenice izvoditi dokaze.

Pravomoćno rješenje o dužnosti treće osobe da podnese ispravu može se izvršiti prema pravilima izvršnog postupka.

Treća osoba ima pravo na naknadu troškova što ih je imala u vezi s podnošenjem isprava. Odredbe člana 249. ovog zakona na odgovarajući će se način primjenjivati i u tom slučaju.

Članak 237.

Svjedok može uskratiti svjedočenje:

- 1) o onome što mu je stranka kao svom punomoćniku povjerila;
- 2) o onome o čemu se stranka ili druga osoba svjedoku kao vjerskom ispovjedniku ispovijedala;
- 3) o činjenicama što ih je svjedok saznao kao odvjetnik, liječnik ili u obavljanju kakva drugog poziva ili kakve druge djelatnosti ako postoji obveza da se kao tajna čuva ono što se saznalo u obavljanju tog poziva ili djelatnosti.

Predsjednik vijeća upozorit će te osobe da mogu uskratiti davanje iskaza.

Članak 238.

Svjedok može uskratiti odgovor na pojedina pitanja ako za to postoje važni razlozi, a osobito ako bi svojim odgovorom na ta pitanja izložio teškoj sramoti, znatnoj imovinskoj šteti ili krivičnom gonjenju sebe ili svoje srodnike po krvi u pravoj liniji do bilo kojeg stupnja, a u pobočnoj liniji do trećeg stupnja zaključno, svoga bračnog druga ili srodnike po tazbini do drugog stupnja zaključno i onda kad je brak prestao te svog staratelja ili staranika, usvojitelja ili usvojenika.

Predsjednik vijeća upozorit će svjedoka da može uskratiti davanje odgovora na postavljeno pitanje.

Članak 246.

Sud može odlučiti da svjedok položi zakletvu na iskaz koji je dao.

Zakletva se polaže usmeno izgovaranjem ovih riječi: »Zaklinjem se čašću da sam u svemu što me je sud pitao istinu govorio i da ništa što sam o ovoj stvari znao nisam prešutio".

Sud može odlučiti da svjedok položi zakletvu i prije nego što bude saslušan.

Nijemi svjedoci koji znaju čitati i pisati zaklinju se tako da potpisuju tekst zakletve, a gluhi će svjedoci pročitati tekst zakletve. Ako gluhi ili nijemi svjedoci ne znaju čitati ni pisati, zaklet će se preko tumača.

Ako se svjedok ponovno saslušava, neće po drugi put polagati zakletvu, nego će se samo opomenuti na već položenu zakletvu.

Članak 247.

Neće se zaklinjati svjedoci koji u času saslušanja nisu punoljetni ili ne mogu shvatiti značenje zakletve.

Protiv odluke suda kojom se svjedoku naređuje da položi zakletvu ili se određuje da se svjedok zaklinje, stranke i svjedok nemaju pravo na žalbu.

Članak 248.

Ako svjedok koji je uredno pozvan ne dođe, a izostanak ne opravda li se bez odobrenja ili opravdanog razloga udalji s mjesta gdje treba da bude saslušan, sud može narediti da se prisilno dovede i podmiruje troškove dovođenja, a može ga i kazniti novčano do 3.000,00 kuna.

Ako svjedok dođe i nakon što je upozoren na posljedice uskrati svjedočenje ili odgovor na pojedino pitanje, a sud ocijeni da su razlozi uskraćivanja neopravdani, može ga kazniti novčano do 3.000,00 kuna; a ako i poslije toga odbije da svjedoči, može ga zatvoriti. Zatvor traje sve dok svjedok ne pristane da svjedoči ili dok njegovo saslušanje ne postane nepotrebno, ali najdulje mjesec dana.

Žalba protiv rješenja o novčanoj kazni ili o zatvoru ne zadržava izvršenje rješenja, osim ako se u toj žalbi pobija i odluka suda kojom nisu prihvaćeni razlozi svjedoka za uskraćivanje svjedočenja ili odgovora na pojedino pitanje.

Sud će na zahtjev stranke odlučiti da je svjedok dužan nadoknaditi troškove što ih je uzrokovao svojim neopravdanim izostankom odnosno neopravdanim odbijanjem da svjedoči.

Ako svjedok naknadno opravda svoj izostanak, sud će opozvati svoje rješenje o kazni, a može svjedoka sasvim ili djelomično osloboditi naknade troškova. Sud može opozvati svoje rješenje o kazni i kad svjedok naknadno pristane da svjedoči.

Vojne osobe i pripadnici redarstvene službe ne mogu se zatvoriti, ali će se o njihovu odbijanju da svjedoče izvijestiti njihova komanda radi kažnjavanja. Ako je potrebno da se te osobe radi svjedočenja prisilno dovedu, sud će se obratiti njihovu starješini koji će narediti da se one privedu sudu.

Članak 249.

Svjedok ima pravo na naknadu putnih troškova i troškova za prehranu i prenoćište te na naknadu izmakle zarade.

Svjedok treba da zahtijeva naknadu odmah nakon saslušanja; inače gubi pravo na nju. Sud je dužan na to upozoriti svjedoka.

U rješenju kojim se odmjeravaju troškovi svjedoka sud će odrediti da se određena svota isplati iz položenog predujma; a ako predujam nije položen, naredit će stranci da određenu svotu plati svjedoku u roku osam dana. Žalba protiv tog rješenja ne zadržava izvršenje rješenja.

Članak 253.

Određeni vještaci dužni su odazvati se pozivu suda i iznijeti svoj nalaz i mišljenje.

Sud će vještaka, na njegov zahtjev, osloboditi dužnosti vještačenja iz razloga iz kojih svjedok može uskratiti svjedočenje ili odgovor na pojedino pitanje.

Sud može vještaka, na njegov zahtjev, osloboditi dužnosti vještačenja i iz drugih opravdanih razloga. Oslobođenje od dužnosti vještačenja može tražiti i ovlašteni radnik tijela ili organizacije u kojoj vještak radi.

Članak 254.

Vještak može biti izuzet iz istih razloga iz kojih može biti izuzet sudac ili sudac porotnik, ali se za vještaka može uzeti i osoba koja je već bila saslušana kao svjedok.

Stranka je dužna podnijeti zahtjev za izuzeće vještaka čim sazna da postoji razlog za izuzeće, a najkasnije prije početka izvođenja dokaza vještačenjem. Ako je sud prije određivanja vještaka saslušao stranku o ličnosti vještaka, stranka se dužna tom prilikom izjasniti o izuzeću.

U zahtjevu za izuzeće vještaka stranka je dužna navesti okolnosti na kojima temelji svoj zahtjev za izuzeće.

O zahtjevu za izuzeće odlučuje parnični sud. Sudac zamoljenog suda i predsjednik vijeća odlučuju o izuzeću ako im je povjereno izvođenje dokaza vještačenjem.

Protiv rješenja kojim se prihvaća zahtjev za izuzeće nije dopuštena žalba, a protiv rješenja kojim se zahtjev odbija nije dopuštena posebna žalba.

Ako je stranka saznala za razlog izuzeća poslije obavljenog vještačenja i prigovora vještačenju iz tog razloga, sud će postupiti kao da je zahtjev za izuzeće stavljen prije obavljenog

vještačenja.

Članak 255.

Sud može kazniti novčano do 3.000,00 kuna vještaka koji ne dođe na ročište iako je uredno pozvan, a izostanak ne opravda, a i vještaka koji bez opravdanog razloga odbije da vještači.

Rješenje o kazni sud može opozvati uz uvjete iz člana 248. stavka 5. ovog zakona.

Na zahtjev stranke sud može rješenjem narediti vještaku da nadoknadi troškove koje je uzrokovao svojim neopravdanim nedolaskom ili neopravdanim odbijanjem da vještači.

Članak 260.

Sud će odrediti hoće li vještak iznijeti svoj nalaz i mišljenje samo usmeno na raspravi ili će ih podnijeti i pismeno prije rasprave. Sud će odrediti rok za pismeno podnošenje nalaza i mišljenja.

Vještak mora uvijek obrazložiti svoje mišljenje.

Sud će, po mogućnosti, dostaviti strankama pismeni nalaz i mišljenje prije ročišta na kojem će se o njima raspravljati.

Članak 265.

Ako se uvjerio da stranci odnosno osobi koja se ima saslušati za stranku nisu poznate sporne činjenice, ili ako saslušanje te stranke nije moguće, sud može odlučiti da se sasluša samo druga stranka.

Isto tako sud može odlučiti da se sasluša samo jedna stranka, ako druga stranka uskrati davanje iskaza ili se ne odazove pozivu suda.

Članak 268.

Poziv na ročište na kojem će se izvoditi dokaz saslušanjem stranaka dostavit će se osobno strankama odnosno osobi koja će se za stranku saslušati.

U pozivu će se naznačiti da će se na ročištu izvoditi dokaz saslušanjem stranaka i da stranka koja dođe na ročište može biti saslušana u odsutnosti druge stranke (član 265. stavak 2).

Članak 270.

Dokaz saslušanjem stranaka izvodi se bez polaganja zakletve.

Glava devetnaesta

OSIGURANJE DOKAZA**Članak 272.**

Ako postoji opravdana bojazan da se dokaz neće moći izvesti ili da će njegovo kasnije izvođenje biti otežano, može se u tijeku, a i prije pokretanja parnice predložiti da se taj dokaz izvede.

U postupku za osiguranje dokaza ne može se izvesti dokaz saslušanjem stranaka.

Osiguranje dokaza može se tražiti i nakon što odluka kojom se postupak završava postane pravomoćna, ako je to potrebno prije ili u tijeku postupka po izvanrednim pravnim lijekovima.

Članak 274.

U podnesku kojim traži osiguranje dokaza predlagač je dužan navesti činjenice koje se imaju dokazati, dokaze koje treba izvesti i razloge iz kojih smatra da se kasnije dokaz neće moći izvesti ili da će njegovo izvođenje biti otežano. U podnesku treba navesti ime i prezime protivnika, osim ako iz okolnosti proistječe da on nije poznat.

**Glava dvadeseta
PRIPREMANJE GLAVNE RASPRAVE****Članak 277.**

Nakon primitka tužbe obavljaju se pripreme za glavnu raspravu.

Te pripreme obuhvaćaju prethodno ispitivanje tužbe, dostavu tužbe tuženiku na odgovor, održavanje pripremnog ročišta i zakazivanje glavne rasprave.

Pripremanjem glavne rasprave rukovodi predsjednik vijeća.

U tijeku pripremanja glavne rasprave stranke mogu upućivati podneske u kojima će navesti činjenice koje namjeravaju iznijeti na glavnoj raspravi te dokaze čije izvođenje namjeravaju predložiti.

Članak 278.

U tijeku pripremanja glavne rasprave do ročišta za glavnu raspravu predsjednik vijeća ovlašten je da odlučuje: o stupanju prethodnika u parnicu, o sudjelovanju umješaka, o osiguranju dokaza, o preinaci tužbe, o troškovima postupka u slučaju povlačenja tužbe, o prekidu ili mirovanju postupka, o privremenim mjerama osiguranja, o spajanju parnica, o razdvajanju

postupka, o određivanju sudskih rokova ili njihovu produljenju, o zakazivanju ročišta ili njihovoj odgodi, o povratu u prijašnje stanje zbog propuštanja roka ili ročišta, o oslobođenju stranke od plaćanja troškova postupka, o osiguranju parničnih troškova, o polaganju predujma na ime troškova za poduzimanje pojedinih radnji u postupku, o postavljanju privremenog zastupnika, o dostavi sudskih pismena, o mjerama za ispravljanje podnesaka, o urednosti punomoći te o svim pitanjima koja se tiču upravljanja postupkom.

Protiv odluka koje donosi predsjednik vijeća u tijeku pripremanja glavne rasprave, a koje se odnose na upravljanje postupkom, nije dopuštena žalba.

Članak 279.

Predsjednik vijeća može u tijeku pripremanja glavne rasprave donijeti presudu na temelju priznanja, presudu na temelju odricanja i presudu zbog izostanka i primiti na zapisnik nagodbu stranaka.

Prethodno ispitivanje tužbe

Članak 280.

Nakon prethodnog ispitivanja tužbe predsjednik vijeća ovlašten je donositi rješenja iz člana 278. ovog zakona, ako nije riječ o pitanjima o kojima se po prirodi stvari ili prema odredbama ovog zakona odluka može donijeti tek u daljnjem tijeku postupka.

Članak 281.

Kad utvrdi da je tužba nerazumljiva ili nepotpuna, ili da postoje nedostaci koji se tiču sposobnosti tužitelja ili tuženika da budu stranke u parnici, ili nedostaci u pogledu zakonskog zastupanja stranke, ili nedostaci koji se odnose na ovlaštenje zastupnika da pokrene parnicu kad je takvo ovlaštenje potrebno, predsjednik će vijeća radi otklanjanja tih nedostataka poduzeti potrebne mjere predviđene u ovom zakonu (čl. 83. i 109).

Članak 282.

Nakon prethodnog ispitivanja tužbe predsjednik vijeća donosi rješenje kojim se tužba odbacuje ako utvrdi da rješavanje o tužbenom zahtjevu ne ide u sudsku nadležnost (član 16) ili da je tužba podnesena nepravovremeno, ako je posebnim propisima određen rok za podnošenje tužbe.

Predsjednik vijeća donosi i rješenje kojim se sud oglašava nenadležnim (čl. 16 i 21) i predmet ustupa drugome redovnom sudu.

Članak 283.

Ako smatra da nema dovoljno osnova za donošenje odluke o pitanju koje se postavilo u tijeku prethodnog ispitivanja tužbe, predsjednik vijeća ostavit će da o tom pitanju donese odluku nakon primitka odgovora na tužbu ili na pripremnom ročištu.

Pripremno ročište i odgovor na tužbu

Članak 284.

Ako predsjednik vijeća smatra da se na temelju tužbe može dalje postupati, zakazat će, u pravilu, pripremno ročište i narediti da se primjerak tužbe dostavi tuženiku.

Pripremno ročište neće se zakazivati kad je za suđenje nadležan sudac pojedinac.

Predsjednik vijeća može odmah zakazati ročište za glavnu raspravu ako smatra da s obzirom na navode u tužbi i na prirodu spora nije potrebno održavanje pripremnog ročišta.

Članak 285.

Prije zakazivanja pripremnog ročišta predsjednik vijeća može zatražiti od tuženika da podnese odgovor na tužbu, ako bi zbog složenosti spora ili zbog većeg broja zahtjeva stavljenih u tužbi bilo svrhishodno da se tuženik pismeno izjasni o navodima u tužbi.

Odgovor na tužbu podnosi se u roku koji odredi predsjednik vijeća, ali taj rok ne može biti dulji od petnaest dana od dostave tužbe. Iznimno, s obzirom na osobite okolnosti slučaja, taj rok može biti i do 30 dana.

Ako tuženik podnese odgovor na tužbu, predsjednik vijeća ocijenit će je li s obzirom na prijedloge i navode stranaka potrebno zakazati pripremno ročište ili se može zakazati odmah ročište za glavnu raspravu.

Ako tuženik u određenom roku ne podnese odgovor na tužbu, predsjednik vijeća zakazat će pripremno ročište ili ročište za glavnu raspravu.

Tuženik može pismeno odgovoriti na tužbu iako mu sud to nije naložio.

Pošto primi odgovor na tužbu, predsjednik vijeća može donijeti sva rješenja koja može donositi u tijeku prethodnog ispitivanja tužbe.

Članak 286.

Pripremno ročište treba odrediti tako da strankama ostane dovoljno vremena za pripremu, a najmanje osam dana od primitka poziva.

U pozivu za pripremno ročište naložit će se strankama da na ročište donesu sve isprave

koje im služe za dokaz, a i sve predmete koje treba razgledati u sudu.

Ako je potrebno da se za pripremno ročište pribave spisi, isprave ili predmeti koji se nalaze kod suda ili kod kojega drugog državnog tijela ili organizacije kojoj je povjereno vršenje javnog ovlaštenja, predsjednik vijeća naredit će da se ti predmeti odnosno isprave pravovremeno pribave.

Članak 288.

Na pripremnom ročištu najprije se raspravlja o pitanjima koja se odnose na smetnje za daljnji tijek postupka, bilo da je predsjednik vijeća nakon ispitivanja tužbe odgodio rješavanje tih pitanja bilo da su ona pokrenuta u odgovoru na tužbu ili na pripremnom ročištu. O tim se pitanjima mogu na pripremnom ročištu izvoditi dokazi kad je to potrebno.

Osim rješenja koje je ovlašten da donosi nakon prethodnog ispitivanja tužbe na pripremnom ročištu predsjednik vijeća donosi i rješenje o odbacivanju tužbe, ako utvrdi da o tužbenom zahtjevu već teče parnica, da je stvar pravomoćno presuđena, da je o predmetu spora sklopljena sudska nagodba ili da ne postoji pravni interes tužitelja za podnošenje tužbe za utvrđenje.

Ako predsjednik vijeća ne prihvati prigovor da postoji koja od smetnji za vođenje postupka iz stavka 2. ovog člana, nastavit će se s raspravljanjem, a odluku o prigovoru donijet će vijeće posebno ili zajedno s odlukom o glavnoj stvari.

Na pripremnom ročištu predsjednik vijeća ima u pogledu upravljanja postupkom sva ovlaštenja koja imaju predsjednik vijeća i vijeće na glavnoj raspravi.

Članak 289.

Kad ustanovi da ne postoje smetnje za daljnje vođenje postupka, predsjednik će vijeća, prema rezultatima raspravljanja na pripremnom ročištu, odlučiti koji će se svjedoci i vještaci pozvati na glavnu raspravu i koji će se drugi dokazi pribaviti. O tome koji će se od tih dokaza izvesti odlučuje vijeće na glavnoj raspravi.

Ako predsjednik vijeća ne prihvati prijedloge stranaka o dokazima, stranke mogu svoje prijedloge ponoviti na glavnoj raspravi.

Članak 290.

Ako predsjednik vijeća smatra da je neke sporne činjenice potrebno utvrditi preko vještaka, a nijedna se stranka ne protivi da se obavi vještačenje, predsjednik vijeća imenovat će vještake, odlučiti o zahtjevima za izuzeće vještaka i pozvati jednu stranku ili obje stranke da polože svotu potrebnu za troškove vještaka.

Imenovane vještake sud će obavijestiti o predmetu koji treba razgledati i pozvati ih da do glavne rasprave pripreme svoj nalaz i mišljenje (član 260. stavak 1.).

Ako je potrebno, predsjednik vijeća može, uz suglasnost stranaka, obaviti uviđaj izvan suda. Ako se taj uviđaj obavlja uz sudjelovanje vještaka, primijenit će se pri tome odredbe st. 1. i 2. ovog člana.

Članak 292.

Na pripremnom ročištu predsjednik vijeća, u pravilu, saopćava strankama dan i sat kad će se održati glavna rasprava.

Zakazivanje ročišta za glavnu raspravu

Članak 293.

Ročište za glavnu raspravu zakazuje predsjednik vijeća.

Uz poziv za glavnu raspravu tuženiku će se dostaviti tužba, ako mu već prije nije bila dostavljena.

Predsjednik vijeća pozvat će na ročište stranke te svjedoke i vještake koje je na pripremnom ročištu odlučio da pozove na glavnu raspravu. Ako pripremno ročište nije održano, predsjednik vijeća odlučit će koje će od svjedoka što su ih stranke predložile pozvati, a stranke će upozoriti da mogu na ročište dovesti i druge svjedoke.

Odredbe člana 286. ovog zakona primijenit će se i pri zakazivanju ročišta za glavnu raspravu.

Glava dvadeset i prva GLAVNA RASPRAVA

Tijek glavne rasprave

Članak 294.

Predsjednik vijeća otvara glavnu raspravu i objavljuje predmet raspravljanja. Nakon toga utvrđuje jesu li došle sve pozvane osobe; pa ako nisu, provjerava jesu li uredno pozvane i jesu li opravdale svoj izostanak.

Članak 296.

Ako stranka ili zakonski zastupnik stranke nije u stanju da se jasno i određeno izjasni o predmetu o kojemu se raspravlja, a nema punomoćnika, predsjednik vijeća upozorit će je na potrebu da uzme punomoćnika.

Ako stranka ne može odmah uzeti punomoćnika, vijeće će na njezin prijedlog odgoditi ročište.

Članak 297.

Ako nije prije toga održano pripremno ročište, prvo ročište za glavnu raspravu počinje izlaganjem tužbe, a nakon toga tuženik odgovara na navode tužbe.

Ako je prije glavne rasprave održano pripremno ročište, predsjednik vijeća upoznat će vijeće s tijekom i rezultatima toga ročišta. Stranke mogu dopuniti izlaganje predsjednika vijeća.

U daljnjem tijeku rasprave raspravljat će se o prijedlozima stranaka i činjeničnim navodima kojima stranke obrazlažu svoje prijedloge odnosno pobijaju prijedloge protivnika, a i o dokazima ponuđenim s njihove strane, izvodit će se dokazi i raspravljati o rezultatima njihova izvođenja.

Stranke mogu iznositi i svoja pravna shvaćanja koja se odnose na predmet spora.

Kad je u ovom zakonu predviđeno da stranka može staviti određen prigovor ili prijedlog ili poduzeti kakvu drugu parničnu radnju dok se tuženik na glavnoj raspravi ne upusti u raspravljanje o glavnoj stvari, takav prigovor odnosno prijedlog tužitelj može staviti odnosno drugu parničnu radnju poduzeti dok ne završi izlaganje po tužbi, a tuženik dok ne završi svoj odgovor na tužbu.

Članak 298.

Predsjednik će se vijeća postavljanjem pitanja i na drugi svrsishodan način brinuti da se u tijeku rasprave iznesu sve odlučne činjenice, da se dopune nepotpuni navodi stranaka o važnim činjenicama, da se označe ili dopune dokazna sredstva koja se odnose na navode stranaka i, uopće, da se dadu sva razjašnjenja potrebna da bi se utvrdilo činjenično stanje važno za odluku.

Članak 299.

Svaka stranka treba u svojim izlaganjima iznijeti sve činjenice potrebne za obrazloženje svojih prijedloga, ponuditi dokaze potrebne za utvrđivanje svojih navoda te izjasniti se o navodima i ponuđenim dokazima protivne stranke.

Stranke mogu u tijeku cijele glavne rasprave iznositi nove činjenice i predlagati nove dokaze.

Stranke mogu i u tijeku glavne rasprave upućivati podneske u kojima će navesti činjenice koje namjeravaju iznijeti na ročištu, a i dokaze čije izvođenje namjeravaju predložiti.

Članak 300.

Izvođenje dokaza određuje vijeće rješenjem u kojemu će se naznačiti sporna činjenica o kojoj treba izvesti dokaz i dokazno sredstvo.

Predložene dokaze koje ne smatra važnim za odluku vijeća će odbiti i u rješenju naznačiti razlog odbijanja.

Protiv rješenja kojim se određuje ili odbija izvođenje dokaza nije dopuštena posebna žalba.

Sud nije u daljnjem tijeku parnice vezan za svoje prijašnje rješenje o izvođenju dokaza.

Članak 301.

Ako stranka prigovori da rješavanje o tužbenom zahtjevu ne ide u sudsku nadležnost, da sud nije stvarno ili mjesno nadležan, da o istom zahtjevu već teče parnica, da je stvar pravomoćno presuđena, da je o predmetu spora sklopljena sudska nagodba, ili da se tužitelj pred sudom odrekao tužbenog zahtjeva, sud će riješiti hoće li o tim prigovorima raspravljati i odlučivati odvojeno od glavne stvari ili zajedno s njom.

Ako sud ne prihvati prigovor iz stavka 1. ovog člana o kojem se raspravljalo zajedno s glavnom stvari, ili ako sud nakon odvojenog raspravljanja ne prihvati prigovor i odluči da se odmah nastavi glavna rasprava, rješenje o prigovoru unijet će se u odluku o glavnoj stvari.

Protiv rješenja kojim se odbijaju prigovori stranaka nije dopuštena posebna žalba ako je vijeće odlučilo da se odmah nastavi raspravljanje o glavnoj stvari.

Odredbe st. 1. do 3. ovog člana primijenit će se i kad sud po službenoj dužnosti odluči da odvojeno od glavne stvari raspravi o tome da li stvar ide u sudsku nadležnost, da li je sud stvarno nadležan, da li već teče parnica, da li je stvar već pravomoćno presuđena, da li se tužitelj pred sudom odrekao tužbenog zahtjeva te da li je o predmetu spora sklopljena sudska nagodba.

Članak 302.

Kad predsjednik vijeća završi saslušanje pojedinog svjedoka, vještaka ili stranke, članovi vijeća mogu toj osobi neposredno postavljati pitanja.

Stranka i njezin zastupnik ili punomoćnik mogu po odobrenju predsjednika vijeća neposredno postavljati pitanja protivnoj stranci, svjedocima i vještacima.

Predsjednik vijeća zabranit će stranci postavljanje određenih pitanja ili će zabraniti odgovor na postavljeno pitanje ako je već u pitanju sadržano kako na nj treba odgovoriti ili ako se pitanje ne odnosi na predmet.

Ako predsjednik vijeća zabrani postavljanje određenog pitanja ili davanje odgovora, stranka može zahtijevati da o tome odluči vijeće.

Na zahtjev stranke u zapisnik će se unijeti pitanje koje je vijeće odbilo, a i pitanje na koje je zabranjen odgovor.

Članak 303.

Saslušani svjedoci i vještaci ostaju u sudnici, ako ih predsjednik vijeća, nakon izjašnjenja stranaka, sasvim ne otpusti ili ne odredi da se privremeno udalje iz sudnice.

Predsjednik vijeća može odrediti da se saslušani svjedoci kasnije ponovno pozivu i još jednom saslušaju u prisutnosti ili odsutnosti svjedoka i vještaka.

Članak 304.

Kad vijeće smatra da je predmet raspravljen tako da se može donijeti odluka, predsjednik vijeća saopćit će da je glavna rasprava zaključena, i nakon toga će se vijeće povući na vijećanje i glasanje radi donošenja odluke.

Vijeće može odlučiti da glavnu raspravu zaključi i kad je ostalo da se pribave stanoviti spisi koji sadrže dokaze potrebne za odlučivanje ili ako treba sačekati zapisnik o dokazima izvedenim od zamoljenog suca, a stranke odustanu od raspravljanja o tim dokazima ili vijeće smatra da to raspravljanje nije potrebno.

Članak 305.

Vijeće može u tijeku vijećanja i glasanja odlučiti da se zaključena glavna rasprava ponovno otvori ako je to potrebno radi dopune postupka ili razjašnjenja pojedinih važnijih pitanja.

Članak 307.

Vijeće može isključiti javnost za cijelu glavnu raspravu ili jedan njezin dio ako to zahtijevaju interesi čuvanja službene, poslovne ili osobne tajne interesi javnog reda ili razlozi morala.

Vijeće može isključiti javnost i kada se mjerama za održavanje reda predviđenim u ovom zakonu ne bi moglo osigurati nesmetano održavanje rasprave.

Članak 308.

Isključenje javnosti ne odnosi se na stranke, njihove zakonske zastupnike, punomoćnike i umješake.

Vijeće može dopustiti da glavnoj raspravi na kojoj je javnost isključena prisustvuju pojedine službene osobe, a i znanstveni i javni radnici, ako je to od interesa za njihovu službu odnosno znanstvenu ili javnu djelatnost.

Na zahtjev stranke vijeće može dopustiti da raspravi prisustvuju najviše dvije osobe koje ona označi.

Predsjednik vijeća upozorit će osobe koje prisustvuju raspravi na kojoj je javnost isključena da su dužne kao tajnu čuvati sve ono što su na raspravi saznale i upozoriti ih na posljedice odavanja tajne.

Članak 309.

O isključenju javnosti odlučuje vijeće rješenjem, koje mora biti obrazloženo i javno objavljeno.

Protiv rješenja o isključenju javnosti nije dopuštena posebna žalba.

Rukovođenje glavnom raspravom

Članak 311.

Predsjednik vijeća rukovodi glavnom raspravom, ispituje stranke, izvodi dokaze, daje riječ članovima vijeća, strankama, njihovim zakonskim zastupnicima i punomoćnicima te objavljuje odluke vijeća.

Dužnost je predsjednika vijeća da se brine da se o predmetu spora svestrano raspravlja, ali da se zbog toga postupak ne odugovlači, tako da se rasprava po mogućnosti dovrši na jednom ročištu.

Ako se osoba koja sudjeluje na raspravi protivi kakvoj mjeri predsjednika vijeća koja se odnosi na rukovođenje raspravom ili kakvu pitanju koje je postavio predsjednik vijeća, član vijeća ili druga osoba koja sudjeluje u postupku, o takvu protivljenju odlučuje vijeće.

Sud nije vezan za svoje rješenje koje se odnosi na rukovođenje raspravom.

Protiv rješenja koja se odnose na rukovođenje raspravom nije dopuštena posebna žalba.

Članak 312.

Izvan ročišta za glavnu raspravu predsjednik vijeća donosi rješenje o ispravljanju podneska, o postavljanju privremenog zastupnika, o urednosti punomoći, o polaganju predujma na ime troškova za poduzimanje pojedinih radnji u postupku, o oslobođenju od plaćanja troškova

postupka, o osiguranju parničnih troškova, o dostavi sudskih pismena, o osiguranju dokaza, o privremenim mjerama osiguranja, o prekidu i mirovanju postupka, o troškovima postupka u slučaju povlačenja tužbe, o zakazivanju ročišta i njihovoj odgodi, o spajanju parnica te o određivanju rokova i njihovu produljivanju.

Predsjednik vijeća isto je tako ovlašten da, nakon što primi zapisnik o izvođenju dokaza pred zamoljenim sucem, odredi da se obave potrebni ispravci ili dopune.

Izvan ročišta za glavnu raspravu predsjednik vijeća ovlašten je da u povodu izjave tuženika odnosno tužitelja, dane pismeno ili na zapisnik kod parničnog suda, donese presudu na temelju priznanja odnosno presudu na temelju odricanja te da primi na zapisnik sudsku nagodbu.

Članak 313.

Ako pred istim sudom teče više parnica između istih osoba ili u kojima je ista osoba protivnik raznih tužitelja ili raznih tuženika, sve se te parnice mogu rješenjem vijeća spojiti radi zajedničkog raspravljanja ako bi se time ubrzalo raspravljanje ili smanjili troškovi. Za sve spojene parnice sud može donijeti zajedničku presudu.

Vijeće može odrediti da se radi zajedničkog raspravljanja pred njim spoji više parnica i onda kad je za koju od njih nadležan sudac pojedinac istog suda.

Vijeće može odrediti da se odvojeno raspravlja o pojedinim zahtjevima u istoj tužbi i nakon završetka odvojenog raspravljanja može donijeti posebne odluke o tim zahtjevima.

Članak 314.

Kad vijeće odluči da se odgodi ročište za glavnu raspravu, predsjednik vijeća brinut će se da se za iduće ročište pribave svi dokazi čije je izvođenje određeno za to ročište i da se obave druge pripreme kako bi se rasprava mogla završiti na tom ročištu.

Protiv rješenja suda kojim se odgađa ročište ili se odbijaju prijedlozi stranaka o odgodi ročišta nije dopuštena žalba.

Članak 315.

Ako se ročište odgodi, novo ročište održat će se po mogućnosti pred istim vijećem.

Ako se novo ročište drži pred istim vijećem, glavna će se rasprava nastaviti i predsjednik će vijeća ukratko izložiti tijek prijašnjih ročišta, ali u tom slučaju vijeće može odlučiti da rasprava počne iznova.

Ako se ročište drži pred izmijenjenim vijećem, glavna rasprava mora početi iznova, ali vijeće može, nakon što se stranke o tome izjasne, odlučiti da se ponovno ne saslušavaju svjedoci i

vještaci i da se ne obavlja nov uviđaj, već da se pročitaju zapisnici o izvođenju tih dokaza.

Članak 316.

Sud u tijeku postupka može kazniti novčanom kaznom do 3.000,00 kuna stranku, zakonskog zastupnika, punomoćnika ili umješaka koji su svojim parničnim radnjama teže zloupotrijebili prava priznata ovim zakonom.

Održavanje reda na glavnoj raspravi

Članak 317.

Dužnost je predsjednika vijeća da se u tijeku glavne rasprave brine o održavanju reda u sudnici i o dostojanstvu suda.

Članak 318.

Ako osoba koja sudjeluje u postupku ili osoba koja kao slušalac prisustvuje raspravi vrijeđa sud ili druge sudionike u postupku, ometa rad ili se ne pokorava naredbama predsjednika vijeća za održavanje reda, predsjednik vijeća opomenut će je. Ako opomena bude bezuspješna, vijeće može opomenutu osobu udaljiti iz sudnice ili kazniti novčanom kaznom do 3.000,00 kuna, a može je i udaljiti i kazniti novčanom kaznom.

Ako stranka bude udaljena iz sudnice, ročište će se održati i bez njezine prisutnosti.

Ako iz sudnice bude udaljen punomoćnik, vijeće će na zahtjev stranke odgoditi ročište; a ako stranka nije prisustvovala ročištu, vijeće će uvijek odgoditi ročište i obavijestiti stranku da je njezin punomoćnik udaljen s ročišta zbog narušavanja reda.

Kad sud kazni novčanom kaznom ili udalji iz sudnice odvjetnika ili odvjetničkog pripravnika kao punomoćnika, obavijestit će o tome odvjetničku komoru.

Žalba protiv rješenja o novčanoj kazni ili udaljenju iz sudnice ne zadržava izvršenje rješenja.

Članak 319.

Ako javni tužitelj ili javni pravobranitelj odnosno osoba koja ih zamjenjuje narušava red, predsjednik vijeća obavijestit će o tome nadležnoga javnog tužitelja odnosno javnog pravobranitelja, a vijeće može odgoditi ročište i od nadležnoga javnog tužitelja odnosno javnog pravobranitelja zatražiti da odredi drugu osobu za sudjelovanje u parnici.

Članak 320.

Ovlaštenja koja za održavanje reda na glavnoj raspravi imaju predsjednik vijeća i vijeće pripadaju predsjedniku vijeća na pripremnom ročištu i na ročištu izvan glavne rasprave, a i zamoljenom sucu.

Članak 327.

Ako je tužitelj u tužbi tražio da mu se dosudi stanovita stvar, a istovremeno je u tužbi ili do zaključenja glavne rasprave izjavio da je voljan umjesto stvari primiti određenu novčanu svotu, sud će, ako prihvati tužbeni zahtjev, izreći u presudi da se tuženik može osloboditi davanja stvari ako plati tu novčanu svotu.

Djelomična presuda

Članak 329.

Ako su od više tužbenih zahtjeva, zbog priznanja ili na temelju raspravljanja, samo neki sazreli za konačnu odluku ili ako je samo dio jednog zahtjeva sazrio za konačnu odluku, sud može u vezi sa sazrelim zahtjevima odnosno dijelom zahtjeva zaključiti raspravu i donijeti presudu (djelomična presuda).

Djelomičnu presudu sud može donijeti i kad je podnesena protutužba, ako je za odluku sazrio samo zahtjev tužbe ili zahtjev protutužbe.

Pri ocjeni pitanja hoće li donijeti djelomičnu presudu sud će osobito uzeti u obzir veličinu zahtjeva ili dijela zahtjeva koji je sazrio za odluku.

Što se tiče pravnih lijekova i izvršenja djelomična presuda smatra se samostalnom presudom.

Presuda zbog izostanka

Članak 332.

Kad tuženik ne dođe na pripremno ročište do njegova zaključenja, ili na prvo ročište za glavnu raspravu ako pripremno ročište nije održano, ili ako dođe na ta ročišta, ali neće da se upusti u raspravljanje ili se udalji s ročišta, a ne ospori tužbeni zahtjev, donijet će se presuda kojom se prihvaća tužbeni zahtjev (presuda zbog izostanka), ako je udovoljeno ovim uvjetima:

- 1) ako je tuženik bio uredno pozvan;
- 2) ako tužitelj predloži donošenje presude zbog izostanka;
- 3) ako tuženik nije podneskom osporio tužbeni zahtjev;

4) ako osnovanost tužbenog zahtjeva proizlazi iz činjenica navedenih u tužbi;

5) ako činjenice na kojima se temelji tužbeni zahtjev nisu u protivnosti s dokazima koje je sam tužitelj podnio ili s činjenicama koje su općepoznate;

6) ako ne postoje opće poznate okolnosti iz kojih proizlazi da su tuženika spriječili opravdani razlozi da dođe na ročište.

Neće se donijeti presuda zbog izostanka i kad je udovoljeno uvjetima iz stavka 1. ovog člana ako sud nađe da je riječ o zahtjevu kojim stranke ne mogu raspolagati (član 3. stavak 3).

Donošenje presude zbog izostanka odgodit će se ako je potrebno da se o okolnostima iz stavka 2. ovog člana prije toga pribave obavijesti.

Ako iz činjenica navedenih u tužbi ne proizlazi osnovanost tužbenog zahtjeva, a tužba na ročištu nije preinačena, sud će donijeti presudu kojom se tužbeni zahtjev odbija.

Donošenje presude zbog izostanka može se odgoditi i ako nema dokaza da je tuženik uredno pozvan, a nesumnjivo je da mu je poziv upućen. U tom slučaju predsjednik vijeća odredit će rok, koji ne može biti dulji od trideset dana za dostavu u zemlji odnosno dulji od šest mjeseci za dostavu u inozemstvu, da se izvidi je li tuženik uredno pozvan. Ako se u tom roku utvrdi da je tuženik bio uredno pozvan, predsjednik vijeća donijet će presudu zbog izostanka.

Protiv odluke kojom se odbija prijedlog tužitelja da se donese presuda zbog izostanka dopuštena je posebna žalba.

U slučajevima predviđenim u st. 3. i 5. ovog člana presudu zbog izostanka sud može donijeti bez saslušanja stranaka.

Pravomoćnost presude

Članak 333.

Presuda koja se više ne može pobijati žalbom postaje pravomoćna ako je njome odlučeno o zahtjevu tužbe ili protutužbe.

Sud tijekom cijelog postupka po službenoj dužnosti pazi je li stvar pravomoćno presuđena; i ako utvrdi da je parnica pokrenuta o zahtjevu o kojemu je već pravomoćno odlučeno, odbacit će tužbu.

Ako je u presudi odlučeno o potraživanju koje je tuženik istakao prigovorom radi prebijanja, odluka o postojanju ili nepostojanju toga potraživanja postaje pravomoćna.

Donošenje i objava presude

Članak 335.

Presuda se donosi i objavljuje u ime Republike Hrvatske.

Kad se glavna rasprava održava pred vijećem, presudu donose predsjednik vijeća i članovi vijeća koji su sudjelovali na ročištu na kojemu je glavna rasprava zaključena. Odmah nakon zaključenja glavne rasprave sud donosi presudu koju objavljuje predsjednik vijeća.

U složenijim predmetima sud može odgoditi donošenje presude za osam dana od dana zaključenja glavne rasprave. U takvu slučaju presuda se neće objaviti, već će sud prijepis presude dostaviti strankama.

U slučaju iz člana 304. stavka 2. ovog zakona presuda će se donijeti najkasnije u roku od osam dana od dana primitka spisa odnosno zapisnika. Ta se presuda neće objavljivati.

Članak 336.

Kad se presuda objavljuje, predsjednik vijeća javno će pročitati izreku i saopćiti ukratko razloge presude.

Pri objavi presude može se saopćiti da je sud odlučio da se o odmjeraivanju troškova naknadno odluči. U takvu slučaju odmjeraivanje troškova obavlja predsjednik vijeća, a odluka se unosi u pismeni sastav presude.

Ako je javnost na glavnoj raspravi bila isključena, izreka presude uvijek će se javno pročitati, a sud će odlučiti hoće li se i koliko isključiti javnost pri objavi razloga presude.

Svi prisutni saslušat će čitanje izreke presude stojeći.

Pismena izrada i dostava presude**Članak 337.**

Presuda se mora pismeno izraditi u roku od osam dana od donošenja.

Izvornik presude potpisuje predsjednik vijeća.

Strankama se dostavlja ovjeren prijepis presude s uputom o pravu na izjavljivanje pravnog lijeka protiv presude.

Članak 338.

Pismeno izrađena presuda mora imati uvod, izreku i obrazloženje.

Uvod presude sadrži: naznaku da se presuda izriče u ime Republike Hrvatske, naziv suda,

ime i prezime predsjednika i članova vijeća, ime i prezime, zanimanje i prebivalište odnosno boravište stranaka, njihovih zastupnika i punomoćnika, kratku oznaku predmeta spora, dan zaključenja glavne rasprave, naznaku stranaka, njihovih zastupnika i punomoćnika koji su toj raspravi prisustvovali te dan kad je presuda donesena.

Izreka presude sadrži odluku suda o prihvatanju ili odbijanju pojedinih zahtjeva koji se tiču glavne stvari i sporednih traženja te odluku o postojanju ili nepostojanju potraživanja istaknutog radi prebijanja (član 333).

U obrazloženju sud će izložiti: zahtjeve stranaka i njihove navode o činjenicama na kojima se ti zahtjevi temelje, dokaze, a i propise na kojima je sud utemeljio presudu.

U obrazloženju presude zbog izostanka, presude na temelju priznanja ili presude na temelju odricanja iznijet će se samo razlozi koji opravdavaju donošenje takvih presuda.

Dopunska presuda

Članak 339.

Ako je sud propustio da odluči o svim zahtjevima o kojima se mora odlučiti presudom, ili je propustio da odluči o dijelu zahtjeva, stranka može u roku od petnaest dana od primitka presude predložiti parničnom sudu da se presuda dopuni.

Neppravovremeni ili neosnovani prijedlog za dopunu presude odbacit će odnosno odbiti predsjednik vijeća bez održavanja ročišta.

Članak 340.

Kad predsjednik vijeća nađe da je prijedlog za dopunu presude osnovan, zakazat će glavnu raspravu pred vijećem radi donošenja presude o zahtjevu koji nije riješen (dopunska presuda).

Dopunska presuda može se donijeti i bez ponovnog otvaranja glavne rasprave ako tu presudu donosi isto vijeće koje je donijelo i prvobitnu presudu, a zahtjev u pogledu kojega se traži dopuna dovoljno je raspravljen.

Ako vijeće ustanovi da je prijedlog za donošenje dopunske presude nepravovremen ili neosnovan, odbacit će odnosno odbiti prijedlog rješenjem.

Ako se prijedlog za dopunu presude odnosi samo na troškove postupka, odluku o prijedlogu donosi predsjednik vijeća bez održavanja ročišta.

Članak 341.

Ako je uz prijedlog za dopunu presude podnesena i žalba protiv presude, prvostupanjski

sud zastat će s dostavom te žalbe drugostupanjskom sudu dok se ne donese odluka o prijedlogu za dopunu presude i dok ne protekne rok za žalbu protiv te odluke.

Ako protiv odluke o dopuni presude bude podnesena žalba, ta žalba zajedno sa žalbom protiv prvobitne presude dostavit će se drugostupanjskom sudu.

Ako se prvostupanjska presuda pobija žalbom samo zato što prvostupanjski sud nije presudom odlučio o svim zahtjevima stranaka koji su predmet parnice, žalba će se smatrati prijedlogom stranke da se donese dopunska presuda.

Ispravljanje presude

Članak 342.

Pogreške u imenima i brojevima, i druge očite pogreške u pisanju i računanju, nedostatke u obliku i nesuglasnost prijepisa presude s izvornikom ispraviti će predsjednik vijeća u svako doba.

Ispravljanje će se obaviti posebnim rješenjem i unijeti na kraju izvornika, a strankama će se dostaviti prijepis rješenja.

Ako između izvornika i prijepisa presude postoji nesuglasnost u pogledu kakve odluke sadržane u izreci presude, strankama će se dostaviti ispravljeni prijepis presude s naznakom da se tim prijepisom presude zamjenjuje prijašnji prijepis presude. U takvu slučaju rok za izjavljivanje pravnog lijeka u pogledu ispravljenog dijela presude teče od dana dostave ispravljenog prijepisa presude.

O ispravljanju presude sud može odlučiti bez saslušanja stranaka.

Glava dvadesetčetvrta RJEŠENJE

Članak 343.

Sva rješenja koja se donose na ročištu objavljuje predsjednik vijeća.

Rješenje koje je na ročištu objavljeno dostavit će se strankama u ovjerenom prijepisu samo ako je protiv toga rješenja dopuštena posebna žalba, ili ako se na temelju rješenja može odmah tražiti izvršenje, ili ako to zahtijeva upravljanje parnicom.

Sud je vezan za svoja rješenja ako se ona ne odnose na upravljanje parnicom ili ako ovim zakonom nije što drugo određeno.

Kad se rješenje ne dostavlja pismeno, ono prema strankama ima učinak čim je objavljeno.

Sadržaj žalbe

Članak 350.

Žalba treba da sadrži:

- 1) oznaku presude protiv koje se podnosi žalba;
- 2) izjavu da se presuda pobija u cijelosti ili u određenom dijelu;
- 3) razlog žalbe;
- 4) potpis podnosioca žalbe.

Članak 352.

U žalbi se mogu iznositi nove činjenice i predlagati novi dokazi. Pozivajući se na nove činjenice žalitelj je dužan navesti dokaze kojima bi se te činjenice utvrdile, a predlažući nove dokaze dužan je navesti činjenice koje tim dokazima treba utvrditi.

Žalitelj koji nije učinio vjerojatnim da je iz opravdanih razloga propustio u prvostupanjskom postupku položiti iznos potreban za podmirenje troškova u povodu izvođenja predloženog dokaza (član 153. stav 3) ne može u žalbi predložiti da se taj dokaz izvede.

Prigovor radi prebijanja koji nije iznesen pred prvostupanjskim sudom ne može se iznositi u žalbi.

Ako su zbog iznošenja novih činjenica i predlaganja novih dokaza uzrokovani troškovi u postupku u povodu žalbe, te će troškove neovisno o ishodu spora podmiriti ona stranka koja je iznijela nove činjenice odnosno predložila nove dokaze.

Razlozi zbog kojih se presuda može pobijati

Članak 353.

Presuda se može pobijati:

- 1) zbog bitne povrede odredaba parničnog postupka;
- 2) zbog pogrešno ili nepotpuno utvrđenoga činjeničnog stanja;
- 3) zbog pogrešne primjene materijalnog prava.

Presuda zbog izostanka ne može se pobijati zbog pogrešno ili nepotpuno utvrđenoga činjeničnog stanja.

Presuda na temelju priznanja i presuda na temelju odricanja mogu se pobijati zbog bitne povrede odredaba parničnog postupka ili zbog toga što je izjava o priznanju odnosno odricanju dana u zabludi ili pod utjecajem prisile ili prijevare.

Članak 354.

Bitna povreda odredaba parničnog postupka postoji ako sud u tijeku postupka nije primijenio ili je nepravilno primijenio koju odredbu ovog zakona, a to je bilo ili je moglo biti od utjecaja na donošenje zakonite i pravilne presude.

Bitna povreda odredaba parničnog postupka uvijek postoji:

1) ako je sud bio nepropisno sastavljen ili ako je u donošenju presude sudjelovao sudac ili sudac porotnik koji nije sudjelovao na glavnoj raspravi;

2) ako je u donošenju presude sudjelovao sudac ili sudac porotnik koji se po zakonu mora izuzeti (član 71. stavak 1. toč. 1. do 5) odnosno koji je rješenjem suda bio izuzet;

3) ako je odlučeno o zahtjevu u sporu koji ne ide u sudsku nadležnost (član 16);

4) ako je sud odlučio o tužbenom zahtjevu za koji je stvarno nadležan viši sud iste vrste, redovni sud druge vrste odnosno samoupravni sud (član 16) ili ako je u povodu prigovora stranaka, u odluci koja je unesena u presudu, nepravilno odlučio da je mjesno nadležan, a stranka se zbog toga žalila;

5) ako je protivno odredbama ovog zakona sud utemeljio svoju odluku na nedopuštenim raspolaganjima stranaka (član 3. stavak 3);

6) ako je protivno odredbama ovog zakona sud donio presudu zbog izostanka, presudu na temelju priznanja ili presudu na temelju odricanja;

7) ako kojoj stranci nezakonitim postupanjem, a osobito propuštanjem dostave, nije dana mogućnost da raspravlja pred sudom;

8) ako je protivno odredbama ovog zakona sud odbio zahtjev stranke da se u postupku služi svojim jezikom i pismom i da prati tijek postupka na svom jeziku, a stranka se zbog toga žalila;

9) ako je sud donio presudu bez glavne rasprave, a bio je dužan održati glavnu raspravu;

10) ako je u postupku kao tužitelj ili tuženik sudjelovala osoba koja ne može biti stranka u postupku, ili ako stranku koja je pravna osoba nije zastupala ovlaštena osoba, ili ako parnično

nesposobnu stranku nije zastupao zakonski zastupnik, ili ako zakonski zastupnik odnosno punomoćnik stranke nije imao potrebno ovlaštenje za vođenje parnice ili za pojedine radnje u postupku, ako vođenje parnice odnosno obavljanje pojedinih radnji u postupku nije bilo naknadno odobreno;

11) ako je odlučeno o zahtjevu o kojemu već teče parnica, ili o kojemu je već prije pravomoćno presuđeno, ili o kojemu je već zaključena sudska nagodba;

12) ako je protivno zakonu bila isključena javnost na glavnoj raspravi;

13) ako presuda ima nedostataka zbog kojih se ne može ispitati, a osobito ako je izreka presude nerazumljiva, ako proturiječi sama sebi ili razlozima presude, ili ako presuda nema uopće razloga, ili u njoj nisu navedeni razlozi o odlučnim činjenicama, ili su ti razlozi nejasni ili proturječni, ili ako o odlučnim činjenicama postoji proturiječnost između onoga što se u razlozima presude navodi o sadržaju isprava ili zapisnika o iskazima danim u postupku i samih tih isprava ili zapisnika.

Članak 355.

Pogrešno ili nepotpuno utvrđeno činjenično stanje postoji kad je sud kakvu odlučnu činjenicu pogrešno utvrdio, odnosno kad je nije utvrdio.

Nepotpuno utvrđeno činjenično stanje postoji i kad na to upozoravaju nove činjenice ili novi dokazi.

Članak 358.

Nepravovremenu, nepotpunu (član 351. stavak 1) ili nedopuštenu žalbu odbacit će rješenjem predsjednik vijeća prvostupanjskog suda bez održavanja ročišta.

Žalba je nepravovremena ako je podnesena nakon proteka zakonskog roka za njezino podnošenje.

Žalba je nedopuštena ako je žalbu podnijela osoba koja nije ovlaštena za podnošenje žalbe, ili osoba koja se odrekla ili je odustala od žalbe, ili ako osoba koja je podnijela žalbu nema pravnog interesa za podnošenje žalbe.

Članak 360.

Nakon primitka odgovora na žalbu ili nakon proteka roka za odgovor na žalbu predsjednik će vijeća žalbu i odgovor na žalbu, ako je podnesen, sa svim spisima dostaviti drugostupanjskom sudu.

Ako žalitelj tvrdi da su u prvostupanjskom postupku povrijeđene odredbe parničnog

postupka, predsjednik vijeća prvostupanjskog suda dat će objašnjenje u povodu navoda žalbe koji se tiču tih povreda, a prema potrebi će provesti i izviđaje da provjeri istinitost tih navoda u žalbi.

Članak 361.

Kad spisi po žalbi stignu drugostupanjskom sudu, predsjednik žalbenog vijeća određuje suca izvjestitelja.

Sudac izvjestitelj može, prema potrebi, od prvostupanjskog suda pribaviti izvještaj o povredama odredaba postupka i zatražiti da se radi utvrđivanja tih povreda provedu izviđaji.

Članak 362.

Drugostupanjski sud odlučuje o žalbi, u pravilu, bez rasprave.

Kad vijeće drugostupanjskog suda nađe da je radi pravilnog utvrđivanja činjeničnog stanja potrebno da se pred drugostupanjskim sudom ponove već izvedeni dokazi, zakazat će raspravu pred drugostupanjskim sudom.

Članak 363.

Na raspravu se pozivaju stranke odnosno njihovi zakonski zastupnici ili punomoćnici, a i oni svjedoci i vještaci za koje sud odluči da se saslušaju.

Ako s rasprave izostane jedna stranka ili obje stranke, sud će raspravljati o žalbi i donijeti odluku uzimajući u obzir osobito ono što je izneseno u žalbi i u odgovoru na žalbu.

Rasprava pred drugostupanjskim sudom počinje izvještajem izvjestitelja, koji izlaže stanje stvari ne dajući svoje mišljenje o osnovanosti žalbe.

Nakon toga pročitat će se presuda ili dio presude na koji se odnosi žalba, a prema potrebi i zapisnik o glavnoj raspravi pred prvostupanjskim sudom. Zatim će žalitelj obrazložiti svoju žalbu, a protivna stranka odgovor na žalbu.

Stranka može na raspravi iznositi činjenice i predlagati dokaze koje nije iznijela odnosno predložila u žalbi, ali ne može isticati prigovor prebijanja koji nije istaknut pred prvostupanjskim sudom.

Članak 364.

Ako u čl. 362. i 363. ovog zakona nije što drugo određeno, odredbe o glavnoj raspravi pred prvostupanjskim sudom (čl. 294. do 320) na odgovarajući se način primjenjuju i na raspravu pred drugostupanjskim sudom.

Granice ispitivanja prvostupanjske presude

Članak 365.

Drugostupanjski sud ispituje prvostupanjsku presudu u onom dijelu u kojemu se pobija žalbom; a ako se iz žalbe ne vidi u kojem se dijelu presuda pobija, drugostupanjski sud uzet će da se presuda pobija u dijelu u kojem stranka nije uspjela u sporu.

Drugostupanjski sud ispituje prvostupanjsku presudu u granicama razloga navedenih u žalbi pazeći po službenoj dužnosti na bitne povrede odredaba parničnog postupka iz člana 354. stavka 2. ovog zakona i na pravilnu primjenu materijalnog prava.

Na prekoračenje tužbenog zahtjeva drugostupanjski sud pazi samo na zahtjev stranke.

Odluke drugostupanjskog suda o žalbi

Članak 366.

Drugostupanjski sud može u sjednici vijeća ili na temelju održane rasprave odbaciti žalbu kao nepravovremenu, nepotpunu ili kao nedopuštenu, odbiti žalbu kao neosnovanu i potvrditi prvostupanjsku presudu, ukinuti tu presudu i uputiti predmet prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje, ukinuti prvostupanjsku presudu i odbaciti tužbu ili preinačiti prvostupanjsku presudu.

Drugostupanjski sud može ukinuti presudu i kad stranka traži njezinu preinaku, a može preinačiti presudu iako stranka traži da se ona ukine.

Članak 368.

Drugostupanjski će sud presudom odbiti žalbu kao neosnovanu i potvrditi prvostupanjsku presudu kad ustanovi da ne postoje razlozi zbog kojih se presuda pobija, a ni razlozi na koje pazi po službenoj dužnosti.

Članak 369.

Drugostupanjski će sud rješenjem ukinuti prvostupanjsku presudu ako utvrdi da postoji bitna povreda odredaba parničnog postupka (član 354) i vratiti predmet istome prvostupanjskom sudu ili će ga ustupiti nadležnome prvostupanjskom sudu radi održavanja nove glavne rasprave. U tom će rješenju drugostupanjski sud odlučiti i koje se provedene radnje, zahvaćene bitnom povredom odredaba parničnog postupka, ukidaju.

Ako su u postupku pred prvostupanjskim sudom povrijeđene odredbe iz člana 354. stavka 2. toč. 3. i 11. ovog zakona, drugostupanjski će sud ukinuti prvostupanjsku presudu i odbaciti tužbu.

Ako su u postupku pred prvostupanjskim sudom povrijeđene odredbe iz člana 354. stavka 2. točke 10. ovog zakona, drugostupanjski će sud, s obzirom na prirodu povrede, ukinuti

prvostupanjsku presudu i vratiti predmet nadležnome prvostupanjskom sudu ili će ukinuti prvostupanjsku presudu i odbaciti tužbu.

Članak 370.

Drugostupanjski će sud rješenjem ukinuti presudu prvostupanjskog suda i vratiti predmet tom sudu na ponovno suđenje ako smatra da radi pravilnog utvrđivanja činjeničnog stanja treba održati novu glavnu raspravu pred prvostupanjskim sudom, osim ako je odlučio da sam održi raspravu.

Tako će drugostupanjski sud postupiti i kad stranka nije pobijala presudu zbog pogrešno ili nepotpuno utvrđenoga činjeničnog stanja, ako se pri rješavanju o žalbi pojavi opravdana sumnja da su činjenice na kojima je utemeljena prvostupanjska presuda pravilno utvrđene.

Ako drugostupanjski sud u sjednici vijeća ili na raspravi ustanovi da radi pravilnog utvrđivanja činjeničnog stanja treba utvrditi nove činjenice ili izvesti nove dokaze, ukinut će prvostupanjsku presudu i vratiti predmet prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje.

Članak 371.

Kad drugostupanjski sud ukine presudu prvostupanjskog suda i vrati predmet istom sudu na ponovno suđenje, može narediti da se nova glavna rasprava održi pred drugim vijećem.

Članak 372.

Ako utvrdi da je prvostupanjskom presudom prekoračen tužbeni zahtjev, drugostupanjski će sud, prema prirodi prekoračenja tužbenog zahtjeva, rješenjem ukinuti presudu prvostupanjskog suda i predmet vratiti na ponovno suđenje tom sudu odnosno presudom preinačiti pobijanu odluku.

Članak 373.

Drugostupanjski će sud presudom preinačiti prvostupanjsku presudu:

- 1) ako je na temelju rasprave utvrdio drugačije činjenično stanje nego što je ono u prvostupanjskoj presudi;
- 2) ako je prvostupanjski sud pogrešno ocijenio isprave ili posredno izvedene dokaze, a odluka je prvostupanjskog suda utemeljena isključivo na tim dokazima;
- 3) ako je prvostupanjski sud iz činjenica što ih je utvrdio izveo nepravilan zaključak o postojanju drugih činjenica, a na tim je činjenicama utemeljena presuda;
- 4) ako smatra da je činjenično stanje u prvostupanjskoj presudi pravilno utvrđeno, ali da je prvostupanjski sud pogrešno primijenio materijalno pravo.

Članak 375.

U obrazloženju presude odnosno rješenja drugostupanjski sud treba ocijeniti žalbene navode koji su od odlučnog značenja i označiti razloge koje je uzeo u obzir po službenoj dužnosti.

Kad se prvostupanjska presuda ukida zbog bitnih povreda odredaba parničnog postupka, treba u obrazloženju navesti koje su odredbe povrijeđene i u čemu se povrede sastoje.

Ako se prvostupanjska presuda ukida i predmet vraća prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje radi pravilnog utvrđivanja činjeničnog stanja, navest će se u čemu se sastoje nedostaci u utvrđivanju činjeničnog stanja odnosno zašto su nove činjenice i dokazi važni i od utjecaja za donošenje pravilne odluke.

Članak 377.

Prvostupanjski sud dužan je izvesti sve parnične radnje i raspraviti sva sporna pitanja na koja je upozorio drugostupanjski sud u svom rješenju.

Na novoj glavnoj raspravi stranke mogu iznositi nove činjenice i predlagati nove dokaze.

Ako presuda bude ukinuta zato što je presudu donio nenadležni sud, nova rasprava pred prvostupanjskim sudom održat će se prema odredbama koje važe za održavanje glavne rasprave u slučaju kad se promijeni vijeće (član 315. stavak 3).

2. Žalba protiv rješenja**Članak 378.**

Protiv rješenja prvostupanjskog suda dopuštena je žalba ako u ovom zakonu nije određeno da žalba nije dopuštena.

Ako ovaj zakon izričito određuje da posebna žalba nije dopuštena, rješenje prvostupanjskog suda može se pobijati samo u žalbi protiv konačne odluke.

Članak 379.

Pravovremeno podnesena žalba zadržava izvršenje rješenja, ako ovim zakonom nije drugačije propisano.

Rješenje protiv kojeg nije dopuštena posebna žalba može se odmah izvršiti.

Članak 381.

U postupku po žalbi protiv rješenja na odgovarajući će se način primjenjivati odredbe koje važe za žalbu protiv presude, osim odredaba o odgovoru na žalbu i o održavanju rasprave pred drugostupanjskim sudom.

Glava dvadeset šesta IZVANREDNI PRAVNI LIJEKOVI

1. Revizija

Članak 382.

Protiv pravomoćne presude donesene u drugom stupnju stranke mogu izjaviti reviziju u roku od 30 dana od dana dostave prijepisa presude.

Revizija nije dopuštena u imovinskopравnim sporovima u kojima se tužbeni zahtjev odnosi na potraživanje u novcu, na predaju stvari ili izvršenje kakve druge činidbe, ako vrijednost predmeta spora pobijanog dijela pravomoćne presude ne prelazi 100.000,00 kuna.

Revizija nije dopuštena u imovinskopравnim sporovima u kojima se tužbeni zahtjev ne odnosi na potraživanje u novcu, predaju stvari ili izvršenje kakve druge činidbe, ako vrijednost predmeta spora koju je tužitelj u tužbi naveo ne prelazi 100.000,00 kuna.

Iznimno, i kad je riječ o tužbenom zahtjevu iz st. 2. i 3. ovog člana, revizija je uvijek dopuštena:

1) u sporovima o uzdržavanju;

1a) u sporovima o naknadi štete za izgubljeno uzdržavanje zbog smrti davaoca uzdržavanja;

2) u sporovima iz radnih odnosa koje pokreće zaposlenik protiv odluke o prestanku radnog odnosa.

Članak 383.

O reviziji odlučuje Vrhovni sud u Republike Hrvatske.

Članak 384.

Podnesena revizija ne zadržava izvršenje pravomoćne presude protiv koje je izjavljena.

Članak 385.

Revizija se može izjaviti:

1) zbog bitne povrede odredaba parničnog postupka iz člana 354. stavka 2. ovog zakona, osim ako se povreda odnosi na mjesnu nadležnost (član 354. stavak 2. točka 4), ako je prvostupanjski sud donio presudu bez glavne rasprave, a bio je dužan održati glavnu raspravu (član 354. stavak 2. točka 9), ako je odlučeno o zahtjevu o kojemu već teče parnica (član 354. stavak 2. točka 11) ili ako je protivno zakonu bila isključena javnost na glavnoj raspravi (član 354. stavak 2. točka 12);

2) zbog bitne povrede odredaba parničnog postupka iz člana 354. stavka 1. ovog zakona koja je učinjena u postupku pred drugostupanjskim sudom;

3) zbog pogrešne primjene materijalnog prava.

Zbog prekoračenja tužbenog zahtjeva revizija se može izjaviti samo ako je ta povreda učinjena tek u postupku pred drugostupanjskim sudom.

Revizija se ne može izjaviti zbog pogrešno ili nepotpuno utvrđenoga činjeničnog stanja.

Protiv presude donesene u drugom stupnju kojom se potvrđuje presuda na temelju priznanja revizija se može izjaviti samo iz razloga iz stavka 1. toč. 1. i 2. i stavka 2. ovog člana.

Članak 386.

Revizijski sud ispituje pobijanu presudu samo u onom dijelu u kojemu se ona pobija revizijom i u granicama razloga navedenih u reviziji, pazeći po službenoj dužnosti na bitnu povredu odredaba parničnog postupka iz člana 354. stavka 2. točke 10. ovog zakona i na pravilnu primjenu materijalnog prava.

Članak 388.

Revizija se podnosi sudu koji je izrekao prvostupanjsku presudu u dovoljnom broju primjeraka za sud, protivnu stranku i javnog tužitelja nadležnog za ulaganje zahtjeva za zaštitu zakonitosti (član 403).

Članak 389.

Nepravovremenu, nepotpunu ili nedopuštenu reviziju odbacit će rješenjem predsjednik vijeća prvostupanjskog suda, bez održavanja ročišta.

Revizija je nedopuštena ako ju je izjavila osoba koja nije ovlaštena na podnošenje revizije, ili osoba koja je odustala od revizije, ili ako osoba koja je izjavila reviziju nema pravni

interes za podnošenje revizije, ili ako je revizija izjavljena protiv presude protiv koje se po zakonu ne može podnijeti.

Članak 390.

Primjerak pravovremene, potpune i dopuštene revizije predsjednik vijeća prvostupanjskog suda dostavit će protivnoj stranci i javnom tužitelju nadležnom za podizanje zahtjeva za zaštitu zakonitosti (član 403).

Javnom tužitelju iz stavka 1. ovog člana dostavit će se, zajedno s revizijom, i prijepis presude protiv koje je revizija izjavljena.

U roku 30 dana od dana dostave revizije protivna stranka može podnijeti sudu odgovor na reviziju, a nadležni javni tužitelj može se izjasniti o podnesenoj reviziji.

Nakon primitka odgovora odnosno izjašnjenja o reviziji ili nakon proteka roka za odgovor odnosno za izjašnjenje predsjednik vijeća prvostupanjskog suda dostavit će reviziju i odgovor na reviziju odnosno izjašnjenje o reviziji, ako su podneseni, sa svim spisima, revizijskom sudu preko drugostupanjskog suda.

Članak 391.

O reviziji revizijski sud odlučuje bez rasprave.

Članak 392.

Nepravovremenu, nepotpunu ili nedopuštenu reviziju odbacit će revizijski sud rješenjem ako to, u granicama svojih ovlaštenja (član 389), nije učinio prvostupanjski sud.

Članak 393.

Revizijski će sud presudom odbiti reviziju kao neosnovanu ako utvrdi da ne postoje razlozi zbog kojih je revizija izjavljena, a ni razlozi na koje pazi po službenoj dužnosti.

Članak 394.

Ako utvrdi da postoji bitna povreda odredaba parničnog postupka iz člana 354. st. 1. i 2. ovog zakona zbog koje se revizija može izjaviti, osim povreda određenih u st. 2. i 3. ovog člana, revizijski će sud rješenjem ukinuti u cijelosti ili djelomično presudu drugostupanjskog i prvostupanjskog suda ili samo presudu drugostupanjskog suda i predmet vratiti na ponovno suđenje istom ili drugom vijeću prvostupanjskog ili drugostupanjskog suda odnosno drugome nadležnom sudu.

Ako je u postupku pred prvostupanjskim ili drugostupanjskim sudom učinjena povreda iz člana 354. stavka 2. toč. 3. i 11. ovog zakona, osim ako je odlučeno o zahtjevu o kojemu već teče

parnica, revizijski će sud ukinuti rješenjem donesene odluke i odbaciti tužbu.

Ako je u postupku pred prvostupanjskim ili drugostupanjskim sudom učinjena povreda iz člana 354. stavka 2. točke 10. ovog zakona, revizijski će sud s obzirom na prirodu povrede, postupiti prema odredbama st. 1. ili 2. ovog člana.

Članak 396.

Ako utvrdi da je pravomoćnom presudom donesenom u drugom stupnju prekoračen tužbeni zahtjev, revizijski će sud, prema prirodi prekoračenja tužbenog zahtjeva, rješenjem ukinuti presudu drugostupanjskog suda i predmet vratiti na ponovno suđenje drugostupanjskom sudu odnosno presudom preinačiti pobijanu presudu.

Članak 397.

Ako se pri odlučivanju o reviziji izjavljenoj u sporu iz člana 382. stavka 4. točke 5. ovog zakona opravdano posumnja da su činjenice na kojima je pobijana odluka utemeljena pravilno utvrđene, revizijski će sud rješenjem ukinuti pobijanu odluku, a prema potrebi i odluke sudova nižeg stupnja i predmete vratiti na ponovno suđenje istom ili drugom vijeću prvostupanjskog ili drugostupanjskog suda odnosno drugom nadležnom sudu.

Članak 398.

Odluka revizijskog suda dostavlja se prvostupanjskom sudu preko drugostupanjskog suda.

Primjerak odluke revizijskog suda dostavlja se i nadležnome javnom tužitelju (član 403.).

Članak 399.

Ako u čl. 392. do 398. ovog zakona nije što drugo određeno, u postupku u povodu revizije na odgovarajući će se način primjenjivati odredbe ovog zakona o žalbi protiv presude iz člana 349. st. 2. i 3., čl. 350, 351. i 356, člana 358. stavka 5, člana 359. st. 2. i 3, člana 360. stavka 2, čl. 361, 366, 371. i čl. 374. do 377. ovog zakona.

Članak 400.

Stranke mogu izjaviti reviziju i protiv rješenja drugostupanjskog suda kojim je postupak pravomoćno završen.

Revizija protiv rješenja iz stavka 1. ovog člana nije dopuštena u sporovima u kojima ne bi bila dopuštena revizija protiv pravomoćne presude (član 382. st. 2. i 3).

Revizija je uvijek dopuštena protiv rješenja drugostupanjskog suda kojim se podnesena žalba odbacuje odnosno kojim se potvrđuje rješenje prvostupanjskog suda o odbacivanju revizije.

U postupku u povodu revizije protiv rješenja na odgovarajući će se način primjenjivati odredbe ovog zakona o reviziji protiv presude.

2. Zahtjev za zaštitu zakonitosti

Članak 401.

Protiv pravomoćne sudske odluke javni tužitelj može podići zahtjev za zaštitu zakonitosti u roku od tri mjeseca.

Rok za podizanje zahtjeva za zaštitu zakonitosti iz stavka 1. ovog člana računa se:

1) protiv odluke donesene u prvom stupnju protiv koje nije podnesena žalba - od dana kad se ta odluka više nije mogla pobijati žalbom;

2) protiv odluke donesene u drugom stupnju protiv koje nije izjavljena revizija - od dana kad je ta odluka dostavljena onoj stranci kojoj je kasnije dostavljena.

Protiv odluke iz stavka 1. ovog člana donesene u drugom stupnju protiv koje su stranke izjavile reviziju javni tužitelj može podići zahtjev za zaštitu zakonitosti samo u roku od 30 dana od dana kad mu je dostavljena revizija one stranke čija mu je revizija ranije dostavljena (član 390. stavak 1).

Zahtjev za zaštitu zakonitosti nije dopušten protiv odluke koju je u povodu revizije ili zahtjeva za zaštitu zakonitosti donio sud nadležan da odlučuje o tim pravnim lijekovima (član 383).

Članak 402.

O zahtjevu za zaštitu zakonitosti odlučuje sud iz člana 383. ovog zakona.

Članak 403.

Zahtjev za zaštitu zakonitosti protiv odluke iz člana 401. ovog zakona podiže javni tužitelj određen zakonom.

Članak 404.

Javni tužitelj može podići zahtjev za zaštitu zakonitosti:

1) zbog bitnih povreda odredaba parničnog postupka iz člana 354. st. 1. i 2. ovog zakona, osim ako se povreda odnosi na mjesnu nadležnost (član 354. stavak 2. točka 4), ako je prvostupanjski sud donio presudu bez glavne rasprave, a bio je dužan održati glavnu raspravu (član 354. stavak 2. točka 9), ako je odlučeno o zahtjevu o kojemu već teče parnica (član 354.

stavak 2. točka 11) ili ako je protivno zakonu bila isključena javnost na glavnoj raspravi (član 354. stavak 2. točka 12);

2) zbog pogrešne primjene materijalnog prava.

Javni tužitelj ne može podići zahtjev za zaštitu zakonitosti zbog prekoračenja tužbenog zahtjeva niti zbog pogrešno ili nepotpuno utvrđenoga činjeničnoga stanja.

Član 405.

Prema odredbi člana 394. stavka 1. ovog zakona sud nadležan da odlučuje o zahtjevu za zaštitu zakonitosti postupit će i kad utvrdi da postoji bitna povreda odredaba parničnog postupka iz člana 354. stavka 1. ovog zakona koja je učinjena u postupku pred prvostupanjskim sudom.

Članak 406.

Ako su protiv iste odluke podneseni i revizija i zahtjev za zaštitu zakonitosti, sud iz člana 383. ovog zakona odlučit će o tim pravnim lijekovima jednom odlukom.

Članak 407.

O sjednici na kojoj će sud odlučiti o zahtjevu za zaštitu zakonitosti obavijestit će se nadležni javni tužitelj (član 403).

Članak 408.

Kad rješava o zahtjevu za zaštitu zakonitosti, sud će se ograničiti samo na ispitivanje povreda koje javni tužitelj ističe u svom zahtjevu.

Ako u čl. 401. do 407. ovog zakona nije što drugo određeno, u postupku u povodu zahtjeva za zaštitu zakonitosti na odgovarajući će se način primjenjivati odredbe člana 384, čl. 387. do 395. i čl. 397. do 399. ovog zakona.

5. Ponavljanje postupka

Članak 421.

Postupak koji je odlukom suda pravomoćno završen može se na prijedlog stranke ponoviti:

1) ako je pri donošenju odluke sudjelovao sudac odnosno sudac porotnik koji je po

zakonu morao biti izuzet (član 71. stavak 1. toč. 1. do 5) odnosno koji je rješenjem suda bio izuzet;

2) ako kojoj stranci nezakonitim postupanjem, a osobito propuštanjem dostave, nije bila dana mogućnost da raspravlja pred sudom;

3) ako je u postupku kao tužitelj ili tuženik sudjelovala osoba koja ne može biti stranka u postupku, ili ako stranku koja je pravna osoba nije zastupala ovlaštena osoba, ili ako parnično nesposobnu stranku nije zastupao zakonski zastupnik, ili ako zakonski zastupnik odnosno punomoćnik stranke nije imao potrebno ovlaštenje za vođenje parnice odnosno obavljanje pojedinih radnji u postupku, ako vođenje parnice odnosno obavljanje pojedinih radnji u postupku nije bilo naknadno odobreno;

4) ako se odluka suda temelji na lažnom iskazu svjedoka ili vještaka;

5) ako se odluka suda temelji na ispravi koja je krivotvorena ili u kojoj je ovjeren neistinit sadržaj;

6) ako je do odluke suda došlo zbog krivičnog djela suca odnosno suca porotnika, zakonskog zastupnika ili punomoćnika stranke, protivne stranke ili koje treće osobe;

7) ako stranka stekne mogućnost da upotrijebi pravomoćnu odluku suda koja je ranije među istim strankama donesena o istom zahtjevu;

8) ako se odluka suda temelji na drugoj odluci suda ili na odluci kakva drugog tijela, a ta odluka bude pravomoćno preinačena, ukinuta odnosno poništena;

9) ako stranka sazna za nove činjenice ili nađe ili stekne mogućnost da upotrijebi nove dokaze na temelju kojih je za stranku mogla biti donesena povoljnija odluka da su te činjenice ili dokazi bili upotrijebljeni u prijašnjem postupku.

Članak 422.

Iz razloga navedenih u članu 421. toč. 1. do 3. ovog zakona ne može se zahtijevati ponavljanje postupka ako je taj razlog bio bez uspjeha iznesen u prijašnjem postupku.

Zbog okolnosti navedenih u članu 421. toč. 1, 7, 8. i 9. ovog zakona ponavljanje postupka može se dopustiti samo ako stranka bez svoje krivnje nije mogla te okolnosti iznijeti prije nego što je prijašnji postupak završen pravomoćnom sudskom odlukom.

Članak 423.

Prijedlog za ponavljanje postupka podnosi se u roku od trideset dana:

1) u slučaju iz člana 421. točke 1. ovog zakona - od dana kad je stranka saznala za taj razlog;

2) u slučaju iz člana 421. točke 2. ovog zakona - od dana kad je odluka dostavljena

stranci;

3) u slučaju iz člana 421. točke 3. ovog zakona, ako je u postupku kao tužitelj ili tuženik sudjelovala osoba koja ne može biti stranka u postupku - od dana kad je odluka dostavljena toj osobi; ako stranku koja je pravna osoba nije zastupala ovlaštena osoba ili ako parnično nesposobnu stranku nije zastupao zakonski zastupnik - od dana kad je odluka dostavljena stranci odnosno njezinu zakonskom zastupniku; a ako zakonski zastupnik odnosno punomoćnik stranke nije imao potrebno ovlaštenje za vođenje parnice ili za pojedine radnje u postupku - od dana kad je stranka saznala za taj razlog;

4) u slučajevima iz člana 421. toč. 4. do 6. ovog zakona - od dana kad je stranka saznala za pravomoćnu presudu u krivičnom postupku; a ako se krivični postupak ne može provesti - onda od dana kad je saznala za obustavu tog postupka ili za okolnosti zbog kojih se postupak ne može pokrenuti;

5) u slučajevima iz člana 421. toč. 7. i 8. ovog zakona - od dana kad je stranka mogla upotrijebiti pravomoćnu odluku koja je razlog za ponavljanje postupka;

6) u slučaju iz člana 421. točke 9. ovog zakona - od dana kad je stranka mogla iznijeti sudu nove činjenice odnosno nova dokazna sredstva.

Ako bi rok određen u stavku 1. ovog člana počeo teći prije nego što je odluka postala pravomoćna, taj će se rok računati od pravomoćnosti odluke ako protiv nje nije bio izjavljen pravni lijek odnosno od dostave pravomoćne odluke višeg suda izrečene u posljednjem stupnju.

Nakon što protekne rok od pet godina od dana kad je odluka postala pravomoćna, prijedlog za ponavljanje postupka ne može se podnijeti, osim ako se ponavljanje traži iz razloga navedenih u članu 421. toč. 2. i 3. ovog zakona.

Članak 425.

Neppravovremene (član 423), nepotpune (član 424. stavak 2) ili nedopuštene (član 423) prijedloge za ponavljanje postupka odbacit će rješenjem predsjednik vijeća bez održavanja ročišta.

Ako predsjednik vijeća ne odbaci prijedlog, dostavit će primjerak prijedloga protivnoj stranci prema odredbama člana 142. ovog zakona, koja ima pravo da u roku od petnaest dana odgovori na prijedlog. Kad sudu stigne odgovor na prijedlog ili kad protekne rok za davanje odgovora, predsjednik vijeća odredit će ročište za raspravljanje o prijedlogu.

Ako se ponavljanje postupka zahtijeva iz razloga navedenog u članu 421. točki 9. ovog zakona, predsjednik vijeća može raspravljanje o prijedlogu za ponavljanje postupka spojiti s raspravljanjem o glavnoj stvari.

Članak 426.

Ročište za raspravljanje o prijedlogu za ponavljanje postupka drži se pred predsjednikom vijeća prvostupanjskog suda, osim ako raspravljanje o prijedlogu nije spojeno s raspravljanjem o glavnoj stvari.

Članak 427.

Nakon održanog ročišta za raspravljanje o prijedlogu predsjednik vijeća prvostupanjskog suda donosi odluku o prijedlogu, osim ako se razlog za ponavljanje postupka odnosi isključivo na postupak pred višim sudom (član 428).

U rješenju kojim se dopušta ponavljanje postupka izreći će se da se ukida odluka donesena u prijašnjem postupku.

Predsjednik vijeća odredit će glavnu raspravu tek nakon pravomoćnosti rješenja kojim se dopušta ponavljanje postupka, ali u tom rješenju može odlučiti da se odmah otpočne raspravljanje o glavnoj stvari. Na novoj glavnoj raspravi stranke mogu iznositi nove činjenice i predlagati nove dokaze.

Protiv rješenja kojim se dopušta ponavljanje postupka nije dopuštena posebna žalba ako je predsjednik vijeća odlučio da se odmah otpočne raspravljanje o glavnoj stvari.

Ako je predsjednik vijeća dopustio ponavljanje postupka i odlučio da se odmah raspravlja o glavnoj stvari, ili ako se o prijedlogu za ponavljanje postupka raspravljalo zajedno s glavnom stvari, rješenje kojim se dopušta ponavljanje postupka i ukida odluka donesena u prijašnjem postupku unosi se u odluku o glavnoj stvari.

Članak 428.

Ako se razlog za ponavljanje postupka odnosi isključivo na postupak pred višim sudom, predsjednik vijeća prvostupanjskog suda nakon održanog ročišta za raspravljanje o prijedlogu za ponavljanje postupka dostavit će predmet tome višem sudu radi donošenja odluke.

Kad predmet stigne višem sudu, predsjednik vijeća postupit će prema odredbama člana 361. ovog zakona.

O prijedlogu za ponavljanje postupka viši sud odlučuje bez rasprave.

Kad viši sud ustanovi da je opravdan prijedlog za ponavljanje postupka i da nije potrebno da se održi nova glavna rasprava, ukinut će svoju odluku, a i odluku višeg suda ako takva postoji, i donijeti novu odluku o glavnoj stvari.

6. Odnos između prijedloga za ponavljanje postupka i drugih izvanrednih pravnih lijekova

Članak 429.

Ako u roku za izjavljivanje revizije stranka podnese prijedlog za ponavljanje postupka samo iz razloga iz kojih se može izjaviti i revizija, smatrat će se da je stranka izjavila reviziju.

Ako stranka izjavi reviziju iz razloga iz člana 354. stavka 2. točke 11. ovog zakona i istovremeno ili nakon toga podnese prijedlog za ponavljanje postupka iz bilo kojeg razloga iz člana 421. ovog zakona, sud će prekinuti postupak u povodu prijedloga za ponavljanje postupka do završetka postupka po reviziji.

Ako stranka izjavi reviziju iz bilo kojeg razloga, osim iz razloga iz člana 354. stavka 2. točke 11. ovog zakona, i istovremeno ili nakon toga podnese prijedlog za ponavljanje postupka iz razloga iz člana 421. toč. 4. do 6. ovog zakona koji su potkrijepljeni pravomoćnom presudom donesenom u krivičnom postupku, sud će prekinuti postupak po reviziji do završetka postupka u povodu prijedloga za ponavljanje postupka.

U svima ostalim slučajevima u kojima stranka izjavi reviziju i istovremeno ili nakon toga podnese prijedlog za ponavljanje postupka sud će odlučiti koji će postupak nastaviti, a koji prekinuti, uzimajući u obzir sve okolnosti, a osobito razloge zbog kojih su oba pravna lijeka podnesena i dokaze koje su stranke predložile.

Članak 431.

Rješenje iz člana 429. ovog zakona donosi predsjednik vijeća prvostupanjskog suda ako prijedlog za ponavljanje postupka stigne prvostupanjskom sudu prije nego što je predmet u povodu revizije upućen revizijskom sudu. Ako prijedlog za ponavljanje postupka stigne pošto je predmet u povodu revizije upućen revizijskom sudu, rješenje iz člana 429. ovog zakona donosi revizijski sud.

Rješenje iz člana 430. ovog zakona donosi predsjednik vijeća prvostupanjskog suda, osim ako je predmet, u vrijeme kad revizija stigne prvostupanjskom sudu, u povodu prijedloga za ponavljanje postupka upućen višem sudu radi donošenja odluke (član 428. stavak 1), u kojem slučaju rješenje donosi viši sud.

Protiv rješenja suda iz st. 1. i 2. ovog člana nije dopuštena žalba.

Članak 432.

Odredbe čl. 429. do 431. ovog zakona na odgovarajući će se način primjenjivati i kad nadležni javni tužitelj u Republici podigne zahtjev za zaštitu zakonitosti, a stranka prije, istodobno ili nakon toga podnese prijedlog za ponavljanje postupka.

Članak 434.

U postupku u parnicama iz radnih odnosa, a osobito pri određivanju rokova i ročišta, sud će uvijek obraćati posebnu pažnju na potrebu hitnog rješavanja radnih sporova.

Članak 435.

U tijeku postupka sud može i po službenoj dužnosti odrediti privremene mjere koje se primjenjuju u izvršnom postupku radi sprečavanja nasilnog postupanja ili radi otklanjanja nenadoknadive štete. Protiv ovog rješenja nije dopuštena posebna žalba.

Članak 437.

Rok za podnošenje žalbe jest osam dana.

Članak 442.

U tijeku postupka sud može po službenoj dužnosti i bez saslušanja protivne stranke odrediti privremene mjere koje se primjenjuju u izvršnom postupku radi otklanjanja hitne opasnosti protupravnog oštećenja ili sprečavanja nasilja ili otklanjanja nenadoknadive štete. Protiv toga rješenja nije dopuštena posebna žalba.

Članak 443.

Rok za udovoljenje dužnostima koje su naložene strankama sud će odrediti prema okolnostima pojedinog slučaja.

Rok za podnošenje žalbe jest osam dana.

Iz važnih razloga sud može odlučiti da žalba ne zadržava izvršenje rješenja.

Protiv rješenja donesenih u parnicama zbog smetanja posjeda revizija nije dopuštena.

Članak 444.

Tužitelj gubi pravo da u izvršnom postupku zahtijeva izvršenje rješenja kojim se tuženiku po tužbi zbog smetanja posjeda nalaže izvršenje određene radnje, ako nije zahtijevao izvršenje u roku od trideset dana nakon proteka roka koji je rješenjem određen za izvršenje te radnje.

Članak 445.

Ponavljanje pravomoćno završenog postupka zbog smetanja posjeda dopušteno je samo iz razloga predviđenih u članu 421. toč. 2. i 3. ovog zakona, i to samo u roku od trideset dana od

pravomoćnosti rješenja o smetanju posjeda.

Glava dvadeset deveta IZDAVANJE PLATNOG NALOGA

Članak 446.

Kad se tužbeni zahtjev odnosi na dospjelo potraživanje u novcu, a to se potraživanje dokazuje vjerodostojnom ispravom priloženom tužbi u izvorniku ili ovjerenom prijepisu, sud će izdati nalog tuženiku da udovolji tužbenom zahtjevu (platni nalog).

Vjerodostojnim ispravama smatraju se osobito:

- 1) javne isprave;
- 2) privatne isprave na kojima je potpis obveznika ovjeralo tijelo nadležno za ovjeru;
- 3) mjenice i čekovi s protestom i povratnim računima ako su oni potrebni za zasnivanje zahtjeva;
- 4) izvaci iz ovjerenih poslovnih knjiga;
- 5) fakture;
- 6) isprave koje prema posebnim propisima imaju značenje javnih isprava.

Platni nalog izdat će sud iako tužitelj u tužbi nije predložio izdavanje platnog naloga, a udovoljeno je svim uvjetima za izdavanje platnog naloga.

Kad se na temelju vjerodostojne isprave može zahtijevati izvršenje po Zakonu o izvršnom postupku, sud će izdati platni nalog samo ako tužitelj učini vjerojatnim postojanje pravnog interesa za izdavanje platnog naloga.

Ako tužitelj ne učini vjerojatnim postojanje pravnog interesa za izdavanje platnog naloga, sud će tužbu odbaciti.

Članak 447.

Kad se tužbeni zahtjev odnosi na dospjelo potraživanje u novcu koje ne prelazi svotu od 5.000,00 kuna, sud će izdati platni nalog protiv tuženika iako tužbi nisu priložene vjerodostojne isprave, ali je u tužbi iznesena osnova i visina dugovanja i naznačeni dokazi na temelju kojih se može utvrditi istinitost tužbenih navoda.

Platni nalog iz stavka 1. ovog člana može se izdati samo protiv glavnog dužnika.

Članak 448.

Platni nalog izdaje predsjednik vijeća bez održavanja ročišta.

U platnom nalogu sud će izreći da je tuženik dužan u roku od osam dana, a u mjeničnim i čekovnim sporovima u roku od tri dana, nakon primitka platnog naloga udovoljiti zahtjevu tužbe zajedno s troškovima koje je sud odmjerio ili u istom roku podići prigovore protiv platnog naloga. U platnom nalogu sud će tuženika upozoriti da će odbaciti nepravovremeno podnesene prigovore.

Platni nalog dostavlja se objema strankama.

Tuženiku se uz platni nalog dostavlja i primjerak tužbe s priložima.

Članak 451.

Npravovremene, nepotpune ili nedopuštene prigovore odbacit će predsjednik vijeća, bez održavanja ročišta.

Ako su prigovori podneseni pravovremeno, predsjednik vijeća ocijenit će je li potrebno da zakaže pripremno ročište ili može odmah odrediti ročište za glavnu raspravu.

U tijeku pripremnog ročišta i glavne rasprave stranke mogu iznositi nove činjenice i predlagati nove dokaze, a tuženik može isticati i nove prigovore u vezi s pobijanim dijelom platnog naloga.

U odluci o glavnoj stvari sud će odlučiti da li se platni nalog u cijelosti ili djelomično održava na snazi ili se ukida.

Članak 453.

Sud se može po službenoj dužnosti oglasiti mjesno nenadležnim najkasnije do izdavanja platnog naloga.

Tuženik može istaći prigovor mjesne nenadležnosti samo u prigovoru protiv platnog naloga.

Članak 454.

Ako se sud nakon izdavanja platnog naloga oglasi stvarno nenadležnim, ukinut će platni nalog i nakon pravomoćnosti rješenja o nenadležnosti ustupiti predmet nadležnom sudu.

Ako sud nakon izdavanja platnog naloga utvrdi da je mjesno nenadležan, neće ukinuti

platni nalog, nego će nakon pravomoćnosti rješenja kojim se oglasio nenadležnim ustupiti predmet nadležnom sudu.

Članak 459.

Ne smatraju se sporovima male vrijednosti, prema odredbama ove glave, sporovi o nekretninama, sporovi iz radnih odnosa i sporovi zbog smetanja posjeda.

Članak 467.

Presuda ili rješenje kojim se završava spor u postupku u sporovima male vrijednosti može se pobijati samo zbog bitne povrede odredaba parničnog postupka iz člana 354. stavka 2. ovog zakona i zbog pogrešne primjene materijalnog prava.

U postupku u povodu žalbe u sporovima male vrijednosti ne primjenjuju se odredbe člana 370. ovog zakona.

Protiv prvostupanjske presude odnosno rješenja iz stavka 1. ovog člana stranke mogu podnijeti žalbu u roku od osam dana.

Rok za žalbu računa se od dana objave presude odnosno rješenja; a ako je presuda odnosno rješenje dostavljeno stranci, rok se računa od dana dostave.

U postupku u sporovima male vrijednosti rok iz člana 328. stavka 2. i člana 339. stavka 1. ovog zakona jest osam dana.

Protiv odluke drugostupanjskog suda nije dopuštena revizija.

Glava trideset druga POSTUPAK U TRGOVAČKIM SPOROVIMA

Područje primjene

Članak 488.

U postupku u trgovačkim sporovima primjenjivat će se odredbe ovog zakona ako u odredbama ove glave nije što drugo određeno.

Članak 489.

Pravila o postupku u trgovačkim sporovima primjenjuju se:

1) u sporovima u kojima su obje stranke društveno-političke zajednice, poduzeća ili

druge pravne osobe.

2) u sporovima koji se odnose na brodove i na plovidbu na moru i na unutrašnjim vodama te u sporovima na koje se primjenjuje plovidbeno pravo (plovidbeni sporovi), osim sporova o prijevozu putnika.

Članak 490.

Pravila o postupku u trgovačkim sporovima primjenjuju se i u sporovima između osoba iz člana 489. točke 1. ovog zakona i inozemnih fizičkih i pravnih osoba koji proizlaze iz njihovih međusobnih trgovačkih odnosa te u takvim međusobnim sporovima inozemnih fizičkih ili pravnih osoba.

Članak 491.

Pravila o postupku u trgovačkim sporovima primjenjivat će se i kad u sporu, uz osobe iz člana 489. točke 1. i člana 490. ovog zakona, kao suparničari iz člana 196. stavka 1. točke 1. ovog zakona sudjeluju i druge fizičke ili pravne osobe.

Nadležnost i sastav suda

Članak 492.

U sporovima radi utvrđivanja postojanja ili nepostojanja ugovora, radi izvršenja ili raskidanja ugovora, a i u sporovima radi naknade štete zbog neizvršenja ugovora, osim suda opće mjesne nadležnosti, mjesno je nadležan i sud mjesta gdje je prema sporazumu stranaka tuženik dužan izvršiti ugovor.

Članak 493.

Kad sudi u postupku u trgovačkim sporovima u prvom stupnju, vijeće je sastavljeno od jednog suca kao predsjednika vijeća i dvojice sudaca porotnika.

Kad sudi u drugom stupnju u sjednici vijeća, vijeće je sastavljeno od dvojice sudaca, od kojih je jedan predsjednik vijeća, i jednog suca porotnika.

Članak 494.

U postupku u trgovačkim sporovima sudac pojedinac sudi ako vrijednost predmeta spora ne prelazi 300.000,00 kuna i u sporovima za plaćanje kamata, bez obzira na vrijednost predmeta spora.

U tijeku postupka stranke se mogu sporazumjeti da trgovačke sporove sudi sudac

pojedinaac, bez obzira na vrijednost predmeta spora.

Sudac pojedinac provodi postupak i donosi odluke u predmetima pravne pomoći i osiguranja dokaza.

Pripremanje glavne rasprave

Članak 495.

U postupku u trgovačkim sporovima uvijek će se tužba dostaviti tuženiku na odgovor.

Nakon primitka odgovora na tužbu ili nakon proteka roka za odgovor na tužbu predsjednik vijeća odlučit će hoće li zakazati pripremno ročište ili ročište za glavnu raspravu. Pripremno ročište zakazat će se samo ako bi to, s obzirom na složenost predmeta i druge okolnosti, pridonijelo bržem ili jeftinijem rješavanju spora.

U hitnim slučajevima predsjednik vijeća može odmah nakon prethodnog ispitivanja tužbe zakazati pripremno ročište ili ročište za glavnu raspravu. Protiv te odluke predsjednika vijeća nije dopuštena žalba.

Predsjednik vijeća ovlašten je da u hitnim slučajevima ročište zakaže telefonom ili brzojavom.

Članak 496.

Kad nakon primitka odgovora na tužbu predsjednik vijeća utvrdi da među strankama nije sporno činjenično stanje i da ne postoje druge smetnje za donošenje odluke, može bez zakazivanja ročišta donijeti odluku o sporu.

Članak 496.a

U postupku u trgovačkim sporovima u žalbi se mogu iznositi nove činjenice i predlagati novi dokazi samo ako žalitelj učini vjerojatnim da ih bez svoje krivnje nije mogao iznijeti odnosno predložiti do zaključenja glavne rasprave.

Predsjednik vijeća prvostupanjskog suda će, prema potrebi, sam ili na zahtjev suca izvjestitelja drugostupanjskog suda, provesti uviđaj radi provjere istinitosti navoda žalitelja.

Članak 497.

Revizija u trgovačkim sporovima nije dopuštena ako vrijednost predmeta spora pobijanog dijela pravomoćne presude ne prelazi 500.000,00 kuna.

Članak 499.

U postupku u trgovačkim sporovima neće se primjenjivati odredbe ovog zakona o mirovanju postupka.

Ako s pripremnog ročišta ili prvog ročišta za glavnu raspravu ili s nekoga kasnijeg ročišta izostanu obje stranke, sud će ročište odgoditi, a ako ni na novo ročište ne dođu obje stranke, smatrat će se da je tužitelj povukao tužbu.

Članak 500.

U postupku u trgovačkim sporovima važe ovi rokovi:

1) rok od trideset dana za podnošenje prijedloga za povrat u prijašnje stanje iz člana 118. stavka 3. ovog zakona;

2) rok od osam dana za žalbu protiv presude odnosno rješenja, a rok od tri dana za podnošenje odgovora na žalbu.

3) rok od osam dana za izvršenje činidbe, a za činidbe koje se ne sastoje u novčanom davanju sud može odrediti duži rok.

Članak 501.

U postupku u trgovačkim sporovima stranke ne mogu izvan ročišta davati izjave usmeno na zapisnik kod suda.

Isprava na temelju koje se izdaje platni nalog prema članu 446. ovog zakona ne mora biti priložena u izvorniku ili u ovjerenom prijepisu. Dovoljno je ako je prijepis takve isprave ovjerio ovlašteni organ pravne osobe.

U postupku u trgovačkim sporovima neće se primjenjivati odredbe člana 447. ovog zakona.

Članak 502.

U postupku u trgovačkim sporovima sporovi male vrijednosti jesu sporovi u kojima se tužbeni zahtjev odnosi na potraživanja u novcu koje ne prelazi svotu od 200.000,00 kuna.

Sporovima male vrijednosti smatraju se i sporovi u kojima se tužbeni zahtjev ne odnosi na potraživanje u novcu, a tužitelj je u tužbi naveo da pristaje da umjesto udovoljenju određenom zahtjevu primi određeni novčani iznos koji ne prelazi svotu iz stavka 1. ovog člana

(član 40. stavak 1).

Sporovima male vrijednosti smatraju se i sporovi u kojima predmet tužbenog zahtjeva nije novčana svota, već predaja pokretne stvari čija vrijednost, koju je tužitelj u tužbi naveo, ne prelazi svotu iz stavka 1. ovog člana (član 40. stavak 2).

U postupku u sporovima male vrijednosti u trgovačkim sporovima tužba se ne dostavlja tuženiku na odgovor.

VII. TEKST ODREDBE ZAKONA O SUDOVIMA KOJA SE MIJENJA I DOPUNJUJE

Članak 19.

Trgovački sudovi:

1. u prvom stupnju sude:

a) u sporovima što proizlaze iz trgovačkih ugovora i u sporovima za naknadu štete koja proizlazi iz tog ugovora između osoba koje obavljaju gospodarsku djelatnost,

b) u sporovima koji se odnose na brodove i na plovidbu na moru i unutarnjim vodama te u sporovima na koje se primjenjuje plovidbeno pravo (plovidbeni sporovi), osim sporova o prijevozu putnika,

c) u sporovima koji se odnose na zrakoplove i na sporove na koje se primjenjuje zračno-plovidbeno pravo osim sporova o prijevozu putnika,

d) u sporovima koji se odnose na zaštitu i uporabu izuma, znakova razlikovanja i tehničkih unapređenja, pravo na uporabu tvrtke i u sporovima iz autorskog prava ako posebnim zakonom nije drukčije određeno,

e) u sporovima u povodu djela nelojalne utakmice, monopolističkih sporazuma i narušavanja ravnopravnosti na jedinstvenom tržištu Republike Hrvatske,

f) briše se,

g) u sporovima u kojima uz osobe navedene pod a) kao suparničari sudjeluju osobe koje su u pogledu predmeta spora u pravnoj zajednici ili ako njihova prava, odnosno obveze proistječu iz iste činjenične osnove i sudjeluju i druge fizičke i pravne osobe,

h) u postupcima zbog privrednog prijestupa.

2. sude u sporovima povodom osnivanja, rada i prestanka trgovačkog društva kao i raspolaganja članstvom i članskim pravima u tom društvu, te provode postupak stečaja pravnih osoba i sude u svim sporovima u kojima se kao stranke pojave pravne osobe nad kojima je otvoren postupak stečaja, bez obzira na svojstvo druge stranke i vrijeme pokretanja sporova te svih

sporova povodom stečaja ako zakonom za pojedinu vrstu predmeta nije drukčije određeno.

3. vode sudske registre.

4. u izvanparničnom postupku odlučuju:

- o upisivanju brodova u upisnik brodova i o upisivanju prava na brodovima, ograničenja odgovornosti broдача, prigovorima protiv konačne diobene osnove za likvidaciju zajedničke havarije, ako zakonom za pojedinu vrstu predmeta nije drukčije određeno,

- o prijedlozima u svezi s osnivanjem, radom i prestankom trgovačkog društva.

5. rješavaju i provode ovrhu odluka koje su donijeli u prvom stupnju, kao i sporove koji nastanu u tijeku i povodom ovrhe tih odluka, a provođenje ovrhe na nenovčanim sredstvima ovršenika mogu povjeriti općinskom sudu, provode osiguranje dokaza za postupke za koje su inače nadležni, te provode postupak priznanja i ovrhe inozemnih sudskih odluka kao i arbitražnih odluka u trgovačkim sporovima.

6. određuju i provode ovrhu na temelju vjerodostojne isprave u pravnim stvarima iz stavka 1. točke 1. ovoga članka.

7. određuju mjere osiguranja u predmetima u kojima su nadležni suditi.

8. obavljaju i druge poslove određene zakonom.